העולם הזה

איך השתלט תמיר על ד"ש

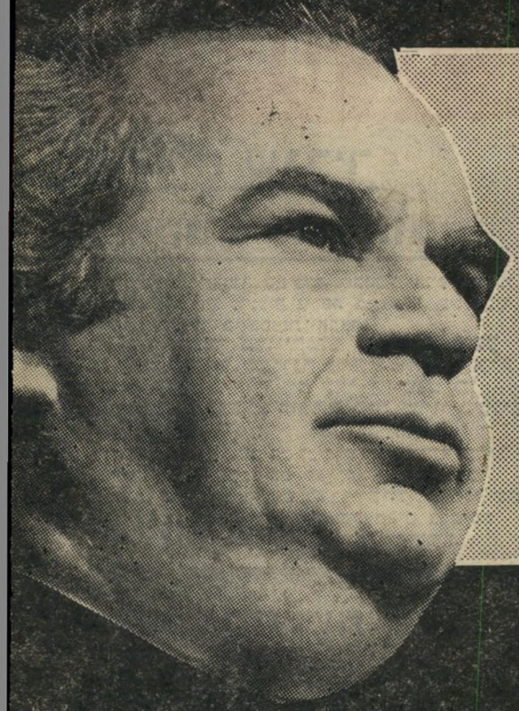

כך הוקם מחנה השלום

ח"כ לובה אליאב

תשקיף

מישרת שגריר

לוויקטור שם־טוב

שר־הבריאות ויקטור שם־טוב, שהודיע למיפלגתו על אי־נכונותו לכהן קדנציה נוספת בממשלה, עשוי גם שלא לכהן כח"כ בכנסת הבאה.
לא מן הנמנע שלוויקטור שם־טוב תוצע מישרת שגריר במדינה נדוכה, והוא ייאות לקבל הצעה זו וזו רק כדי להינפש מן המתחים והלחצים שכהם היה שרוי בשנים האחרונות.
איש מפ"ם נוסף, ח"כ דב זכין, עשוי גם הוא לזכות במישרה דיפלומטית. אם לא יקבל זכין במרכז מיפלגתו את הרוב הדרוש לו כדי שיוכל להיכלל שוב ברשימת המועמדים הריאליים של מפ"ם ברשימת המערך, תבקש מפ"ם לשלבו בשירות־החוץ.

יחבעו בחירות

חדשות בד"ש

יוצאי עדות־המיזרח ונציגי עיירות־הפיתוח בד"ש, המאוכזבים מתוצאות הבחירות הפנימיות במיפלגה והסבורים כי נפלו קורבן לקנוניה של גושים, שהתאחדו כדי לקדם את אנשיהם־שלהם, עומדים לתבוע את ביטול הבחירות הפנימיות ועריכתן מחדש. בראש תובעי עריכת הבחירות עומד מנהיג הפנתרים הציונים, ויקטור תייר. תייר טוען כי בבחירות הפנימיות בד"ש צריכים להשתתף רק אלה שנרשמו עד ה־10 בפברואר, שכן רק אלה הם חברי ד"ש באמת. אחרי תאריך זה נרשמו קבוצות וחמולות באופן סיטוני, שעיוות את יחסי־הכוחות האמיתיים במיפלגה.
אין כל סיכוי שתביעה זו תמומש. ראשי ד"ש אינם מוכנים להודות כי נפלו קורבן לגורם שיטת הבחירות המיוחדת, שנוסה במיפלגתם לראשונה.

פרישה מד"ש

בחזרה ל„עבודה"

סידרת מגעים מתנהלת בימים אלה בירושלים, בין מזכיר־המחוז של מיפלגת־העבודה, עוזי ברעם, לבין קבוצת פקידים בכירים שפרשו ממיפלגת־העבודה, הצטרפו לד"ש והתאכזבו מן התנועה החדשה.
הפרישה המיוחדת של אותה קבוצה עתידה להתרחש עם גבור המתח במערכת־הבחירות, ואנשי העבודה מצפים שהיא תזכה בתגובות־שרשרת.

יתהדק השיתוף בין

התנועות הקיבוציות

שיתוף־הפעולה בין שלושה הזרמים הגדולים בתנועה הקיבוצית יתהדק בקרוב. נוסף על האיחוד הצפוי בין איחוד הקבוצות והקיבוצים לקיבוץ־המאוחד, יגבר השיתוף בין שתי תנועות אלה לבין הקיבוץ־הארצי של השומר־הצעיר.
התנועות הקיבוציות הקשורות למערך מתכוונות לחוות מישקל־נגד יוני לעמדות הניציות שמייצגת כמערך תנועת־המושבים, אשר מזכירה שנבחר מחדש, ח"כ אברהם זילברברג, הוא בעל דיעות יוניות באופן אישי.

דיין לא יהיה

עוד ח"כ ?

בקרב מקורביו של משה דיין נפוצה השמועה כי הוא יותר על הצגת מועמדותו ברשימת מיפלגת העבודה לכנסת. אין כל סיכוי ששמו של דיין יוכלל בקרב העשיריה הראשונה של המיפלגה.
נוכח האכזבה מן המפלה שנחל בוועידה האחרונה של המיפלגה, עשוי דיין להודיע כי אין הוא רואה את עצמו מועמד לכנסת הבאה.

הקרב על ניהול

החדשות בטלוויזיה

בימים אלה מתנהלת ברשות־השידור מערכה כבדה בין שלושה מועמדים עיקריים, על תפקיד מנהל־מחלקת־החדשות של הטלוויזיה שאותו עומד לפנות דן שילון. שלושה המוצעים למילוי תפקיד זה הם טוביה סער, המשמש כיום כדובר משלחת ישראל באומות־המאוחדות, כתב רשות־השידור בוושינגטון, ובעבר עורך התוכנית מוקד, אלי ניסן, והפרשן המדיני של הטלוויזיה יעקב אחימאיר.
בחוגי רשות־השידור נוטים להאמין, כי המועמד הוודאי מבין השלושה הוא אלי ניסן, שמינויו יזכה בבירכת הוועד־המנהל של הרשות, המעוניין בניסן, מתוך ידיעה שמחלקת־החדשות בהנהלתו תרוסן ותחפוץ בלתי־מזיקה.

בודקים עסקות

חשודות ב„אגרקסקו"

שתי עסקות הקשורות בחברת הייצוא החקלאי של ישראל, אגרקסקו, נחקרות עתה במוסדות שונים.
אחת החקירות מתייחסת למפקחי ייצוא פרחים, שכביכול פסלו ייצוא מישלוחי־פרחים לחו"ל כטענה שאינם ראויים לייצוא, ושיווקו אותם הפרחים עצמם באופן פרטי לבורסת הפרחים בהולנד.
בדיקה שנייה נערכת ביחס לנציג אגרקסקו באיראן, המסטל ביצוא דגי־הכסיף לשם. בקרב מגדלי הדגים בארץ נטען, כי ניתן להרחיב את ייצוא דגי־הכסיף לאיראן בשיעור ניכר אלא שאנשי אגרקסקו, מסיבות בלתי־ברורות, מבקשים מונופול על ייצוא זה רק דרך סוכניהם, ומונעים בכך הכנסת מטבע זר למדינה בסכומים של מיליונים.

שר־המישטרה

מפר הבטחתו

למרות שהתחייב מפורשות, מעל מסך הטלוויזיה, לאפשר ביקורי עיתונאים בכלא אשקלון, שם נמשכת לסירוגין שביתת־הרעב של האסירים הביטחוניים, מונע שר־המישטרה שלמה הילל ביקורי עיתונאים בכלא. לדוברו של שר־המישטרה ניתנו הנחיות להתחמק מבקשות עיתונאים בנושא זה.
למיספר מצומצם של עיתונאים ניתנה רשות לבקר בכלא, אך רק אחרי שהוברר מראש כי דיווחם יהיה אוהד את שירות בתי־הסוהר.

קדאפי משלם -

תה"ל מבצעת

מהנדסי חברת־המים הישראלית „תה"ל", משלימים בימים אלה את עבודות־הפיקוח על בניית סכר ענק המוקם ולוהק במיליונים בממדים ש־אינם נופלים מאלה של סכר אסואן במצריים. את המימון לבניית הסכר, שתושלם ובכוונת תה"ל, העניק לממשלת הפיליפינים שייט זוב, מר עמר קדאפי.

השופט הראשי

שפירא - שופט מחוז"

השופט הראשי של בית־מישפט־השלום בתל־אביב, חיים שפירא, עומד לקבל מינוי כשופט בבית־המישפט־המחוזי. שפירא, כבן 40, קיבל את המינוי השופט הראשי בתל־אביב רק לפני כשנתיים, וכבר הצליח להתפרסם כמישפטן ושוחר־צדק מובהק. הוא עשה את תקופת־ההתמחות שלו במישרדו של עורך־הדין חיים צדוק.
בראש המאבק המתנהל ברשת את מינוי שופט־השלום הראשי בממקום השופט שפירא, עומדים השופט הותיק בוריס רפפורט ושופט־המעצרים אריה אבן־ארי.

זייפני־הדולרים

חודרים לחל־אביב

כנופיה בינלאומית מוסיפה לעסוק בהפצת דולרים מזוייפים בכמויות גדולות בתל־אביב. בשבוע שעבר עצרו בלשי המישטרה גבר ואישה שקנו מוצרים בכל־בו שלום בדולרים מזוייפים. השניים עמדו לצאת לאחר־מכן לחו"ל.
התובע המישטרתי הצליח לשכנע את השופט אריה בן־ארי לפנות את האולם מקהל בשעת הדיון על הארכת מעצרם של בני־הזוג שנתפסו ב„כי־בו שלום", כדי לשמור את הדבר בסוד, אולם שכח לבקש מבית־המישפט להוציא צו־איסור־פירסום לגבי העניין.

בנו של סגן ראש־

עיר שוחרר ממעצר

יצחק („צ'צ'ה") אנציליביץ', בנו בן ה־26 של סגן ראש־עיריית נתניה מ־סיעת המערך, דויד אנציליביץ', שהיה עצור תקופה ממושכת בחשד כי חבר־זרק ניירות־ערך בשווי של חצי־מיליון ל"י החשודים כגנובים מסניף בנק דיסקונט כרמת־גן, שוחרר ממעצרו כ־ערבות.

בעיקבות מעצרו של אנציליביץ' הבן נחקר בפרשה זו גם עורך־דין נתנייתי ידוע. מפקד מישטרת נתניה, רב־פקד קלמן בורנשטיין, עשה מאמצים גדו־לים לשמור את דבר המעצר בסוד, ומשום כך לא זכה הדבר בפירסום.

„הנמרה משכם"

מפרסמת ספר

רמונדה טאוויל, העיתונאית הערביה מראמללה, שהתפרסמה בכינוי „הנמרה משכם" בעת שעמדה בשעתה בראש הפגנות הנשים שם, עומדת לפרסם ספר־זיכרונות על שנות־חייה תחת הכיבוש הישראלי בגדה המערבית. רמונדה, ילידת עכו שנישאה לערבי תושב רמאללה, השתחררה רק לפני כחודשיים ממעצר־בית ממושך שהטיל עליה המימשל הצבאי בשל פעילותה הציבורית והעיתונאית.
השבוע היא עומדת לטוס לניו־יורק, כדי לחתום הסכם עם בית הוצאה־לאור אמריקאי ידוע על פירסום סיפרה. הספר של רמונדה עומד לשאת את השם „חבית, המודדת והמעצר".

פרסום מלניק/רפאל עירא

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת וחמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386־03. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • חפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה.

מדי שבוע מצדמים צלמי העולם הזה מאות תמונות. רק חלק קטן מהן זוכה לפירסום מיידי, בגיליון המופיע באותו שבוע. גורלן של שאר התמונות המצולמות הוא לגניזה בארכיון המערכת. שם מצפות רבבות התמונות המצטברות להזדמנות להתפרסם.

הזדמנות מעין זו נקרתה לנו השבוע. בוועידת מיפלגת העבודה לפני שלושה שבועות, צילמו צלמי העולם הזה עשרות סירטי־צילום. ועידת מעין זו היא בבחינת חגיגה לצלמים. היא נותנת להם אפשרות בלתי חוזרת לעקוב מקרוב, במשך שעות ארוכות, אחרי הריכוז הגדול ביותר במדינה של אישים ודמויות־ציבוריות.

שם ניתן לארוב להבעות הפנים המיוחדות של דמויות אלה, לקלוט אותם בעדשת המצלמה גם ברגעים שבהם אין הם „מחזיקים פאסון" ומציגים את התדמית שהיו רוצים שתהיה להם בציבור.

על תופעה זו, של הפער בין התדמית המלאכותית של הפוליטיקאים ועסקני המיפלגות כפי שהם מופיעים על מסך הטלוויזיה ובעילומי־העיתונות, לבין דמותם במציאות, עמד לפני שבוע העיתונאי נתן דונביץ, במדורו הטור שלי בהארץ.

כתב נתן דונביץ, בין השאר: „אבא אבן, למשל, מגושם ומשופשף בראיונות־טלוויזיה. בתיותו שר־החוץ, לחץ על ה־טלוויזיה לבוא ולצלמו, בוקר וערב. מול המצלמה היה תמיד סמל השקט והשלווה. אך לוא צולמו רגליו, מתחת לשולחן, בעת הראיון — היתה התמונה שונה לחלוטין.

משתו מזה ניגלה בדיוק המצולם של הטלוויזיה הישראלית מועידת מיפלגת העבודה בהיכל התרבות.

„אחד הצלמים תפס את מר אבן בשעה שכשף את ציפורניו בעצבנות. שניות אחדות של תצלום כזה עשויות, או עלולות, לשנות תדמיתו של מדינאי. מה גם, שבמקרה של מר אבן, תפס צלם אחר את מר אבן מזווית לא מחמיאה, מלמטה למעלה. כלומר: דגש חזק על הסנטר הכפול, שמר אבן, לרוע מזלו, הגיעו ללא הרף. אילו היה מר אבן אחד המועמדים לראשות־הממשלה, היו שני תצלומים אלה מחסלים חלק ממניותיו."

למקרא דבריו אלה של דונביץ, נזכר צלם העולם הזה סטר סן, כי הוא יכול להמחיש את דבריו של דונביץ בצילומים. היו אלה חלק ממאות התצלומים שצילם בוועדיה ושלא פורסמו. עתה יש עילה לפרסם לפחות חלק מהן, ולוא רק להמחשת תיזה שהועלתה בעיתון אחר.

ואם נכונה האימרה שתצלום אחד יכול לומר יותר מאשר אלף מילים — קל לחשב מה אומרים ששת התצלומים של אבא אבן, המאזין לדברי הנואמים בוועידת העבודה, המתפרסמים בעמוד זה.

■ ■ ■

בית־המישפט העליון של ארצות־הברית פסק בתחילת חודש זה החלטה עקרונית המרחיבה את ממדי הפירוש של מושג חופש־העיתונות הקבוע בחוקה האמריקאית. לאור הוויכוח שהתנהל בחודשים האחרונים בישראל — בעיקבות הפירסומים בפרשת אשר ידלין — על חופש העיתונות המוגבל והמוגזם כביכול, הנוהג בישראל, כדאי לעמוד על אותה החלטה של בית"מ"ש העליון בגדולה בדמוקרטיות.

הנושא שעמד לדיון בפני בית־המישפט האמריקאי היה זכותם של אמצעי־התיקשורת לדווח על מישפטים פליליים בהם מעורבים עבריינים צעירים, שהם בבחינת קטינים מבחינת החוק, כולל פירסום שמם ותצלומיהם של קטינים אלה.

הפרשה הגיעה להכרעת בית־המישפט העליון של ארצות־הברית אחרי שבית־המישפט העליון של מדינת אוקלהומה פסק כי עיקרון המישפט הפתוח, שאמצעי־התיקשורת רשאים לדווח על כל המתרחש במהלכו, אינו חל על מישפטיהם של עבריינים־צעירים. בית־המישפט של אוקלהומה קבע כי אפילו מישפטים פומביים פתוחים של עבריינים צעירים הם בבחינת מישפטים סגורים שצו איסור־פירסום שמות ותמונות הנאשמים בהם, חל אוטומטית על העיתונות.

בית־המישפט העליון של ארצות־הברית ביטל החלטה זו. הוא פסק, בהמשך להחלטות קודמות במישפטים אחרים באותו נושא, כי העיתונות חופשית לדווח על כל מידע המגיע במישפט פתוח, אפילו אם הוא קשור בקטינים.

חודשים מיספר קודם לכן, בחודש יוני 1976, קבע בית־המישפט העליון של ארצות־הברית, שבדרך כלל אין שופטים רשאים להוציא צו־איסור־פירסום לעיתונות אפילו אם הוא נעשה במאמץ לחבטיח לנאשמים מישפט הוגן על־ידי מניעת פירסום לפני המישפט."

פסקי־דין אלה של בית־המישפט העליון של ארצות־הברית מוגדרים בעיני פרשני המישפט האמריקאים כמיועדים לסיר כל ספק בדבר זכותה של העיתונות לפרסם את כל מה שנודע לו בבתי־מישפט פתוחים, כולל מידע הנוגע לקטינים, לרבות שמותיהם ותצלומיהם.

לקורא הישראלי צריך להיות עניין בהחלטות אלה, כי בישראל, במסווה של שמירת זכויות־הפרט, מתגבשים ותולכים כמה חוקים המיועדים להגביל את חופש־העיתונות ולהצר את צעדיה. הצעות־החוק לאיסור שמות עצורים בטרם מישפטם ולשמירת צינעת הפרט, הם דוגמאות מובהקות לכך.

בעוד שבמדינות דמוקרטיות בעולם מרחיבים את חופש־העיתונות ומסירים מעליה בהדרגה מיגבלות מיושנות, הרי בישראל מסתמנת נסיגה מדאיגה בתחום זה. לעומת הדמוקרטיות המערביות החותרות למתירנות מירבית בתחום חופש־העיתונות, קיים בישראל תהליך מדאיג הפוך — בכיוון של החמרות והגבלות.

אל תפגע

אבא אבן מכופס ציפורניו ומיטיב את משקפיו בוועידת העבודה

אבא אבן חופס את רגלו, פורק אצבעות וקופץ את ידיו בוועידת העבודה

לגבר של כל אשה

PUB

לכל אשה

Charlie

לאשה האינטימית

INTIMATE

בשמי־הטילית של

רבלון

PUB

"פאב" - תכשירי הטילית לכל גבר, בכל מקום ובכל עיסוק...

REVLON

PUB COLOGNE	—	בושם
PUB AFTER SHAVE LOTION	—	מי־גילוח
PUB DEODORANT SPRAY	—	דיאודורנט

אריזות־חג מהודרות – בפרפומריות ובבתי הכל־בו

תדיראן

מהפכה בשיטות השיווק של מוצרי חשמל ביתיים

זכור!
ה"מי" חשוב כמו ה"מה"
חשוב לקנות את המוצר הטוב ביותר ומהפירמה הרצינית ביותר. קניית מוצר של "תדיראן" זו ההשקעה הנכונה, הכדאית והבטוחה ביותר.

החל מ-
275 ל"י
לחודש

טלויזיה תדיראן

החל מ-
199 ל"י
לחודש

תנור בישול ואפיה-תדיראן

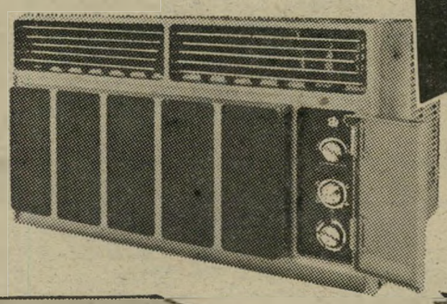

החל מ-
380 ל"י
לחודש

החל מ-
325 ל"י
לחודש

תדיראן-המזגן החסכן
החל מ-310 ל"י לחודש

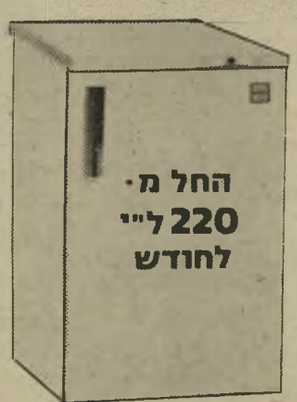

החל מ-
220 ל"י
לחודש

המקפיא המשוכלל פריזר תדיראן

תדיראן 400-מקרר ההצלחה
מוגן בפני חלודה. ניתן להשגה ב-5 צבעים.

7 דגמי מכונות הכביסה פאר תוצרת SIEMENS הקונצרן הגדול בגרמניה.
כי סימנס-תדיראן זה מושלם.

בראי תדיראן

זו התכנית המאפשרת לך לקבל מכשיר חשמלי מעולה בתנאים נוחים לכל כיס. עם הפקדת פיקדון, ניתנת לך האפשרות לשכור את המוצר לתקופה של עד 24 חודשים כאשר בדמי השכירות לא יחול כל שינוי לרבות התייקרות מחיר המוצר, העלאות במיסים או פיחותים. ניתנת לך הברירה בתום השנתיים לקבל המוצר לבעלותך, כשהפיקדון ישמש תמורה סופית לרכישת המוצר. הנך זכאי בתום השנתיים להחזיר המוצר ולקבל פיקדונך בחזרה בתוספת 50% מהפיקדון לזכותך (למעט טלויזיה ותנור).

השם תדיראן פירושו: איכות*אחריות*שרות

סניפי תדיראן: תל אביב: קרליבך 27, טל. 285151. ירושלים: שמאי 9, טל. 234867. חיפה: כרך מאירהוף 5, טל. 511232-3. באר שבע: החלוץ 128, טל. 36565. נתניה: שער הגיא ג, טל. 38428

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא־לאור לפני 25 שנים בדיוק, הביא את סיכום מירוץ־האופנועים „שעלי־שמשון" לזכר יחידת הקומנדו של חטיבת „גבעתי" במלחמת־השיחרור, שכמה ממיסדי המערכת לחמו בשורותיה. ב־1936, במהלך „המרד הערבי הגדול" *, תחת הסיסמה שהתווה משה שרת **: „כל נוסע, כל ארגז כטנק באניה עברית — אבן לבניין" בנו את נמל תל־אביב ***. במשך 16 שנים נטל הנמל חלק פעיל במאבקי הישוב. לאחר קום המדינה הפך נמל תל־אביב למוזנח וחסר תעסוקה מלאה. בכותרת: „אתמול: חלום העתיד — היום: נחלת העבר ?" כדקה מערכת השבועון את הצדדים והסיבות שהביאו לשקיעת נמל תל־אביב.

גליון „העולם הזה" לפני 25 שנים, הביא צוות כתבי השבוע, פקידות על המתרחש בארצות־הברית ובאסטרליה במזרח „בעולם" ואת תיאור תכסי השילטון במצרים ובאיראן כמזרח „במרחב".

בשער הגליון, יהודה ענן, מצמד מירוץ האופנועים „שעלי שמשון". בשער האחורי של הגליון, תמצית מצולמת של הצגת „אילוף הסוררת" לוויליאם שקספיר, כפי שהועלתה על־ידי שחקני תיאטרון „הבימה".

הסיבוב־השלישי בדו־קרב בין בן־גוריון ובגין ✶ חג׳ אשד, אליהו חסין, שמואל אלמוג ודן הורוביץ פורשים ממפ״ם

העם

ספורט עתיק ימים

המדינה כולה ישבה בזירת־ענק, חזחה בהצגה הגדולה הראשונה של מלחמת־שוורים.

הספורט העתיק, שהובא לספרד יחד עם תרבות האיסלאם על־ידי המארוקאים, זכה בהצגת־הכבורה הישראלית שלו לבושם מדוייק, לפי כל כללי המקצוע. הפר החי־רותי, שרזה בשנים האחרונות, התפרץ לזירה, כשהוא זועם וזועף, מזכן לקרוע לגזרים כל הסכם לשילומים עם גרמניה, ולזכות, תוך כדי כך, לתשואות מצד קהל הצופים. אולם משנעצר לרגע והתבונן מסביבו, החל מהרהר. כי בזירה עמד מחנה גדול של לוחמי־שוורים מוכנים לזכות בתהילה בספורט זה.

אולם השור לא יכול היה לסגת. בהתאם לכללי המשחק, נפתח המאבק בתהלוכה סמונית של כל לוחמי־השוורים הפוטנ־ציאליים: מזכירי ההסתדרות, שרי הממ־שלה, מפקדי המשטרה עברו מסביב לזירה, מנופפים בדגלים מילוליים ומחייכים אל עבר מעריצות יפות. אחר החלה ההתגרות המסורתית: באנדילורוס ירו בו חיצים מילוליים, פיקאדורים רכובים על סוסים עיתונאים, הרגיזו אותו בחניתות מאמריות, טוראדוס הפיחו את זעמו בעזרת דגלים אדומים. הכל היה מוכן לשלב הסופי, האמיתי: הופעתו של המאטאדור עצמו, דוד בן־גוריון, שעליו היה להרוג את השור המיוגע בתנועה זריזה אחת.

השור עצמו, פיקח מבני גזעו, הבין היטב את הנעשה. אולם המאטאדור ה־מומחה לא הותיר לו ברירה. אם ייסוג, ייהפך למטרה לבוז וללעג של קהל הצופים. אם יסתער קדימה, ייכנס ישר למלכודת.

ליך מנוחה. היה זה הסיבוב־השלישי של הדו־קרב בין דוד בן־גוריון ומנחם בגין. כמו בשני המקרים הקודמים — עניין אלטלנה ופרעות הכנסת — התקיף בי. ג׳. את יריבו שעה שזה נמצא באמצע התנופה, ללא יכולת לעצור בעד עצמו.

אחד הביוגראפים של יוסף סטאלין שם בפיו את האימרה ששיא תענוגותיו הוא להטמין מלכודת לאויב וללכת לישון ב־שלווה, בידעו שאין לאויב ברירה אלא להיכנס לתוכה. אם טעמו של ראש הממ־שלה דומה, יכול היה ללכת, השבוע, לישון במנוחה.

מיפלגות

מרד השבעה

בתקופה האחרונה של מלחמת המחתרת ה„פורשת" **** נגד המשטר הבריטי נפוצו שמועות על נישואין מוזרים בין שני גופים שהיו לכאורה, רחוקים אחד מהשני: לוחמי חרות ישראל והמפלגה הקומוניסטית העברית *. לא היו אלה שמועות שווא. שני הגופים מצאו מכנה משותף: מלחמה באימפריאליזם הבריטי והשפעה אידיאו־לוגית שמאלית על חלק מצעירי הלח״י.

בין צעירי שני הפלגים, שהכירו אז איש את רעהו, היו חגי אשד** איש לח״י, ומרדכי נסיהו***, קומוניסט־עברי. שניהם נזדמנו יחד כעבור זמן מה, ביחד עם רבים מחבריהם, בשורות מפ״ם, וניגשו במשותף להקים תא של סטודנטים מפ״מיים באוניברסיטה העברית, בה למדו.

כשקם התא ונתגבשה בו קבוצה של 7 צעירים (ביניהם אליהו חסין****, ממפקדי גבעתי, שמואל אלמוגי*****, קריין קול ישראל ודן הורוביץ******, בנו (ומסגנגו) של מנכ״ל האוצר*******), נתבררו שתי עובדות: בחוג החדש מעטים „אנשי מפ״ם גוועיים" (ותיקי השומר הצעיר, או אנשי סיעה ב׳), ודיעותיו חורגות במידת מה מן הקו המפ״מי האדוק. כשהגיש מרדכי נסיהו, הוגה־הדיעות של הקבוצה, כתב־יד ל־ספרית פועלים, חשבה זו שהוא אפיקורסי מדי, ושלחה אותו לאישור לפרופסור ה־אנגלי היימן לוי, התיאורטיקן של המחנה הקומוניסטי במערב. הפרופסור אישר ש־כתב־היד אינו אפיקורסי מדי, והמליץ על פירסומו.

אולם במרוצת הימים קנתה לה האפי־קורסות אחיזה מסוכנת יותר בין אנשי החוג. הם החלו מסתכלים פחות ופחות בגנרליסימו סטאלין, יותר ויותר באנשים שחלמו על הקמת כוח שלישי בעולם: נאהרו בהודו, טיטו ביוגוסלביה, וביוואן ° בבריטניה. התנגדות מפ״ם למענקים האמ־ריקאיים לא מצאה חן בעיניהם. הם סברו: השתעבדות מפ״ם לגוש הסוביאטי היא „אוריינטציה של מלחמת העולם השלי־שית".

החדר לא קלט. משך חדשים רבים ישבו השבעה, והחלו חולמים בסתר על הקמת מפלגה חדשה. בינתיים נוצר סביבם חוג גדול יותר שלא בא דווקא משורות מפ״ם. קשה היה להם לבדוק את מספר אוהדיהם בקרב הסטודנטים. מסיבה פשו־טה: החדר בו התאספו לא יכול היה לקלוט יותר מ־35 איש.

אולם לפני שהתבשלו הלבבות להחלטה סופית, קרה משהו: דויד ליפשיץ, איש לאחדות העבודה התפלג ממפ״ם** (העולם הזה 748) והתווה קו שדמה במידת־מה לקו הקבוצה. הם החליטו להצטרף אליו, והו־דיעו במיכתב למזכירות מפ״ם ש„אין אנו מוצאים עוד מקום במפ״ם". אף כי לא בכל הדיעות הם תמימי־דעים עם ליפשיץ, ומבחינה אישית רב המרחק בגיל ובמסורת, קיוו השבעה כי: משקלם הרעיוני יגבר במפלגה החדשה, ויצליח להפכה לבסיס להתפתחות חדשה.

למחרת הודיע על המשמר: אנשי הק־בוצה סולקו משורות מפ״ם.

* קבוצה שהתפלגה מן המפלגה הקו־מוניסטית הפלשתינאית (פק״פ) של אז ודגלה בקומוניזם לאומי.

** כיום יועץ־הסברה ליו״ר הסוכנות היהודית יוסף אלמוגי, ובעבר מעורכי „דבר".

*** כיום אחד מהוגי הדיעות של תנו־עת העבודה.

**** כיום יועץ־מיוחד לשר־החוץ, יגאל אלון.

***** בעבר מנכ״ל רשות השידור.

****** מרצה ליחסים בינלאומיים ב־אוניברסיטה העברית בירושלים.

******* דויד הורוביץ, לשעבר נגיד בנק ישראל.

אנשים

✶ המרצה לאידיש באוניברסיטה ה־עברית **דיב סדן**, שהתפרסם לאחרונה כמאסף בדיחות ש־1001 מהן כינס בספר קערת הצימוקים, מתכונן לחזור ולאסוף בדיחות לקערת־פרי חדשה. הפעם 1001 בדיחות נוספות בקערת אגוזים. אולם לפני כן נאלץ לגלות, במלאת לו 50 שנה, מניין רכש את נימתו הבדיחותית. המקור: יום הולדתו שחל בפורים.

✶ בהגיע צירה הראשון* של ישראל לבראזיל, מפקד ירושלים **אלוף דוד שאלתיאל****, גילו לו יהודי ריו דה־ז׳אנירו את רוחב ליבם (וכיסם): כבמקרהו של ציר ישראל במדינה השכנה, ארגו־טינה, **ד״ר יעקב צור**, החליטה גם הקהילה היהודית המקומית לערוך מגבית־פנימית, לשם רכישת ארמון־הדור, למשכן הצירות.

✶ **למיכאל קומיי**, מנהל מחלקת חבר העמים הבריטי ומחלקת המוסדות הבינלאומיים במשרד־החוץ היתה תלונה: מיום עלותו ארצה (לפני חמש שנים) לא הצליח להתעסק בתחביבו: הדייג.

✶ שעה שממשלת יוגוסלביה החליטה למסור פסל **משה רבנו** מתנה לממשלת ישראל***, מצא בית־החרושת הרמת־גני אורלוגין, שימוש נוסף לשיש: שעון־שולחן עשוי אבן שחם שחורה ושיש חום. מלבד ממשלת ישראל שאל חדר ישיבו־תיה נשלח השעון החדש, זכה לו גם נשיא המדינה **ד״ר חיים וייצמן**.

✶ אמר **דוד בן־גוריון** שהחל מבקר לאחרונה בתיאטראות, **ליאב מוסינזון**, מחבר תמר אשת עד: „הפעם אין לי טענות אליך!" ורמז בכך להרצאה בת שעתיים שנתן ובה מתח ביקורת קטלנית על בערבות הנגב שלא מצא חן בעיני בי. ג׳. ****.

✶ רעייתו של ראש־הממשלה **פולה בן־גוריון**, היתה גלויית־לב אף היא. במסיבה לראש מינהל ההענקה האמריקאית לישראל, **ברוס מק־דניאל**, והודיעה לו באהדה: לפנים שלך תווים יהודיים טיפו־סיים!

* אותה תקופה, היו מרבית קשרי־החוץ של ישראל במעמד „דה יורה" ולא „דה פאקטו", כך שנציגי ישראל, היו בדרגות של צירים, ולא שגרירים.

** מפקד ירושלים, בעת המצור, שנהג להלך עם „אות ירושלים" תלוי על סרט כחול־לבן על חזהו.

*** הפסל מצוי כיום ברשותו של מוזיאון ישראל.

**** חמש שנים מאוחר יותר, הטריח בן־גוריון עצמו, ובא להצגת הבכורה של „זרוק אותו לכלבים" של מוסינזון, שנועד לשטות את הציבור ב„העולם הזה" בעצם ימי „פרשת עמוס בן־גוריון".

מירוץ „שועלי שמשון"

האופנוען יהודה ענן, שהגיע ראשון במירוץ־האופנועים על שם „שועלי שמשון", שנערך בחסות מערכת **העולם הזה**, קיבל את הגביע מידי מלכת־היופי מיכל הראל, מבלי שיזכה לקבל ממנה נשיקה. הוא התנחם בנשיקת אשתו, מרים, כשהגביע בידו.

מכתבים

התוצלת שבהידברות

אני מסכים בהחלט לשאיפה של כל איש־ציבור (כולל אורי אבנרי, כמובן), להידבר עם הצד שכנגד. השאלה הגדולה היא, אם יש במגעים אלה משום תועלת לקידום העניין. אין זה סוד כי בעיקבות המאורעות בלבנון נחלש מעמדו של אש"ף כצד במשא־ומתן. אם להתייחס לעמדתה המוצהרת של ארצות־הברית, שהיא אחד השושבינים העיקריים לשיחות ז'נבה, אין כל נטייה במימשל שם לכלול את אש"ף כמישלחת בוועידה, זאת מתוך אינטרס אמריקני ברור — אש"ף הוא גוף פרו־סובייטי.

כמו־כן עלי לציין, שלמרות ששומעים מדי־פעם התבטאויות מתונות באש"ף, הרי תמיד אחרי הצהרה כזו, באה הצהרה מנוגדת מצד מנהיג אחר באותו אירגון.

למה, אם כן, משלים אנשים טובים, ה־חפצים בשלום־אמת, את עצמם? הרי כל מאמץ בכיוון זה נועד מראש לכישלון.

אנקורי אברהם, תל־אביב

למה לא אתם?

פרשת חשבון הדולרים שהחזיקה רעיית ראש־הממשלה, לאה רבין, בארצות־הברית, היא שערוריה לאומית. בכל מדינה מתוקנת אחרת היה ראש־הממשלה נאלץ להת־פטר בשל מעשה כזה של אשתו. מדוע רבין אינו מתפטר?

אפרים כץ, בת־ים

● הוא כבר התפטר. הוא אינו יכול להתפטר שוב מממשלת־מעבר.

מה קרה לכם, בהעולם הזה, שלא הצלחתם לגלות לפני הארץ את חשבון הדולרים של לאה רבין באמריקה? האם אהדתכם ליצחק רבין במאבקו נגד שימעון פרס הביאה אתכם לחפות על מה שקורה ב־מישפחתו? מדוע אין אזרחי ישראל יכולים לבחור לעצמם מנהיגים שיהיו נקיים מכל הפאשלות המאפיינות את מנהיגינו?

אליהו סיטון, רמת־גן

אחרי שקראתי בהארץ את הטרגיקומדיה שהתרחשה מאחרי־הקלעים של פרשת חשבון־הבנק של לאה רבין, בין סופר העיתון — שביקש הבהרות — לבין "יועץ

ראש־הממשלה־לענייני־עיתונות", דן פתיר, הייתי מייעצת לרבין לשנות את שם התפקיד ל"היועץ לעבודה על העיתונות".

שרה המאירי, חיפה

אני לא מבין מה ההתרגשות מחשבון־הבנק של לאה רבין בארצות־הברית. עם נסיעות כה תכופות לאמריקה, מי יכול להסתדר עם ההקצבה הרגילה של 450 דולר, ועוד להביא מתנות לכל השרים שנשארים בארץ; בסך־הכל אשה פרקטית. מי אמר שהנשים אינן מעשיות?

איתן דומבינסקי, תל־אביב

הכום שהפך לכומרנג

במדור פורום העולם הזה (העולם הזה 2062) כותב יוסף דוריאל על כך ש"סיפורים שונים מתהלכים על הדרך שבה התקבלה החלטה כה גורלית — כמו פתיחת המילחמה על המרחב האווירי של מצרים. החלטה שעמדה בהרבה מעל לסמכותם של המטכ"ל ושר־הביטחון, אבל התקבלה ו־אושרה ללא תוכנית הכרעה." ממשיך דוריאל וטוען: "אין זה חשוב אם ההחלטה נתקבלה בין שתי כוסיות־ויסקי במסיבת־קוקטייל, על סמך הוריסקופ שהודפס בעיתון, או על־ידי זריקת קוביה."

בהקשר זה, מן הראוי להביא גירסה נוספת שלא הובאה מעולם בעיתונות הישראלית, אבל פורסמה בספר מאלף שראה אור לא־מכבר. אני מתכוון לספר אצבע אלוהים, סודות המילחמה בטרור, מאת ה־עיתונאי אורי דן, שיצא בהוצאת מסדה.

אני חושב שכדאי שהעולם הזה יפרסם גירסה זאת ברבים, כדי שהציבור בארץ יידע מהו תהליך קבלת הכרעות גורליות במדינה. וכה נכתב בספר:

"עם התגברות מלחמת ההתשה נערכו דיונים ביחס להכנסתו של חיל־האוויר ל־מערכה כתשובה לארטילריה המצרית רבת־העוצמה. השאלה היתה אם לתקוף מטרות אסטרטגיות במצרים. פשיטת צה"ל המוצלחת ששיתקה את תחנת הכוח בנאגע חמאדי, הראתה עד כמה מכאיבה פגיעה שכזאת למצרים. שר־הבטחון דייין, ראש אג"ם עזר וייצמן ואהרון יריב נטו לתמוך בהפצצת יעדים אסטרטגיים. הם לקחו בחשבון שלאחר שישראל תבצע הפצצה כזאת בעומק, עלולים להתערב הסובייטים בהגנת שמי מצרים. אולם זה היה סיכון מחושב — כשהדגש הוא על כך שהרוסים עלולים להתערב, אבל רק אחרי שישראל תבצע את ההפצצה האסטרטגית. הרמטכ"ל בר־לב ומפקד חיל־האוויר מוטי הוד העדיפו לדחות ולהמתין משום שטענו, כי חיל־

ארץ יושביה אוכליה

אני מתחיל לחשוב /
שאולי הגיע הזמן /
לסגור את העסק /
שצריך לקום ולארוז /
ולמה דוקא אני /
צריך להיות האחרון /
שיסגור את הדלת /
לעוזאזל הגימוס /
שתשאר פתוחה.

אני מתחיל לחשוב /
שאם היתה לי אניה /
הייתי נח שני /
תולש חתיכת־סביבה קרובה /
מלון עברי־עברי /
ומפליג.

מלחמות רבות עברתי /
מלחמות קיום אמרו /
אני מתחיל לחשוב /
שרק בזכות אותן מלחמות /
אנו קיימים /
ושאם לא היו מלחמות /
אפשר היה לסגור את העסק, /
עסק?

אני מתחיל לחשוב /
שזהו עסק — לשלוח פלוגה לעמק /
זוהי מן השקעה /
של טוח קצר או ארוך /
או אולי עובר ושב, /
האם חושבה אותה, שאתמול /
סגן צעיר אבדה /
שהיתה זו רק מניה.

אני מתחיל לחשוב /
שיפה חברה וחזקה /
ובתי סהר לגנבים /
אך להם צריך לארח חברה /
גם ספר החוקים /
וכמה מחוקקים.

אני מתחיל לחשוב /
שילדים קטנים חושבים /
שטוב למות בעד ארצנו /
ולמה לא לחיות — בעד?

אני מתחיל לחשוב /
מיהו יהודי /
אתה, אני, אנשישמי /
נרדף או רודף עצמו /
האם צריך אני /
סבה טובה, להשאר /
במקום בו נולדתי /
יהודי ישראלי אירופאי /
איזה מן פצול אישיות /
... /

אני מתחיל לחשוב /
שכבר אין דרך /
ושאולי צריך לסגור את העסק.

אני מתחיל לחשוב /
שאם כל אשם — לקיר יעמד /
גם לי — יהיה שם מקום נכבד.

רז רז, תל־אביב

בכוח האינרציה מוטב לזוז קדימה תוך־כדי הפעלת כל השרירים, כל הזמן. זוהי תקופה בה מוטב לחשוב, הר־בה, לפני כל צעד. ואומנם, אם כך תעשה ולא תירתע מן הממ־קנות המפתיעות ש־תסיק — תגיע רחוק. השבוע — אין סיכויים להעלאת־שכר או להכנסה גדולה יותר, צפה לחופשה מכתיעה בימים הקרובים.

* * *

הגירעון הכספי לא מו־צא השבוע פיתרון. בכ־לל, יהיה זה שבוע אי־טי, חסר־קצב וקצת משעמם. זה לטובה: נצל אותו לאגירת כוח לקראת הבאות, מאחר והחודש ידרוש את כל כושר הניתוח האינ־טלקטואלי שלך, בתו־ספת למידה לא מבו־טלת של אומץ־לב. עד כמה שתוכל, התרחק מאלימות והתרכז בצד העיוני של החיים. בת־שור — אהבה גדולה — ומכ־איבה — תתחיל בסוף שבוע זה להאיר את דרכך. זהו תחילת האושר.

* * *

חמצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש ב־אפלה — אלא דרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח, גם צעד מסוג זה יגרום לתוזזה מועילה לעניינך. בת תאו־מים — הזנחת לאחרונה את נושא הו־פעתך. את ודאי אינך יודעת, שהופעתך החיצונית היא כרטיס־הביקור שלך. באם את יפה — נצלי זאת היטב!

* * *

גאוותך הרבה מונעת ממך לבקש טובות או להסתבך בקונוניות. זכור כי השבוע מילת־הקסם היא טיפוח־קשרים. לכן, גם אם תתקשה להתגבר על גאוותך, למד לפחות להחזיק את פיך נעול. אם הם רוצים להיטיב עימך — תן להם לע־שות זאת, ואל תידחה הצעות העשויות להיות מכריעות לגביך.

* * *

אל תיתפסי לדאגה ול־מצב רוח כשתבחיני ב־יום רביעי בגוון החיוור המרחף על פניך ובר־גישות המוזרה שאת חשה כלפי הסובב או־תך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האימהיים השופעים חום ואה־בה. אם היכרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמי־תי אליו, למרות שברור לך רצונך בו.

* * *

לא אגיד לך להשוויץ, אבל קצת פירסומת עצ־מית צנועה לא תזיק בכלל למעמדך. ואומנם, השבוע הוא המתאים ביותר לעסוק בעמדתך הציבורית או ביחסיך עם הסביבה. פרשה נש־כחת עלולה להטריד אותך, בן בתולה, בצו־רת מיכתב, מימסד, או רכילות המגיעה מהרחוב. אי־אפשר להי־מנע מזה וכן אין להתעלם מזה; אבל, מאי־דך גיסא מסוכן להגיב בזעם. היי שקולה ונדיבת־לב. אל תרבי לצאת ביחידות.

תתפלא על שכל־כך הרבה אנשים מתקשים להבינך. הצרה איתך, שאתה נמנה על ה־„זאבים הבודדים" ואינך מרבה לשתף לאחרונה את הקרובים לך בבע־יות המעיקות עליך ב־אמת. צפוייה לך ה־שבוע פעילות הקשורה בעבודת־כפיים. מעשהו של אדם יקר לך יכאיב לך למרות שלא התכוון לכך. תצטרכי לעודד את בן זוגך בפעילות, שב־סופו של דבר תביא אושר לשניכם גם יחד.

* * *

הענגה הגדולה שעלתה והוסרה מעליך, עדיין מאפשרת לך לזוז במלוא החופשיות הרצוייה לבני מזל עק־רב אופיניים. על כן דע לקחת את הכל ב־שקט, בשלווה יחסית וללא חיפזון. זהו שבוע של תיכנון ושל זיכרון, שבוע של ביצוע עבודת־חוץ ולא של עבודת־בית. ידידים יפקדו את ביתך בקרוב.

* * *

אלה ימי־שיא אם ברצונך להגשים תוכ־ניותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת קשת: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הופך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהרי לא להי־תפס במקום בלתי־מת־אים. אם יש לך התחיי־בויות כספיות — שמור על שלא יעברו את ה־מותר, וסלק את כל ה־חובות אשר יש לך עד סוף השבוע.

אט־אט, מתחילים מאמציך המהוססים לשאת פרי. דאג שלא יקלקלו לך את העניינים, ועוד יותר — שאתה עצמך לא תקלקל לעצמך, מתוך שינאה עצמית. זכור שלא רק אתה אדם עם כבוד עצמי. בת גדי: הוא אוהב או־תך, אבל אם תלכי בדרך שהחלטת, כלפיו, את עשוייה להפסיד אותו. כסף ממקור שלא חלמת עליו אי־פעם יגיע לידיך.

* * *

השבוע שום טיולים! לא לנסוע! מעבר לזה — הכאב עדיין לא פג ונקשה לך לשכוח: נסה לפחות ללמוד לקח. ואם יצאת בשלום מן הסבך הקו־דם — זכור שנכונו לך עדיין פיתולים רבים, עד שתראה את האור. פרנסה חדשה, או מקום־עבודה חדש, עשויים להרים את ה־מוראל. קניות קטנות מוכיחות את עצמן — בתנאי שלא תעשי חובות. היי סבלנית.

* * *

עצבים חזקים! זה מה שאתה צריך השבוע. שב על אחוריך וחכה. השתדל לא לקפוץ מעל לקור־קבן. השתמש במה שיש לך. אחרת תגיע למצב ממנו לא תצא בקלות. חסוך לשעת צרה. כי היא עומדת בפתח. ומי הוא החכם, אם לא זה הרואה את הנולד? בת דגים: לך מראים הכוכבים שבוע של אהבה והפתעות. אך המונח „אהבה" איננו בהכרח חיובי.

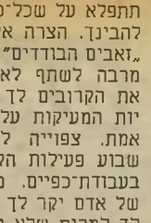

מכתבים

האוויר עדיין אין לו מלוא האמצעים ל־בצע זאת — ועדיף גם לחכות למשלוח „פנטומים" מארה"ב.

„והנה, למרות כל זאת יצא לפתע חיל־האוויר וביצע „בומים" מעל ביתו של נשיא מצרים גמאל עבד אל נאצר בקאהיר פעם, פעמיים. וכן הפציץ מטרה בעומק.

„מה נתברר? נתברר שבאחת השבתות יצא מפקד חיל־האוויר, מוטי הוד, לבקר את שכנו לרחוב בצהלה — שר הבטחון משה דיין. בשיחה ביניהם סוכם על ה־„בום" מעל ביתו של נאצר. הוד הביא לישיבה את ההצעה בצירוף אישור שר־הבטחון. והחליטו אם כן לבצע את „הדבר הקטן" הזה — למרות, שכאמור, קודם לכן הוחלט לדחות את הפעילות בעומק מצ־רים. ה„בום" היה כה מוצלח, שמיד המשי־כו במבצעים נוספים — עד להידרדרות הגדולה של ההפצצות לעומק, שהביאה כידוע את מומחי הטילים והטייסים הסובייי־טים למצרים, חידדה את מלחמת ההתשה עד להפלת ה„פנטומים" על ידי הטילים בשפת התעלה — ואילצה את ישראל ל־קבל את הפסקת האש על בסיס יוזמת רוג'רס.

„ה„בום' הפך, אם כן, לבומרנג."
מאלף, לא?

בנימין קורנבלום, נתניה

שר־ביטחון פרס
ההגון ביותר

פרס בעיניים

למיקרא העולם הזה, נדמה לי לפעמים שאתם מחפשים לכם בכל פעם קורבן־תורן: פעם היה זה משה דיין, שעליתם עליו ללא הרף והאשמתם אותו בכל מיני האשמות, החל מהתרועעות עם נשים וכלה בשוד־עתיקות. עכשיו, כשדיין ירד מגדול־תו, מצאתם לכם את שר־הביטחון שמעון פרס להיטפל אליו. יכול להיות שעמדותיו הפוליטיות של פרס אינן תואמות את השקפותיכם, אבל מכל המנהיגים שנשארו לנו פרס הוא המנהיג הישר, ההגון והכן ביותר שניתן לסמוך עליו.

הייתי מציע לכם לחדול מלטפס עליו, שכן לא ירחק היום וגם אתם תגיעו ל־מסקנה כי רק שימעון פרס הוא שיכול להושיע את המדינה.

מ. קירשנר, לוד

הח"כ המרגיז ביותר

אם כי כבר „סגרתם" את שלב התחרות על התואר „הח"כ המרגיז ביותר" — כדאי להכליל בין חברי־הכנסת המרגיזים ביותר, לא פחות — ולא יותר, אלא את יושב־ראש הכנסת, ישראל ישעיהו, שהוא, כי־הגדרתי, „עבד־נרצע" של סיעת „המערך" בכנסת. אורי אבנרי, היה הקורבן מס. 1 של נרצעות זו בעת ששירת אותנו „הבוח־רים, בכנסת השישית והשביעית. מה דעת־כם? אפשר עוד לצרף את שמו?

ד. אבניאל, ירושלים

ממחר טוב יותר

מה קורה פה? עד אנה נגיע בג'ונגל שבו אנו חיים? צריך להתרומם ולקום מ־אותה בירא־עמיקתא שבה שקענו. אנשים עוברים ממחנה למחנה תוך איבוד כל פרופורציה, מוסר והומאניות. דואר לא מגיע, אווירונים לא יוצאים, חברת־החשמל רוצה לעשות לנו חושך בעיניים, והפסיכו־לוגים את כל השאר. נשבר לנו. כיצד מחוללים את הגס של יצירת חברה הוגנת שכולנו נתפאר בה?

מעניין אותי לדעת מה אפשר לעשות כדי שממחר יהיה טוב יותר לתושבי הארץ. אולי נקום אנו, הנשים, כגוף אחד, ונראה להם הגברים. ואני אינני פמיניסטית.

אסתר הס, רמת־החייל

וייצמן אמר

אני מרבה לקרוא בכתבים על קורות התנועה הציונית וארץ־ישראל, ובכל פעם מופתע מחדש ממה שמתגלה לעיני. בקונ־גרס הציוני ה־20, 1937, התבטא הד"ר וייצמן: „אמרתי זאת לחברי הוועדה ה־מלכותית: אלוהים הבטיח את ארץ־ישראל ליהודים, והבטחה זו היא מיסמכנו החשוב ביותר." אין ספק שבית־הדין האזורי בהאג לא יקבל מיסמך זה כהוכחה.

בסיפרו של יהודה באואר, דיפלומטיה ומחתרת, קראתי בין השאר: „...כך טען מלקולם מקדונלד (שר־המושבות הבריטי) כלפי היהודים, כי אל להם לזלזל בעוצמת ההתנגדות הערבית הכוללת היום גם את ארצות ערב. הערבים הם רוב, הם בעלי הארץ זה זמן רב, ואי אפשר, אף לא מוצ־דק יהיה, להשתמש בכוח להטיל עליהם

(המשך בעמוד 10)

בשביל מי שמבין אין זו הפתעה!

1975

מכוניות "רנו" הן הנמכרות ביותר ב-9 ארצות השוק המשותף.

1.	**רנו**	824,431
2.	פיאט	803,533
3.	פורד	711,305
4.	אופל+ווקסהול	633,026
5.	פולקסוואגן	586,072
6.	אוסטין+מוריס	496,066
7.	סיטרואן	455,323
8.	פיג'ו	424,931
9.	סימקה	337,091

1976

מכוניות "רנו" תופסות גם בשנת 76 את המקום הראשון במכירות.

1.	**רנו**	966,701
2.	פורד	921,427
3.	פיאט	831,519
4.	אופל+ווקסהול	807,074
5.	פולקסוואגן	660,386
6.	פיג'ו	482,027
7.	סיטרואן	480,770
8.	אוסטין+מוריס	475,158
9.	סימקה	408,030

רנו בחסכון ובמכירות ראשון

בני משה קרסו תל-אביב, טל. 33241 * ירושלים, טל. 226491 * חיפה, טל. 510296

פרסום סדר

סטילה עושה לך עיניים

היו לי בעיות עם העיניים. הנהיגה בדרכים המאובקות חרגה אותי, האבק והשמש לא נתנו לי מנוחה. אבל, מאז שגיליתי את סטילה, נפקחו לי העיניים. שתי טיפות — והעיניים רגועות, רגועות.

בכל בתי המרקחת

אבקין

8.95 ל"י (ללא מ.ע.מ.)

אם
אותי רצית —
קנה לי
בושם
סניוריטה

„סניוריטה"

בושם האיכות הספרדי.

SEÑORITA

חן טרמפ לחייל

DUNLOP
ציוד טניס וספורט

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

שילטון מהגרים זרים. דרישתם למעמד של עצמאות מדינית אינה נופלת מדרישת עמים ערביים אחרים." אלה הם דברים אקטואליים גם בשנת 1977.

אליעזר פומרנץ, נהריה

הפסילה פסולה

בדף תשקיף הופיעה ידיעה על התנגדותם של מיספר חברים ערבים לבחירתו של מוחמד ותד כמועמד מפ"ם לכנסת (העולם הזה 2062), „עיימות פנימי בין ערביי מפ"ם").

יש מתנגדים למועמדות זו, ויש המחייבים אותה. לעומת מיכתב המתנגדים, שמפורסם ברבים, יש פניות של חברים רבים התומכים בותד. מועמדי מפ"ם נבחרים במרכז המיפלגה, בהצבעה חשאית, ולכל אחד הזכות לבחור ולהיבחר. דבר אחד צריך שיהיה ברור לכל מתמודד במיפלגה זו או אחרת: להתנגד לכל פסילה שהיא על רקע אישי. לכן, גם פסילה זו — פסולה.

לטיף דורי,
מרכז המחלקה הערבית במפ"ם, רמת-גן

מחוויות החיפר-מרקט

חברת תנובה הביאה לארץ בקול תרועה גדולה להיט חדש — היפר-מרקט. שוק מודרני נוסח חו"ל, מהיצרן לצרכן. גם אני נפלתי קורבן לתחינותיה של אשתי, ויצאתי לנסות את הבשורה החדשה. העיקרון הוא פנטסטי. הקונה מגיע לשוק עם מכוניתו, חונה סמוך לדוכנים, עובר עם עגלתו ובורר בין ערימות הסחורה המגיעה

היישר מהשדה. במקום לשמוע את קריאות התגרנים הוא נהנה ממוסיקה מרגיעה, והעיקר — חוסך את מחיר התיווך ומשלם פחות.

ומה במציאות? מגיעים אל מיגרשי-החניה הדחוסים, שלא תוכננו מראש לקלוט את כמות המבקרים. עגלות חסרות ועם ישראל, המורגל בסובלנות הדדית, עורך התכתשויות על כל עגלה מתפנית. בתוך אולם דחוס מצטופפות מאות עקרות-בית הנדחקות זו אל זו, הבעל רץ אחרי-הן, נוהג את העגלה בידו האחת ובשניה גורר את הזאטוטים. עגלה מתנגשת בעגלה, פקקי-תנועה האופייניים לגוש דן, ובכל המהומה מתרוצצים עובדי ההיפר-מרקט עם המלגזות ומיכלי הסחורה.

התור בקופות הוא כאורך הגלות. תנובה — החליטה, כנראה, לחסוך במיספר הקופות הרושמות, והחשבון הסופי מוכיח שאת פער-התיווך שילשלה החברה לכיסה, מבלי לשתף בו את עקרות-הבית. לא, רבותי, שוק הכרמל עדיין לא פשט את הרגל. היזהרו מניסיונות מרים.

אורי בנימין, ראשון-לציון

ריבית קצוצה

באחרונה נתבשרנו בכל תרועה רמה, על פשיטות של אנשי-מישטרה בצירוף עם אנשי ההוצאה-לפועל, במטרה לעצור חייבים, בהתאם לפקודות-מאסר לגביית חובות. אחד הנימוקים הוא להעלות את מוסר התשלומים.

כיושב-ראש האגודה לשיקום מישפטי (הל"ם), שבין שאר ייעודיה שיקום אסירים ומניעת פשיעה, עלי להתריע על צעדים אלה, הגורמים לחייבים להיכנס ללחצים כספיים. רובם מנסים לגייס כספים באמצעות השוק-השחור, בריבית קצוצה והרס-נית ולעיתים אף במעשי-פשע כגון גניבות ומעילות. חייבים שאין באפשרותם לשלם

מיידית את חובותיהם, ישנים כל השבוע מחוץ לבתיהם ומשפחות שלמות נהרסות מכך. נושים שבעבר הסכימו להסדרי־תשלום נוחים לחייבים, הקשיחו לפתע את עמדתם.

אזרחים רבים מבקשים מיפלט מהחובות באמצעות פשיטת־רגל, בעוד שהאינטרס הציבורי הוא מניעת התמוטטות כלכלית של החייבים. נושים רבים, המגלים שלמרות הפעולות החוקיות הנמרצות לא תמיד הם מקבלים את כספם, פונים לגבייה אלימה של העולם־התחתון.

צבי גזוקסמן, תל־אביב

מנפח הבלונים

למראה תמונותיהם של הח"כים העליזים אהוד אולמרט ויוסי שריד, שהתנדבו ב־מסיבת סיום הכנסת השמינית, להתחרות בפיצוץ בלונים (העולם הזה 2063), לא יכולתי שלא להיזכר בכתבה שפירסמתם לפני יותר משנה אודות מעלליו של הח"כ הבלש אהוד אולמרט, והכתרתם אותה ו־אותו בתואר „מנפח הבלונים".

בהקשר זה אני יכול רק לחזור על דיברי חז"ל, שאמרו: „איזהו חכם — הרואה את הנולד!" ואם היה מי שלא הבין מדוע הענקתם לאולמרט את התואר „מנפח הבלונים", עכשיו הוא בוודאי מבין.

ניסים מאיר, תל־אביב

פירסום מכובד

ברצוני להגיב על דיברי הקורא אנצ'ו מאיר, שקבל על פירסום תעמולת הבחירות של רק"ח בעמודי הפירסום בעיתון (העולם הזה 2058), מדור מיכתבים).

לדעתי, מי שמתנגד לקומוניסטים צריך לראות בעין יפה גישה ליברלית כזו. בכך אנו מוכיחים שיש לנו רוח אחרת מאשר להם.

אני חושב שהעולם הזה יכול לרשום לזכותו את חופש־הפירסום, ועל כך יש לברך. אני פירסמתי מדי־פעם דעות על נושאי דת ואמונה, והעולם הזה היה העי־תון היחידי שפירסם את דברי בצורה מכובדת, למרות שדיעותיו בנושא זה ידו־עות היטב.

ב. ברנר, טבריה

אהוד אולמרט מנפח בלונים במסיבת סיום הכנסת („העולם הזה" 2063)
כיסוי במציאות —

כותרת הכתבה על אהוד אולמרט („העולם הזה" 2006)
— לכותרת המימלית

לנו אין השפעה

ביחס לכתבה „מחסום מול ההר" (העולם הזה 2061), **ברצוני לציין:**

● סידרי התנועה ומיקום המחסומים נקבעים על־ידי גורמי הביטחון (צה"ל, משטרה) במקום, ובהחלטותיהם נשקלים האספקטים הביטחוניים והבטיחותיים עבור ציבור המבקרים באתר כשלנו, כגורם עיס־קי, אין כל השפעה בהחלטות אלו.

ברצוני להבהיר כי בעלייה לאתר החר־מון אין אפשרות מעבר דרך נווה־אט"ב, ולמעשה כל המבקרים עוברים דרך מיסעד־תו של המתלונן וכמו־כן מיסעדות דרוזיות אחרות המפוזרות בדרך העולה לאתר. רק החל משעות־הצהריים המאוחרות, כש־המבקרים יורדים מהאתר, הם עוברים ב־מישקנו, כך שנושא זה מאוזן לחלוטין.

● מחירו של כריך באתר החרמון שש לירות ולא —11 ל"י כפי שטען המתלונן. אגב, ארוחת־צהריים באתר החרמון עולה —25 ל"י, בעוד שאצל המתלונן מחירה הוא כפול.

● יחסינו עם שכנינו הדרוזים מושתתים על כבוד הדדי, ואנו נעשה הכל כדי שזה יימשך גם בעתיד.

דב איכסנדר, נווה־אט"ב

פופאי אמיתי

צפיתי בסירטו של הבמאי מנחם גולן, מיבצע יונתן. מבלי להתייחס לטיבו של הסרט ולרמתו, עלי לציין שהופעתו של שר־הביטחון שימעון פרס בסרט גרמה לי להעריץ אותו. מסתבר, כי כל מה ש־

(המשך בעמוד 13)

מתי אתה בא?

החלה ההרשמה לכפר הנופש אשקלון.

אנו מכריזים על פתיחת עונת הנופש והחופש 1977 בכפר הנופש אשקלון.
דאג מיד להבטיח לעצמך מקום בליל הסדר הבלתי נשכח בכפר.

הרשם עכשיו וחוכל לבחור את ימי הנופש הרצויים לך במשך העונה.
להתראות.

פרטים והרשמה:
בכפר הנופש אשקלון.
טל: 051-24195/6 במשרדי "הסתדרות" ובסוכנויות הנסיעות ברחבי בארץ.

חברת כפר הנופש אשקלון בע"מ
טלפון: 051-24195/6 טלקס: 3683

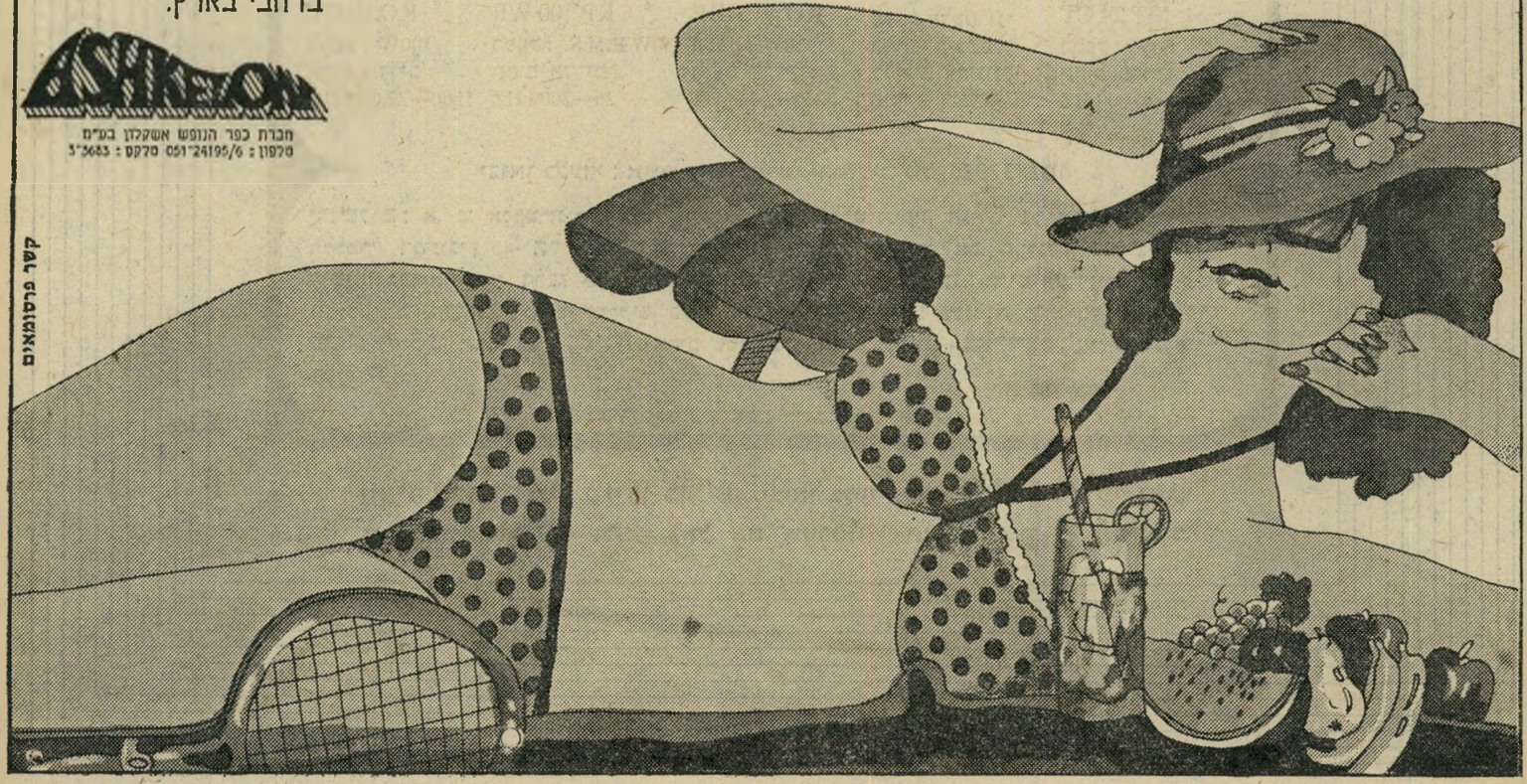

Peerless

רמקול היוקרה
תוצרת דניה
דגם 1120

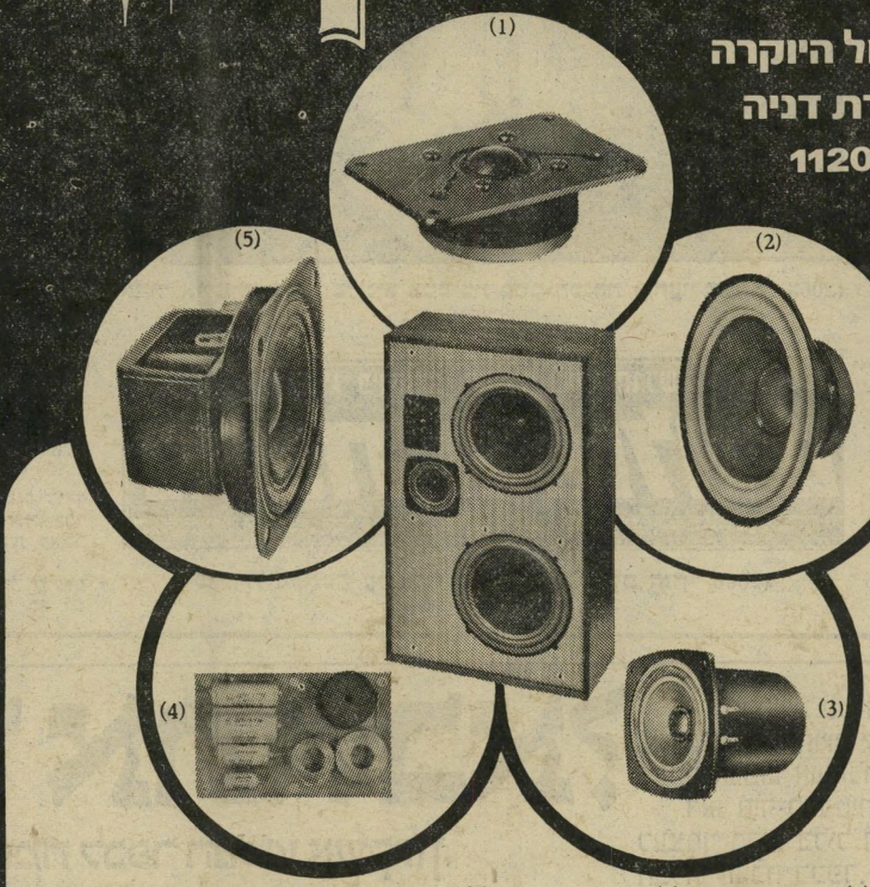

(1) DOME TWEETER	(2) WOOFER	(3) MID RANGE	(4) CROSS OVER 3E 10	(5) CONE TWEETER MT 24 CT
KO 10 DT	KP 100 WF	KO 40 MRF	מעגל אלקטרוני	הספק: 50W
הספק: 100W	הספק: 50W R.M.S.	הספק: 50W	המתפקד כמפלג	תחום תדרים:
תחום תדרים:	תחום תדרים:	תחום תדרים:	צלילים אורגינלי	1500—20,000 HZ
1500—22,000 HZ	26—2000 HZ	230—5000 HZ	תוצרת דנמרק	

יבואן בלעדי: **אשר קיידן** בע"מ ירושלים טל. 02/32086

ירושלים: א. מ. אלקטרוניקה, אבן־ישראל 5; צור אלקטרוניקה, הגידם 1; אבי יפה "אולפני הקלטה", רבינוביץ 5 · **תל־אביב:** סטריאו־קיט, פינסקר 61; אל. אם. מערכות, בוגרשוב 22 · **חיפה:** סטריאו־שירי, הרצל 59; בית הסטריאו, הנביאים 10 · **קריות:** הקיט והתקליט, קרן היסוד 21, סביניה · **רמת־גן:** סטריאו־קיט, ביאליק 32 · **פתח־תקוה:** טכנועד, מוהליבר 16 · **כפר־סבא:** כל־קיט, ויצמן 72 · **עפולה:** אחים שטראוכלר, תחנה מרכזית · **באר־שבע:** מרכז המוסיקה, קק"ל 197

נציג מכירות ארצי: **אשר הופמן** טל. 04/510305

ייצוג חברת אשר קיידן בע"מ, יבואן בלעדי של רמקולי „פירלס" בארץ
בתערוכת „סול 77" על־ידי „אל. אם. סטריאו" רחוב בוגרשוב 22 תל־אביב.

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

חשבנו על פרס עד עכשיו אינו נכון וכי הוא, למעשה, האיש שהחליט באומץ־לב ובהעזה, בניגוד לדעת כל שרי־הממשלה, על ביצוע מבצע אנטבה. יצחק רבין היה הסמן ופחדן, ורק שימעון פרס הוא פופאי אמיתי.

אני מציע שלרגל תגלית מרעישה זו יקבל שימעון פרס, הגאון הצבאי, דרגת־

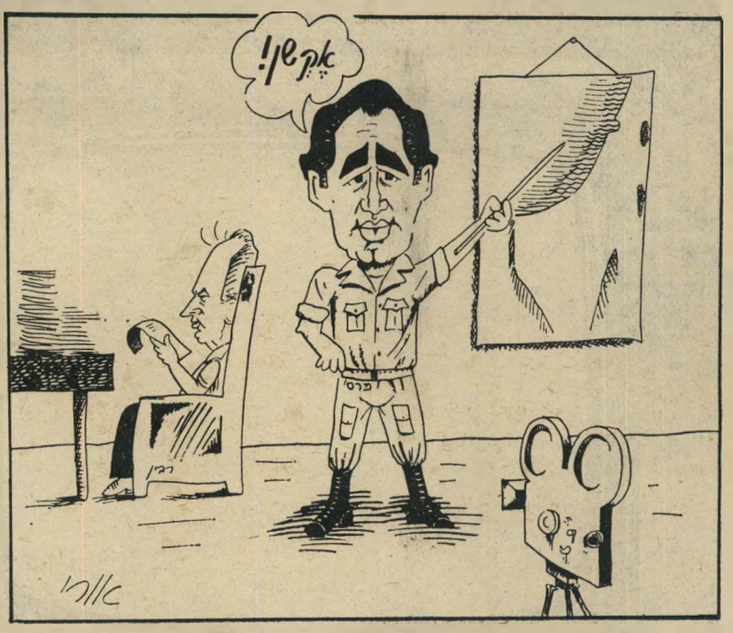

פרס מצביא אנטבה
לתת לו עיטור־גבורה

ייצוג מצה"ל או עיטור־גבורה, בזכות אומץ ליבו והקרבתו.

יהושע שטרן, תל־אביב

תנו לנו לעלות!

באוקטובר של שנת 75', פניתי לשליח הסוכנות היהודית בטורונטו שבקנדה (מר יצחק שגיא), כדי לברר את סיכויי להת־קבל כעולה חדשה בישראל. מפאת היותי בעלת מצב מישפחתי לא־כל־כך מבטיח מבחינת סדר־העדיפויות המקובל (גרושה עם שלושה ילדים), פעל השליח על־פי התקנות הרישמיות, כפי הנראה, ומשך את העניין בשיחות נוספות עימי, שעל אף היותן בלתי מעודדות, לא נשברה רוחי. בדצמבר 1976 הגשתי בקשה ריש־מית לעלייה לישראל.

המתנתי בסבלנות רבה לתשובה, דבר שאילץ אותי לוותר על תוכניות שונות ובעיקר כשהיה מדובר על תוכניות לטווח ארוך. במילים אחרות: הייתי חצויה ל־שניים במשך כל התקופה ההיא, ליבי במזרח ואנוכי בסוף מערב. זו היתה בהח־לט ציונות שלא במרכאות, עד כמה שזה נראה אולי מגוחך ולא־ייאמן.

מאז העליתי את הרעיון בפני ילדי, הם אינם מפסיקים לשוחח על כך עם חברי־הם, ויום־יום הם מאיצים בי להביא להם תשובה בקשר לגורל הבקשה. בעצם, הם כבר מתייאשים וחושדים שהקרב נגמר בכישלון, בפרט מאז נודע להם שבקשתי הועברה לטיפולה של ועדה מייחדת.

על אף כל הטילטולים הנפשיים האלה, העקשנות עדיין מאיצה בי להאמין ש„חוק השבות" הקדוש, מקודש עד כדי כך שלא מצב מישפחתי ובוודאי לא מצב כלכלי, צריכים להיות עילה להפרתו.

נהירים לי קשיי הקליטה של כל עולה בישראל, גם אם שפר עליו מזלו מבחינה כלכלית, ונהירות לי שיבעתיים הדרכים העקלקלות הנכונות לעולה מסוגי (גם אם אוותר על כל הלוכסוס). אך גמרתי אומר להמשיך לחשוב על ישראל כעל ארצי ומולדתי, כפי שלימדונו וכפי שעדיין מ־למדים את ילדי בבית־הספר העיברי ב־טורונטו.

השאלה הנשאלת עתה היא: איך עלי להסביר לילדי את היעדר האוזן הקשבת לבקשתי? האם עלי לומר להם שלימוד ציונות הוא לימוד לשם לימוד, ולא לשם הגשמה? האם עלי לנסות לספק אותם באמתלה שעלייה לישראל מיועדת אך ורק לחלכאים־ונדכאים מארצות המצו־קה, אך לא לאלה שנידונו להיות אומללים בארצות השפע? כיצד אסביר לילדי ש־„לשנה הבאה בירושלים" הוא רק שיר, ולא תפילה כנה? האם תשמחו אם ילדי יתרחקו מהיהדות רק בגלל הנסיבות ש־בהן אני נתונה? שופטים — שפוטו!

אנט שירלי דיאמונט, טורונטו, קנדה

מושב־לצים

מה יש להם לחגוג? על מה הם שמחים וצוהלים כל־כך? מי נתן להם לחשוב שהפגרה שנכנסה היא מאורע חגיגי ר־ראוי לציון שכזה?

המסיבה שערכו חברי־הכנסת השמינית לעצמם בחאן הירושלמי (העולם הזה 2063), היתה נקודת סיום כושלת, לכנסת כושלת עוד יותר, וכאשר מסתיים מיפעל כושל אין ראוי לציין זאת בקול תרועה רמה.

האם שאלו חברי־הכנסת את עצמם, כולם ביחד וכל אחד לחוד, מה תרמו הם לשיפור המצב בארץ בארבע השנים ה־אחרונות? איזה חוקים הם הביאו עלינו ואיזה שאילתות הציגו, כמה ממשלות כושלות הם הפילו וכמה שרים חידלי־מעש העיפו?

אילו היו מציגים לעצמם שאלות אלה, ואחרות, ומנסים להשיב עליהן בכנות, היו בוודאי מגיעים למסקנה שעדיף לח־מק מבניין הכנסת בהיחבא, ולא לערוך הצגת־סיום לעיני המצלמות.

פינחס אביגד, חיפה

סוף־סוף רואים את הכנסת בהרכב מלא. מילא, אם לישיבות הם לא מופיעים — לפחות למסיבות הם באים בהמוניהם. וזה מעורר בי מחשבות נוגות, שאולי הם בכ־לל לא היו צריכים להיות ח"כים מל־כתחילה — אלא רק חלטוריסטים באיזה באר, או רכזי־תרבות באיזה סניף של תנועת־נוער.

חיה מיצ'ין, תל־אביב

חבהרה

בשער האחורי של גיליון העולם הזה 2063 התפרסמה הכותרת „היינו נערותיו של ג'ון סטאשר", המתייחסת לכתבה ש־פורסמה באותו גיליון ושבה תוארה פרשת ידידותן של הלן קול ובילי גורביץ עם סטאשר המנוח. כדי למנוע אי־הבנות, מובהר בזאת כי לא היה בכינוי „נערות" כדי לייחס כל משמעות אחרת ליחסי־הידידות שהיו קיימים בין ג'ון סטאשר לבין השתיים, כפי שהם מתוארים בגוף הכתבה.

מערכת „העולם הזה"

תחרות

כיסא הזהב

תחרות „כיסא הזהב" הוכרזה מטעם מערכת „העולם הזה" על-מנת לציין אותם שאינם יכולים לקבל כל פרס או ציון-לשבח עבור הצטיינות בתחום-פעילות כלשהו.

רשאי להשתתף בתחרות כל קורא אשר ימלא את הטופס המת-פרסם להלן, וישלח אותו במעטפה, או מודבק על-גבי גלויה, על-פי הכתובת: מערכת „העולם הזה", תיבת-דואר 136 תל-אביב, עבור תחרות „כיסא הזהב".

מדי-שבוע יוגרל פרס בסך 200 ל"י בין משתתפי התחרות של אותו שבוע.

התחרות השלישית במיסגרת המיבצע היא על התואר:

החי"כ רודף הפירסומת

— — — — — — — — — — — — — גזור ושלח — — — — — — — — — — — — —

לכבוד
תחרות „כיסא הזהב"
ת.ד. 136, ת"א

אני מציע בזה את .....
כמועמד לתואר החי"כ רודף הפירסומת
אני סבור כי האיש ראוי לתואר זה מהסיבות כדלקמן:

.....

.....

שם: ..... **כתובת:** .....

עיר: ..... **חתימה:** .....

בתחרות שהוכרזה בגיליון 2062 על תואר

הנואם המשעמם ביותר

התחלקו מרבית קולות הבוחרים בין עשרה אישים, בשיעורים הבאים:

- **הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה") גור** („חוזר פתקליט על כל המליצות המפוצצות שאמרו כבר כל הרמטכ"לים שקדמו לו," כדיברי רות כהן, מרחוב הקישון 15 א', נצרת עילית) — 3% מכלל הקולות.
- **ח"כ אורה נמיר** („מדברת בטון אחיד ללא כל גווני קול, נשמעת כמו מורה בבית־ספר עממי ומשתמשת במליצות שחוקות," שמשון בן־גל, אחד־העם 5, חולון) — 3% מכל המשתתפים בתחרות.
- **ח"כ אבא אבן** („את שפתו ולשונו אי־אפשר להבין כלל, ובמקום תשובה מקבלים שאלה" — אילנה ביברשטיין, ת.ד. 1718, חולון) — 4% מהקולות.
- **ח"כ יוסף תמיר,** איש הליכוד („מדבר בקצב איטי ומצליח להפוך גם נושאים מעניינים לחסרי־תוכן," דוד אלנסקי, כ"ט בנובמבר 29, בת־ים) — 4%.
- **ח"כ ישראל קרגמן** — ראש ועדת־הכספים של הכנסת („בעל לכסיקון מוגבל של כמה מאות מילים עבריות, כשהקשר בין המישפטים שלו רופף." דן גראור, שפרינצק 30, פתח־תיקווה) — 7%.
- **שר־האוצר יהושע רבינוביץ** („מסתכל כל הזמן על נעליו כשהוא מדבר," צמח סודרי, אשטרום 2513/40, אשדוד) — 13%.
- **ח"כ יוחנן באדר** („מגמגם, מהסס, מדבר בלחש וללא רצף הגיוני," יצחק קליין, החשמונאים 11, תל־אביב) — 15%.
- **שר־העבודה משה ברעם** („מר־בה להשתמש במליצות נבובות, בעל או־צר־מילים זעיר, חסר כושר־ביטוי, מח־שבות בלתי בהירות, נובח במקום לדבר," אסתר בנבנישתי, ירושלים) — 17%.
- **שר־החינוך והתרבות אהרון ידלין** („מונוטוני, בעל מחשבה איטית, נבוך, ומדבר בנוסח מיצוות אנשים מלו־מדה," צבי כדורי, חיפה) — 34%.

אי-לזאת מוכרז בזאת שר החי-נוך והתרבות אהרון ידלין כזוכה בתואר „הנואם המשעמם ביו-תר", בתחרות „כיסא הזהב".

שר־החינוך אהרון ידלין

בהגרלת הפרסים השבועית במיסגרת המיבצע זכה הקורא אלברט ואנונו, מרחוב החולות 55 ביבנה בפרס של 200 ל"י.

הקטנה שלנו מול הגדולה שלך.

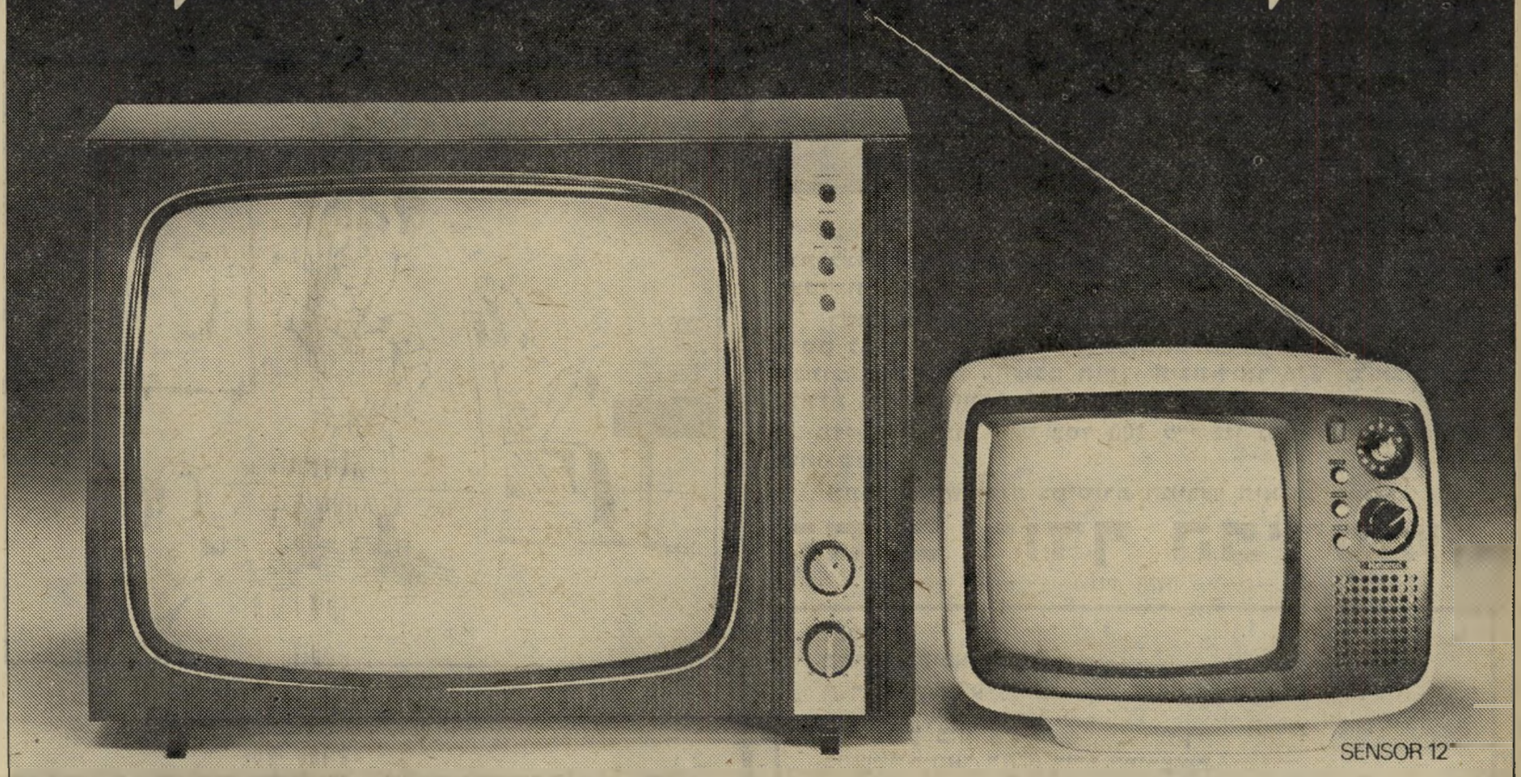

בטלויזיה הקטנה שלנו אפשר להסתכל:
•מתוך הכורסא בסלון.
•מתוך המיטה החמה.
•בחדר הילדים.
•במטבח.
•בתוך המכונית.
•במרפסת.
•בגינה.
•בפיקניק.

בטלויזיה הגדולה שלך אפשר להסתכל:
•מתוך הכורסא בסלון.

וזה עוד לא הכל.
בוא לאולם התצוגה של נשיונל
ברח' אבן גבירול 18 ת"א, או לאחת
החנויות המובחרות, וראה את העיצוב,
השכלולים והתמונה החדה בטלויזיה
הקטנה שלנו. אחר כך כבר לא תרצה
להסתפק במה שמציעה לך הטלויזיה
הגדולה שלך.

National
צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

זה נראה כמו „ניקוי ראש", אבל זה רציני

O.K. JIMMY!

מ עודם זה כלט היעדרה של התוכנית ניקוי ראש כמו השבוע. כי רק היא היתה יכולה לתאר כראוי את התגובה הישראלית הרישמית על קבלת־הפנים, שבה נפגש הנשיא ג'ימי קארטר עם נציג אש"ף באו"ם.

קארטר מושיט את היד. הפלסטיני מרים את ידו. רגע דרמאתי. שתי הידיים מתקרבות זו לזו. האם הן תיפגשנה? היכן? האם זה יקרה במחצית הדרך, אך שמא זוזה נקודת־המיפגש לכאן או לכאן?

יד לוחצת יד. מי לוחץ יותר? האם ידו של ג'ימי היא הלוחצת את היד המחבקת, או שה־פלסטיני הוא הלוחץ את ידי הנשיא?

פה מול פה. מה קורה לפיו של ג'ימי? האם הוא נשאר קפוא? האם יש עווית כלשהי בזוויות? האם יש רמז של חיוך? ואולי רק טיק עצבני, שאין עליו שליטה? האם הפלסטיני חייך, ציחקק, צחק? ואולי רק ליגלג?

האם ספק־חיוך זה של ג'ימי יכול להשתוות לחיוך המלא, השופע, שהעניק הנשיא זה־עתה לחיים הרצוג, נציג ישראל? האם נמדד ההבדל בין שני החיוכים ב־מילימטרים של מרחק בין שני קצוות־הפה?

זה שווה עשרים דקות של פארודיה. זה שווה רכבות מילים של פרשנות רצינית בכלי־התיקשורת של ישראל.

אך גם מיליוני מילים לא יעלימו את העובדות ה־פשוטות: נשיא ארצות־הברית העז להיפגש במעמד רישמי עם נציג אש"ף. הוא יזם את הפגישה. אין זו הכרה באש"ף. אין זו גם התחלה של הכרה. אבל זוהי ההתחלה של ההתחלה.

במחווה פשוט וכיתי־אמצעי הודיע ג'ימי קארטר: יש בעייה פלסטינית. יש עם פלס־טיני. יש אש"ף. יש נכונות אמריקאית לחת־מודד עם עובדות אלה.

■ ■ ■

ב יכלך, ג'ימי קארטר הפתיע בימים האחרונים. הפתיע, הדהים, הרגיז, עודד, דיכא.

קארטר הוא עדיין חובבן. המילים נפלטות לו מן הפה, ולא תמיד ברגע הנכון ובצורה הנכונה. אך מי שמצרף יחד את כל ההצהרות, את כל פליטות־הפה, את כל הירידות מן המותן, את כל התשובות הספונטאניות לשאלות של עיתונאים, מסתבר לו שלנשיא החדש יש קונספציה חדשה.

לא חשוב אם זו באה לו מזביגנייב ז'ז'ינסקי, או מעוזרו ויליאם קווונט, שהוא מומחה לבעיות פלסטיניות דווקא. לא חשוב אם קיבל את גישתם של אחרים, או אם גיבש לעצמו גישה משלו.

החשוב הוא שלעיני ג'ימי קארטר עומדת כרגע תמונה של פיתרון לבעיות המיכסוך ה־ישראלי־ערבי. וחשוב שהוא משרטט תמונה זו בגלוי, בשורה של הודעות מיקריות־כביכול, ו־פליטות־פה שאולי אינן נפלטות במיקרה.

ממשלת ישראל מנסה להתחמק מעובדה זו. מירושלים באות הודעות ארגעה, חסחה ואף אטעייה. יום אחד מתרגזים סומבית, למחרת היום נרגעים רישמית.

אך התמונה מצטיירת וחוזכת, ומוטב לי־התבונן בה היטב.

■ ■ ■

פ עם סיפר לי הלורד קראדון, המדינאי הבריטי הוותיק, כיצד הוא חיבר את הנוסח המקורי של החלטת מועצת־הביטחון 242.

באכסדרה של בית־מלון בניו־יורק פגש, בזה אחר זה, בנציג ישראל ובנציג מצריים. הוא הציג לשניהם את אותה השאלה: מהו הדבר האחד החשוב לכם מכל? אבא אבן ענה: אנחנו רוצים בשלום רישמי ובהכרה במדינת־ישראל. המצרי אמר: אנחנו רוצים בנסיגת ישראל מן השטחים שכבשה.

הלך קראדון וחיבר מיסמך, העומד על שתי רגליים: הכרת הערבים בקיומה של ישר־אל והסכמתם לשלום רישמי — והסכמת ישר־אל לנסיגה. כך נולדה 242, המשמשת מאז בסיס מוסכם לכל המאמצים להשגת־השלום.

(כעבור שנים הודה קראדון באוזני כי המיסמך כולל מחדל חמור. ההתעלמות מן הבעייה הפלסטינית, שאותה לא הזכיר או איש משני הצדדים, מנעה את הגשמת עקרונותיו.)

עכשיו בא ג'ימי קארטר, וחזק בדיוק ב־אותה הדרך.

הוא שאל את שני הצדדים: מהו העיקר שבו אתם מעוניינים? הערבים אמרו: נסיגה מכל השטחים המוח־זקים, והקמת מדינה פלסטינית. הישראלים אמרו: שלום אמיתי, רישמי ומעשי.

בא ג'ימי קארטר ואמר: או־קיי. זהו זה.

■ ■ ■

ז יהי גישתו החדשה של ג'ימי קארטר, על רגל אחת. ליתר דיוק: על שתי רגליים.

הוא אמר: אנחנו צריכים להגיע לשלום כולל, שישים קץ לסיכסוך.

פיתרון זה צריך לכלול את שני היסודות: נסיגה ישראלית לגבולות ה־4 ביוני 1967, עם שינויים קטנטנים מוסכמים, והפיכת גבולות אלה לגבולות של שלום־אמת, הפתוחים למעבר בני־אדם וסחורות.

קוראי העולם הזה בוודאי לא יתקשו לעכל את ה־רעיון. פיתחנו אותו בעמודים אלה במשך עשר שנים. השמעתי אותו בכנסת למחרת מילחמת ששת־הימים:

קארטר ורבין: על שתי רגליים

שלום־אמת תמורת נסיגת־אמת. או: נסיגת־אמת תמורת שלום־אמת.

ממשלת ישראל מיהרה להודיע שהיא מסכימה לרעיון הגבולות הפתוחים, ומברכת עליו, אבל היא מתנגדת מכל־וכל לנסיגה לגבולות ה־4 ביוני.

דוברים ערביים מיהרו להודיע שהם מסכימים לרעיון הנסיגה לגבול ה־4 ביוני, ומברכים עליו. אבל הם מתנגדים לכינון שלום מוחלט מיידי.

סימטריה נהדרת. זו אומרת: אני מסכימה לגוף, אך לא לראש. ואלה אומרים: אנחנו מסכימים לראש, אך לא לגוף.

אך הצעתו של קארטר היא שלמה. היא פשוטה והגיונית מ פ נ י שהיא שלמה.

■ ■ ■

א חרי רעיון יסודי זה, בא רעיון שני. גם הוא מוכר היטב לקוראי העולם הזה, מפני שהוא נולד לפני שנים רבות בעמודי עיתון זה.

זהו רעיון השלום כשלבים.

כאשר המציא הנרי קיסינג'ר את הרעיון של שלבים־לקראת־שלום, הצגנו אנחנו רעיון נגדי, שהוא היפוכו הגמור: שלום־שיבוצע־בשלבים.

לפי קיסינג'ר, אי־אפשר להשיג לפי־שעה הסדר כולל. לכן כדאי להתקדם „שלב אחרי שלב", לפתור דברים קטנים, ולדחות בינתיים פיתרונות גדולים.

לפי תפיסתנו, מוכרחים להשיג קודם־כל הסדר כולל, אך אין צורך לבצעו בן־לילה. אחרי ששני ה־צדדים הסכימו ביניהם על כל פרטי השלום הסופי, הם יכולים להיות סבלניים לגבי הביצוע ולהגשים את הדברים בנחת, שלב אחר שלב, בלי פחדים ובלי סיכונים מוגזמים.

כך שלב שיתגשם יכשיר את הקרקע לשלב הבא, יגביר את האמון ההדדי וייצור מציאות של דיו־קיום.

קרטר אימץ לעצמו גישה זו. הוא אומר: תחילה נחתום על הסכם־שלום, שיפתור את כל הבעיות. ההסכם יקבע כי הגבול בין ישראל והעולם הערבי יהיה פתוח ובטוח. יהיה זה גבול ה־4 ביוני, עם שינויים קלים. אחר־כך נקבע לוח־זמנים. הוא יכול להיות נוקשה או גמיש.

תמורת כל חתיכת־שלום, תינתן חתיכת־שטח, ולהיפך.

ככל שתתקרב ישראל לגבולות ה־4 ביוני, כן תגבר מציאות־השלום בפועל, ולהיפך.

עד שכספוק („אולי אחרי שמונה שנים") תחזור ישראל לגבולותיה. הגבול יהיה פתוח. סחורות, תיירים, אזרחים ואמנים ינועו אנה ואנה, ותיווצר מציאות כמו באירופה המערבית.

■ ■ ■

ל כך מוסיף ג'ימי קארטר אלמנט שלישי, שהוא מרכיב חיוני בתמונה כזאת.

סידורי ביטחון.

ג'ימי לקח סיכמה ישראלית („גבול ביט־חון") כחן אותה חיטב והכניס בה תוכן ממשי.

בסלאנג הישראלי, „גבולות ביטחון" הם גבולות של כיבוש. לרוב משמש מושג זה הסוואה פשוטה לשאיפה של סיפוח שטחים. במיקרה הטוב ביותר זהו מושג מעורפל־בכוונה, שבא לרמוז על כיבוש צבאי ניצחי, תוך מתן זכויות כלשהן לאוכלוסיה הנמצאת בשטח הכבוש.

בא ג'ימי, בחן את המושג והחזיר לו את משמעותו ההגיונית.

„גבול־ביטחון" אינו יכול להיות זהה ל„גבול מדיני" — שהרי אחרת, לשם מה המילה „ביט־חון"? משמע: הגבול המדיני יכול להיות ב־מקום א', והוא נוקשה וקבוע ואילו הגבול ה־ביטחוני יכול להיות במקום ב', ולהיות נייד.

מה מצוי בין שני הקווים? משהו המבטיח את ה־ביטחון. בעיני ממשלת ישראל, התשובה ברורה ואחת: צה"ל. אומר ג'ימי: יש אפשרויות רבות — בסיסים זמ־ניים של צה"ל, יחידות ישראליות־ערביות מאוחדות, כוח־שלום ביגלאומי, סידורי־ביטחון שכניים, תחנות־האזנה כמו בסיני, ועוד ועוד. את האמצעים האלה אפשר לגוון בזמן ובשטח. מה שטוב במקום אחד, אולי אינו מתאים למקום שני. מה שטוב בשנה הראשונה, אולי לא יהיה טוב בשנה השמינית.

התמונה הכללית היא של תקופת־מעבר, שבה יהיה קיים מרחק בין הגבול המדיני וגבול־הביטחון, עד שייווצר השלום הסופי — אותו שלום־אמת ששוב אינו מחייב סידורי־ביטחון, מפני שהמציאות תהפוך אותם למיותרים.

כאשר יישבו שגרירים ערביים בירושלים, ושגרירים ישראליים בבירות ערב; כאשר ינועו בני־אדם באופן חופשי בין קאהיר, תל־אביב, שכם ודמשק; כאשר יפרח המיסחר בין חיפה וריאד; כאשר תופיע התיזמורת הפיל־הרמונית הישראלית בבגדאד ותיערך בבלומפילד התחרות הביגלאומית בין ניבחרות־הכדורגל של ישראל ואלג'יריה — מי יהיה זקוק אז לכוחי־שלום בקלקיליה?

■ ■ ■

ז והי תמונה מתוחכמת, גבוהה וחכמה. (ואולי אין זה נאה להשתמש במילות־תואר מופלגות כאלה, שהרי תמונה זו גובשה לראשונה על־ידי העולם־הזה.)

חסר בה רק אלמנט אחד: פיתרון הבעייה הפלסטינית.

קארטר מבין זאת היטב. נדמה שעדיין אין הוא מוכן להתחייב בעניין זה, כל עוד לא נוצרו היחסים הנאותים בין ארצות־הברית ואש"ף. אבל הוא חכם וכן מכדי שיתעלם מן הבעייה.

על כן אומר קארטר, שלא ייתכן פיתרון לסיכסוך בלי פתרון הבעייה הפלסטינית. על כן הוא עשה את המחווה של לחיצת־הידיים, כאיתות ברור למועצה ה־לאומית המתכנסת בקאהיר. על כן חזר שר־החוץ שלו שוב ושוב על הקביעה שארצות־הברית תכיר באש"ף כאשר זה יכיר בישראל.

עם הוספת חקו הזה לתמונה, היא שלמה.

■ ■ ■

ח כה נהיה זהירים. רב המרחק בין תמונה של חזון, לבין הגשמתו במציאות — בייחוד כאשר מעו־רבים בדבר האינטרסים של מעצמה גדולה. קארטר עדיין לא השיק את הספינה של יוזמת־שלום זו, ורבים ישתדלו לטרפד אותה אחרי שתפליג. גם אצלנו.

אשלייה מסוכנת היא לקוות שהשלום יבוא כולו על־ידי כפייה מבחוץ. בלי מחנה־שלום ישראלי חזק, שיהיה מסוגל להשתתף בהכרעות, להשפיע על הרכב ממשלת ישראל ומדיניותה, לא תצלח שום יוזמה זרה.

אך דבר אחד ניתן להיאמר כבר עתה: הוא בסדר, ג'ימי זה. הוא תפס את העניין מחר. עם כל פליטות־הפה שלו, הוא על הדרך הנכונה.

מי תחנה לחיבה בטיבה של גולדה שטרן האמריקאית על הנשים המפורסמות ביותר בישראל?

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

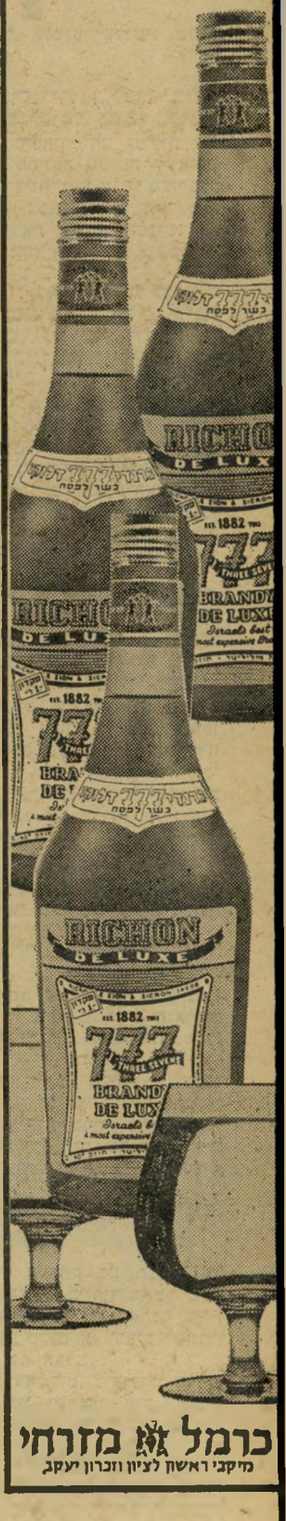

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

■ ראש־הממשלה **יצחק רבין** ושר־המישטרה **שלמה הילל** השתתפו השבוע בכנס הפדרציה הספרדית העולמית שהתקיים בתל־אביב. העיר רבין: „אני מבין שאני האיש כנגדי היחיד בסביבה.“ העיר לו עוזר שר־המישטרה, **ברוך לשם**: „עם כל הכבוד, גם אני נמצא פה.“

■ באותו כנס נזכר אחד הצירים מן האנשים שהשתתפו בפעולות המחתרת בעיראק כי שר־המישטרה לא נימנה תמיד עם בית הילל דווקא. בתקופה שבה עשה בשליחות בעיראק היה כינויו המחתרתי של הילל „שמאי“.

■ שגרירות צרפת בישראל ניצבת חסרת־אונים נוכח בעייה בלתי־צפוייה. בסוף החודש מגיע לישראל שר־החוץ החדש של צרפת **לואי דה־גרינגו**. יחד עימו תגיע קבוצה גדולה של עיתונאים צרפתיים. מה שהשגרירות לא הביאה בחשבון הוא, כי בסוף החודש חל חג־הפסח וכל בתי־המלון בארץ כבר מלאים עד אפס מקום, ואלה שבירושלים בכלל זה. עתה מנסים אנשי השגרירות למצוא עבור העיתונאים המלווים מקומות איכסון בבתים פרטיים.

■ בהקרנות פרטיות של מיבצע יונתן, סירטו של **מנחם גורן**, גיראה שר־הביטחון **שימעון פרס** בסרט, כשהוא מנהל דיאלוג עם האלוף **יקי־תיאז** („קותי“) **אדם**, ראש אג״ם. פרס צולם מן הגב, ותחתיו נתן את התשובות לקותי החקיין **טוביה צפיר**. אלא שסצנה זו לא תוקרן לפני הקהל הרחב. היא עוררה גיחוך כה רב מצד כל מי שחזה בה, עד שהמפיקים החליטו לחתוך אותה מן הגירסה הישראלית של הסרט, על־מנת לשמור על כבודו של שר־הביטחון. לעומת זאת, בגירסה האנגלית של הסרט מדבר שימעון פרס עצמו, בקולו־שלו.

■ סיפורים מוועידת־העבודה עדיין סופרו בשבוע שעבר במיזנון הכנסת. אחד מהם אלה סיפר על אחד מחברי נשיאות הוועידה, שטען כי זרקורי־הטלוויזיה מסנוורים אותו וכי אינו יכול לראות את החברים באולם ומשום כך הוא דורש לכבותם. התערב ח״כ **מרדכי פורקים** ואמר: „לא, בשום פנים ואופן לא! אני סרבל ממיחושי־גב, והזרקורים מרפאים לי את הכאבים. כבר מזמן לא חשתי טוב יותר.“

■ הסופרת האמריקאית **ג׳ראדין שטרן** שהתה בישראל לפני 15 שנים, וכתבה ספר על נשים. עתה חזרה לכאן, כדי לערוך מעקב אחר אותן הנשים שעליהן כתבה אז. הסתבר לה כי כולן כיום עקרות־בית אפורות ולא־מענייינות. משום כך החליטה לכתוב ספר חדש. הפעם על נשים ישראליות מפורסמות. משנודע הדבר, החלה מתנהלת תחרות פרועה בין הישראליות החושבות עצמן מפורסמות, כדי להיכלל בסיפרה של שטרן. הן החלו מציפות את חדרה שבמלון בצילצולי־טלפון, וידי מכירתה נמלאו עבודה. שטרן החליטה לראיין את כל אלה, החושבות עצמן מפורסמות ומעניינות, ומתוך הראיונות תבחר את הנשים הידועות והמעניינות ביותר ותכלול את סיפוריהן בסיפרה, העומד לצאת לאור בארצות־הברית בעוד כשנה.

■ כשצולם ח״כ **יהודה בן־מאיר** איש המפד״ל בחברת ח״כ מוקד **מאיר פעיל** עבור כתבת־הטלוויזיה שתיארה את מסיבת־החג״כים בחאן הירושלמי, ביקש במפורש כי במידה שהכתבה תשודר בליל־השבת, תופיע בה כותרת המודיעה כי היא צולמה ביום־חול. הטלוויזיה לא כיבדה את בקשתו של הח״כ. בליל־השבת האחרון הופיע בן־מאיר על המסך הקטן, ללא כותרת שתכריז על חפותו.

■ באותה מסיבה התאכזבו מרה העיתונאים **דני רובינשטיין, אברהם תירוש** ו**שלום קיטאי**, שהכינו מערכונים מיוחדים לכבוד האירוע. מייד כתום הופעתו של טוביה צפיר קם קהל החוגגים על רגליו ומיהר לעזוב את המקום, לא איפשר לשלושת העיתונאים להפגין את כישרונם הקומי־סאטירי.

■ גם כתב־הטלוויזיה **חיים גיל** לא היה מרוצה מן ההתפזרות החפוזה. לכתבה שהכין ליומן השבוע חסר לו „גימיק“. הוא ניגש אל חברת הכנסת **שולמית אלוני** ואמר לה: „בואי נרקוד.“ אלוני, שהבינה כי ריקודה יונצח בטלוויזיה, הסכימה מייד, וכך התקבל על המסך הקטן הרושם כאילו חברת־הכנסת הגיעה למסיבה כדי לרקוד.

גולדה מאיר

ראש־הממשלה לשעבר, נכנסה לוויכוח חריף עם יצחק רבין בתום הקרנת הסרט מיבצע יונתן, שבה נכחו שניהם. גולדה הציעה לרבין: „תצא אתה ראשון,“ אבל רבין חלק כבוד לגולדה: „לא, תצאי את ראשונה!“ „אתה ראש־ממשלה,“ אמרה גולדה לרבין, „לך מגיע לצאת ראשון.“ אבל רבין עמד בתוקף על כך שגולדה תצא לפניו. „מה העקשנות הזאת, יצחק?“ תמהה גולדה. רבין נשבר. הוא יצא ראשון, תוך שהוא פולט: „את ועקשנות — זה אף פעם לא הלך!“

משה קול

שר־התיירות, השתתף במסיבת־הסיום של הכנסת השמינית, לשם בא בחברת אשתו. קול התמוגג מנחת כשהחקיין טוביה צפיר ציטט את דיברי מזכירתו, כפי שרואיינה בטלוויזיה ושאמרה שאין מילים בפיה להביע את הערכתה לשר שלה ערב התפטרותו יחד עם אנשי סיעתו מהממשלה. אחר־כך, כשעבר טוביה לחקות את קול עצמו, הרצינו השר ואשתו.

גילה אלמגור

מגלמת תפקיד של פרוצה בסרט־טלוויזיה שצילם בירושלים הבמאי דני וולמן. אחד מלקוחותיה של גילה בסרט הוא „דודו ראש־העיר“, אחת הדמויות הידועות והסקסגוניות ביותר בירושלים. דודו, עובד הטלוויזיה, שאיש אינו יודע את שם־משפחתו — להוציא את הפקידה במחלקת־התשלומים, שנשבעה שלא לגלות את שם־משפחתו לאיש, מתנדב תמיד להצטלם לטלוויזיה. דודו מכונה בתואר „ראש העיר“ כיוון שהוא מנהל את ענייני הבוהמה בירושלים.

אנשים

ר״הכנסת קמו לרקוד בתום המסיבה. ואילו האמת היתה שהיחידים שרקדו היו גיל ו־אלוני.

■ ח״כ **יחיאל לקט** הוא הח״כ שכיהן בתפקידו פרק־זמן קצר יותר מכל ח״כ אחר בכנסת השמינית, אחרי שנק־רא משליחותו בארצות־הברית לתפוס את מקומו של שר־השי־כון **אברהם עופר**. שעה ש־לקט בילה בנעימים במסיבת־הסיום של הכנסת בחאן הירו־שלמי, החליט ד״ר **מיקדוש הכהן**, מנהל מחלקת־היולדות בבית־החולים ביקור־חולים ב־ירושלים כי אשתו של לקט, **רותי**, תלד בניתוח קיסרי. רק בתום המסיבה התבשר לקט, שהוא כבר אב לשתי בנות, כי נולד לו בן במישקל של אר־בעה וחצי קילוגרם. הגיב האב המאושר: ״אני רואה שלברית הוא יבוא כבר עם ילקוט.״

המערכות״, הגורסת שמערכות ביורוקראטיות יכולות ללקות בטירוף בדיוק כמו אנשים פר־טיים. הראשון שפנה אליו אח־רי הפירסום היה **אשר ידלין**, שאמר לו: ״זה מעניין מאד.״

■ באותו ערב התלוצץ **שאול ביבר** כי ראה מודעה של הקרן הקיימת על נטיעת יער בהרי־ירושלים. הכותרת היתה, לדבריו: ״יער הקדו־שים — מחזון למציאות.״

■ במיזנון הכנסת ערכו תח־רות ניחושים, מיהו אותו ח״כ שבכתבה עיתונאית סופר כי הוא מביא כריכים מהבית ל־מיזנון הכנסת. הסתבר כי הח״כ החשדן אינו אלא ח״כ **הליכוד ידידיה כארי**.

■ בעלי מיזנון הכנסת, **אשר הוברט** ואשתו **חדי־וה**, מיהרו בשבוע שעבר לה־גיש את חשבונותיהם לח״כים,

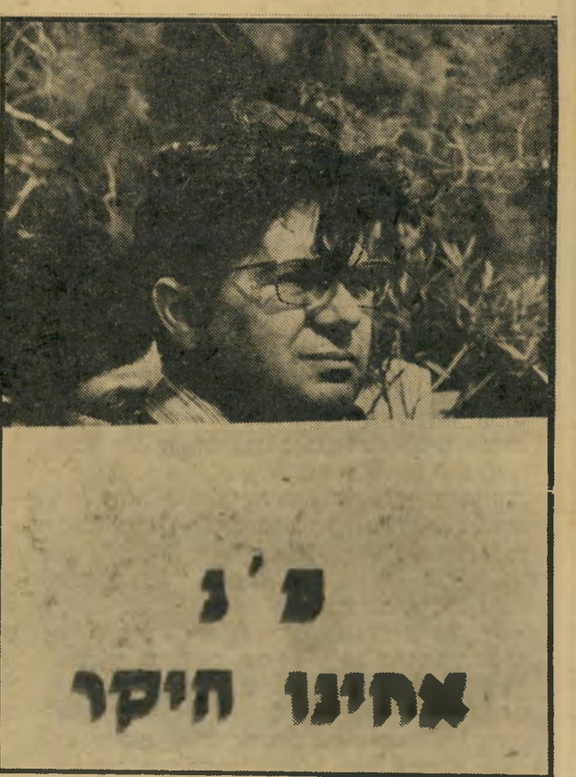

ג׳ג׳ אחינו חיקר

אהרון ברק היועץ־המישפטי־לממשלה, השתתף בשבוע שעבר בהלווייתו של השופט המחוזי זאב צלטנר. בעוד שהמישפטנים ובני־חמישפחה של המנוח הצטופפו סביב קיברו, התבודד ברק מאחרי אחת המצבות, חסתר מצלמים.

■ גם כתב ידיעות אחרו־נות, **יחזקאל אדירם**, שהוא יו״ר סניף תנועת החרות בחו־לון ואחד המתמודדים על מקום ריאלי ברשימת הליכוד לכנסת, נאלץ לערב שימחה משפחתית בחייו הפוליטיים. בעת שהופיע בהרצאה לפני חברי תנועתו ברמת־חן, צילצל הטלפון בדי־רה. סגן־ראש־עיריית תל־אביב, **יגאל גרייפר**, הודיע לו כי אשתו כורעת ללדת. אדירם נטש את האסיפה, מיהר להר־ביל את אשתו לבית־החולים, שם ילדה לו את בנו השני, שהוא ילדו הרביעי במיספר. נבהל ח״כ הליכוד **דויד לוי**, שהוא אב לעשרה ילדים, כש־אמר לאדירם: ״אני מקווה שאתה לא מתכונן להתחרות בי.״

■ בתוכנית בירה ומצב רוח של **יעקב אגמון**, סיפר המהנדס **יוסף דוריאל** על התגובות שהגיעו אליו לפני שנים, כאשר פירסם לראשונה את התיאוריה שלו על ״טירוף

הודיעו כי אינם סומכים על איש מאחר שיש ח״כים־לשעבר שחייבים להם כסף עד היום, עוד מהקדנציה הקודמת.

■ מועדון אל מאצ׳ו שב־יפו העתיקה הפך, מאז החלו מבקרים בו שחקני־הכדורסל של מכבי תל־אביב, למקום ש־באופנה. בשבוע שעבר הגיעה לשם גם הדוגמנית־שחקנית משוררת **אירים דווידסקו**, בחברת ידיד בלתי־מזוהה. אי־ריס ובן־זוגה נתבקשו, על־פי מינהג המקום, לשלם מייד עם קבלת המשקה הראשון. דוור־דסקו נעלבה, קמה, לקחה את בן־זוגה ועזבה את המקום ב־הפגנתיות.

■ בחוגי העיתונאים מת־לוצצים, כי כאשר שמע הכתב המדיני של הארץ, **מתי גוזן**, שהיה מתומכיו הנלהבים של שר־הביטחון שמעון פרס ל־ראשות־הממשלה, שמועמדו הפ־סיד, נאנח ואמר: ״לכל הרו־חות, שלוש שנים של כתיבה אובייקטיבית הלכו לאיבוד!״

הם אומרים

האם היה יצחק רבין סוכנו של מאיר יערי בצה״ל? * מי בכה ביום החפטרותו של בן־גוריון? * מדוע קורא בגין ל״יער״ ״מורי ורבי״

״הוא לא יהיה רמטכ״ל״

הפרשן־המדיני שלמה נקדימון, ברשימתו ״אנ־טומיה של התמדדות״, משווה בין הקאריירות של ראש־הממשלה יצחק רבין ושר־הביטחון שימ־עון פרס בשנות ה־50׳, תוך שהוא מציג את עוייניותו של בן־גוריון כלפי ראש־הממשלה ה־נוכחי:

״רבין אכן היה קצין בעל יכולת מקצועית מעולה. עוד במלחמת־השיחרור, אך הוא לא היה נקי לגמרי מפעילות פוליטית, גם כאיתם ימים. רבין צמח בסופו־של־דבר בפלמ״ח, שבו הדומיננטה הפוליטית היתה חלק בלתי־נפרד מן התפישה הצבאית. ראשי מפ״ם, שחתרו לקיום את הפלמ״ח כ״צבא מעמדי ופועלי״, נתקלו בידו הקשה של בן־גוריון, שפירק את המטה הנפרד של הפלמ״ח ושילב אותו בצה״ל. מרבית מפקדי הפלמ״ח פרשו מצה״ל באורח מפגן, לפי הנחיית מפ״ם, היחידי שנשאר בצה״ל ולא הלך עם חבריו היה יצחק רבין.

״אולי בתגובה על הביקורת שמתחו עליו חבריו לפלמ״ח, על אשר לא הלך עימהם, גילה רבין את נאמנותו לכור־מחצבתו הפוליטי בדרך בלתי־שיגרתית. הוא נהג לדווח לצמרת מפ״ם, שחיתה מקיימת דיונים שרטפים בנושאים ביטחוניים צב־אים, מידע והערכות בנושאים אלה. מנהיגה ה־ישיש של מפ״ם, מאיר יערי, גילה לא־מכבר פרשה כלתי־ידועה זו בקאריירה של רבין, כ־אמרו: ,הוא היה המקור היחידי שעותר לנו כצבא׳.

״קשה לדעת אם בן־גוריון ידע או לא ידע על כך, אבל הקונפליקט בין רבין לבין בן־גוריון על רקע זה התגלע בשילהי 1949, כשנערך כנס ארצי של הפלמ״ח. על קציני צה״ל נאסר להש־תתף בכנס, אך רבין הפר את ההוראה וקיבל נזיפה מן הרמטכ״ל דאז. לימים סיפר הרמטכ״ל רב־אלוף מרדכי מקלף, בראיון עם ד״ר מיכאל בר־זוהר, כי כאשר הציע לבן־גוריון למנות את רבין לסגן רמטכ״ל הגיב הזקן כזעם: ,כל עוד אני שר־ביטחון, הוא לא יהיה רמטכ״ל׳...״

(ידיעות אחרונות)

רבין נוגע עמוק לליבו של בן־גוריון

בפרק נוסף מסידרת מאמריו של מיכאל בר־זוהר, על שנות ההכרעה הגורליות של בן־גוריון, הוא מתאר מערכת־יחסים שהנה בין ראש־הממ־שלה דאז לראש־הממשלה בהווה, כפי שזו באה לידי ביטוי שעה שבן־גוריון החליט, ב־63׳, להתפטר מתפקידו:

״יותר מכל הפגיעות נגע לליבו ביקורם ה־פתאומי של האלופים יצחק רבין ומאיר עמית. הם הופיעו בביתו לפנות ערב. רבין היה נרגש ביותר. הוא סיפר ל,זקן׳ כי הדיע על התפטרותו לאלופי צה״ל, ו,כולם נדהמו׳. אחד האלופים אמר ש,זה אסון׳. רבין הדגיש ש,אין הצבא מתערב במדיניות, ואנו מחווה גורם ואסור לו ללחוץ׳, אבל הוא ,הואה בכך אסון. שלוש ה־שנים הקרטות׳, אמר רבין, ,היו קריטיות לעם ישראל. האם נצליח להרתיע את האויב? ייתכן שתקום אחדות עמי־ערב ונעמוד במלחמה חמ־רה׳. רבין חשש ש,בלעדי בן־גוריון יהיה קשה מאד לצבא. יאבדו כל אמון׳.״

בהמשך מספר ד״ר מיכאל בר־זוהר על אותה פגישה: ״לימים סיפר הזקן, שכאשתה שחה פרין רבין בבכי. רבין, מצידו, הודה שהיה נרגש ביותר, אך לא עד כדי דמעות. עיון ביומנו של בן־גוריון מגלה, שהוא היה זה שהתרגש עד דמעות ממה שאמר לו יצחק רבין, ,דבריו נגעו עמק לליבי׳, כתב ביומנו, ,ובקושי החנקתי ריג־שותי ודימעותי׳.״״

(ידיעות אחרונות)

אמנון רובינשטיין מעניק מחילה

עורכי מדור הסאטירה של שבועון על־המישמר, חותם, יעקוב לזר, יהושע סובול והלל מיטל־פונקט, מנסים לשעתד את פרופ׳ אמנון רובינ־שטיין, מראשי ד״ש, בכהונת שר־המישפטים בממשלה שתקום לאחר הבחירות:

״ש: מר רובינשטיין, מדוע מפ״ם תוקפת את־כם בחריפות רבה כל־כך?

״אמנון: היא תתקוף, אנחנו נהדוף, יש עימנו אנשי־צבא עתירי ניסיון יידע פתחם זה. אני מבין את מפ״ם ומולח לה.

״ש: הליכוד טוענים שאינכם ״אלא מהדורה חדשה של מפא״י...

״אמנון: הליכוד יכולים לטעון מה שהם ריצים. אנחנו, מצידנו, לא נעשה שום מהלך העלול להתפרש כאילו אין אנו סולחים להם. מבינים וסולחים.

״ש: המערך מכנה אתכם ,סופרמרקט׳...

״אמנון: אנחנו מבינים גם אותם. מבינים אותם ואפילו מכינים לסלוח להם. לסלוח ולהבין — זו סיפמתנו.

״ש: יש הרגשה בציבור כאילו אין לכם באמת מה להציע.

״אמנון: לגבי הציבור מחילתנו נתונה מראש. אתה יכול למצוי לציבור ממלוא האחריות ש־סלחנו לו. סלחנו, ואנחנו מבקשים שיחזור ה־ביתה.

״ש: העם אינו נוטה באחרונה...

״אמנון: נטיותיו של העם יידועות לנו, וכ־כיוונתנו להעביר בכנסת חוק שיגלה סלחנות מפ־ליגה לגבי נטיות אלה. בשלב זה אנחנו מבינים את העם ונשתדל לסלוח לו במידת האפשר.

״ש: ב,ויקרא׳ פרק מ״ד נאמר: ,כה אמר השם׳.

״אמנון: אשם או לא אשם, גם לו אני סולח, גם לך, לכולם, תנועתנו תפרסם מדעה שכה יפורטו סידרי הזמנים בהם אעניק את מחילתי לקהל מאזיני, ברחמה לפני ביתי. רק אמור להם, דבר אחד לא אהיה מכן לסלוח. אם יהרסו לי את הדשא. רק לא את הדשא!

״רדו מהדשא...״ (חותם — על־המישמר)

יורשו של ז׳בוטינסקי

מנהיג מפ״ם, מאיר יערי, במאמרו ״נאחזים בקליפה ונזרקים את התוך״, תוקף את סיגנון הצגת הדברים כפי שהוא מקובל על הכתבים המדיניים של העימונים, תוך שהוא מכריז על מינהגו להלך עם יריביו ״בלא כעס ובלא משוא־פנים.״

כהוכחה לכך, מציג מאיר יערי את יחסיו עם ח״כ מנחם בגין. מנהיג הליכוד: ״כך נפגש אני בכנסת אפילו עם מר בגין, אשר על תורתו ו־תוכניותיו הנני מותח את הביקורת החריפה ב־יותר. בגין אמנם, עד גיל 15, נימנה עם חניכי השומר־הצעיר, אבל הצטרף אחר־כך ל,ביתר׳ והפך יורשו של ז׳בוטינסקי. בשיש־לב לעברו הקצר בתנועתנו, היה הוא נוהג לברך אותי בשם ,מורי ורבי׳. אך לא טעיתי בו, ביודעי נאמנה, כי, רחמן זה נגמר אצלו ביגיל 15.״

(על־המישמר)

פסוקי השבוע

יגאל ידין, על ביטול תוכניתו ,,חדשות ועתיקות״ בטלוויזיה: ,,הממשלה חוששת לא רק מחדשות, אלא גם — מעתיקות.״

מאיר עמית, על הבחירות בתנועתו: ,,כל שיהוק בד״ש זוכה מייד בכיסוי מירבי ב־טלוויזיה הממלכתית שלנו.״

ח״כ יצחק רפאל: ,,אני מאמין במצפון ח־חברים ובאחריות התנועתית, שיעמדו נגד כל הקנוניות.״

לילי שרון, רעיית מנהיג שומציון: ,,אם המדינה תישאר — גם הכישרון שלי יישאר.״

נשיא ארצות־הברית ג׳ימי קארטר ליצחק רבין: ,,האם איננכם מסוגלים להבין כי גם לנו יש אינטרסים מסויימים שאנו חייבים לשמור עליהם?״

הסאטיריקן ב. מיכאל על הנ״ל: ,,הוא נתן לנו אלף שנים, וגבולות בני־הגנה, וגבולות מישפטיים, ומהות השלום, ותחנות־אתראה, ואס־שרות הגנה מעבר לגבולות, ואפשרות גבולות מעבר להגנה, ועוד ועוד ועוד.״

ג׳ון רוזם, מנהיג המיעוט הריפובי־ליקני בבית־הנבחרים האמריקאי, על נשיאו: ,,תוך חודשיים הוא השניא את עצמו על יותר מדינות משהצליחו מרבית הנשיאים תוך ארבע שנים... בסך־הכל זוהי שואה.״

ח״כ חיים לנדאו: ,,אני יוצא לארצות־הברית כדי לנסות לתקן את העיוותים של ראש הממשלה יצחק רבין.״

מזכ״ל ההסתדרות ירוחם משל: ,,ועוד קצת נראה, שאם־כי המצב רחוק מכך שיוכל להיות ורוד, גם אינו כה שחור כמו שנדמה לעיתים.״

העיתונאית הדה בושם: ,,אבל אם ה־עצמאות הנשית אמורה להירכש באוננות וסיפוק מהיר ובטוח, הרי זו עצמאות עקרה מאד; ואם פירושה של ההפכה הפמיניסטית גילוי האוננות — הרי זו תגלית לא־חדשה ולא־מלהיבה.״

הצהרה א':

פרופסור איננו גננת

זה היה פרופסור משופם, או שמא לא היה משופם. היו לו מישקפיים מוזהבים או אולי הרכיב עדשות־מגע. הוא עישן פייפ, או שלא עישן ורק מצץ סוכריות־מנטה. בכל אופן, הוא ניראה פרופסור וגם נשמע פרופסור. לרגע קט צצה בלב העם השאלה איזה סקטור הוא מייצג, את הסקטור הבכיר או שמא דווקא את הזוטר? אך הדרת־פניו המשופמת והממושקפת והממוקטרת סילקה חיש־קל את הספק: הוא מהבכירים. זה היה נציג הסגל האקדמאי הבכיר, אשר העמיד את קהל בוהי־הטלוויזיה, ובתוכם גם כותב העמוד, על חומרת מצבו המעמדי.

אמר האיש בערך כך: תראו איך נפרצה מערכת השכר ואיך התמוטטו כל אושיות הסדר הציבורי, שפרופסור־חבר (הוא מהבכיר, אתם רואים) עם תשע שנות ותק מביא הביתה רק מאה לירות יותר מגננת עם ותק שתים־עשרה שנה... וכאן באה פאווזה אשר איפשרה לעם לעכל את גודל המהלומה ולשאול את עצמו „האומנם? הייתכן?"

הייתכן כי פרופסור־חבר, שאל העם את עצמו, יחזור הביתה מיום־עבודה מפרך ויביא משכורת כמו של גננת? איך יוכל להיישיר מבט בפני ילדיו הרכים, כשהוא מניח על השולחן כל ראשון־לחודש בקושי שלושת־אלפים ומשהו. מה יאמר לקטנים? כיצד יתרץ את המחדל? איך יוכלו ילדיו לזקוף את קומתם בכיתה עם אבא עלוב שכזה? איך יוכלו להשוויץ שאבא שלהם פרופסור, אם הוא מרוויח כמו כל גננת בורה ועמת־ארץ שכל עיסוקה איננו אלא בקליעת ראפיה עם תינוקות זבי־חוטם וחסרי תואר־ראשון. והלא הוא כבר פרופסור־חבר, ולא פרופסור־מישנה או סתם מתרגל עלוב מהסגל הזוטר.

זעמו של הכותב הלך וגאה בו נגד הגננות המשחיתות כל חלקה טובה ברדיפתן אחרי הממון, והוא החליט להתקיפן בחריפות ולגנותן גינוי נמרץ. החל בגננות הזוטרות וכלה בגננות בכירות, גננות שהן בוגרות סמינארים, והן ידועות בזכויות־היתר שלהן: רכב ואש"ל וטלפון וסיפרות־מקצועית וקרנות־תגמולים ומענקי השתלמות ו־שנות־שבתון. גננת בכירה אינה מרצה, כידוע, יותר משתים־עשרה שעות בשבוע ולכן יש ביכולתה לקחת שתי משרות בגן אחד ובנוסף לכך לעשות חאלטורות. להרצות בשכר, לפרסם מאמרים בעיתונות היומית והמיקצועית, להופיע ברדיו ובטלוויזיה, להשתתף בכינוסי גננות בינלאומיים כנציגות הגנים שלהן. איזו זכות יש לגננות הללו להרוויח כמו פרופסורים־חברים השקודים על מלאכתם עם סטודנטים פעוטים: ביום שרים להם שירים על ניקיון, ועם לילה גוזרים להם ליצנים מצלופן לחג־הפורים.

אלא־אם־כן בילף הפרופסור בדברו אל מול האומה, ולא המים הם שהגיעו עד הנפש, אלא הגננת הגיעה עד לאחוריו האקדמאיים של הפרופסור, וזהו מקור העלבון הצורב. לא שמענו מן הפרופסור החבר על מצוקה כלכלית, שכן להרוויח כמו גננת זוהי מצוקה נפשית בעיקרה. ונוסף לכך אין בהשוואה מן האמת, כמצויין לעיל, אלא מן הדמאגוגיה, ולפרופסור־חבר כדאי שיקפיד על אמירת אמת, אחרת הסטודנטים עלולים שלא להאמין לו יותר.

הצהרה ב':

שופט איננו גנב

גם לשופטים יש בעיות עם המשכורת והם רוצים כפול. איך זה יכול להיות, ישאל מחר בטלוויזיה שופט ממושקף או משופם, שכל מפצח־כספות או שודד תחנות־דלק מביא הביתה פי־חמש ממני? הרי אני אקדמאי ועורך־דין ושופט, יאמר אותו שופט, והוא סתם עבריין ללא כל השכלה פורמאלית. אני דן אותי למשכורת כפולה, יאמר השופט. אני מחוקק לי משכורת נוספת, יאמר חבר־הכנסת. אני מוסיף לי מאה־עשרים אחוז, יוסיף מנכ"ל המישרד הממשלתי.

כמי שרואה את עצמו אוהד של צד אחד בלבד במישחק הכלכלי שלפנינו, לא נותר לכותב אלא לצעוק: „השופט בנזונה!" ואם לא די בכך, הוא מוכן להוסיף את חלקו השני של הביטוי, הדן במצבה המישפחתי של אשתו.

הצהרה ג':

מנהל הוא מנהיג

במתח רב הקשיב הכותב לתוצאות ההגרלה שנערכה השבוע בתנועה הדמוקרטית לשינוי, ואף העתיק לפינקסו את הניחוש הנכון, כפי ששודר בחדשות ביום ו'. היו לו שלושה־עשר ניחושים נכונים, זמלא־עליצות הוא חש למישרדי התנועה כדי לתבוע את חלקו בפרס הגדול. אלא שלאכזבתו הרבה התברר לו כי יותר ממחצית אזרחי המדינה ניחשו נכונה את התוצאות, וביניהם גם הנבחרים עצמם.

אגב, כמו בכל לוטו ראוי לשמו, היה גם כאן מיספר נוסף, והמיספר הזה הוא הפנתר הציוני, שנכלל אומנם בסגל המורחב, אבל נשאר שם בודד כמו גננת־תועה בכינוס של פרופסורים־חברים.

הכותב קרא בעיון את עמודו מן השבוע שעבר, שבו עסק בתחזית מישחקי הליגה לשינוי, והוא רואה לעצמו, כמו כל פרשן ראוי לשמו, גם לסכם בקצרה את התוצאות:

החששה היהודית בשישה הימים הקשים

תוצאות ההגרלה

בעשירייה הפותחת נכללים ארבעה משפטנים, שלושה מנכ"לים־מלידה, תעשיין, כלכלן וכמובן ארכיאולוג. חמישה מהם מגוש דן (2 מהרצליה), 3 מירושלים, אחד מנהריה ואחד ממעגן־מיכאל. כולם וואספים. ניצחון מוחץ של העיירה, של האשכנזים על האחרים, של הצברים על המגרים. תבוסה מוחצת של בוזגלו ואבוטבול. המנהלים הפכו עתה לנבחרים, ועושים דרכם במעלה הטבלה, אל ההנהגה. כשהם ינהיגו, לא יהיו שופטים עניים ופרופסורים־חברים רעבים ותעשיינים מזיעים. אז יהיה בסדר.

הצהרה ד':

איכר הוא טייס

שוב ממשמשים ובאים חיים שכאלה, והפעם כימעט הפתעה. מודיעים כי התוכנית הקרובה תעסוק באשה מבוגרת, איכרה שורשית מנס־ציונה. הכותב כימעט שהתמלא נקיפות־מצפון קלות על שתקף זה לא מכבר את התוכנית על חוסר הגיוון שבה ועל היותה בבואה ואנדרטה לביטחוניסטים למיניהם, ולא רק בענייני ביטחון כי אם גם בענייני רוח. והנה, סוף־סוף תוכנית שעוסקת בסתם אדם, באשה אלמונית וקשישה, חסרת כאריזמה ציבורית ובלי צ'יזבאטים ובלי סליקים ודחילקים וקח קצת שמאלה ושבור ימינה.

ואז מודיע המבשר כי אותה גברת מנס־ציונה היא במיקרה אם לטייסים ולמפקדי־טייסות, והיא במיקרה מכונה גם „אם הטייסים" על שום קירבתה הפיסית והרוחנית לטייסים ולמטוסים מאז הסטיר־מנים ועד המוסטנגים. ומי יהיו אורחי־התוכנית, אם לא טייסים ומפקדי־טייסות אשר יספרו צ'יזבאטים וסליקים ודחילקים על שבירות ימינה ולקיחות שמאלה ועל בזזזזזים וטזזזזזז וטטטטטם ודינגאדינג. כנראה אלה הם באמת החיים, מה לעשות. בווווום.

פרופסור עני | שופט רעב | תעשיין צמא | מנכ"ל אומלל

רעש־אדמה מחריד באוסטרליה —
בית־הכנסת המרכזי במלבורן נסדק קשה

בית־ספר יהודי התלכלך • בית־שימוש יהודי נסתם • בית־זונות יהודי נדפק

הרב זלוצק התחלק באמבטיה • הרב פלוצק נחתך בגילוח • הרב קלוצק קיבל מכה מחלון

70,000 איש נהרגו, רבע מיליון נפצעו ויותר ממיליון בני־אדם נותרו ללא קורת־גג בעיקבות הרעש האדיר

בוקר טוב ילדים דבילים

סרט חדש הגיע לארץ. קוראים לו „שבע יפהפיות".

המפיץ אומר שהוא רוצה להקרין לכם אותו כדי שתהנו ותחשבו וכל זה.

אבל אנחנו תמיד על המשמר בשבילכם, כדי שלא יקרינו לכם שום דבר רע שיכול לבלבל או לקלקל אותכם.

כי אתם הרי ילדים דבילים, ואתם לא מסוגלים להבדיל בין טוב ובין רע.

לכן ביקשנו מהמפיץ שיראה לנו קודם את הסרט ואנחנו נחליט אם הוא טוב בשבילכם.

כי אתם הרי ילדים דבילים שלא יודעים מה טוב בשבילכם.

אנחנו, לעומת זאת, חכמים ונבונים ויודעים מה טוב בשבילכם.

ובאמת כשאנחנו ראינו את הסרט מאוד נהנינו וחשבנו וכל זה.

אבל מיד גם ראינו שאתם, ילדים דבילים, לא תבינו את הסרט ולכן לא תהנו ולא תחשבו וכל זה.

כי אנחנו הרי חכמים ונבונים ואילו אתם בסך הכל ילדים דבילים, ואנחנו מוכרחים על־פי החוק להגן עליכם.

לכן ההלטנו לאסור על המפיץ להקרין לכם את הסרט, כי אנחנו רוצים רק טוב בשבילכם, ילדים דבילים.

גם לא היה עוזר אם היינו מודיעים, למשל, שהסרט הוא לא טוב ועשוי להזיק לכם.

כי אתם כל־כך דבילים וילדותיים ומפגרים שגם את זה לא הייתם מבינים.

או אתם לא תיראו את הסרט, ותאמינו לנו שכך יותר טוב בשבילכם.

וגם בבחירות כדאי שתישאלו אותנו מה להצביע, כי אתם הרי ילדים דבילים ואתם לא יודעים מה טוב בשבילכם.

אנחנו תמיד יודעים מה טוב בשבילכם ו־אנחנו תמיד לשרותכם.

בשם המפקח על הנייטיבם
במועצת הוד מלכותה
המוציאה לביקורת סרטים ומחזות
(הצנזורה)

ח"כינו החמודים - שובבים ועוקצנים

שמחנו מאוד כשהגיע לידינו „שמיניתון" — עיתונם ההיתולי של בוגרי הכנסת השמינית — שראה אור לרגל סיום המחזור.

העיתון נחמד ועליז, ערוך בטוב־טעם וברוח־שובבית והוא סוקר בראי עקום ובחיוך בצד את הכנסת ה־שמינית.

בין השאר מצאנו לקט מחוייך של „אימרות היושב־ראש ישעיהו־צה־טונג" כפי שנאמרו במליאה, אימרות־כנף קלילות ועקיצות־שובביות במדור „קריעת־ביניים", בדיחות שסיפרו הח"כים במיזנון תחת הכותרת „מפי הח"כ...", ואף פליטות־פה משעשעות שנאספו ב„מחנה פליטות".

לא נעדרים גם הפיזמונים הסאטיריים העוקצניים שאחד מהם, על־פי השיר הידוע „רוצי שמוליק", מתחיל במילים „רוץ חבר־כנסת הכיסא קורא לך ושולח אלף חתימות..."

יש גם עקיצות־אישיות היתוליות על־ידי הדבקת שמות שמות סרטים ידועים לשמות הח"כים — ולמשל: ח"כ דוד לוי — זעם בעיניים, ח"כ ישראל קרגמן — איש המרתון, ח"כ אהוד אולמרט — נימפומן ממין זכר, ח"כ פסח גרופר — באפלו־ביל, ח"כ חיים לנדאו — בראש מורם חלק ב', ח"כ ישראל ישעיהו — קידמת עדן, ח"כ מרדכי בן־פורת — איש־ההפקר, ח"כ ציטה לינקר — לה־במבינה, ח"כ גאולה כהן — סחף־חושים, ח"כ מרשה פרידמן — אחבה ואנרכיה, ועוד.

בעיתון גם תמונות מצחיקות מהטיולים השנתיים, שבהם עושים הח"כים פרצופים וקרניים זה לזה, וכמו־כן תמונות רבות מנשף־הסיום המוצלח ובהן תחרויות פיצוץ־בלונים, חקייניות, הורדת־ידיים היתולית, תיז־מורת בצורת, נשיפות־קמח פרה־עיוורת, מחבואים, תו־פסת, קלאס, דוק ומישחקי־חברה משעשעים נוספים.

אכן, ח"כינו החמודים הם שובבים ועוקצנים ובתוך עמם המטומטם הם יושבים.

בלפור מבהיר: „בית לאומי" ליהודים — דירת־חדר בשיכון לזוגות צעירים

הקלה בירושלים • צהלה בתל־אביב • רוממה בחיפה • שיכון ד' בבאר־שבע

תגובות מעורבות בחוגים ממשלתיים • תגובות מעורבות בפיתה בסטייקיות עירוניות

משקיפים חלוקים בהערכותיהם • יוסף מרכיב משקפיים • יצחק החליק על בננה • האחות רינה לובשת חלוק • דן מעריך את רות

על במת כנס־הייסוד של „שלי" - ראול טייטלבוים, ד"ר יעקב ארנון, ד"ר נעמי קיס,

מחנה אחד

ב שעה שתיים בלילה אמר עמוס קינן פסוק שגרם לרעמי־צחוק. הכוסות כבר הורמו, האווירה היתה מרוממת. אמר קינן: „ב־1969 האמנתי באיחוד כוחות־השלום, וזה לא קם. ב־1973 האמנתי באיחוד מחנה־השלום, וזה לא קם. הפעם לא האמנתי בזה אף לרגע, וזה כן קם. מסתבר שבפוליטיקה אסור לה־אמין במשהו, אם רוצים שזה יקום."

ואכן, שש שעות לפני־כן, כאשר התאספו עשרים המשתתפים והשושבינים במישרדו של לובה אליאב, לא היה ביניהם אחד שהיה בטוח כי האיחוד יקום. רבים מן המשתתפים התייאשו מן האפשרות הזאת. כל אחד מהם היה, בוודאי, מוכן להתערב 1 נגד 5 שלא ייצא דבר מן הישיבה.

רגע האמת

י השיחות למען הקמת מחנה־שלום מאוחד בבחירות אלה נפתחו כבר לפני חודשיים, והן התנהלו בעצלתיים. ריחפו עליהן זכרונות הניסיון הדומה משנת 1973, שנכשל. גם הפעם היו הבעיות קשות, וניראה שאין להן פיתרון. לובה אליאב, שהוצע כמנהיג המחנה, סירב בהחלט להציג את מועמדותו לכנסת. היה קיים פער רב בין תפיסותיה של תנועת העולם הזה, שתבעה כי תקום חזית־שלום פלורליסטית, ללא תווית שמאלית רדיקלית, לבין תפיסותיה של מוקד, שביקשה להקים חזית בעלת אי־דיאולוגיה סוציאליסטית מובהקת. לא היה ברור גם כיצד לשלב במאמץ זה את הפנתרים, אחרי שפלגים מתנועה זו הצטרפו לגופים אחרים, מד"ש ועד רק"ח.

הפגישה זומנה לשעה 7.30. בשעה 8.30 עדיין לא התחילה. האווירה היתה רגועה ונינוחה — אולי מפני שאיש לא תלה תיקוות רבות בתוצאות. אך הכל ידעו שמה שלא יקום הערב, לא יקום כלל — כי לוח־הזמנים שוב לא איפשר עוד כל דחייה. בשעה 10.00 עזב אחד המשתתפים העיקריים, והלך לישון. „לא ייצא מזה כלום." העיר. „זה רק חוג־בית מענייין."

מה קרה בין 8.30 בערב ו־2.00 אחרי

ברגע האחרון קם „שלי" - חזית כוחות־השלום שתתייצב לבחירות

השושבין עמוס קינן, שהיה אחד הפעילים העיקריים להקמת מחנה־השלום המאוחד, יחד עם ד"ר יעקב ארנון, נעמי קיס, בועז עברון, חיים ברעם, דן ביתן, פרופ' אבישי מרגלית ואחרים, בשיחה עם יעקב אגמון, בפתח כנס־האיחוד.

זמרת השלום יפה ירקוני, שזכתה, בניגוד לרצונה, בתואר „זמרת חמש המילחמות," הופיעה בכנס כדי לנצח על שירה־בציבור של שירי־שלום והלהיבה את הקהל. אחריה קרא עמיקם גורביץ קטעים מהתנ"ך.

אהרון פינחס', מתי פלד, מאיר פעיל, מיכה מ"מון, לובה אליאב, אורי אבנרי וא. זיכרוני

חצות, כאשר הוזעק שליח מייוחד לה־ביא בקבוקי־משקה, שאיש לא חלם לה־כינם מראש?

היו אלה שעות ארוכות של דיונים, כאשר הפיתרון התקרב ורחק חליפות, לובה אליאב נאבק עם עצמו, הקשיב להפצרות, העלה הצעות ולבסוף נעתר לתביעתם המאוחדת של כל הנוכחים שיתייצב בראש. היו רגעים דרמתיים, היו רגעים של התפרקות, אך הכל הבינו שה־שעון מתקתק, וכי צריכים להחליט לכאן או לכאן.

הגיע רגע האמת. ואז, לפתע, נתברר כי בליבם רצו כל הנוכחים שהאיחוד יקום, וכי ידעו שאם לא יקום יהיה זה חטא לא־יכופר. דברים שלא זזו במשך חודשיים, ואף לא במשך ארבע השנים שקדמו לכך, התפתחו לפתע בקצב דר־מאתי. איש לא הבין איך בדיוק זה קרה, אך פיתאום הושלך הס בחדר המישרדי, ובידי לובה אליאב היה מיסמך כתוב בכתב־יד, מוכן לחתימה.

„הסכמנו... הסכמנו..."

זה היה מיסמך פרוזאי, ללא מליצות וקישוטים, שאמר במלים פשוטות ותכליתיות מה שהיה צורך לומר:

„אנו החתומים מטה, התאספנו בלי־לה של יום חמישי, כ"ז אדר תשל"ז, 17 במארס 1977, והחלטנו להקים מחנה שלום ושיוויון חברתי, משותף ומאוחד, שייל‍ך לבחירות לכנסת התשיעית, לחס־תדרות ולתנועה הציונית.

„הסכמנו כי שם המחנה יהיה „שלי" (שלום לישראל, שיוויון חברתי לישראל.)

„הסכמנו כי בראש המחנה יעמוד אריה („לובה") אליאב.

„הסכמנו כי ארבעת הראשונים ברשי־מת המחנה לכנסת יהיו (1) אריה אלי־אב, (2) מאיר פעיל, (3) אורי אבנרי, (4) סעדיה מרציאנו.

„הסכמנו שד"ר יעקוב ארנון, בהתיי־עצות עם רביעייה זו, יסדר את המשך הרשימה.

„הסכמנו כי שלושת הראשונים ברשי־מה יכהנו בכנסת לא קדנציה שלמה, אלא יפנו מקומם, בדירוג, לבאים אחרי־הם ברשימה."

חתמו על המיסמך, בו־במקום, כל ה־נוכחים: לובה אליאב, ד"ר יעקוב אר־נון (מי שחיה מנכ"ל האוצר), אהרון פינחסי (עורך־דין ירושלמי, מוותיקי מיפלגת־העבודה, מראשי העדה הבוכא־רית בארץ), מאיר פעיל, סעדיה מרציאנו (ממייסדי תנועת הפנתרים השחורים, יחד עם חבריו מיכאל מיימון, דויד סווי־

(המשך בעמוד 34)

כנס הייסוד

היה מאולתר. בשעות הקטנות של ליל־השבת נחתם ההסכם להקמת מערך־השלום, מבלי שאיש התכונן לכך. בליל־השבת עמדה להת־קיים הוועידה של תנועת־מוקד. ברגע האחרון הוחלט „להפקיע" לכמה שעות את הוועידה, להופכה לוועידת־ייסוד מאולתרת. אליאב מסכם את הכנס, שבו נאמו פעיל, אבנרי, מרציאנו ופלד.

הפנתר סעדיה מרציאנו, מ־מייסדי תנועת הפנת־רים, שהצטרף למחנה בשיחה עם רן כהן.

אין חד"ש תחת השמש
מה יש, ובעיקר-מה אין-ברשימת ד"ש

חצי שנה "איימו" עלינו בדמוקרטיה של ד"ש.
שאין כמוה בכל העולם.
חצי שנה - מחכים לתוצאות - המתח הרג אותנו.
ולבסוף - ההר הוליד עכבר.
אין חדש תחת השמש.
נבחרו - כל המוכרים והמפורסמים.
נבחרו - כל אנשי המימסד.
נבחרו - כל ה"לשעברים": חברי כנסת לשעבר.
מנכל"ים לשעבר. אלופים לשעבר. שופטים לשעבר.
נבחרו - כל נציגי אפקה. צהלה. הרצליה פיתוח
ורחביה - שכונות היוקרה של תל־אביב וירושלים.

לא נבחרו - במקומות ריאלים - נציגי עדות המזרח והעליות החדשות.

לא נבחרו - נציגי ערי הפיתוח ושכונות המצוקה.

לא נבחרו - נציגי הגליל, הנגב, אזורי הספר והעימות.

לא נבחרו - נציגי ההתישבות העובדת, ובעיקר - ההתישבות החדשה.

לא נבחרו - נציגי מקומות עבודה ואיגודים מקצועיים.

לא נבחרו - נציגי הדור הצעיר.

לא נבחרה - במקום ריאלי - אף אשה אחת.

לכל אלה - אין סימן וזכר ברשימה. הם, פשוט, נמחקו ממפת הייצוג.
תוצאות הבחירות בד"ש, חשפו סוף סוף,את פרצופה האמיתי של הרשימה:
עתה, אין עוד ספק כי זו רשימה המייצגת אך ורק שכבה מעמדית, דקה ויחסנית.
ביום הבחירות יתברר עוד יותר, כי לד"ש אין כל שרשים בשכבות עממיות רחבות.

המערך מפלגת העבודה-מפ"ם

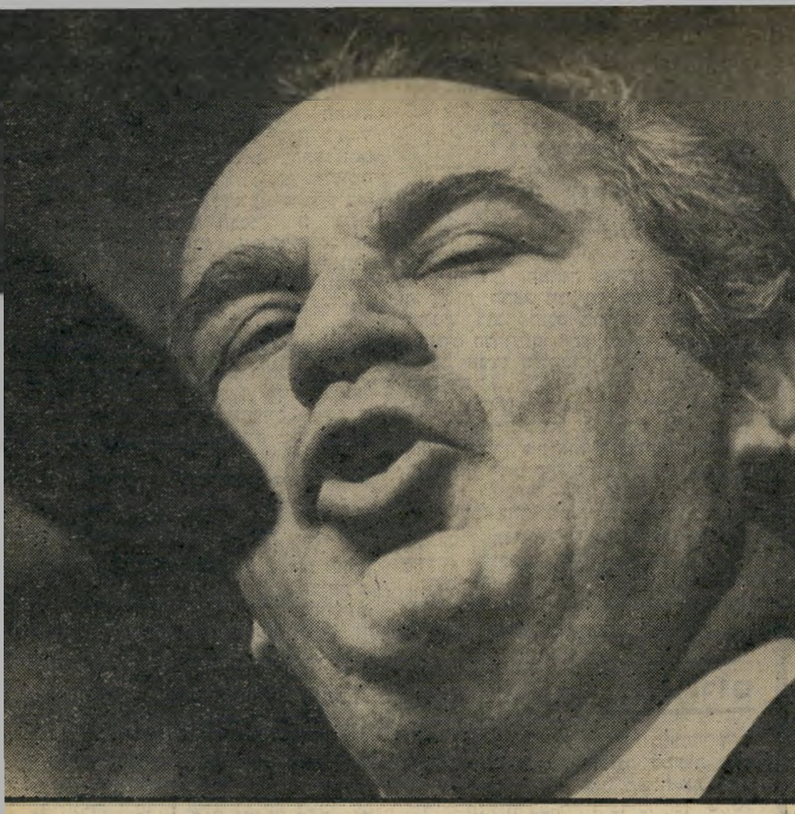

שמואל תמיר חפס טרמפ ברגע האחרון על ד"ש, ובקנוניה מתוחכמת הצליח להשתלט על התנועה

המנצח

"לא נולדה מיפלצת!" צהלו אנשי התנועה־הדמוקרטית־לשינוי בבוקר יום השישי האחרון, כאשר נודעו להם לראשונה תוצאות הבחירות הפנימיות שנערכו במיפלגה. "חששנו פן תיוולד מיפלצת." התוודה מנכ"ל כור לשעבר, אלוף (מיל.) מאיר עמית, "אבל הסתבר שהיה זה פחד שווא."

ואומנם למראית עין נראה הרך הנולד נורמלי למראה.

כמו אבות המסתובבים ליד חדרי־הלידה והוזים בדמיונם הפרוע שנשותיהם תלדנה להם ילדים עם שני ראשים, שני זוגות ידיים או עין אחת במצח, כך חששו גם ראשי ד"ש במשך היומיים שחלפו מעת שהסתיימו הבחירות ועד שנודעו תוצאותיהן.

החשש העיקרי היה פן הדמוקרטיה תשתולל והם ימצאו את עצמם בתנועה עם ראשים אלמוניים, או ראשי חמולות שישתלטו על התנועה. מבחינה זו הופג חשש בעת שנודעו תוצאות הבחירות. החמישיה הראשונה, שנבחרה לעמוד בראש רשימת ד"ש לכנסת, הלמה להפליא את כל ציפיות ראשי התנועה. היא לא היתה שונה מהחמישיה שהיתה ממונה לעמוד בראש הרשימה אילו נעשתה הבחירה בידי ועדת־מינויים.

בראש הרשימה נבחר לעמוד מנהיגה, הפרופסור יגאל ידין. אחריו באו, על פי הסדר: הפרופסור אמנון רובינשטיין, איש שינוי; ראש המוסד למודיעין לשעבר, מאיר עמית; שמואל תמיר, מנהיג המרכז החופשי ומאיר זורע, ראש מינהל־מקרקעי־ישראל לשעבר.

עד כאן נהגו בוחרי ד"ש על פי כל הציפיות מהם. הם לא העלו לחמישיה הראשונה שום דמות חדשה ורעננה. היה ברור שבין כל מרכיבי התנועה הדמוקרטית הוסכם מראש מה יהיה סדר המנהיגות בצמרת. איך בוצע הדבר כדי שגם המחשב יפלוט הרכב כזה בסדר מעין זה — זה עדיין לא ברור.

עד כמה היה הדבר צפוי מראש ניתן ללמוד מהעובדה שביום הבחירות דאג דובר התנועה לצרף צלמים לחמשת המיועדים למקומות הראשונים בילבד, כדי שיצלמו אותם בעת הצבעתם.

אולם אם כי למראית עין היתה הרשימה שנפלטה מהמחשב, יומיים מוקדם מהצפוי, בריאה ויציבה, הסתבר תוך זמן קצר כי שמחתם של ההורים והמיילדים היתה מוקדמת מדי. הרך הנולד נולד אומנם עם ראש חינני, העונה לכל הדרישות של תנועה ימנית בעלת תדמית הגונה ומכובדת — אלא שבגופו היה מעוות לחלוטין.

מיפלצת, מסוג זה שחששו ממנה לא נולדה. אבל נולד יצור שהדיבוק כבר שוכן בקירבו מרגע לידתו.

בחינת תריסר המקומות הראשונים ברשימת מועמדי ד"ש לכנסת, כפי ש־נבחרו על ידי יותר מ־20 אלף חברי התנועה, מצביעה על שני סוגי משמעויות. האחת מהן היא הגלויה והברורה לכל. השניה היא הנסתרת. שתי המשמעויות גם יחד לא היו בבחינת מחמאה לתנועה חדשה שנולדה על ברכי היומרנות לחולל שינוי ותמורה.

שיטה מסלפת ומעוותת

מבחינה הגלויה הסתבר ששיטת הבחירות החדשנית והמקורית, הסופר־דמוקרטית, אותה הנהיגה ד"ש, היא למעשה שיטה אנטי־דמוקרטית קיצונית המאפשרת את ריכוז הכוח והשליטה בידי רוב מקרי היכול להיווצר על ידי קנוניות ותככים ומונעת כל ייצוג מקבוצות מיעוטים בעלות־משקל. השיטה, פרי המצאתם של פרופסורים, היא אולי יפה מאוד בתיאוריה, אבל במציאות היא שיטה מעוותת ומסלפת מאין כמוה, שכל ועדת־מינויים ממונה או נבחרת עדיפה עליה.

בשיטת הבחירות היחסית המקובלת, יכול כל פלג לזכות בייצוג בהתאם למשקלו היחסי בתנועה. למשל, גוף או קבוצה שהיו מצליחים לרכז 10% מחברי ד"ש סביבם, היו זכאים, ובצדק, לתבוע לעצמם את המקום העשירי ברשימת מועמדי התנועה לכנסת. השיטה המתוחכמת, האולטרא־דמוקרטית, פועלת, ככל שהוכח על ידי תוצאות הבחירות בד"ש, ביעילות רק לגבי מנהיגי הצמרת, הנהנים מאימון כל הפלגים והשכבות. החל מהמקום השביעי ברשימה והלאה החל עיוות וסילוף של פני המיפלגה. כך קרה שאף אשה או נציג עדות לא הגיעו למקום ריאלי ברשימת מועמדי ד"ש, אפילו לפי חישובוהים האופטימיים ביותר לגבי מה שעשוי להיות מקום ריאלי ברשימה.

אישים בודדים, שלא הצליחו לגבש סביבם חמולות וקבוצות לחץ, נותרו חסרי־סיכוי להבחר. ואפילו מנהיגי חמולות דוגמת שלמה אליהו או טובה סעדון, שמפניהם חששו כי ישתלטו על צמרת התנועה, לא זכו לייצוג המשקף את כוחם, מפני שלא כרתו בריתות ולא עשו קנוניות עם אחרים.

עד כאן המשמעות הגלויה של הבחירות, שאפילו מנהיגי ד"ש לא ניסו להסתיר את

ההצבעה בוחרת של ד"ש מתייצבת לפני אחת מוועדות־הקלפי של התנועה בתל־אביב, כדי להצביע בבחירות הפנימיות שנערכו במיפלגה זו בשבוע שעבר. בעלי זכות־הבחירה היו רשאים להצביע גם עבור בני־זוגם. תוצאות ההצבעה לא העלו לחמישיה הראשונה שום דמות חדשה והיא כללה את כל מנהיגי הצמרת.

הקלפי מעטפה ובה רשימת מועמדים לכנסת משולשלת לתיבת־הקלפי בקלפי של אור־יהודה. כל בוחר סימן בטופס מיוחד את מועמדיו.

(מהשך מעמוד 23)

אכזבתם ממנה.

אך קיימת משמעות סמויה — חמורה יותר מזו הגלויה לעין. עליה ניתן לעמוד רק תוך בחינת השתייכותם והתפלגותם של עשרה המועמדים הראשונים ברשימת ד"ש, או שלושה־עשר הראשונים ברשימה. אז מסתבר כי התנועה הדמוקרטית לשינוי נפלה קורבן לא רק לשיטת־בחירות מסלפת ומעוותת. היא נפלה גם קורבן לקונוניה שאיפשרה לפוליטיקאים משופשפים וממורחים להשתלט עליה.

התופעה הבולטת ביותר בתוצאות הבחירות בד"ש היא הייצוג הגדול, מעל ומעבר לכל פרופורציה למישקלם היחסי בתנועה, של אנשי המרכז החופשי של שמואל תמיר. בקרב 35 אלף החברים הרשומים בד"ש יש רק קרוב לאלפיים שהיו בעבר חברים מוצהרים של המרכז החופשי, ועברו עם תמיר ממרכזם לתנועה החדשה. הם מהווים רק 6% מחברי התנועה.

אפילו אם ניתן להניח כי כל אלפיים חברי המרכז החופשי, עד האחרון בהם, השתתפו בבחירות הפנימיות, הם עדיין מהווים רק 7.5% מכלל 27 אלף הבוחרים, שלטענת אנשי ד"ש נטלו חלק בבחירות.

והנה מסתבר, כי גוף קטן מעין זה הצליח להציב שלושה מנציגיו בעשיריה הראשונה של המועמדים: שמואל תמיר במקום הרביעי, עקיבא נוף במקום השמיני, ואסף יגורי במקום העשירי.

אולם זוהי טעות אופטית. שכן, כיום כבר ברור וגלוי כי אישיות נוספת בתנועה הדמוקרטית לשינוי כרתה ברית עם תמיר, ולמרות שלא נמנתה בעבר עם אנשי המרכז החופשי, ניתן בהחלט לשייך אותה היום אל מחנה שמואל תמיר. זהו ח"כ הליכוד לשעבר בנימין הלוי.

הטרמפיסטים השתלטו

הלוי, שהצטרף לתנועה הדמוקרטית לשינוי כאישיות פרטית, לא היה כל סיכוי תיאורטי להיכלל בעשיריה הראשונה של מועמדי ד"ש ולחלוף על פני כמה מהפעילים והוותיקים של אנשי שינוי, שסיפקו לתנועה את התשתית הרחבה ביותר שלה. רק צירופו לרשימת המומלצים של אנשי המרכז החופשי, תוך הסכם להליכה משותפת בתנועה ובמוסדותיה, הם שהיקנו לו את המקום התשיעי.

כך, מבחינה רישמית, הצליחו כ־7.5% מבוחרי ד"ש להכניס 40% של נציגים לעשיריה המובילה.

איך הם עשו זאת?

כיום אין כמעט כל ספק, לפחות לא לראשי ד"ש שבדקו את נתוני המחשב בקפדנות, כיצד אירע הדבר. מסתבר כי אנשי המרכז החופשי עשו יד אחת עם אחת מקבוצות הכוח החזקות ביותר בהצטרפו לד"ש. זוהי הקבוצה המיוצגת על ידי היועץ לענייני ערבים לשעבר במישרד ראש־הממשלה, שמואל טולידאנו.

טולידאנו, שנטש את מיפלגת העבודה כדי להצטרף לד"ש על בסיס אישי וולנטארי כביכול, הוא אישיות ערמומית בהרבה מכפי שניתן לחשוב. הוא הביא עימו לד"ש נדוניה נכבדת: היתה זו רשימה של כארבעת אלפים דרוזים, המונהגים על־ידי ראשי החמולות שלהם והמצביעים בהתאם להוראותיהם.

לא שמואל תמיר ולא שמואל טולידאנו יכלו לקוות להישגים מרשימים אילו היו היו פועלים בנפרד, איש־איש עם קבוצת תומכיו. אולם ביחד, תוך הידברות מוקדמת של „שמור לי ואשמור לך" — שאנשיך יצביעו עבורי ואנשי יצביעו עבור אנשיך — השתלטו שני השמואלים למעשה ו־בפועל על ד"ש.

מה שקרה הוא שלקואליציית תמיר־טולידאנו יש כעת 50% בעשרת המקומות הראשונים — חמישה נציגים. ואילו ב־13 המקומות הראשונים יש לה כבר שבעה נציגים, רוב מוחלט המבוסס על שני הנבחרים הדרוזיים, אסאד נגיב שפיק ויידין עטשי, אנשי טולידאנו שמוקמו במקומות ה־12 וה־13.

זוהי, למעשה, המיפלצת האמיתית שהולידו הבחירות הפנימיות של ד"ש. הן הביאו לאוויר העולם את אחד היצורים הפוליטיים המוזרים והמעוותים ביותר שידעה המדינה מעודה: קבוצה של פושטי־רגל פוליטיים, שלא היה להם כל סיכוי לזכות אפילו במנדט אחד אילו עמדו לבחירת הציבור, הצליחה לתפוס טרמפ על גבי תנועה של חובבנים פוליטיים ולהשתלט עליה כליל.

עילית של מיליונרים

הרכב זה של רשימת מועמדי ד"ש תהיה חשיבות ראשונה במעלה מייד אחרי הבחירות. איש אינו משלה את עצמו שד"ש תצליח בבחירות עד־כדי־כך שיוטל עליה תפקיד הרכבת ממשלת ישראל הבאה. אולם, סביר בהחלט שאותם חברי־כנסת שייבחרו מטעמה יוכלו להוות את לשון־המאזניים, ולהכריע בין הקמת ממשלה בראשות המערך או ממשלה בראשות הליכוד.

בקרב עשרה המועמדים הראשונים ברשימת ד"ש יש כיום רוב בעד קואליציה עם הליכוד. מול תומכי שיתוף־הפעולה עם המערך (יגאל ידין, מאיר עמית ושמואל טולדאנו) יש בעשיריה הראשונה שישה התומכים בשיתוף־פעולה עם הליכוד (אמנון רובינשטיין, שמואל תמיר, מאיר זורע, עקיבא נוף, בנימין הלוי, אסף יגורי).

כתוצאה מכך מתגבש ציבונה של התנועה הדמוקרטית לשינוי כתנועה הנמצאת בין השוליים הימניים של המרכז לבין הימין הקיצוני ממש, כשלחסידי ארץ־ישראל השלמה רוב מכריע בעשיריה השלטת.

תחת סיסמת השינוי והדמוקרטיה הרכיבו לעצמם בוחרי ד"ש צמרת אריסטוקרטית, שלא זו בילבד שאין בה פנים חדשות, אלא שהיא מייצגת את העילית שבעילית של בחברה הישראלית. כל עשרה הראשונים הם אשכנזים (להוציא את שמואל טולדאנו), בני המעמד העליון במדינה, כשלפחות ארבעה מהם ידועים כמיליונרים (ידין, רובינשטיין, תמיר וורטהיימר).

כך קרה, שכבר במעשה הממשי הראשון שעשתה ד"ש היא סתמה את הגולל על כל מה שביקשה לייצג. כי הדבר החדש הראשון שעשתה יצא גרוע יותר מכל שיטה ישנה של המימסד הקיים.

• מימין לשמאל: שמואל תמיר, יגאל ידין, מאיר זורע, אמנון רובינשטיין, מאיר עמית וסטף ורטהיימר.

ראשי ד"ש מודיעים על תוצאות הבחירות*

פרחים בדש, עצב בלב

העם כך עושים כולם

פרשת חשבון הדוברים של יאה רבין — חשפה שוב את העובדה שבישראל יש שיכבה שהיא מעל לחוק

לא היה עוד ביקור ממלכתי אחד של יצחק רבין בארצות־הברית, בתוקף תפקידו כראש־ממשלה, שלא הסתיים בפאשלה. כל ביקור כזה נועד, בין השאר, להאדיר את שמו וסמכותו של ראש־הממשלה ולשפר את תדמיתו. אולם תמיד מצליח רבין למעוד את אותה מעידה קטנה וחסרת־חשיבות ההופכת הצלחה לכישלון, לפחות בעיני דעת־הקהל.

מודע לחוקיות זו, נזהר יצחק רבין בביקורו האחרון שלא לעשות אף אחת מהשגיאות שהכשילוהו בעבר. ביקורו הממלכתי אצל הנשיא קארטר נראה כבר כמהלך מוצלח של תעמולת בחירות, כשג'ימי החייכן הצהיר בפני רבין הצהרות שישום נשיא אמריקאי אחר לא הסתכן בהן. אולם עוד בטרם הסתיים ביקורו הרשמי של ראש־הממשלה הצטברו בזה אחר זה המאורעות שהפכו גם את הביקור הזה לפאשלה.

תחילה היה זה מיבצע ההשתלטות של בני כת המוסלמים־החאנפים על בניין בנק־ברית בוושינגטון, שהסב את תשומת־הלב מביקורו של רבין. אחר־כך באו הצהרותיו המפתיעות של קארטר בזכות המולדת לפלסטינים, שעמדו בסתירה למה שציפה ממנו רבין. ואם לא היה די בכל אלה, הסתיים הביקור באקורד המצלצל של חשיפת חשבון מטבע־החוץ שהחזיקה רעיית ראש־הממשלה, לאה רבין, בבנק ניישונאל בוושינגטון.

אחריות משותפת. היה זה כתב הארץ בארצות־הברית, דן מרגלית, שחשף את העובדה שבבנק ניישונאל בוושינגטון, המשרת את פקידי השגרירות הישראלית שם, מצוי חשבון על שם לאה רבין, המקיים שם עוד מימי כהונתו של יצחק רבין כשגריר ישראל בוושינגטון.

לא עוד, גילה מרגלית, אלא שבעת הביקור האחרון בוושינגטון, ביקרה רעיית ראש־הממשלה בבנק וביצעה פעולות בנקאיות בחשבון זה.

מבחינת החוק היבש מהווה עצם הימצאות חשבון כזה של מטבע־חוץ בבנק זר, ללא אישור ופסור רשמי של האוצר, עבירה על תקנות ההגנה (כספים) בחוק הישראלי, המיועדות להבטיח שאזרחים ישראלים לא יחזיקו שלא כחוק מטבע־זר בבנקים בחו"ל.

• באסיפת הבונדס בניו־יורק, שנערכה בביקורם הממלכתי האחרון שם.

ברור שמבחינת הרבינים לא היה החשבון מיועד להברחת מטבע־זר, אי־לצבירת כספים בלתי־חוקיים בחו"ל. ההסבר שנתנה לאה רבין לפרשת חשבון הבנק שלה בוושינגטון היה משכנע בכנותו. היא, ובעקבותיה גם ראש־הממשלה עצמו, שנהג באירוח מופלגת והתחלק עם רעייתו באחריות למעשה, טענו כי החשבון נפתח עוד בתקופת כהונתו של רבין כשגריר, לא נסגר אחרי חזרתו לארץ, כדי שישמש לחיסול חשבונות וחובות מאחרים.

„לא הייתי מודעת למשך הזמן של קיום החשבון," אמרה לאה רבין, „אבל במחשבה לאחור אין ספק כי הזמן היה ארוך." היא הורתה מיד על סגירת החשבון, והעבירה את אלפיים הדולרים שהיו מופקדים בו כתרומה לאגודה לילדים אוטיסטים, שהיא עומדת בראשה.

הרבינים מתחת לתמונת הרבינים*

כמו כל עם ישראל

תגובה פנימית. היו גורמים שדאגו לנפח את הפרשה כדי לנגח באמצעותה את תדמיתו של רבין כראש־ממשלה. הגדיל לעשות מכולם הניו־יורק טיימס, שהישווה את הפרשה לפרשיות ידלין ועופר.

אולם דווקא בישראל היתה התגובה סלחנית יותר, יריביו של יצחק רבין שמחו לאידו. אבל הציבור נטה לקבל את הפרשה כטעות אנושית של רעיית ראש־הממשלה, שביצעה עבירה טכנית על החוק ללא כוונה פלילית.

גישה זו נבעה מהעובדה שהמעשה שיחס ללאה רבין לא נראה חריג, אלא חלק מהשיטה הקיימת בישראל. במדינה, המקציבה לכל ישראלי היוצא לחו"ל כמות מטבע זר המספיקה לו בקושי למחייה של שבוע, מניחים הכל כי כל ישראלי היוצא לחו"ל הוא בחזקת מבריח מטבע זר. ואם כולם נוהגים כך, בהסכמה כללית של עבירה על החוק, אין כל סיבה להתרגש אם גם ראש־הממשלה ורעייתו כפופים לאותה שיטה.

אין זה סוד שכל אורח ישראלי היכול לעשות זאת, מחזיק מטבע זר בחו"ל, ולוא רק לצרכי הוצאותיו בעת נסיעותיו בחו"ל. בעניין זה נהגה אשת ראש־הממשלה כמו כל עם ישראל. היא לא היתה יוצאת מהכלל אלא חלק מהכלל.

אולם היה היבט נוסף לפרשה. קיימת בישראל שכבה שלימה של אנשי שררה ובכירי המימסד הסבורה שהיא נמצאת מעל לחוק ושספר החוקים החל על כל אזרח רגיל, אינו חל עליהם. במדינה שאינה מתרגשת מכך שמי שהיה פעם שר־הביטחון שלה מפר את החוק ושודד עתיקות אין שום סיבה להתרגש כשמסתבר שרעיית ראש־הממשלה הפרה אף היא את החוק, בעבירה מוניטארית טכנית.

לגבי לאה רבין ניתן רק לצייר, שהיא לא ביקשה להינות מהחסינות ממנה נהנים עברייני החוק האחרים בצמרת ויש להניח שהליכי החוק המקובלים במקרים מעין

(המשך בעמוד 28)

הנאומים היו חוצבי־להבות - אך בסופם ניתנה לעראפאת הסמכות לנהל מו"מ עם ישראל

במישלחת ערבית משותפת, כדי להקל על ישראל. איזכור החלטת עצרת האו"ם מהווה רמז של הכרה בישראל — שהרי כל החלטת האו"ם מכירות בקיום ישראל.

● **„...ההחלטה 242 של מועצת הביטחון מתעלמת מן העם הפלסטיני ומזכויותיו הבלתי־ניתנות ל־עירעור. לכן דוחה המועצה הח־למה זו."**

ניסוח זה בא לומר כי אין אש"ף דוחה את ההחלטה 242 מפני שהיא מכירה ברי־בונות ישראל ובשלמותה הטריטוריאלית, אלא רק מפני שההחלטה אינה מכירה בקיום העם הפלסטיני. מאותה סיבה מב־קשת המועצה להשתית את ועידת־ז'נבה על החלטת העצרת, ולא על 242.

● **המועצה מאשרת את החלטתו של אש"ף להמשיך במאבק המזו־יין... המאבק בשטחים הכבושים על כל צורותיו, מהווה את החוליי־יה העיקרית של המאבק..."**

מן ההן נובע הלאו. נרמזת כאן שלילת הטרור מחוץ לגבולות הארץ. נרמז גם כי הפגנות ומרי אזרחי יכולים לבוא במקום הטרור.

התחנים ניצחו

במשך ימים ארוכים הפציצו עי־תוני ישראל את הציבור בכותרות־זוועה. הם סיפרו כי ראשי אש"ף תבעו את השמדת ישראל, כי יאסר עראפאת נאם נאום קיצוני, וכי המועצה הלאומית הפלסטינית, שהתכנסה בקאהיר, התמוגגה באורגיה של שינאה צמאה־לדם.

לבסוף נעלמו הזיקוקין־די־נור, שכך האבק, ונתבררה התמונה האמיתית. היא היתה שונה לחלוטין מן הנוף המיפלצתי שצוייר לעיני הקורא הישראלי המבוהל. נסתבר כי כימעט שלא היה קשר בין מבול הכותרות של שטיפת־המוח, לבין המציאות שהתגבשה במושב המועצה.

מיסמך־הסיכום של המועצה, שחבר על־גבי לבן, היווה צעד חשוב קדימה בדרכו של אש"ף ממעמד של ארגון קנאי קיצוני למעמד של גורם מדיני אחראי, המסוגל ומוכן לנהל משא־ומתן להסדר־שלום.

5 משימות

הדרך לא היתה קלה. מי שהקשיב רק לנאומים חוצבי־להבות, או ניזון מהדלפות של דוברי הארגונים הקיצוניים ביותר, יכול היה לקבל את הרושם ש־יאסר עראפאת נכשל במשימתו.

מה היתה משימה זו?

מזה זמן התגבשה בצמרת אש"ף (וב־עיקר בצמרת ארגון פתח, המהווה את המיפלגה העיקרית באש"ף) ההכרה שיש לנהל משא־ומתן לשם הקמת מדינה פלס־טינית בגדה וברצועה, לצד ישראל. ברור לכל כי מדינה זו יכולה לקום רק תוך הסכם עם ישראל. כדי להגיע לכך, רוצה צמרת אש"ף להגיע לוועידת ז'נבה — כצד שווה לישראל ולמדינות־ערב.

מאחרי־הקלעים, במגעים סודיים וגלו־יים־למחצה עם מדינאי העולם, בגישושים בוושינגטון ובמגעים הרצופים של מנהיגי אש"ף עם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, פעלו עראפאת ושליחיו בכיוון זה. הבשורה שבפיהם היתה אחי־דה: כדי לשכנע את ההמונים המתוסכלים והממורמרים של העם הפלסטיני, לקבל קו זה, דרושות מחוות. כל מחווה יש־ראלית, שתפתח פתח של תיקווה להקמת מדינה פלסטינית, תסייע להנהגה להשיג ריב גדול יותר לקו זה. כל מחווה אמדי־קאית באותו כיוון תשמש מכשיר בידי המתונים, במאבק נגד הקיצוניים.

כל המגעים האלה היו אומנם על דעת צמרת אש"ף, אך לא היה לכך ייפוי־כוח מטעם המוסד הפרלמנטרי — המועצה הל־אומית. בלי ייפוי־כוח כזה, לא יכול ער־אפאת לפעול בגלוי ובצורה חופשית. ה־מגעים עם המועצה הישראלית, למשל, הוכחשו מדי־פעם בחצי־פה, ביגלל סיבה זו.

על סדר־היום של המועצה הועמדו, על כן, נקודות מעשיות. לעראפאת לא היה עניין במיסמך אידיאולוגי, כגון אמנה לאומית חדשה או מתוקנת. הוא היה מעוניין בייפוי־כוח ממשי לכמה קווי־פעולה:

● **להסכים לזכות לוועידת ז'נ־בה, שבה יישבו נציגי אש"ף פנים־אל־פנים מול נציגי ישראל;**

● לבטא מידה מינימלית של הכרה מעשית בישראל, כדי לאפשר הליכה ל־ז'נבה;

● **לנהל בז'נבה, ובמיסגרות אחרות, משא־ומתן מעשי להקמת מדינה פלסטינית בחלק מן הארץ. כלומר: בגדה המערבית וב־רצועת־עזה.**

● לקיים מגעים עם גופים ישראליים, המסוגלים להעביר את הצעות אש"ף ל־ידיעת ממשלת ישראל. כלומר: המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

● להפסיק את פעולות־הטרור ברחבי העולם, ולצמצם את הפעולות האלימות לשטחים המוחזקים.

פצצת רבין

כאשר התכנסה המועצה, נידמה כי נעשה הכל כדי לסכל משימה זו של יאסר עראפאת.

אך לא זו בלבד שהא באה מצד ממשלת ישראל שום מחווה, שי־יבלה לחפיף תיקווה כלב האגף המתון של אש"ף, אלא להיפך: ערב הוועידה הכריז יצחק רבין, בדרכו חזרה מוושינגטון, כי ישר־אל לא תנהל לעולם משא־ומתן עם אש"ף, גם אם אש"ף ישנה את הקו שלו לחלוטין.

הצהרה זו שפכה שמן על מדורת האגף הקיצוני ביותר באש"ף — ואין ספק כי לכך התכוון רבין. הוא היה מעוניין ש־אש"ף ייצא ממושב המועצה בדמות קי־צונית ביותר.

לשם אותה מטרה, אסר השילטון הצ־באי הישראלי את נסיעתם של אישים מן הגדה והרצועה למועצה בקאהיר. נאמר להם שאם ייסעו לשם, לא יורשו לחזור.

מאחר שידוע כי אישים אלה שייכים ברובם המכריע לאגף ה־מתון, ברור כי צעד זה נועד לשי־דוך קולות חיוניים מאגף זה, בהת־מודדות עם האגף הקיצוני.

אולם עראפאת קיבל סיוע מחושב מ־כיוון אחר. ג'ימי קארטר, שקיבל בלי ספק דיווח מהימן על המתרחש בקאהיר, הש־מיע במהלך מושב המועצה כמה הצהרות רבות־משמעות על הצורך ב„מולדת ל־פליטים הפלסטינים", והדגיש כי לא ייית־כן שלום בלי פיתרון לבעייה הלאומית הפלסטינית (ראה הנדון).

בניגוד לרבין, רצה קארטר לי־חזק את האגף המתון, והוא הצליח בכך.

כאשר התכנסה המועצה, פרצו ממנה הדים של נאמת קיצונית. הישיבות היו סגורות, אך אנשים שונים, ובראשם דוב־רי הארגונים היותר־קיצוניים, דאגו ל־הדליף החוצה קיטעי נאומים. ברור כי הימים הראשונים הוקדשו לחגיגה של מליצות קיצוניות. המטרה הברורה של עראפאת: להניח לכולם לשפוך את לי־בם, להמטיר אש וגפרית על אוייבי העם הפלסטיני (סוריה, ירדן, ישראל), לתת ל־כולם הרגשה טובה של קנאות לאומית.

אך כל אותה עת התנהלה הפעולה ה־שקטה מאחרי־הקלעים. היה צורך לחבר מיסמך שייתן לעראפאת את שהוא מבקש, תוך שמירת אחדות המחנה וישיכנוע הקי־צוניים להתפשר על ניסוח. כמו תמיד במוסד כזה — החל בוועידת מפא"י וכלה בוועידות המיפלגה הקומוניסטית הסובי־טית — הושגה המטרה על־ידי שילוב הח־לטות מעשיות מתונות עם מליצות קיצו־ניות.

רבים סברו כי עראפאת יצטרך לשלם מחיר כבד, בצורת נוסחות קיצוניות, כדי להשיג את מבוקשו.

אך המיסמך הסופי, המכיל 15 החלטות, הפתיע דווקא בכיוון ה־הפוך. היה בו מיזער של מיליצות קיצוניות, וכימעט כל מטרותיו של עראפאת הושגו במלואן.

15 הנקודות

הנקודות העיקריות של המיסמך, בהשוואה למיסמכים קודמים של המו־עצה הלאומית ושל אש"ף ביכלל זה, הן:

● **„המועצה מחליטה על המשך המאבק להשגת הזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני, בראש ורא־שונה זכותו להגדרה עצמית וזי־הקמת מדינה עצמאית על אדמתו הלאומית".**

זוהי התקדמות משמעותית ביותר. ב־מיסמך מיוני 1974 דיברה המועצה על „שילטון לאומי", כדי להימנע מן הצורך לדבר על „מדינה פלסטינית לאומית". הסיבה: מדינה לאומית היא ההיפך ה־מוחלט מ„מדינה דמוקרטית חילונית".

הנוסח „על אדמתו הלאומית" הוא הדי־פך מ„בכל הארץ". זוהי הסכמה מפורשת לחלוקה. היא לא הותנתה, במיסמך זה, בתנאי שזה יהווה רק שלב להגשמת יעד רחב יותר.

● **„המועצה מדגישה את זכות אש"ף להשתתף בצורה אוטונו־מית, ועל בסיס של שוויון, בכל הוועידות ובכל המאמצים הבינ־לאומיים הנוגעים לעניין הפלסטי־ני ולסיכסוך הערבי־ישראלי... כי־התאם להחלטה 3236 משנת 1974 של עצרת האו"ם."**

זוהי הצעה ברורה להשתתף בוועידת ז'נבה, שהיא ועידה של שלום עם ישראל. „מעמד אוטונומי" אינו זהה עם „מישלחת נפרדת", ויש כאן רמז לנכונות להופיע

● **„המועצה מדגישה את ח־שיבות של המגעים וחתיאום עם הכוחות הדמוקרטיים המתקדמים היהודיים, כמולדת הכבושה ומי־חוצה לה."**

זה היה, אולי, הסעיף הקשה ביותר, באשר הוא מאשר את המגעים עם הגור־מים הישראליים, שהוכחשו לא פעם. כדי להשיג זאת, נעשה ויתור מילולי לקיצו־ניים ולא דובר בסעיף זה על „ישראל", אלא על „המולדת הכבושה".

נוסח ההחלטה מאפשר לחנהגת אש"ף לנהל להבא מגעים גלויים עם המועצה הישראלית, שהיא גוף ציוני, ישראלי־פטריוטי, מוצ־הב.

עראפאת צוהל

מיבחר מיסמך 15 הנקודות המע־שיות, נתקבל גם מעין מצע תיאורטי, שבא בעיקר לספק את הארגונים הקי־צוניים.

אולם חשוב יותר מכל מצע תיאורטי, הוא מה שהתרחש אחרי הגשת ההחלטות. התגובות העידו על האופי והכוונה הא־מיתית של 15 הנקודות יותר מכל ניסוח מילולי. בין השאר:

● החזית העממית לשיחרור פלסטין, ארגונו הקיצוני של ג'ורג' חבש, הצביע נגד ההחלטות. לעומת זאת הצביעו כל שאר הארגונים המשתייכים ל„חזית ה־סירוב" בעדן — הישג דיפלומטי חשוב של עראפאת, שהושג במחיר כמה מליצות קיצוניות. עראפאת הצליח לבודד את חבש לחלוטין.

● עראפאת עצמו פירש בו־במקום את הנקודות, כדי להוסיף עליהן את הדברים המפורשים החסרים בהן. הוא הכריז ש־זהו מצע „גמיש ומתון", המאפשר לו לנהל את המשא־ומתן שלקראתו הוא חותר.

● **עראפאת הכריז: „אנו תומ־כים בכל החלטות העצרת הכללית של האו"ם... שנת־קבלה מאז שזכינו במעמד של משקיפים באירגון זה." מכיוון שאין אף החלטה אחת של האו"ם שאינה מכירה בקיום ישי־ראל, הרי יש כאן מעין הכרה בי־שראל.**

בישראל לא זכה כל זה בתשומת־לב רבה. הממשלה וכלי־התיקשורת החליטו מראש שישראל זקוקה לאש"ף הקיצוני, אש"ף שאי־אפשר לדבר עימו ו־לנהל עימו משא־ומתן. וכך, למרות כל הסימנים ההפוכים, הם חזרו על נוסחה זו שוב ושוב, תוך התעלמות מן העובדות.

בעיתוני ישראל פורסם המיסמך החשוב רק באופן חקקן, ובעמודים נידחים. אך העיתונים הרציניים כי־עזם תיאוריהו בהרחבה, כצעד גדול לקראת הסדר ישראלי־פלס־טיני.

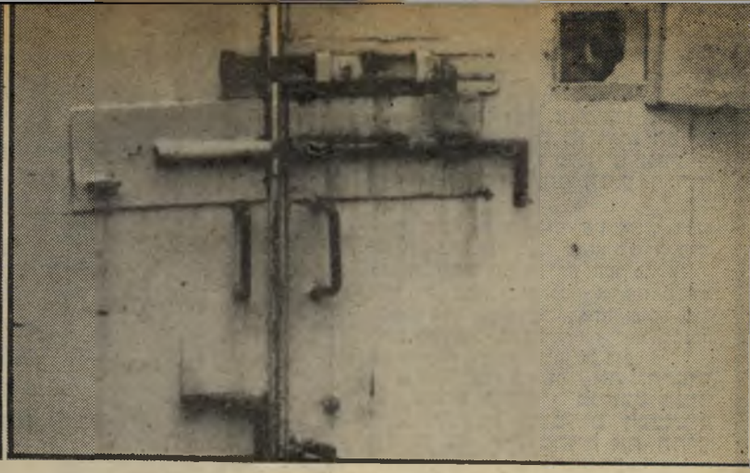

מציצים כך נראה שער־הברזל הלבן הגדול בפתח חצר־המעצרים של היכל־המישפט בתל־אביב. מעבר לשני החרירים הזעירים מצטופפים עשרות בני־מישפחה וידידים של האסירים, בתיקווה לראות את יקיריהם בדרכם לבית־המעצר. התמונה צולמה מתוך חצר־המעצרים, ונראים בה המנעול הגדול הסוגר על השער ומציצה.

קוראים לו שמש

הסמל הוותיק שמש משמש כאיש־הליווי ה־מישטרתי של היכל־המישפט בתל־אביב זה יותר מחמש שנים, והוא נהג־הזינזנה הוותיק ביותר. כאן הוא פותח את השער, כדו־כו. „פתחתי את השער הזה כבר אלפי פעמים," הוא מצהיר, „גם כשעצרו את ידלין."

חומת הדמעות

אוכל לחבר מבקש לה־כניס בחור זה, קבלן־בניין ובעל־מיפעל, שידידו נעצר.

„היה בסדר!" צועקת דינה ל־חברה שבאחד מחדרי־המעצרים של בית־המישפט. צעקותיה היו מהולות בדמעות.

שער־הברזל הגדול שמאחרי היכל־המישפט בתל־אביב נפתח בחריקת־ברזים צורמנית פעמים רבות ביום. מכוניות־האסירים, הלא היא ה„זינזנה" ה־מפורסמת, מפליגה לאיטה בשביל הצר, ויוצאת לכיוון דרום תל־אביב. „הסיפורים האמיתיים של בית־המישפט מתרחשים כאן, לא באולמות המישפטים, לא בחדרי־המעצרים ולא במיסדרונות הארוכים," טו־ענים עורכי־הדין, ומי כמותם בקיא ב־סיפורים האנושיים המוצעים לעיתים, ש־מאחרי הכרוניקה היבשה בעיתונים.

דינה, שסירבה לגלות את שם־מישפחתה, המתינה שעות ארוכות מאחרי שער־הברזל. מבעד לחריריו צעקה מדי פעם לעבר השוטרים שפסעו בחצר הפנימית: „מתי כבר מוציאים אותו? מתי?" בשמו של חברה היא אינה צריכה לנקוב. כאן מכירים אותו כולם, בדיוק כשם שמזהים אותה, ממתינה ליד השער, הצבוע לבן, בכל פעם שהוא נעצר באשמות שונות ומשונות ומובא, בפעם המי־יודע־כמה, לפני שופט־המעצרים המוכר לו היטב.

עברו האחורי של בית־המישפט בתל־אביב, הוא הצד הלא־מוכר שלו. מאחרי השער, המכונה „חומת הדמעות" או „שער הצדיקים", מסתודדות מישפחות שלמות, חברות, אהובות, נשים, ידידים, מכרים. „מעצר של בן־אדם זה ,שוק' רציני בשביל המישפחה שלו," אומרת בלה דמארי, ש־אחיה נעצר בחשד שהשתתף בשוד מזויין, הובא לפני שופט־מעצרים וייאלץ לבלות את השבועיים הקרובים בתאי־המעצר ה־צרים שבאבו־כביר.

„בטח שבאים, כל מי שמכיר. מנסים להכניס סיגריות וקצת אוכל. את האוכל בבית־המעצר אי־אפשר לאכול. מנסים לתת לו שמיכה. השמיכות של אבו־כביר מלאות כינים וכל מיני ברחשים. השוטרים כמובן לא רוצים לתת להכניס לעצורים שום דבר, ואז מתחילה המילחמה." כך מספרת אשה קשת־יום בת 27, המטופלת בשני ילדים, שגם אותם הביאה איתה „שיראו את אבא. מי יודע מתי יראו אותו בפעם הבאה."

המילחמה הגדולה מתחילה עם קריאת הצופה־התורן, המציץ דרך־קבע מבעד לי־חרך בשער. „הוא מגיע!" מכריז הצופה. וכולם נוהרים, נדחפים ונלחצים אל שני החרכים. הפעם מופיעים בחצר הפנימית של תאי המעצרים מאיר ומיימון סוויסה. בלילה הקודם נעצרו באשמת גניבת מכו־נית. השופט, שלפניו התייצבו וטענו כי הם חפים־מפשע, החליט להאריך את מע־צרם בשיבעה ימים.

אחד הממתינים, קוקלן, מצהיר: „אני מיהוד, אני עבריין, חבר של סוויסה!" הוא ממהר אל החרך, מסלק מדרכו את כל הנמצא בקירבתו ומתחיל לצעוק לעבר ה־אסיר שלו: „אתה צריך משהו? ה־עורך־דין כבר בא אליך? יש כאן אוכל. תפוס מקום בפינה של הזינזנה ונדחוף לך את השקית עם האוכל!"

מאיר סוויסה, המובל כבול באזיקים ו־מלווה על־ידי שני שוטרים, מספיק עוד לצעוק, לפני שהוא מועלה על הזינזנה: „תשיגו לי עורכי־דין טובים, זונות! אתם נשארתם בחוץ! אל תשכחו אותי!"

סמל יהודה שמש, נהג־הזינזנה הוותיק, צועד גאה ומשופם, ופותח את השער ב־איטיות מרגיזה. אחר־כך הוא חוזר אל מכונית־האסירים שלו, ומפליג באיטיות מ־חצר־המעצרים.

ההתנפלות הגדולה מתחילה. כולם רו־צים לראות, לגעת ולדבר עם האסיר

היה לי חבר אשה זו, שחברה נעצר, מתייצבת ב„פוזה" מול שער חצר־המעצרים של היכל־המישפט. מרבית הממתינים ליד השער חוששים מצלמים, ומתחבאים מפניהם בחדר־האשפה, הסמוך לחצר־המעצרים והמפיץ צחנה נוראה. „אנחנו בלאו־הכי חיים בזבל, אז מה זה משנה אם יש גם ריח?"

כל אזרח חמישי בישראל נעצר פעם בחייו - ועלול להתנסות בחוויית „שער הצדיקים"

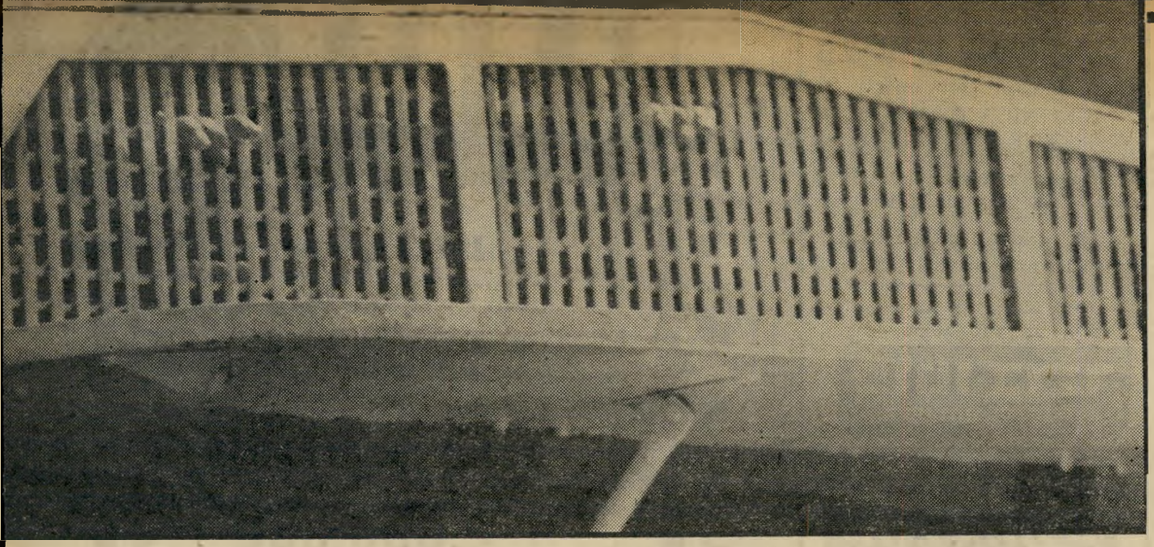

„תנו לצאת!"

צועק אסיר היסטרי, שהוצא מחדרי המעצרים בהיכל המישפט בתל־אביב, אחרי שהשופט החליט להאריך את מעצרו ב־14 ימים נוסף ל־14 שכבר היה עצור. את אצבעותיו ניסה להוציא מבעד לרשת דלת הזינזנה, בתיקווה לגעת בידו של אחד מידידיו, שביקש להעביר אליו שקית מזון, בלא הצלחה. מראה האסירים המוצאים מן הכניסה המוצנעת של בית־המישפט מעורר תמיד התקהלויות של בני־מישפחה וסקרנים. **צילם: שלמה פתר**

„מתי אפשר לבוא לבקר באבו־כביר."

האסירים, או העצירים עצמם, נראים האומללים ביותר בהמולה הגדולה שסביב, הנמשכת בדרך־כלל למן השעות הקטנות של הלילה ועד לשעות־הצהריים. כששמע אבי ארגז (30), קבלן־בניין, על מעצרו של ידידו בלילה, ידע שבית־המישפט למעצרים הוא המקום לחכות לו. הוא הגיע כבר בשעה חמש בבוקר, כיוון שלא ידע שהאסירים מתחילים להגיע רק בשעה שמונה. „אבל העיקר," הוא אומר, „דיברתי איתו שלוש פעמים. כשהוא בא, באולם־המישפטים, וכשהוא יצא. הבאתי לו אפילו שקית־אוכל."

בשער הזה לא עוברים צדיקים גמורים. אבל לפי הסטטיסטיקה, כל אזרח חמישי במדינת ישראל נעצר לפחות פעם אחת בחייו. מן הסתם הוא מובל לבית־המישפט, מבלה שעה קצרה בחדר־המעצר הטחוב של ההיכל, מתייצב לפני השופט־התורן, ובּרבים מן המיקרים מובל אחר כבוד אל הזינזנה, המסיעה אותו לבית־המעצר.

המימרה „זה לא נעים, אבל גם לא נורא," אינה מרגיעה כאן איש. זעקות הנשים והצעקות החנוקות הבוקעות בגרונות הגברים מול שער חצר־המעצרים מעידות על האמת כאלף עדים.

אגרוף לשוטר

מנסה לתת קוקלן, שהצהיר: „אני מיהוד ועבריין ידוע." לידו, מציץ מבעד לחריר הקטן שבשער חצר־המעצרים, ארמנד סוויסה, שאחיו מאיר, נעצר כחשוד בגניבת רכב ומעצרו הוארך. חמתו של קוקלן על השוטר פרצה אחרי שזה ציווה עליו לחדול מן הדו־שיח הצעקני.

למעצר

מכונית־האסירים עוזבת את חצר־המעצרים ב־כיוון בית־המעצר באבו־כביר. המכונית יוצאת לשם כארבע פעמים מידי יום ביומו.

שלהם. ההמולה אדירה. הזינזנה מפלסת לה דרך אך בקושי בין המוני האנשים, הניתּרים עליה מכל הכוונים. המאושרים מצליחים להחדיר לתוכה שקית־מזון, או חפיסת סיגריות קנט („כי לאסיר מגיע סיגריות קצת יותר טובות," מסביר קוקלן הבלונדי). המירוץ נמשך לעיתים גם אל תוך תל־אביב. הזינזנה עושה את דרכה אל בית־המעצר באבו־כביר, שם יבלו האסירים את הימים הקרובים — ולעיתים אף יותר מ־ימים בילבד.

הקרובים נעזרים במוניות, ברכב פרטי, לפעמים אפילו מגיעים ברגל. העיקר ש־האסיר התורן לא יחשוב ששכחו אותו, או שמתכוונים להפקירו.

„יחס שווה לכולם"

שוטרי הניווי של בית־המישפט ראו כבר אסירים רבים. „אבל הכי אנחנו שמחים," אומר שמש, „זה כשיש אסירים מפורסמים. עברו אצלי, בזינזנה, הרבה גדולים. ידלין, קימחי, זה מבנק בריטניה, איך־קוראים־לו — בן־ציון משהו. כאן יש יחס שווה לכולם. לא משנה אם הוא חשוב או לא. רק מה, אם יש חשוב אז באים צלמים ואחר־כך גם אותנו רואים בעיתונים. את התמונות שלנו, יחד עם הגדולים."

יש גם בני־מישפחות המנסים ליצור קשר עם אנשי הליווי המישטרתי, מתייעצים איתם כעם בני־סמכא, בעניינים הקשורים ב„איזה עורך־דין לבחור," ו־

בדרך לזינזנה

צעירה זו, שידידה נעצר והובל במכונית־האסירים, המכונה „זינזנה", אל בית־המעצר באבו־כביר, מנסה לשוחח איתו דרך החלון האחורי המרושת של המיניבוס המישטרתי. היא הספיקה לצעוק אליו, לפני שהתרחקה משם הזינזנה, כי היא תגיע לבית המעצר באבו־כביר יחד עם ידידתה, שתערוב לשיחרורו במידה שישוחרר. „כדי לשחרר בערבות," הסבירה אחר־כך, „צריך מי־שהו עם עבודה קבועה והכנסה קבועה. הבאת את החברה שלי."

ספורט טוטו

השבוע

מינימום הפרס הראשון

1,000,000 ל"י

*

מינימום כלל הפרסים

2,000,000 ל"י

*

יום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

פלשים "SUN-PAK"

דגמי 1977 הגיעו!!

* מצלמות KONICA-TC עם ובלי עדשות, הגיעו!!
* מסכי-הקרנה לאור-יום, „רפלקטה-גרמניה" הגיעו!!
* סרטים צבעוניים 400 א.ס.א. הגיעו!!

פתוח והגדלות צבעוניות על-ידי המעבדות הגדולות ביותר בארץ!

צלומי-ספורט בן רגע!!

מכירה — החלפה — קניה.

בימי שלישי סגור כל היום.

פוטו-ברנר

חיפה, רחוב החלוץ 13

DUNLOP

ציוד טניס וספורט

יש לאן ללכת!

● ספרים משומשים ●
● ספרים מיוחדים ●

ג ב י

רח' בן-יהודה 28

תל-אביב

במדינה

(המשך מעמוד 24)

זה ימוצו כנגדה כמו נגד כל אזרחי ישראל.

אחדות מזוייפת. יותר מאשר העבירה עצמה סיקרנה את אזרחי ישראל העובדה המשמעות שהיתה לה בהתמודדות בין יצחק רבין לשמעון פרס.

לא היה עוד ספק בכך שפרשת החשבון של לאה רבין התגלתה על רקע המאבק על השילטון בין פרס ורבין. היו אלה אנשי שמעון פרס שדאגו להדליף את הידיעה על הימצאות החשבון של לאה רבין בבנק בוושינגטון, כשהם ששים לסבך את ראש-הממשלה בפרשה נוספת שתפגע ביוקרתו ובסמכותו.

היתה זו עדות נוספת לכך, מה מצפה למדינה בשנים הבאות, אם שני יריבים אלה, פרס ורבין, ייאלצו בעל כורחם לשתף פעולה בהנהגה ולשחק את האחדות המזוייפת.

מישפט

השופט שהחמיר עם הצדק

הצדק היה מטרתו
העליונה — אך הוא היה
גם פילוסוף, אוהב-אמנות
ולוחם לזכויות-האדם

„הפטיש החזק." כך כינה השופט המחוזי יצחק שילה את עמיתו, נשיא בית-המישפט-המחוזי בתל-אביב, פרופסור זאב

שופט צלטנר
פילוסופיה מיוחדת

(ולדימיר) צלטנר, שהלך לעולמו בסוף השבוע שעבר.

צלטנר, שהיה בן 68 במותו, נודע כשופט נוקשה שרבים חששו מפניו. עברייגים פחדו מפני העונשים הקשים שנהג לפסוק. פעמים גזר עונשים כפולים בחומרתם מאלה שגזרו עמיתיו. עורכי-דין יראו להידיין בפניו. לא אחת הכלים פרקליט לעיני לקוחותיו, ולא הניח לו להוסיף לטעון בבית-המישפט.

גם הקהל באולם-המישפטים ידע את נחת-זרועו. רק לפני חודשים אחדים עלה שמו לכותרות, אחרי שהורה לעצור תלמידה בת 16, אחרי שהתלחשה עם חברתה באולם-המישפט.

מישמעת צבאית. לפני שלוש וחצי שנים ציווה על אנשי הליווי המישטרתי של היכל-המישפט לעצור טלפנית של הבניין, שסירבה לתת לו קו. כשגיבנה בניין מוזיאון תל-אביב, הסמוך להיכל-המישפט, ציווה השופט צלטנר להפסיק את העבודות בשעות הדיונים המישפטיים, בטענה שהרעש מפריע. כשסירבו הפועלים לעשות כן, הוציא צווי-מעצר נגדם ונגד הקבלן, שניהל את העבודה במקום.

גם סטודנטים באוניברסיטת תל-אביב הכירו היטב את השופט הנוקשה, המחמיר, בעל הלשון החדה. המישמעת בשעוריו היתה צבאית ממש, והוא נהג להתפאר לפני הסטודנטים הצעירים בפקולטה למישפטים, שם לימד, בחינוך הפרוסי הקשוח שקיבל בילדותו, בגרמניה.

ידידיו המעטים ניסו להסביר תכונה בולטת זו של קשיחות באופיו ובהתנהגותו של השופט, בעובדה שלמד בתנאים קשים, בבתי-ספר שנודעו בעולם כולו במישמעת-הברזל ששררה בהם. הוא נולד אומנם בקייב. אולם בהיותו בן שנה עקרו הוריו מעיר-מולדתו לברלין. הוא למד בגימנסיה ההומאניטסית, ואחר-כך באוניברסיטות ברלין, לייפציג והיידנברג, וכן

לא שלי!
לא שלך!
לא שלנו!

מי שהתנגד להסדרי הביניים עם מצרים
הוא לא שלי לא שלך לא שלנו

מי שראה ברבין אוייב השלום והלך עם הליכוד, האגודה והמפד"ל בקואליציה של „שבת" כדי להפילו
הוא לא שלי לא שלך ולא שלנו

מי שבשבילו שלום אמת אינו כולל את ירושלים השלמה כבירת ישראל
הוא לא שלי לא שלך ולא שלנו

מי שמדבר על הבנה עם ערביי ישראל ולא מצא לנכון להציג נציג ערבי אחד ברשימתו במקום ריאלי
הוא לא שלי לא שלך ולא שלנו

הוא נגדי, נגדך, נגדנו

עם מפם במערך הכח המוכשר לקידום השלום!

הלווייתו של צלטנר*
50 שנות מישפט

בסורבון בפאריס.

אולם אישיותו של השופט צלטנר היתה מורכבת ביותר, והיו בה פנים רבות מ־אלה שנודעו ברבים. ואולי דווקא במורכבותו זו יש כדי להסביר את הקשיחות שבה נתפרסם. „האיש הזה היה פילוסוף," אומר עליו פרופסור דניאל פרידמן, דיקן הפקולטה למישפטים באוניברסיטת תל־אביב. „צלטנר היה בעל תרבות עמוקה. הוא לא היה רק מישפטן יבש."

מרצה לציור. בטכס הלווייתו, שנערך ביום השישי האחרון, נזכרו מוקיריו בכל אותם פרטים קטנים־לכאורה, שנסתרו מאחרי הדימוי המפחיד שיצר לעצמו. עורך־דין ותיק נזכר כיצד, לפני שנים אחדות, כאשר הלך להאזין להרצאה מלווה בשקופיות על הציור המודרני, נדהם להיווכח כי המרצה אינו אלא השופט צלטנר.

עורך־הדין יצחק טוניק, נשיא לישכת עורכי־הדין, ניסה להסביר את הפילוסופיה המייוחדת שהנחתה את חייו ודרכו של צלטנר, שונא־הפרסומת המושבע. „הוא השקיף על החיים מספירות גבוהות, אחרות," אמר טוניק. „הוא ראה את הדברים בפרספקטיבה של היקום. השקפתו הפילוסופית היתה: אפסותו של האדם, לעומת רוחניותו."

צלטנר מעולם לא טרח להסביר את עצמו, או את מעשיו. לשוחח עם עיתונאים נעתר רק בתנאי שיעבירו אליו את שאלותיהם בכתב. והוא היה גם משיב בכתב, ביובש, בקיצור נמרץ.

שופט ותיק, עמיתו של צלטנר במשך 28 שנים סיפר כיצד הצליח, רק כעבור שנים רבות של עבודה משותפת, לגלות כי „מתחת לחזות החמורה והקפדנית הסתתרה נפש רגישה, אדם חם ופתוח, בעל אינטליגנציה מופלאה ואופקים רחבים."

בנים מאומצים. בשעתו אימץ צלטנר שני בנים. תמיד הקפיד לשמור את הדבר בסוד, כשם שמעולם לא גילה כי היה נשוי שלוש פעמים. אשתו אלפרידה, בנו מיכאל — המשמש מרצה למישפטים באוניברסיטת תל־אביב — ובתו, אראלה גונן, היו מן המעטים שזכו להכיר את האיש, שנמדע בקשיחותו, כפי שהיה בנעלי־הבית.

נשיא בית־המישפט־העליון, הד"ר יואל זוסמן וקודמיו בתפקיד, שימעון אגרנט ויצחק אולשן, לא הצליחו להעלים את הדמעות שביצבצו בעיניהם. הם היו אולי בין המעטים שידעו על העוול שנגרם לאיש שכל חייו היו מוקדשים למילחמה בעוול.

בשנת 1952 מונה צלטנר כממלא־מקום־שופט־עליון. אולם, לא חלפו חודשיים ספורים והוא הוחזר לבית־המישפט־המחוזי בתל־אביב. בשעתו עורר הדבר גל של ליחושים וניחושים. ידוע, כי המינוי כממלא־מקום־שופט־עליון הוא אך שלב קודם לקבלת מינוי בבית־המישפט־העליון עצמו. אולם בחוגים בכירים במישרד־המישפטים החליטו כי צלטנר הוא אדם „קשה מדי" מכדי להיות שופט־עליון.

מאבק לזכויות. צלטנר בלע את הגלולה בשקט, ללא כל מחאה. על עקרונותיו לא ויתר. מעטים בילבד ידעו כי שנא מישפטים פליליים בכל מאודו. אולם, הנסיבות הביאו לכך שהפך שופט לעניינים פליליים, וישב בדין בעשרות פרשות שוד ורצח. במישפט המפורסם של עמוס בן־גוריון נגד „שורת המתנדבים" החליט, כי דיוני בית־המישפט יימשכו מבוקר ועד לילה, בניגוד גמור לשעות־העבודה המקובלות בבתי־המישפט. אז גם הכניס חידוש בבית־המישפט השמרני: תחת רישום הפרוטוקול בידי מתמחה או מזכירה, הנהיג הפעלת דיקטאפון, שלתוכו היה מתמצת את טיעוני הפרקליטים.

צלטנר ישב בדין גם במישפטו של יהושע בן־ציון, מנכ"ל בנק ארץ־ישראל — ברי־טניה, המרצה כיום עונש־מאסר. בין העבריינים הוא נחשב כ„שופט הגרוע ביותר", וכאשר הובא ארונו להיכל־המישפט, נכחה שם גם נציגות של אנשי העולם־התחתון.

נושא נוסף שעליו לחם צלטנר כל חייו היה זכויות־האדם. הוא ייצג את מדינת ישראל בעומדו בראש המישלחת לדיוני ועידת האו"ם לזכויות־האדם, שהתקיימו בטהראן אחרי מילחמת ששת־הימים. בראותו מעמד ניהל התנגשות מילולית חריפה עם הנציג הסובייטי לוועידה, האשים את ברית־המועצות ביחס עויין ומתנכר ליהודים היושבים בתוכה.

אורים־ותומים. גם אחרי מילחמת יום־הכיפורים נשא השופט צלטנר את קולו ברמה בנושא זה, בוועידת אמנסטי, ודבריו על מעשי־הזוועה בבתי־הכלא בסוריה, שם ישבו אז שבויים ישראליים, עוררו הדים בעולם כולו.

שר־המישפטים, חיים צדוק, חזה בטכס־ההלווייה ממרחק־מה, בצד אשתו. בשעתו זקף הוא לזכותו של צלטנר את ההאשה הניכרת שחלה בפשיעה החמורה באיזור המרכז, תודות להחמרתו בעונשים.

עוזריו ומזכירותיו של השופט יודעים לספר, כי בשבועות האחרונים גילה מרץ רב מן הרגיל, ועשה ימים כלילות בעבודה על השלמת מאמרים אחדים, מחקרים ו־פיסקי־דין. „חייבים להשלים את ספר חוזי־הקבלנות," אמר לאנשי לישכתו. ו־אלה אומרים: „כעת, נדמה לנו, הוא נהג כאילו חש שקיצו קרב." את הספר על חוזי־הקבלנות לא סיים, אולם השלים בו את אחד הפרקים המסובכים ביותר.

בני־מישפחתו מספרים עליו כי אהב לכתוב, ונהג לבלות בעיסוק זה שעות רבות, אל תוך הלילה. ספריו בנושאי ה־מישפט נחשבים היום כאורים־ותומים לכל סטודנט ופרקליט צעיר.

„הוא היה אדם צעיר שאהב אנשים צעירים," אמר עליו השופט שילה. אך רוחו הצעירה לא עמדה לו. בבוקר היום שבו נפטר עמד לשפוט צעיר תל־אביבי, שהואשם בשוד אשה קשישה בבתים, לפני חודשים אחדים. כאשר הגיעה הידיעה לאוזני הצעיר, ידאי נשם לרווחה. השופט הקשוח, האיש שעסק במישפט 50 שנים רצופות ואף זכה על כך בפרס־ישראל בשנת 1971, לא היה עוד.

* על רקע היכל־המישפט בתל־אביב. בין נושאי ארונו שר־המישפטים חיים צדוק (במיגבעת־פרווה).

בריאות

ה„מוצץ" שהחפוצץ

הידיעה המרעישה על תינוק ירושלמי שנחנק מביצית מוצץ — נתגלתה כתוצאה ישירה של „טלפון שבור" כוזב

הידיעה שהתפרסמה באחד מעיתוני־ה־צהריים, בשבוע שעבר, עוררה בהלה מיידית בקרב האמהות בישראל, ובייחוד בין אלה שהן תושבות ירושלים. בידיעה סופר על תינוק ירושלמי שנחנק למוות, עקב בליעת מוצץ מתוצרת החברה הספרדית נאוור.

ובעיקבות הבהלה באו המעשים. בעלי בתי־המרקחת ועובדי תנויות הכל־בו הגדולות בירושלים ידעו לספר על עשרות טלפונים בהולים של אמהות, שביקשו לבדר אם המוצץ שקנו באחרונה הוא מאותו סוג של המוצץ ה„קטלני" שעליו נכתב.

סיפור הטרגדיה שנתלוותה לידיעה הבעיתונאית — על התינוק שנחנק בשכונת עיר־גנים בירושלים, הרעיד לבבות רבים.

(המשך בעמוד 32)

תנועת העולם הזה

מושב המרכז ומושב הוועידה הארצית יתקיימו כסידרם, כהתאם להזמנות שנשלחו לחברים.

המועצה הארצית

תתכנס בבית־סוקולוב בתל־אביב, ביום הרביעי, 23 במארס, בשעה 17.00.

על סדר־היום: אישור הקמת מחנה שלי וקביעת הסדרים לבחירת מועמדי התנועה לכנסת ברשימת מחנה שלי.

הוועידה הארצית

תתכנס בבית־סוקולוב בתל־אביב, ביום השבת, 26 במארס, בשעה 11.00 בוקר. על סדר היום:

1. המצב המדיני לאור החלטות המועצה הלאומית הפלסטינית. יפתח: יוסי אמיתי
2. בחירות 77' — דו"ח על הקמת מחנה שלי ואישור חברות האיחוד.
   יפתחו: אורי אבנרי
   אמנון זיכרוני
3. בחירת מועמדי תנועת העולם הזה לכנסת, בהסכמת רשימה שלי.

חוגי־בית ואסיפות

של תנועת העולם הזה (שנקבעו לפני הצטרפותנו למחנה שלי)

● **הרצליה**
ביום א', 27 במארס, בשעה 19.30, בבית־הנוער, שבונת נווהישראל, עם עורך־הדין אבי אורן.

● **באר־שבע**
ביום ג', 29 במארס, באוניברסיטת בן־גוריון, בשעה 13.00, הרצאה של אורי אבנרי.
בשעה 22.00 באותו יום, בקפה־גדריה בית־הדקל, רח' הפלמ"ח, חוג פתוח עם אורי אבנרי.

מחנה שלי — שלום לישראל שוויון חברתי לישראל

שלי

מטה הבחירות

ת.ד. 46109, תל־אביב

המטה המרכזי — ועדה מדינית, כספים, ייעוץ משפטי.
רח' אידלסון 15, תל־אביב
טל. 03-298024 / 03-296261

מטה האירגון — אסיפות, חוגי־בית, כרטיסיות, אירגון יום הבחירות, התפקדות.
רח' טרומפלדור 24, תל־אביב
טל' 03-283684 / 03-290978
וחומר־הסברה.

מטה הסברה — לישכת הדובר, קשר עם כלי התקשורת, מודעות, פרסומים
רח' גורדון 5, תל־אביב
טל' 03-242194 / 03-243386

מטה לשכונות — הסברה, אירגון.
רח' ישעיהו 2, ירושלים. (מס' טל' יפורסם בקרוב)

מטות מקומיים

תל־אביב — רח' בוגרשוב 60, טל' 03-280807
חיפה — רח' הרצל 59, טל' 04-662478
ירושלים — רח' יפו 218, טל' 02-533980
באר־שבע — דרך השלום 20, טל' 057-71030
בת־ים — שד' ירושלים 33, טל' 03-868971
רמת־גן — רח' הרצל 73
נס־ציונה — רח' ביאליק 5 (בחצר)
חדרה — רח' הרצל 65
חולון — אחד במאי 6

חוגי בית

כדי להביא את דברו אל כל שכבות הציבור, מעוניין מחנה שלי לערוך חוגי־בית במיספר הרב ביותר, בכל רחבי הארץ. כל מי שמוכן לקבל על עצמו לארגן חוג־בית — בכל מקום, בכל שפה שהיא, בפני כל ציבור — מתבקש להתקשר עם מטה האירגון תל־אביב טלפון 290978(03).

גדול" המדינה נטלו חלק באירוע הנוצץ

רמת

מ נחם גולן שיחק אותה שוב. הוא הצליח להעמיד את המדינה כולה על הראש בפירסום רעשני לסירטו מיבצע יונתן, על הלהיט של צה"ל, מיבצע אנטבה. הוא גם הצליח להכניס לסירטו את מרבית חברי־הממשלה, ובראשם ראש־הממשלה יצחק רבין ושר־הביטחון שימעון פרס. ו־אם לא די בכך, הוא אפילו הצליח להביאם לבכורת סירטו, שהתקיימה בקולנוע שחף שבכיכר אתרים ביום החמישי שעבר.

הצגת־הבכורה לוותה בפירסומת רעשנית ל
מצידו של גולן. גם עיריית תל־אביב הוסיפה ו
נכבדה לפירסומו של הסרט. היא סירבה לאש
הקרנתו בבית־הקולנוע החדש, בטענה כי ז
קיבל רשיון־הפעלה וכי סידרי־הביטחון בו לא ב
מגוחך היה, לכן, לחזות בראש־עיריית תל
שלמה („צ'יצ'") להט עומד על בימת הקולנו
מפואר, ומתנצל על שכימעט פינצ'ר את ה
המיסחרי שהפך ממלכתי, ואשר בו נטלו חל
מיהו מי בישראל.

הבולדוזר המהלך

כך מכונה מנחם גולן, המפיק והבמאי אשר הצליח להטריף את כל המערכות ולהביא את ראשי המדינה להצגת־הבכורה של סירטו **מיבצע יונתן**. שחקניו של גולן טוענים כי הוא מסוגל לעקור עצים ולהזיז הרים עבור סרט שלו. הצגת הבכורה היתה יומו המאושר ביותר.

צ'יץ' וציציתו

היו גם הם אורחים בהצגת־הבכורה. צ'יצ', שכימעט פינ־צ'ר את האירוע כשסירב להעניק רשיון לקולנוע שחף, עלה על הבימה לפני הקרנת הסרט, והתנצל. הוא גם הסביר לבמאי מנחם גולן מדוע נגרמו הבעיות. אשתו זיווה נהנתה מאד. גם יו"ר הכנסת, ישראל ישעיהו, היה מרוצה.

הגיבור הלאומי

תת־אלוף דן שומרון, שעמד מאחרי מיבצע־אנטבה, הצטנע מאד לעומת כל האח"מים שקישטו את הבכורה. הוא בא לבוש בבגדים אזרחיים, נשא בזרועותיו את בתו בת החמש ענת, ונלוותה אליו אשתו־לשעבר, לפני שחזה בו, הודו ענת טענה: „אתה שהתגרשו לפני שנ

שוב הצליח מנחם גולן להוכיח כי הוא מיקצועי עד לשורשי שערותיו. הבולדוזר האנושי הזה, שבתום ההקרנה עמד על ה־בימה והודה לקהל כשדמעות חונקות את גרונו, הצליח להביא לבכורה את ראש־הממשלה יצחק רבין ואשתו לאה בפעם השנייה, אחרי שכבר ראו את הסרט בניו־יורק (ראש־הממשלה טען אז, כי הופעתו של יריבו, שימעון פרס, בסרט, היא שע־רורייה); את נשיא המדינה ואשתו גינה שהגיעו אחרונים ושנפרש לכבודם שטיח אדום; את יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו, שהוכיח גדלות־נפש ובא לפרמיירה למרות שחלקו בסרט קוצץ; את שר־הבריאות ויקטור שם־טוב; שר־החינוך אהרון יד־לין; שר־המיסחר־והתעשייה חיים בר־לב; שר־האוצר יהושע רבינוביץ ואפילו את גולדה מאיר, שהודתה כי עדשות־המגע שלה מקשות עליה צפייה ממושכת במסך־הכסף המרצד.

וזה עוד לא היה הכל. מישרדו של מנחם גולן הוצף, לפני הבכורה, בקריאות טלפוניות ובבקשות של אח"מים וכאלה החושבים שהם אח"מים למיניהם, שממש התחננו לכרטיסים. אלא שמקומות היו רק 700, ונוסף על חברי־ממשלה, חברי־כנסת ועסקנים שהפגינו נוכחות פוליטית, צריך היה להזמין לבכורה גם שחקנים.

ואלה באו בייצוג מלא. שייקה אופיר עם אשתו לידיה; גילה אלמגור עם בעלה יעקוב אגמון; גבי עמרני; ראובן בר־יותם; שושיק שני ואריק לביא; יהורם יוני הלוקח את הפיקוד כאשר זה נפגע. אותו שוקי הוא במציאות בעלה של נורית גפן, אחותו של יונתן ודודניתו של אסי. ליד אסי נראית, בהופעת־בכורה לאחר שנגמלה מן הסמים, השחקנית מונה זילברשטיין, יפה כתמיד ובחברת מחדר חדש כתמיד.

יש אסי ויש דיין

מישפחת דיין באה בייצוג מלא. משה בא עם אשתו רחל, ולא הרחק ממנו ישבו בתו יעל ואמה רות בחברת אהרונה, אשתו של אסי דיין, שגילם בסרט את דמותו של שוקי, סגנו של

שנערך במסורת של

גולן

גאון עם אמו ועם חברתו החדשה; אסי דיין שהביא אתו את כל המישפחה, כולל האשה אהרונה, האב משה דיין ואשתו רחל, האם רות דיין והאחות יעל. היתה שם גם מונה זילברשטיין, יפה כתמיד בלוויית מחזר חדש כתמיד. ואילו הדוגמנית חלי גולדנברג באה עם צעיר מתולתל ש־העדיף, מייד עם תום ההקרנה, ללכת ה־ביתה, ושלח את חלי לבלות לבדה במוע־

(המשך בעמוד 34)

שחקניות־הקולנוע

שושיק שני, המגלמת את אחת החטופות ב־סרט ורותי גולן (בתו של גולן במציאות) המגלמת בסרט את בתה, שמחו לפגוש זו את זו בהצגת־הבכורה. שושיק, בחולצה בצבע טורקיז ובטורבן תואם זהרה כיאה לכוכבת־קולנוע, והיתה מבין השחקנים שאלומות־אור האירו אותם לקול תשואות הקהל מייד עם תום ההקרנה. שחקנים רבים, לעומת זאת, לא זכו בכל תשומת־הלב ושמם לא הוזכר על ידי המנחה. **צילם: פטר פן**

רבינוביץ מחכה

איש אינו יודע בזכות מה קיבלו המועמד לכנסת שמואל פלאטו־שרון ואשתו אנט הזמנה לאירוע הגדול. מכל מקום גם הוא היה שם, החליף חיוכים אך לא לחיצות ידיים.

השכן והשכנה

הסאטיריקאי אפרים קישון ב־חברת אשת ראש־העיר זיוה להט, המתגוררת בסמוך לו בשכונת אפקה. קישון אמר, בשעתו, כי „טוב מנביא בעירו נביא הגר ליד ראש־עירו."

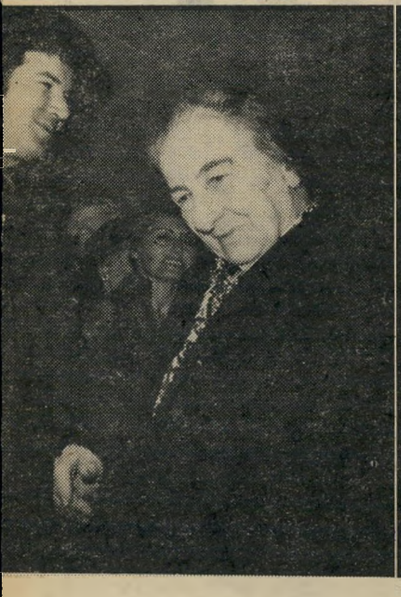

שמנת והסולת

של המדינה, הנשיא אפרים קציר וראש־הממשלה ל־ד גולדה מאיר, שאינם אורחים תדירים בפרמיירות, נפגשו ב־חה ובלחיצת־ידיים. גולדה הודתה בסוף הסרט כי מחתה דמעות.

תקיעת־כף

בפעם השנייה, בהפרש של שבועיים, בין ראש־הממשלה יצחק רבין לבין הבמאי מנחם גולן. תקיעת־הכף הראשונה נעשתה בבכורה האמריקאית של הסרט, שהתקיימה בניו־יורק. רבין ואשתו לאה הירבו להחמיא לשחקנים, במיוחד לאריק לביא.

הפרפר

של המיפקד יורם גלו־בוס היה הפריט הבולט ביותר בהצגת־הבכורה. יורם, שהתהדר ב־חולצת־מלמלה לבנה, התרגש עד דמעות.

במדינה

(המשך מעמוד 29)

לאחד מבתי־המרקחת אף הגיפה אם צעירה ומבוהלת, שהתעקשה לבדוק במו־ידיה את כל מלאי המוצצים, על־מנת לוודא ששום סכנה אינה נשקפת לעוללה.

היחידים שפקחו עיניים תמהות למיקרא הידיעה בעיתון, ולנוכח גל התגובות ה־אדיר שבא בעיקבותיה, היו עובדי מחל־קת־התברואה בעיריית ירושלים ומהנדס־התברואה העירוני, שלמה אלפי. אלה ידעו כי כל דימיון בין הסיפור הסנסציוני, כפי שפורסם בעיתון, לבין השתלשלות העניינים במציאות — אינו אלא מיקרי בלבד. גם דוברת משרד־הבריאות, דבו־רה גנני, החלה שואלת את עצמה כיצד, בעצם, נופחה הפרשה לממדים מיפלצתיים שכאלה.

גרגר־השלג הראשון במפולת האדירה היה עירנותה של הרופאה הירושלמית ד"ר לוסיר רוס. לפני חודשים אחדים קראה בירחון הרפואי פדיאטריקט, המופיע ב־ארצות־הברית, מאמר שבו סופר על מיק־רה שאירע בניו־יורק, שם נחנק תינוק בן חמישה חודשים מבליעת מוצץ מתוצרת חברה ספרדית. שם החברה לא צויין כלל במאמר. אולם, המאמר הדליק אור אדום בראשה של הד"ר רוס, והיא החליטה לפקוח עין.

לפני כשלושה שבועות, בעת ביקור שיגרתי בקריית־ארבע, הבחינה בפי אחד התינוקות שבדקה שם במוצץ מתוצרת החברה הספרדית נאוור. למרות שלא היתה לה כל ודאות בכך, שאכן זהו המוצץ ה־"קטלני" שנזכר במאמר, חששה הרופאה כי הוא עלול לסכן חיי תינוקות. וכך, על־מנת להקדים רפואה למכה אפשרית, פנתה למחלקת־התברואה העירונית, וביק־שה שייבדק המוצץ — שכמותו מצויים בבתים רבים בארץ — כדי לברר את מידת הסכנה הכרוכה בשימוש בו, אם בכלל.

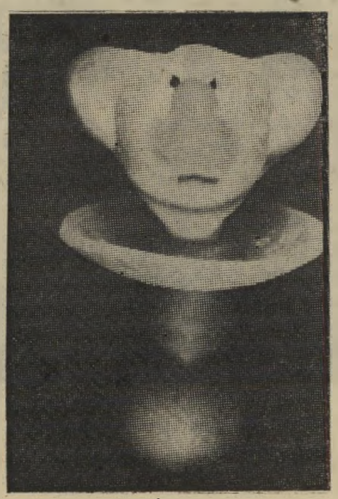

המוצץ הספרדי הקטלני
אף תינוק לא מת

במישרד־הבריאות התייחסו בחיוב ל־עירנותה של הרופאה, והוחלט לערוך בדי־קה יסודית ואף להקפיא לפי־שעה את ייבואו של אותו מוצץ מתוצרת נאוור, עד שתוברר מידת הסכנה שבו. זו היתה השתלשלות העניינים האמיתית, כפי ש־סופרה בפי עובדי מחלקת־התברואה בירו־שלים.

כיצד, אם־כן, התגלגל הסיפור והגיע לידיעת הציבור באורח כה מסולף ומעוות, כעובדה מוכחת שהביאה בעיקבותיה טר־גדיה ירושלמית? הן עובדי מחלקת־התב־רואה והן כתב העיתון שפירסם בילעדית את הסקופ, מסכימים כי מקורה של ה־שעות בתחנות הרבות שעבר מיכתבה של הד"ר רוס. עד שהגיע אל העיתון, ב־"טלפון שבור", נוספו אל המיכתב דיברי־פרשנות ותוספות למיניהם, וכך לבש את צורתו הסופית המאיימת.

כך גם קרה שתינוק שנחנק למוות בניו־יורק, לפני שנה, מבליעת מוצץ מתוצרת אלמונית, הפך לפתע תינוק ירושלמי ש־בלע מוצץ מתוצרת נאוור ונחנק, בימים אלה. ובכן, עתה ניתן סוף־סוף להרגיע את האמהות המודאגות: לכל תינוקותיה המוצצים של ירושלים — שלום. הסכנה היחידה נשקפת להם, ביניחיים, רק מ־חרושת־השמועות.

יהורם גאון מספר בראיון בלעדי על אהבותיו - ועל נשואיו

„אז הכחשתי שאני מתחתן. מה אני יכול לעשות? אני מתבצל. התכוונתי אחרי החתונה לצלצל לכל אלה שהכחשתי בפניהם, ולהזמין אותם אלי להרים כוסית. בסך־הכל לא רציתי לשקר או לעשות רע. רציתי חתונה שקטה, עם המישים בני מישפחה, קרובים וזהו. לא רוצה עיתונאים, לא רוצה מעריצים, לא רוצה רעש."

ככל שהדבר ייראה תמוה — יהורם גאון, בן 37 זמר ידוע ושחקן־קולנוע, סופרסטאר בקנה־מידה ישראלי, רווק מבו־קש עם אמא צמודה ושמועות מקיר אל קיר — באמת אינו מבין למה זה מעניין מישהו, שהוא מתחתן.

אבל זה מעניין ועוד איך. אחרי הכל, המדינה כולה עקבה משך חמש־עשרה שנים רצופות אחר הזמר בעל הקול ה־קטיפתי, מאז ימי התרנגולים דרך קזבלן ועד רחה רוזה. כימעט שאין אם בישראל שלא חלמה על יהורם כעל חתן פוטנ־ציאלי. ילד־טוב־ירושלים, אוהב את אמא, מנומס, נקי, מחלבש יפה, אינו מעורה בחוגי הבוהמה, ביישן משהו, מצטנע. דו־רת־רווקים ברמת־גן ומכונית אמריקאית צמודה. מישהו מכיר רצפט טוב יותר?

יהורם גאון נמנע בעבר מלהעניק ראיו־נות עיתונאיים. ואם העניק, נמנע מלתת תשובות מדוייקות על חייו הפרטיים. תמיד אמר: „זה מזעזע אותי, לדבר על ה־בחורות שאני יוצא איתן."

חליפת־ג'ינס וגולף שחור

ך הנה, לפתע פיתאום, החלה נפוצה שמועה כי יהורם גאון עומד להתחתן עם צעירה חיפאית, תלמידת־תיכון. הסיפור היה אבסורדי מכדי שאפשר יהיה להתייחס אליו ברצינות. יהורם גאון, הרווק המוש־בע, עם גימנזיסטית בת 17? זה לא נשמע רציני.

העולם הזה היה העיתון הראשון שבדק ופירסם את דבר תוכניות־הנישואין של יהורם עוד לפני חודשיים, חודשיים אחרי שהכיר את אורנה גולדפרב הצעירה.

העיתונים האחרים מיהרו לצטט, יהורם גאון מיהר להכחיש, אולם בראיון מייוחד שהעניק להעולם הזה הסכים יהורם לחרוג ממינהגו, ולספר מעט על חייו הפרטיים ועל החברה שלו.

הראיון נערך בדירתו הנאה, בת שניים וחצי החדרים, השוכנת באחד הרחובות השקטים של רמת־גן. על דלת הדירה אין מצויין שם, גם פעמון־הדלת אינו פועל.

הדירה עצמה מרוהטת ברהיטים עתי־קים, עם הרבה כריות. על כמה מאלה רקומים שמות של הצגות שבהן השתתף גאון במשך השנים, כמו קזבלן וההצגה שבה הוא משתתף עתה, פעם בשנה.

את הקירות מקשטות תמונות, וזו של חוזה־המדינה, בנימין זאב הרצל, תופסת מקום נכבד. בחדר־השינה תלוייה תמונה גדולה של יהורם בן העשר עם זר על הראש, שצולמה בתגיגת־הביכורים המסו־רתית של בית־ספר בית־הכרם בירושלים, בו למד.

יהורם עצמו יושב בחליפת־ג'ינס כחולה ובחולצת־גולף שחורה, שונה לחלוטין מ־כפי שניראה בבכורת מיבצע יונתן. אז, כפי שהוא אומר בעצמו, „נראיתי כמו מלצר. אבל מה אני יכול לעשות? היה כתוב ‚תילבושת־ערב', אז שאלתי את מנחם (גולן) מה העניין, והוא אמר: ‚יהורם, אל תעשה בושות, תבוא עם עני־בה.' אז באתי."

הוא נבוך במיקצת, מחפש אחר המילים המתאימות, ולבסוף מספר: „הכרתי את אורנה לפני ארבעה חודשים, אצל חברים בחיפה. זו היתה מסיבה שקטה שהגעתי אליה במיקרה. אחר־כך התראיתי איתה עוד כמה פעמים, והחלטתי שאני רוצה להתחתן איתה. זה היה בערך שלושה חודשים אחרי שהכרנו. למה החלטתי ל־התחתן דווקא איתה? קשה לי לומר. אולי

בגלל שהיא מוצאת חן בעיני. זו סיבה מספיק טובה, לא? יש בינינו אומנם הבדל של 19 שנים, אבל אני לא מרגיש את זה, וכנראה גם היא לא.

„אנשים שואלים אותי למה חיכיתי כל־כך הרבה שנים. אני בכלל לא חיכיתי. נכון שהופעלו עלי הרבה לחצים להתחתן, מצד המישפחה ומצד בחורות שיצאתי איתן, אבל זה פשוט לא יצא. עם אורנה הרגשתי שאני רוצה, וזהו.

„אורנה היא בת 18 וחצי. לא מזמן סיימה את לימודיה בתיכון, במגמה של ראייה־חשבון. אביה קבלן, ואימה היא בעלת המיסעדה הסינית טייוואן על הכרמל. היא אינה עובדת, ובשנה הבאה היא מתעתדת להתחיל ללמוד באוניברסיטה.

„בשלב מסויים הייתי צריך לבוא אל הוריה, שהם בני־גילי, ולספר להם על מערכת־היחסים שלי עם בתם. אז עשיתי את זה, והם קיבלו אותי לחיק המישפחה. אחרת אולי לא היתה יוצאת מזה חתונה.

„אמא שלי מאושרת. האגדה שנוצרה על יחסי עם אמי מכוערת מאד, למרות שאני יכול להבין אותה. יש מצב נתון של מישהו שהוא בגיל שצריך להתחתן, אבל הוא עדיין רווק. אז מתחילה חרושת־שמועות בנוסח של ‚אמו לא נותנת לו.' לדעתי, אלה שאמרו זאת על אמי הם בעלי דימיון קצת מצומצם. אף אחד לא יכול לגרום עוול יותר גדול לאשה הזאת. צריך להיות מטומטם, טיפש ואולי גם רע־לב כדי להגיד שאשה בגיל של אמי אינה רוצה שבנה יהיה נשוי. אשה צריכה להיות מופרעת בשביל לרצות להחזיק את בנה לצידה, ואמי היא בהחלט אשה חכמה ונורמלית.

„אני יודע שאני אדם חשוף, ואני נמצא בהרבה פיות. מסתובבים עלי כל מיני דברים, שליליים וגם חיוביים. היו זמנים שהייתי עצוב בגלל זה. היום אני מאמין שאני במצב שזה כבר לא עושה עלי רושם. היו עלי אלף שמועות, אז תהיה עוד שמועה אחת, מה איכפת לי?

„אני הולך להתחתן בבית־הכנסת בן־זכאי בעיר העתיקה בירושלים. זהו מקום יפה שיש לי סנטימנטים אליו. כשהייתי ילד סבי, שהיה ראש ישיבת בית־אל, היה לוקח אותי אליו. הוא גר אז ברחוב היהודים, ולבית הזה אני מקווה שאורנה ואני נעבור עם הזמן.

„אני לא מתרגש באופן מיוחד, למרות שזאת הפעם הראשונה שלי ואני כבר בן 37. אורנה גולדפרב היא האשה שבה בחרתי. היא אשכנזיה, אבל עם קצת שטי־פת־מוח היא עוד תהיה ספרדיה כהוגן. בינתיים, אחרי החתונה, נתגורר בדירה שלי. אני מקווה שזכותי להתגורר בבית סבא, שביתו שברחוב היהודים רשום ב־שאבו, תתממש ונוכל לעבור לירושלים."

„את מי מעניין שאני מתחתן?"

אורנה גולדפרב, כלתו של יהורם גאון, לימין ראש־הממשלה בבכורת „מיבצע יונתן"

אמא בכתה כל הסרט

ב**ניגוד לשמועות**, אורנה עדיין אינה מתגוררת עם יהורם בדירתו, וכנראה גם לא תעבור לשם עד אחרי החתונה. היא מוסיפה לגור בבית הוריה בחיפה, ומקיימת עם החתן שלה קשר טלפוני מתמיד. היא באה אליו לרמת־גן רק בסופי־שבוע.

בינתיים מסייע סיפור־אהבתם של יהורם גאון ואורנה גולדפרב להוסיף עוד נידבך למסע־הפירסום הקולני של הסרט מיבצע יונתן, שבו הוא מגלם את דמותו של יוני. יהורם מקורב מאד לאותה יחידה מובחרת שביצעה את הפשיטה על אנטבה. הוא הכיר את יונתן נתניהו באופן אישי.

אחת הסצינות המרגשות ביותר בסרט היא זו שבה פוקח יוני הפצוע את עיניו לרגע, ומייד עוצם אותן שוב; לנצח. מספר יהורם: „בעת צילום הסצנה הזאת אירע דבר־מה שריגש אותי במיוחד. לפי ה־תסריט הייתי צריך לפקוח עיניים, ומייד לעצום אותן. והנה, כשפקחתי את העיניים ראיתי לפני את היועץ הצבאי של הסרט, תת־אלוף אברהם ארנון, שהיה מקורב מאד־מאד ליוני. הוא עמד שם וחי את הרגע, ובכה.

„בכלל, כל המעמד היה אמיתי ועצוב. אמא שלי, למשל, בכתה כל הסרט. אצלה זה מתערבב ביחד, גם מה שהיא רואה בסרט וגם זה שאני הבן שלה. החברה שלי בכתה לאורך כל הסרט, ואני חושב שיש יופי בנאיביות שבה היא קיבלה את ה־דברים כמו שהם. בכלל, היא היתה בשוק. בסך־הכל בת שמונה־עשרה וחצי, ופיתאום היא יושבת ליד רבין והוא משוחח איתה, לוחצת ידיים עם הנשיא ועם גולדה מאיר. בשבילה זה היה עניין גדול מאד."

שרית ישי

בין הכלה והאמא

יהורם גאון בתילבושת חגיגית בין אמו (מימין) לבין כלתו, אורנה גולדפרב, בהצגת־הבכורה החגיגית של הסרט „מיבצע יונתן" שבכיכובו. היתה זו הופעתה הפומבית הראשונה של אורנה לצידו של יהורם, אחרי שהכחיש נמרצות את הידיעה שפורסמה לראשונה ב**העולם הזה**, שעל־פיה הוא עומד לשאת אותה לאשה. אורנה, בחליפת־קטיפה ירוקה, המתכוננת להתחיל את לימודיה באוניברסיטה בשנה הבאה, נראית בוגרת מ־18 שנותיה.

מחנה אחד

(המשך מעמוד 21)

סה ועמירם שבח), פרופסור ג'ו פוקס, עמוס קינן, אורי אבנרי, יוסי אמיתי (חבר קיבוץ גבולות, מיזרחן), חיים ברעם (בנו של שר־העבודה), פרופסור גידעון גילת מחיפה, רן כהן (ועימו כמה מפעילי מוקד, ביניהם דורון גלעזר, לב גרינברג, דן דרין ודויד הייטנר), אלוף (מיל.) מתי פלד, ד"ר נעמי קיס (סוציולוגית מירושלים), בועז עברון. אמנון זיכרוני ויאיר צבן, שלא נכחו במקום, צירפו את חתימותיהם ל־מחרת היום.

צבעים שונים

ה שימחה היתה ספונטאנית. בקומו לברך, הסב אליאב את תשומת־לב ה־חותמים לעובדה שנעלמה מעיניהם עד ל־אותו רגע. על קירות חדר־עבודתו של לובה אליאב תלויים תצלומים גדולים, המסמלים את התחנות השונות בדרך חייו. איכשהו, ישבו המסובים, במיקרה, כך שסדר ישי־בתם תאם מאד את התמונות.

יעקוב ארנון, מנכ"ל מישרד־האוצר ל־שעבר, הקשיש בחבורה, בילה את ימי הכיבוש ההולנדי במולדתו ההולנדית, כש־הוא מחופש כפקיד־ממשלה הולנדי נוצרי. הוא ישב במיקרה תחת תמונת אוניית־מעפילים, זכר לימים שבהם היה אליאב פעיל בהעפלה.

סעדיה מרציאנו ישב במיקרה תחת תצ־לומו של יהודי מארוקאי זקן, ארוך־זקן וחרוש־קמטים, שסימל את התקופה שבה היה אליאב פעיל בקליטת העליה.

עמוס קינן ואורי אבנרי ישבו במיקרה תחת תמונה שסימלה את הרעיון המרחבי — תמונת החבל האיראני, שבו ניהל אלי־אב מיבצע גדול של פיתוח והתיישבות.

אבל לא היה צורך בתצלומים כדי ל־הדגיש את המיגוון הרחב של הנוכחים.

המחנה שקם אינו מיפלגה חדשה, וגם לא תנועה מאוחדת. זהו מערך של כוחות פוליטיים, תנועות ואישים, בעלי צבעים שונים. אנשי מוקד הם סוציאליסטים. אליאב מגדיר את עצמו כסוציאל־דמוקרט, על־פי ההגדרה האירופית הקלאסית. אנשי העולם הזה מגדירים את עצמם כליברלים, בעלי תודעה סוציאלית. כמה מן האישים שהצטרפו, כמו מתי פלד, הם אנשי ה־מרכז. אליהו אלישר, שהצטרף למחנה, נמצא ימינה מן המרכז.

דווקא זהו מקור כוחו של המחנה החדש. הוא מיקשה אחת רק בעניינים היסודיים המאחדים אותו: התוכנית המעשית ל־השגת השלום והשאיפה לשיוויון חברתי.

בכל החזיתות

מ כאן גם התשובה לשאלה: מניין מקווה המחנה החדש לקבל את רבבות הקולות החדשים שהוא מייחל להם? ממי הוא רוצה לגנוס?

התשובה היא: מכולם.

אנשי מוקד עומדים במאבק כפול — נגד רק"ח, בשל צמידותה למוסקבה, ונגד מפ"ם, בשל כניעתה למיפלגת־העבודה בעלת י"ד העיקרים של ישראל גלילי.

לובה אליאב וחבריו פונים במייוחד אל בוחרי מיפלגת־העבודה. לרבים מאלה, ש־אינם רוצים להצביע בעד מיפלגה של שימעון פרס ומשה דיין, של תוכנית גלילי, של המדיניות האנטי־פלסטינית של יצחק רבין, יש עתה כתובת חדשה.

תנועת העולם הזה פונה, מעצם מהותה, אל קהל שוחרי השינוי והרפורמה. זהו קהל ליברלי, המואס במימסד הקיים, שאימץ לעצמו במרוצת השנים את רעיונות ה־עולם הזה, אך שלא היה מוכן להצטרף לתנועה קטנה ומבודדת.

הפנתרים פונים, כמובן, אל הקהל בשכו־נות, המבקש כוח שיילחם לשיוויון, אך שאינו רוצה לתת את ידו לרסיסים עדתיים המנהלים הסתה גיזענית. המחנה הרחב שקם עתה, המאחד אשכנזים וספרדים ל־פעולה סוציאלית משותפת, יכול למשוך ציבור זה.

זוהי חזית רחבה, בעלת אפשרויות רבות. תירגום אפשרויות אלה לשפת ההישגים המעשיים בקלפי תלוי בגורמים רבים — החל ברוח־הקרב ובכושר־הפעולה של ה־מחנה החדש עצמו, וכלה במצב־הרוח ה־ציבורי ביום הבחירות.

את השם נתן למחנה זה לובה אליאב: „שלי", ראשי־התיבות של „שלום לישראל" וגם „שיוויון לישראל". אפשר לומר גם „שינוי לישראל" ו„שיפוט לישראל".

קרא לובה, בהתלהבות: „שלי — שלך — שלנו — של כל עם ישראל!"

רמת גולן

(המשך מעמוד 31)

דון, שבו התקיימה לאחר־מכן מסיבה רבתי.

מנחם הערב היה גם הוא, כיאה לערב כולו, כוכב נודע. חיים יבין, קריין הטל־ויזיה. בחליפה חומה, עמד על הבימה המקושטת והקריא כתום ההקרנה את שמו־תיהם של ברי־המזל מבין השחקנים ש־אלומת־אור האירה אותם ושזכו לתשואות מצד הקהל.

חלוקת מקומות הישיבה סודרה כך ש־השחקנים הראשיים ישבו בין הא"חמים במקומות המכובדים. כך, למשל, ישבה אורנה, חברתו הצעירה של יהורם גאון, לצידו של ראש־הממשלה. הצעירה ההמו־מה ענתה בקושי לשאלותיו של רבין, ש־ניסה להיות אליה נחמד. גולדה ישבה לשמאלו של יהורם גאון ונראתה, במהלך ההקרנה, כל־כך מרוכזת בסרט עד כי נדמה היה כי נפלה עליה תרדמה.

והיו מנהיג תנועת שלומציון האלוף ב־מילואים אריק שרון ואשתו לילי, שאינם מפספסים אף פרמיירה. והיה גיבור מיבצע אנטבה תת־אלוף דן שומרון, שבא בבגדים אזרחיים עם בתו ענת ואשתו־לשעבר מירי, שאיתן חזר לגור באחרונה. בקיצור, כולם היו שם.

מי לא הוזמן

ל א היו החטופים עצמם ובני־מש־פחותיהם, שלא לדבר על החיילים ש־נטלו חלק במיבצע המזהיר. אלה, כנראה, לא היו זוהרים דיים לקשט את הפרמיירה הנוצצת א־לה הוליווד, שבהזמנה אליה נכתב בפירוש: „תילבושת־ערב חובה."

כתום הקרנת הסרט יצאו הנשיא וראש־הממשלה ורעיותיהם ראשונים מן האולם ומייד אחריהם מנחם גולן ואשתו רחל, עם המפיק יורם גלובוס וכל השרים, ועלו ל־

הדוגמנית האמריקאית לויס, שהיא חברתו של עוזר־הבמאי קן גלובוס, קרוב־משפחתם של מנחם גולן ויורם גלובוס, הופיעה ל־פרמיירה בשימלה בעלת מחשוף נדיב.

הרים כוסית במועדון הפיקוקס שבכיכר אתרים. רק אחרי שנבחרי העם שתו את הוויסקי שלהם הורשו השחקנים ושאר ה־אורחים לבוא בשערי המועדון, השוכן מעל לקולנוע.

שם זרמו השמפניה כמים והנקניק כיין. מנחם גולן רקד שייק עם בנותיו נעמי ורותי, צ'צ' רקד עם צ'צ'תו, הזמרים צביקה פיק ועקיבא גוף רקדו עם אהרונה דיין, שרקדה גם עם אסי. הבמאי אוטו פרמינג'ר רקד עם העיתונאית מירה אברך שהביאה אותו. רק יהורם גאון לא רקד. הוא ישב כל הערב כמו ילד טוב בין האמא שלו לבין חברתו הצמודה החדשה והצעירה אורנה גלדפרב, הנראית מבוגרת משמונה־עשרה שנותיה המוצהרות.

אחר־כך, בשתיים בלילה, כשהוויסקי אזל ורחבת־הריקודים התרוקנה, וכל ה־שמנת והסולת פרשו הביתה, יכול היה מנחם גולן לנשום סוף־סוף לרווחה. היה זה, ללא ספק, יומו הגדול ביותר.

משל
פשוט מביטוח

בעל רכב נכבד

280 ל"י לשנה

ונזקי התאונות על חשבוננו

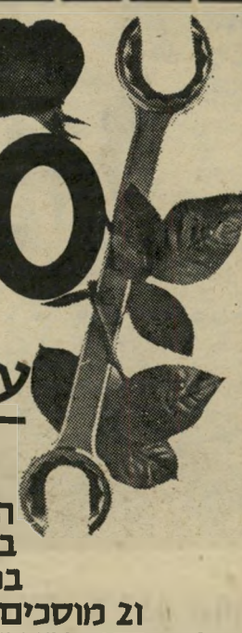

כחבר מועדון משל, יתוקנו הנזקים החצוניים במכוניתך, בגבול השתתפותך העצמית בפוליסת הביטוח, ברשת של 21 מוסכים מורשים באזור המרכז.

ובנוסף לכך תהנה:
מבדיקת הכנה לטסט במכוני הדרום ● שלוש רחיצות רכב לשנה ב"רחץ וסע" ● יעוץ משפטי בנושא הרכב ● השתתפות בפעילות חברתית ענפה ● השתתפות בהגרלת "הנהג הזהיר" של המועדון

משל מועדון שרותים לרכב
תל אביב שד' ארם 14 טל. 456966 ת.ד. 22526

חייג 03-456966 ונציג המועדון יגיע לביתך.

LETTERA

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מוריץ 18 ר"ג, טל. 5-6-790114 ● אילת, טל. 059-3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי תציור חמודרני וחקלאסי — חדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

„יוטום", ת"א, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

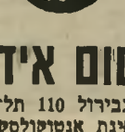

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

יותר גדול, יותר חנק!

ובכן, זה קרה. אחרי צירי־לידה קשים נולד, במזל טוב, איחוד מחנה השלום והשיוויון. לרך הנולד ניתן השם „שלי" (ראה עמודים 21-20).

אצל רבים מחברי תנועתנו ואוהדיה, היתה התגובה הראשונה התפרצות של שימחה: סוף־סוף! שהחיינו! אצל אחרים היתה התגובה הראשונה שונה לגמרי — מבוכה, פיקפוק, תדהמה, וגם התנגדות. חברים מודאגים שאלו אותנו: למה? האם לא ניאלץ לוותר על עקרונות הקרובים לליבנו? האם לא נצטרך להנמיך את קולנו, שדיבר עד כה בשפה כה ברורה ונוקבת?

היו גם שאמרו בכנות: „אני מאמין שאורי אבנרי חסר בכנסת, והייתי מוכן לפעול כדי להחזירו לשם. אך מדוע אפעל למען רשימה, שבה הוא מופיע רק במקום השלישי?"

לבטים ופיקפוקים אלה באו מפי אנשים שהם אוהדים מושבעים לתנועתנו ולרעיונותיה, והם לגיטימיים בהחלט. אשתדל להסביר כאן מדוע אני מאמין ש־איחוד זה הוא חיוני, ומדוע הפיקפוקים צריכים להיעלם.

קאריקטורה מרושעת

תחילה, הערה אישית־למחצה: אל נשכח לרגע כי אנחנו הצענו איחוד זה, מאז נובמבר 1970.

אז, לפני יותר משש שנים, פירסמתי ב„הארץ" את המאמר „מתקרב רגע האמת", ובו קראתי לאיחוד זה בדיוק. לא היתה תגובה. חזרתי על תביעה זו ערב הבחירות של 1973, והשקעתי שעות ללא־ספור במאמץ להגשמתה. המאמץ נכשל.

כאשר אך הוכרז על הבחירות הנוכחיות, חזרתי על דרישה זו בתוקף, ואף ניסיתי לשרטט קווים להגשמתה במציאות הנוכחית. מה שקם חשבוע דומה מאד ל־שירטוט זה, מבחינת השם, התוכן, ההרכב התנועתי והציות האישי.

אני יודע שרבים האמינו כל העת כי אין זה אלא תכסיס מצידי, וכי בעצם אני מעמיד פנים רק כמי שרודף אחדות. אני מצטער אם גם כמה מידידינו נתפסו לדיעה זו.

במשך שנים היו שדאגו לתאר אותי כאדם המתנגד לאיחוד, כמין מאקיאוולי חורש־מזימות, שאינו מוכן להשתייך לכל מחנה אלא־אם־כן הוא עומד בראשו.

לא הסכמנו בעבר לאיחוד למען איחוד, כאשר נדרש מאיתנו לוותר על העיקר, על עקרונותינו הבסיסיים בענייני שלום, רפורמה וצדק חברתי. לא היינו מוכנים לקנות כיסאות במחיר בגידה בשאיפותינו. לי, אישית, לא היה מעולם כל עניין לשבת בכנסת, אם פירוש הדבר שלא אוכל לפעול שם על־פי אמונתי ומצפוני. (הוכחנו זאת באחרונה שוב, כאשר עלה הרעיון שנשתף פעולה עם רק"ח, תמורת מקום בטוח ברשימתה.)

אולם הסיכוי להקמת איחוד אמיתי, מערך של כוחות שבו נוכל לשמור על עיקרינו, קסם לנו תמיד. הצעותינו בכיוון זה היו לא רק כנות — הן הביעו את שאיפתנו העמוקה ביותר. וברגע שצצה — כימעט במפתיע — האפשרות להקים מערך כזה, הושטתי לה את ידי בלי היסוס של רגע.

לא הייתה לי כל בעייה „להסתפק" במקום השלישי ברשימה המשותפת. שהרי אני עצמי הצעתי מקום זה, לפני כמה חודשים, כאשר העליתי את ההצעה להקמת מערך־בחירות בבחירות אלה. המקום נובע מהערכה מציאותית של הכוחות הקיימים במחנה־השלום, והיה זה חטא בל־יכופר אילו הנחתי לשיקולי־סרק של כבוד ויוקרה לחבל בסיכוי הגדול.

הייתי שלם עם עצמי כאשר הצעתי את ההצעה, ואני שלם עם עצמי כאשר אני תומך בהגשמתה. אולי זה יראגי קצת את משמיצי, שכמה מן ההשמצות ה־חביבות עליהם ביותר הופרכו השבוע. הם יצטרכו להמציא השמצות חדשות. אבל זוהי הבעייה שלהם.

הצלת קולות

אחרי הקדמה אישית זו, חנה הנימוקים העיקריים בעד הקמת המחנה:

בעשרות חוגי־הבית, שבהם כבר השתתפתי במערכת־בחירות זו, עלתה שוב ושוב השאלה המודאגת: האם בטוח שתעברו את אחוז־החסימה? האם אין סכנה שאבזבז את קולי, ואעזור לליכוד, לד"ש או למערך?

אני בטוח שהיינו יכולים לעבור את אחוז־החסימה בלי בעיות — לולא פחד זה. הפחד מפני אחוז־החסימה היה גורע מאחוז־החסימה עצמו. הוא עלול היה למנוע מאלפי אוהדים מושבעים של רעיונותינו לתת לנו את קולם, כדי שנוכל להגשימם.

אותם בוחרים פוטנציאליים קראו בסיקרי דעת־הקהל בעיתונים (ולא משנה מהי מידת מהימנותם) שאף לא אחת מרשימות־השלום תעבור את אחוז־החסימה. הם היו עלולים לברוח בהמוניהם למיפלגות המובילות את המדינה למילחמה הבאה.

נימוק זה לבדו די בו כדי להצדיק את האיחוד. הוא מחסל פחד זה במכה אחת. הוא מבטיח ששום קול לא יתבזבז, שכל קול, הניתן לשלום ולשיוויון, יקבל את מלוא משקלו.

אש המילחמה

שאלה אחרת, שחזרה בכל חוג־בית שלנו (וגם של מוקד), בדייקנות של שעון, היתה: מדוע אינכם יכולים ללכת יחד? אתם מטיפים לשלום עם אויבינו הקיצוניים ביותר, אך אינכם מסוגלים להגיע אף לשלום ביניכם לבין עצמכם! איך תדברו עם יראפאת, אם אינכם מסוגלים לדבר איש עם רעהו?

זהו היגיון פשוט וברור, ואין נגדו כל נימוק.

אילו הלכנו שוב ברשימות נפרדות, אחרי שנה של ישיבה־בצוותא ב„מועצה הישראלית למען שלום ישר־אלי־פלסטיני", היינו הופכים — בצדק — דמויות מגו־

אבנרי, אל־יאב וזכרוני בכנס־היסוד

חכות, טרף קל לפיליטונים של שוחרי המילחמה וה־סיפוח. היינו מרגיזים אלפים ורבבות של אוהדים פוטנציאליים, שהיו מפנים את ראשיהם בבוז ונותנים את קולותיהם לרשימתו של יצחק רבין. כך היו אובדים קולות רבים, והיו מזינים את אש המילחמה תחת שיאדירו את אבוקת השלום.

חיים ומוות

אין ספק שקיימים חילוקי־דיעות גדולים וחשובים בין תנועת העולם הזה, מוקד והכוחות האחרים שהצ־טרפו למחנה. אין טעם לזלזל בהם, או לטשטש אותם.

אולם אנו מאוחדים כיום בעניין הנוגע לחיים ולמוות: הדרך לשלום. אם השלום חשוב לנו, אם אנו מאמינים באמת ובתמים כי הוא חשוב מכל דבר אחר בחיי המדינה — איך זה נניח לעניינים פחות חשובים לפגל אותנו במערכת־בחירות חרת־גורל? אילו כך נהגנו, מי היה יכול להאמין להבא לכנות דבריו?

מאחדת את הכוחות האלה גם השאיפה העמוקה לצדק סוציאלי, ליתר שיוויון, למישטר הומאני יותר. אומנם, במישור זה אנו מדברים בלשונות שונות, וב־ידינו דגלים אידיאולוגיים שונים. אולם נכון גם שכימעט בכל הכרעה מעשית, על עניין מעשי העומד על סדר היום, היו תשובותינו שוות או דומות. בשתי תקופות־כהונה בכנסת, ובשתי תקופות־כהונה בהסתדרות, לא היה כימעט אף מיקרה אחד שבו לא הצביעו נציגי הכוחות האלה ביחד.

לתנועת העולם הזה קל יותר להתמודד עם בעייה זו מאשר לתנועת מוקד, למשל.

כי אנחנו לא היינו מעולם תנועה „אידיאולוגית".

להיפך, כאשר יצרנו את תנועתנו ב־1965, יש מאין, רצינו בפירוש לאחד ליברלים וסוציאליסטים, על סמך הצעות מעשיות לפיתרון בעיות המדינה, מבלי להניף דגלים בעלי צבע זה או אחר. רצינו להקים גוף שיהיה רחב למדי לבטא מיגוון רחב מאד של דיעות וגישות, ושיהיה מאוחד בפעולה להגשמת הרפורמות הדרושות.

ואכן, באו אלינו, ב־1965, אנשים מכל קצות ה־במה הציבורית. באו חברי קיבוצים של השומר־הצעיר, יוצאי מק"י ועוזבי מפ"ם, ובאו אלינו רבים מל"ע ומהמיפלגה הליברלית, ואחדים אף מחרות. ובעיקר: אלפי אנשים בלתי־מיפלגתיים, שלא היו פעילים עד אז, ושהחליטו שאינם יכולים עוד לעמוד מנגד. מבחינה זו נתמלאה מישאלתנו.

אולם לא נתמלאה מישאלתנו לחרחבת המחנה הזה מבחינה כמותית. אחרי הקפיצה הנחשונית ה־ראשונה, שהכניסה אותנו לכנסת (דבר שנחשב עד אז בבחינת משימה בלתי־אפשרית), לא באה ההתפשטות שייחלנו לה. המימסד וכלי־התיקשורת הצליחו לכתר ולבודד אותנו, לחקים סביבנו חומה של שינאה, ובמשך שנים ארוכות לא הצלחנו לפרוץ אותה.

גם הפעם, אחרי כישלוננו בבחירות האחרונות, התגייסה התנועה במלוא כוחה ומירצה לקראת הבחי־רות החדשות. אלפיים איש התפקדו לפעילות, תוך ימים אחדים. 1500 חתמו על טופס הגשת הרשימה החדשה. אלפים באו לחוגי־הבית שלנו. ושוב, ראה זה פלא, זהו אותו מיגוון רחב מבחינת המוצא המיפלגתי, הגיל, המעמד, המיקצוע, האידיאולוגיה.

משום כך לא צריכה להיות לנו שום בעייה לגבי ההשתתפות במחנה שבו מצויים סוציאליסטים כמו אנשי מוקד, סוציאל־דמוקרטים כמו אנשי לובה אליאב, ליברלים בעלי תודעה סוציאלית כמונו, ואף אנשי ימין בעלי־מצפון כמו כמה מראשי „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני".

יש להניח כי לתנועה אידיאולוגית מובהקת, כמו מוקד, הדבר קשה הרבה יותר.

יחד עם שותפינו במחנה זה, אנו פורצים מן הבידוד. לא עוד רסיסים קטנים, לא עוד קבוצות ותנועות קטנות. הפעם יש סיכוי של ממש להקים כוח פוליטי שיוכל לא רק למתוח ביקורת, להתריע ולהזהיר, אלא שיהיה צורך להתחשב בו בהכרעות ממשיות. זהו ה־סיכוי, ולמענו זה כדאי.

מעבר להחזית

ושיקול נוסף, שאין להמעיט מחשיבותו.

עוררנו תיקוות גדולות בעולם ביכלל, ובארצות ה־ערביות בפרט. גרמנו לכך שיאסר יראפאת יוכל להעז ולקום במושב המועצה הלאומית הפלסטינית ולהצהיר בפה־מלא, כפי שעשה השבוע, שהוא תומך אישית ב־מגעים עם כוחות־השלום הישראליים.

למגעים האלה הלכנו יחד. מול מנהיגי אש"ף ישבתי יחד עם לובה אליאב, מתי פלד, מאיר פעיל, יעקוב ארנון והאישים האחרים, שהצטרפו למחנה החדש.

בכל השיחות האלה שאלו בעלי־שיחנו: מה כוחו של מחנה־השלום הישראלי? מה תעשו בבחירות ה־באות? לאילו חישגים תגיעו?

ידענו שאין אלה שאלות־סרק. לבעלי־שיחנו חשוב להוכיח לחבריהם כי אנו מייצגים כוח חשוב, הגדל והולך. ככל שיגבר כוחנו, כן יתעודד מחנה חיונים שמעבר לחזית.

איך היינו נראים, אילו הלכנו לבחירות אלה בכמה רשימות קטנות, מפולגות ומפוצלות? מה היתה התו־צאה במחנה הפלסטיני, אילו נסתבר ב־18 במאי כי כל המחנה הזה לא עבר את אחוז־החסימה, או עבר אותו אך בקושי?

גם שיקול זה מחייב אותנו להתאחד, להשקיע את הכל במאמץ משותף וגמרץ, להשיג ביום־הבחירות הישג אשר יכה גלים בעולם ובארצות השכנות. זוהי חובתנו, ואל לנו להשתמט ממנה.

הארמיה השלישית

אנחנו יצורים רציונליים. שיקולי־ההיגיון צריכים להכריע לגבינו.

שיקולים אלה מובילים כולם בכיוון אחד — בעד.

משום כך הלכנו למערך זה בלב שלם, ונעשה כמיטב יכולתנו כדי שיחפוץ עובדת־קבע במפה הפוליטית.

צירפנו את חטיבתנו לאוגדה, בעלת כושר־לחימה גדול הרבה יותר. נקווה כי בהמשך הדרך תחפוץ ה־אוגדה לארמיה, שתביא את רעיונותינו אל חניצחון. הארמיה השלישית, שתתייצב מול הארמיה של שוחרי־הסיפוח והארמיה של אובדי־הדרך.

אורי אבנרי

אוהד אלמוני של קבוצת הפועל רמת־גן, משקף בהבעות פניו את

הראש שמתחת לכתר

אני־זיעה נטפו מפניו של רלף קליין (44), מאמן מכבי תל־אביב. המתח לקראת סיום המישחק מול הפועל רמת־גן (87:108 למכבי תל־אביב) נתן בו את אותותיו.

עם שריקת־הסיום לא יכול עוד קליין לשאת את המתח העצום, והוא שלח „אצ־בע משולשת" לעבר אריה מליניאק, מאמן הפועל רמת־גן, כאומר לו: „דפקנו אתכם עד העצם! טיפסתם לי על העצבים!"

עשרת אלפי הצופים שנשארו יושבים במקומותיהם גם אחרי שריקת־הסיום, ציפו לראות את ג'ים בוטרייט וחבריהם נישאים על כפיים. אך להפתעתם, דווקא רלף קליין היה גיבור הניצחון. הוא זה שהבטיח ל־קבוצה את כתר־האליפות בפעם השמינית ברציפות.

רלף קליין היה זה שנישא על כתפיים יותר מכל כדורסלן אחר. כל מי שעמד בדרכו לחדר־ההלבשה טפח על שיכמו והעניק לו נשיקת־תודה.

„הניצחון של מכבי," אמר שמואל יע־קובסון, מאמנה של הפועל תל־אביב, אשר שימש כפרשן־הרדיו במישחק, „היה ניצ־חון טאקטי. רלף קליין, בניהול נכון, ניצח את מליניאק חסר־הניסיון."

לאיש לא זכורה עונה כה מוצלחת ל־מכבי תל־אביב כמו זו הנוכחית. זאת, למרות העובדה שבשנים האחרונות לא השתנה סגל כדורסלניה באורח בולט. מאמנה של הקבוצה ומי שגדל על ברכיה, מנתח את הסיבות להצלחת השיא של מכבי תל־אביב העונה.

אומר רלף קליין:

„אחד הכללים בכדורסל הוא, שאם מאמן רוצה שקבוצתו תצליח הוא זקוק לשני שחקנים טובים, שיאיישו לו את שני ה־תפקידים המרכזיים בקבוצה: שחקן־ציר ומרכז־המישחק.

„במכבי תל־אביב היו תמיד בעיות של מציאת שחקן־ציר. לפני תחילת העונה, זה מה שהיה חסר לנו. ואז הגיע אלינו אולסי פרי, ושינה את יכולתה של הקבוצה בצורה בולטת. התמזל מזלנו, שמצאנו שחקן־ציר שהוא גם ריבאונדר טוב וגם קלע טוב. אולסי פרי הוא מציאה כשרה. אי־אפשר היה למצוא כדורסלן טוב ממנו, בכסף שהיה לנו.

„אני לא אומר שלא היו לנו שחקנים אחרים על הכוונת. אבל פשוט, למכבי אין מאות אלפי דולרים לקנות כדורסלנים כמו, למשל, בוב מורס ממובילג'רג' וא־רזה. מציאת כדורסלן טוב, במחיר נמוך יחסית — זו היתה המשימה העיקרית של ההנהלה והקבוצה גם יחד.

„הצלחת הקבוצה העונה נבעה גם מ־עלייה בכושרם של כדורסלנים בקבוצה. ג'ים בוטרייט שמר על אחוז קליעה גבוה ביותר. בעבר היתה לי איתו בעייה: הוא לא היה משחק חזק בהגנה. ואילו השנה הוא הפך ריבאונדר מיספר שניים (אחרי אולסי פרי). אילו היה לבחור הזה יותר כוח פיסי, הוא היה מגיע לדרגה של בוב מורס.

„לו סילבר, העונה, למרות שנפצע ב־מהלכה, שמר על יכולת די גבוהה. הוא כדורסלן עם הרבה ידע. הוא יודע לשמור, ויש לו מסירות יוצאות־מן־הכלל. את סיל־בר, בוטרייט, ברודי, מנקין ופרי לא צריך ללמד כדורסל. את העבודה הם יודעים. רק צריך להגיד להם: „חבר'ה, אני רוצה ש־תשחקו ככה ולא ככה".

„נוסף לאולסי פרי שקיבלנו העונה, קיבלנו בחזרה את מיקי ברקוביץ, שלא שיחק בעונה שעברה. היום מתברר, שבכל מישחק שמיקי הצטיין בו (עם צ.ס.ק.א. זבריובקה ברנו, מאס פילס מאלין והפועל רמת־גן), הקבוצה היתה בכושר מצויין. מיקי הוא פוטנציאל עצום. יש לו תכונות גופניות יוצאות־מן־הכלל, יש לו שליטה ומהירות מלידה. הבעייה אצלו היתה רק פזיזות וחוסר־אחריות. לפעמים הוא הע־דיף את התנועה היפה על־פני הקליעה או הפריצה לסל בצורה הפשוטה. אני משוכ־נע, שמיקי הוא עוד צעיר (23) ונמצא בקו עלייה. אני מאמין שאם הוא ימשיך בצורה הזו, הוא יהפוך אחד הטובים באירופה.

„האמת היא, שהצלחה זה דבר די מור־כב. קשה לי להגיד, שביגלל מיקי ברקוביץ ואולסי פרי הגענו לשיא. מתוך ניסיוני האישי, אני נוכח לדעת שלמכבי תל־אביב היו גם שחקנים אמריקאים מצויינים וזה

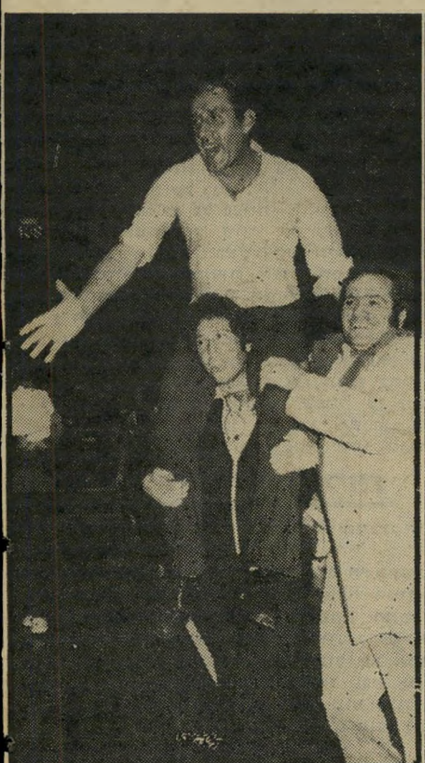

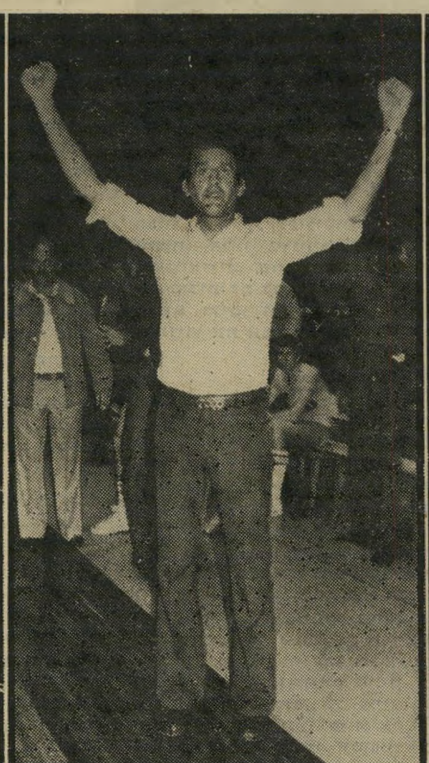

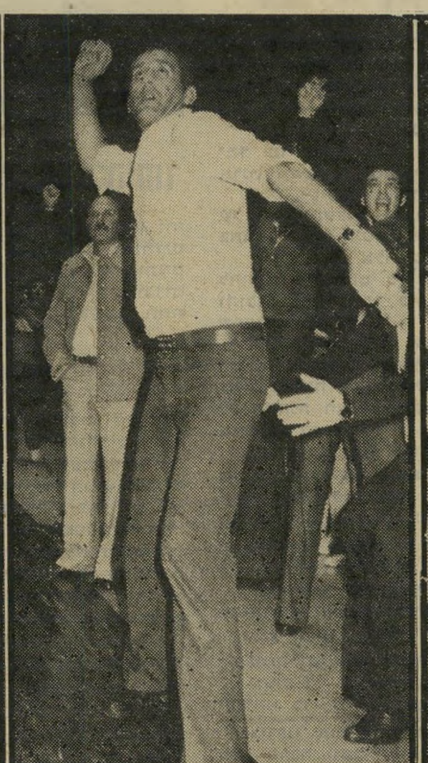

מאמן מכבי ת"א, רלף קליין, קופץ, מוחא, מריע לניצחון ונישא על כתפיים

הדראמה הגדולה במישחק שהכריע את האליפות: שימחה, כעס, צהלה והשלמה

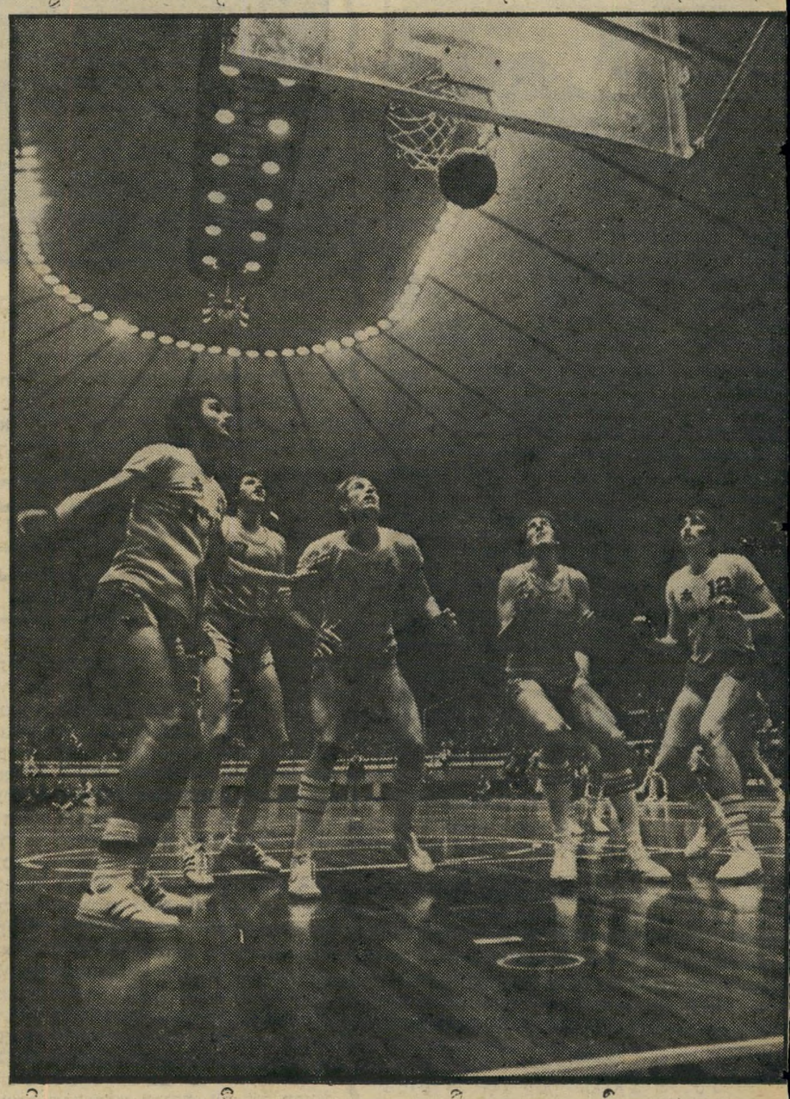

ציפייה דרוכה חמישה הכדורסלנים הגבוהים במישחק (משמאל לימין) ג'ים בוטרייט, סטיב שלכטאר, אריק מנקין, רוני לנג ולו טילבר, מצפים בדריכות לכדור החזור. במישחק בין מכבי תל־אביב והפועל רמת־גן, היו הרמת־גנים ירוב שקול, תודות לשני הגבוהים, שלכטאר ולנג (ולקלע חנן קרן).

מחפרע אבי ספנצר, „מנהיג" אוהדי הפועל רמת־גן, נראה בתמונה כשהוא נבלם על־ידי שוטר המונע ממנו לקפוץ לזירת הכל־הספורט.

וכדורסלן במכבי תל־אביב שעולה היום לשחק, אין לו בעיות שאפשר למצוא אצל כדורסלנים אחרים בקבוצות שונות. ה־הנהלה מביאה את הכדורסלן לידי כך שבשעת המישחק, כל מה שבראשו זה רק ההצלחה. והלוואי שלי, כשהייתי כדורסלן במכבי, היה רק חלק מהתנאים של היום. הכל השתנה, מקצה אל קצה. אני לא מתערב כמה צריך לתת לכדורסלן מסויים, וההנהלה לא מתערבת בשיקולים המיק־צועיים שלי. זהו מצב שקשה למצוא שכמותו בקבוצה אחרת בישראל.

„העונה מתאמנים במכבי כימעט בכל יום. יש כדורסלנים שמתאמנים פעמיים ביום. וכשאריה דוידסקו לוקח כדורסלן לאימון־בוקר, הכדורסלן נופל מהרגליים בסוף האימון. אני נזכר בשנים עברו ב־מכבי: מי חשב על אימון בכל יום? כש־אני שיחקתי (בשנות ה־60') התאמנו פע־מיים בשבוע. היום, השחקנים במכבי מש־קיעים יותר זמן בעבודה, מפני שהם מקבלים משכורות שאפשר לחיות מהן.

„בכל המרכיבים של הצלחת הקבוצה, אני רואה את הקהל שלנו כגורם מכריע. אחרי כמה שנות אכזבה במישחקי גביע־אירופה, כשהקבוצה לא היתה מסוגלת לע־בור אפילו את חצי־הגמר, הקהל חש תיס־כול. השחקנים הרגישו שהם חייבים, אחת ולתמיד, לפצות את הקהל.

„אני, אישית, מכיר אוהדים משוגעים של מכבי, אוהדים שמוציאים את הנשמה כשאנחנו משחקים. האמת היא שכשאנחנו מפסידים, קשה לי להביט להם בעיניים. מגיעה להם קצת נחת, לפחות עד החורף הבא. לא הייתי יודע מה לעשות, אם היינו מפסידים את הכתר להפועל רמת־גן."

בכל־זאת לא הלך. סטיב צ'ובין, למשל, לא השתלב מבחינה חברתית. מה שאמר לו המאמן הוא לא תמיד ביצע. שיחק בשביל עצמו. אולסי פרי הוא רק פחות משנה במכבי, והוא מתנהג כבר כאילו הוא משחק ארבע שנים. אני יודע שכמה קבוצות באירופה בחנו אותו ולא רצו לקחת אותו. באה מכבי, חתמה איתו על חוזה, וגיליגו אצלו תכונות מצויינות.

תמורה של נחת

„ג **ורם חשוב** אחר הוא המישמעת הטאקטית. לבצע הוראות של מאמן. העונה הרגשתי במיוחד שהשחקנים נתנו אמון במאמן. קיים אמון הדדי. אני גם מאמין בכמה שחקנים, המסוגלים למה שאני מטיל עליהם לעשות או לעשות. אם אני אומר, למשל, לאחד הכדורסלנים ל־בת על הספסל, או הוא פשוט הולך לשבת, בלי אף מילה. זה לא סוד, שבמכבי תל־אביב היו בעבר בעיות של יחסים בין שחקנים ומאמן. כללית, אני רואה את הקבוצה בשעת מישחק כמו מחלקה צב־אית. חייב להיות אמון הדדי בין המאמן והשחקנים. מכבי סבלה די הרבה ביגלל שבשנים עברו האמון הזה לא היה קיים.

דוידסקו (עוזר המאמן) ואני איננו מטפ־לים בבעיות האישיות של הכדורסלנים. ו־כאן אני מתכוון להנהלת הקבוצה, שיש לה חלק חשוב ביותר בהצלחת העונה.

רעשן על ג'ים

זהו הרעשן המתכתי שכימעט גרם לאסון בהיכל־הספורט ביד־אליהו, ביום הראשון האחרון. הכלי המתכתי המאיים נזרק על־ידי אוהד רמת־גני ונפל סמוך מאד לג'ים בוטרייט, שחקן מכבי תל־אביב, שנעלין מצולמות בתמונה. **צילם: שלמה סתר**

רחל מרחלת על כל העולם

ההזדמנות האחרונה של מייק

לא מזמן נערכה, במקום שאני לא יכולה בשום אופן לגלות לכם את כתובתו, מסיבת־פיז'אמות. כל אורח ואורחת שהגיעו למסיבה היו צריכים לעטות עליהם את מיטב ביגדי־השינה שלהם. רק **מייק סטוזובצקי**, אחרון הפלייבויים של ישראל, הגיע בבגדים רגילים. כששאלו אותו: „למה לא באת עם פיז'אמה?" השיב מייק לשואלים: „מצטער, אבל אמרו לי לבוא עם הדבר שאיתו אני ישן — אז באתי איתה!" והוא הצביע על בת־לווייתו. וכשראו אותה, סלחו לו הכל.

כי למייק, איש יחסי־הציבור של חברת־נסיעות נודעת, יש דרך משלו להקדים ולגלות את כל הפצצות המגיעות לארץ. הוא פשוט מקבל עליהן דיווח מוקדם עוד במכס בלוד. הוא מקבל את פניהן עוד כשהן על המסלול, ולא משאיר שום סיכוי לאחרים.

האחרונה שהוא הוריד מהמטוס והצמודה אליו מאז היא **קרן בירמה**, סוכנת־נסיעות יפהפיה מלוס־אנג'לס, שהגיעה ארצה לסיור מוקדם על־מנת לארגן לכאן סיורים מאורגנים של חברת־נסיעות גדולה. ובאמת, כל מי שפגש את קרן יכול להעיד שדבר כל כך צמוד, חמוד ונלהב לא היה עם מייק כבר מזמן.

הנאמנות הזאת כל־כך נגעה ליבם של חבריו הקרובים של מייק, עד שכל אחד מהם החליט להרים תרומה: זה הבטיח לתרום מקרר חשמלי, זה מכונת־כביסה, זה טבעת־נישואין, וזה את הכוס לשבירה מתחת לחופה — רק שיזכו לראות את השניים מתחתנים.

יש רק בעייה אחת. קרן היא בת הדת הפרוטסטנטית. נכון שאחרי כמה שבועות בארץ היא טוענת שהמירה את דתה לפרו־יהודית, והיא אפילו עונדת עדי עם האותיות ח"י, מזהב, על צווארה אבל לא זה מה שישבור את מייק.

קרן בירמה ומייק סטוזובצקי
זרם חילופין

דבר אחד ברור לי כבר היום: אם לא תהיה זו קרן היפה שתצליח לשכנע את מייק לוותר על חיי רווקותו העליזים — אף אחת כבר לא תעשה זאת. השאלה היא רק אם היא מעוניינת בכלל.

שימוחת
בית־המשאבה

אתם כבר יכולים להתכונן. אחרי הפסח, בשעה טובה, כאשר ייגמרו כל העניינים עם המצות, החרוסת והקניידלעך, מחכה לכם חגיגה גדולה. ולא סתם חגיגה — אלא הגדולה ביותר שהמירוח־התיכון ידע מעודו. ואלה שמעידים על כך, מוכרים לי בדרך־כלל כמי שיודעים מה שהם מדברים — בכל אופן במה שנוגע למסיבות.

נכון שכדי ליטול חלק בחגיגה הגדולה תצטרכנה להדרים עד אילת. אבל כמה מאות קילומטרים לפה ולשם מה הם, ביני לבינכם, בשביל חגיגה כל־כך גדולה?

ובכן, כדי לא למתוח אתכם יותר מדי, אני מתכוונת לחגיגה הגדולה העומדת להיערך בכפר של **רפי נלסון**, שמדרום לאילת. סוף סוף, כשהכפר — שהפך כבר

רפי נלסון בפעולה
זרם ישר

אחד מאתרי־התיירות המפורסמים ביותר של ישראל עומד לחגוג בקרוב את יום־ההולדת העשירי שלו, הוא עומד לקבל את הדבר שהוא הסיבה למסיבה: מים.

נכון שיש לרפי נלסון בכפר שלו מים בשפע. אבל רק עכשיו, אחרי הרבה מאמצים, לחצים ושידולים, חיברו לו את הכפר לרשת המים, ויהיו שם מים חיים זורמים לכל דיכפין. לכבוד המאורע המשמח הזה, מתחילים כבר היום בהכנות. כל אילת עומדת על הרגליים, והבדואים של סיני כבר מתחילים לפטם כבשים במייוחד בשביל המסיבה.

המים שיזרמו עכשיו אוטומטית לכפר של רפי לא מיועדים לשתיה, כמובן, בשביל זה יש בירה. אבל רפי מתכנן להקים על החוף שלו סככות מיוחדות, שבכל אחת תהיה מיקלחת אישית. אפשר יהיה לשכב בסככות האלה ולהשתזף בשמש, ובכל רגע שמתחשק לפתוח את הברז ולהתרענן בקילוח של מים זכים וקרים.

לרפי נלסון עצמו יש עוד סיבה לחגוג. בימים אלה הוא סיים גם את בניית הבית הפרטי שלו. אלה שזכו כבר לבקר בביתו של רפי טוענים כי הוא אחד מפלאי העיר אילת. אני לא ראשית, בשלב זה, לגלות לכם את כל נפלאותיו של הבית. אבל מה שאני כן יכולה לספר לכם זה שרפי התקין בו בידה — ומגדל בו דגי־זהב.

וזוהי רק ההתחלה. כי התוכנית הבאה של רפי נלסון היא לנסות לגדל שרימפסים (יעני חסילונים) בתוך מיתקני הבידה — וזו כבר תהיה אטרקציה אמיתית.

המזכירה
הנצחית

מי שבלטה יותר מכל אשה אחרת בחגיגת־הסיום של הכנסת, שנערכה בחאן הירושלמי לפני שבוע, לא היתה ח"כית וגם לא אשת שר. היתה זו **דליה גורן**, שצחקה בכל פה, שרה בכל גרונה והיתה אחד הגורמים שהפיחו רוח־חיים במסיבה, שאיימה תחילה להידמות לישיבה מן ה־מניין של הכנסת המשעממת ביותר.

דליה, אם עוד לא ידוע לכם, היא המזכירה הסימפאטית של סיעת המערך בכנסת. אומרים עליה שהיא כמו טאפט בכנסת, מכיוון שהיא נמצאת שם כבר שלוש קאדנציות, וללא ספק תמשיך לכהן בתפקידה גם בקדנציות הבאות.

את הקאריירה שלה כמזכירה התחילה דליה עוד לפני שנים, בעת שכיהנה כאחת ממזכירותיו של **דויד בן־גוריון**. אחר־כך, כשפרש בי־ג' ממפא"י והקים את רפ"י, הלכה דליה אחר מזכירו של הזקן, **יצחק נבון**, והיתה מזכירת סניף ירושלים של רפ"י. יחד עם רפ"י הלכה לכנסת וכאשר שבה רפ"י הביתה, אל חיק מפא"י ההיסטורית, הפכה דליה המזכירה הראשית של סיעת המערך.

הוץ מזה שהיא עסוקה רובה ככולה בפוליטיקה נשואה דליה לצלם־הטלויזיה **ג'קי גורן**, ובין קדנציה לקדנציה הספיקה אפילו ללדת לו שני ילדים.

מה שקרה במסיבת הח"כים העליזה הוא שמי שהתלהב יותר מכולם מדליה היה שר־הסעד לשעבר, **זבולון המר**. היא זכתה בכבוד שלא בכל יום זוכה לו בחורה בכנסת. המר נטש את מקומו ליד ח"כ **מאיר פעיל** ועבר לשבת ליד דליה.

אתם רק יכולים לתאר לכם איזו סנציה היתה זו בשביל החבורה היבשה הזאת: שזבולון המר יעז לשבת בפרהסיה ליד בחורה! אבל מכיוון שזאת היתה מסיבת־סיום, סלחו לו. ומה שדליה הצליחה עוד לעשות: היא הדביקה את המר בהתלהבותה והביאה אותו ליד צחוק מתגלגל, דבר שגם ותיקי הכנסת אינם זוכרים שכמותו. לא אצל המר.

דליה גורן וח"כ זבולון המר
זרם הפוך

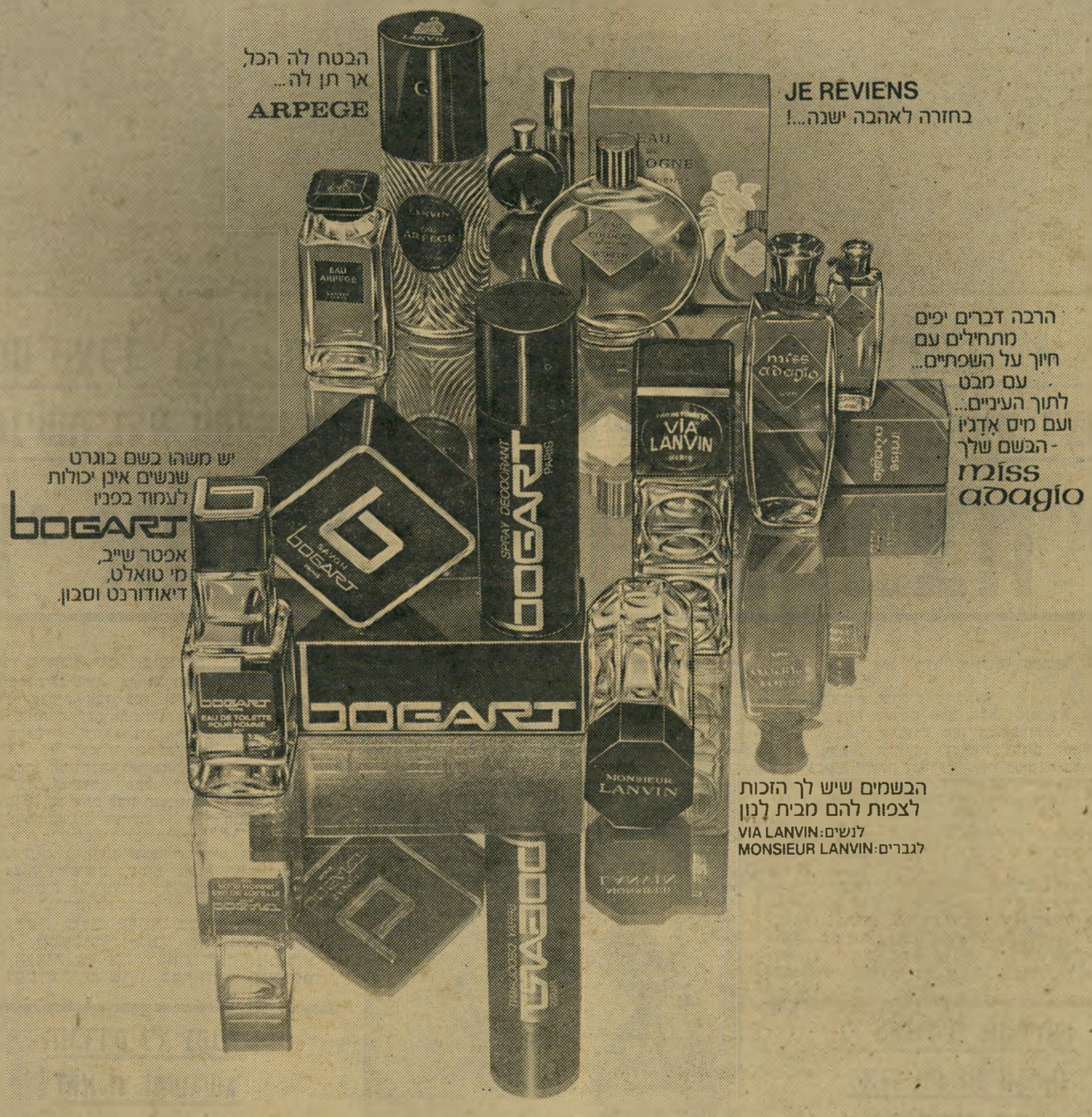

פרסום סלוניק ראשים

מסע־הצלב נגד „הטירטור" הוא מגוחך וחסר־פרופורציות ✶ לא

הענישה היא שורש הרעה ומקור הבע"ה, אלא חוסר־המשמעת בצה"ל

מי אחראי לטירטור בצה"ל

א חרי מלחמת יום־הכיפורים החליט מי שהחליט, במערכת־הביטחון, כי הגיעה השעה לשפר את המישמעת בצה"ל. אבל, כמו שניתן לצפות מצבא מקורי כצה"ל, כוונה התקפת־המישמעת לא כלפי מפקדיה, אלא בכיוון ההפוך — דווקא נגד אלה שלחמו לסכור במו־ידיהם את גלי חוסר־המישמעת אשר, לפחות בתקופה שמייד אחרי המילחמה, גאו מאד.

כך זכה הציבור, לפתע, לקרוא ולשמוע דיווחים מפורטים על העמדתם לדין והענשתם של מפקדים זוטרים — מש"קים וקצינים צעירים — אשר הואשמו והורשעו ב„טירטור" חייליהם, לרוב ביחידות או בבסיסים של אימון טירונים. באחרונה שככו הגילויים, אבל לא דעכו. עדיין צצות ומופיעות נשמות טובות תורניות, שמתוך חרדה, אמיתית או מעושה, ל„טובת בנינו שבמדים", מעלים על הגרדום העיתונאי את הטירטור ואת עושיו.

הפרשה כולה מזווה ככמה תופעות לא־נעימות, המעמידות באור לא־מחניף את הפיקוד הגבוה של צה"ל ואת האחראים האזרחיים למערכת־הביטחון. ככר אחרי עיון שמחי,

הברדק לא נקבר

הוא חי ומשגשג

מאוד בצה"ל

ועוד יותר אחרי שנעמיק, קשה להבין על מה הרעש הנורא.

האישומים, כפי שפורסמו, הם:

● השכמה באמצעות הפיכת־מיטות, משיכת שק־השינה או התזת מים קרים על פרצופו של הטירון, שצווה לקום אבל מסתבר שיש לו השגות משלו בנדון, וקודם שייצא ממישכבו החמים, אין ברצונו אלא לממש זכות אלמנטרית של כל אזרח במדינה דמוקרטית, לשם ליבון הסוגיה ובירורה, בסימפוזיון תרבותי ושקט, עם כל מפקדיו הישירים — אשר, כמובן, כבר הקדימו לקום ממנו ואולי מסיבה זו רוחם קצרה;

● התייצבות בחגור מלא, לשם ריצת לילה בת אחד (1) ק"מ, מלווה ב„דחיפות" של המ"כ, מפני הת־חצפות למ"מ אשר התבטאה, בלשונו התמימה של הטירון הנענש, בכך ש„הערתי לו איזו הערה שהיא בזמן האימונים";

מאת

בנימין עמידרור

הפרשן הצבאי של העולם הזה

הרמטכ"ל רב־אלוף גור

● איסוף 200 בידלי־סיגריות, כעונש על עישון בשעת מיסדר (!)

● העברת אוהלים בלילה;

● כתיבת מישפט 2000 פעם (שנחשבה עונש כבד — אולי מפני שהנענש היה אנאלפבית?

● נשיאת אלונקות עמוסות אבנים לראש גיבעה, לשם כתיבת המילה „ברדק", כיסוי הכתובת בחול והכרזה בקול, ש„קברנו את הברדק" — הכרזה ללא כיסוי, שהרי ידוע וברור כי הברדק לא נקבר, אלא חי ומשגשג מאד;

● אילוץ חייל שיישא מיכל־מים ב„מסלול קשה", כאשר התובעת (!) טורחת לציין, כי הנאשם ומפקדים אחרים „התנכלו לחייל והתעללו בו, כיוון שעמד על הזכויות שמגיעות לו ולחיילים אחרים.... לאחר ויכוח עקרוני עם מפקדו הסמל." אני מקווה ומשער כי אותה גברת צעירה, אחוזת להט ההגנה על הזכויות, לא שכחה לקבוע נחרצות, בשם הפרקליטות הצבאית, כי צה"ל הוא גם — או קודם כל — מועדון־ויכוחים, בעיקר „עקרוניים". כתוצאה מעונש זה, כך נטען, לקה הנאשם

כל החיילים שטורטרו

הפרו את המישמעת

ואת הסדר הטוב

בדלקת־ריאות וסבל כוויות בגופו (דומה כי נכונה הגירסה, שנשא מיכל סולר, לא מים). זה, כמובן, באמת לא נעים, אבל דומה שהליקוי האמיתי היה במערך הטיפול הרפואי, אלא־אם־כן לקה החייל בהצטננות, והסמל החליט שהשעה כשרה לחדש את „הוויכוח העקרוני" ולא חדל, עד שווידא כי אומנם התפתחה ההצטננות ונעשתה דלקת־ריאות.

■ ■ ■

כ ל העניין והמהומה מעמידים את צה"ל, הסרק־ליטות הצבאית — ושר־הביטחון, אשר הוא אשר הורה להעמיד לדין קבוצה של תישעה מפקדים בבסיס־טירונים — באור מגוחך מאד.

אך מעבר לגיחוך, וגרוע פי כמה ממנו, לא ניתנה תשובה לשאלה — אשר משום מה אף לא נשאלה — אילו אמצעים ננקטו נגד הטירונים, על העבירות שעברו.

נזכור, כי אין איש מכחיש, שכל אותם חיילים זכו בטיפול מפקדיהם רק מפני, ולאחר, שהפרו את המישמעת והסדר הטוב — ותילוקי־הדיעות נוגעים אך־ורק לשאלה,

אם תגובת המפקדים היתה נכונה או מוגזמת.

חמור הדבר ומראיו, שלא נעשה אפילו ניסיון קטוש ובודד לקזז, ולו במידת־מה, את הרושם והאפקט המצטברים של האשמת ו־הרשעת המפקדים־המגיבים, עליידי פעולות דומות נגד עברייני־המישמעת עצמם.

מחדל זה רק מחזק את החשד, שהמניעים לפירסומת המוזרה, שלפתע פתאום ודווקא עכשיו מוזמים בה את תופעת הטירטור, יש בם יותר משמינית של שיקולים אשר אינם כולם ממין העניין. אבי לכך נשוב בהזדמנות אחרת.

שלא כמו שניתן להתרשם ממסע־הצלב המגוחך וחסר־הפרופורציות נגד ה„טירטור", לא העניינה היא שורש־הרעה ומקור־הבעייה, אלא חוסר־המישמעת, שהטירטור רק מגיב עליה. בצה"ל, פקודה איננה צו אשר יש לבצעו כלשונו וכרוחו, אלא „בסיס לשינויים" ועילה טובה לדיונים ולפרשנויות.

הבעייה חריפה בכל הרמות; ולאמיתו של דבר, היא מחריפה והולכת ככל שהדרג גבוה יותר. אבל לדרג הגבוה נקל לטמון ראשו בחול ולהתעלם ממנה, מפני שלרוב לא ייתקל בסירוב ישיר ובוטה. המפקד הגבוה בא במגע עם קצינים או מש"קים (וכוונת המונח כל „מפקד שאינו קצין"), אשר בכל־זאת עשויים לגלות יתר הבנה — והם סגיעים יותר לאיומים בסנקציות, משום שיש להם יותר דברים לאבד.

ברמות הנמוכות יותר אולי אין השלכות האידיאולוגיה המישמעתית של צה"ל חשובות וחמורות כמו בגבוהות ממן — אבל הן מוחשיות, ישירות ופיסיות יותר. הדבר דומה — אם נערוך השוואה לתופעה אל־סימפטית אחרת — להבדל שבין שביעת הצווארון הלבן, לבין חוליגניות ברחוב. מירמה או העלמות־מס אפשר כי, בחשבון סופי, תהיינה מזיקות יותר לאין־שיעור, אבל פגיעתן באדם הקטן הרגיל, תהיה עקיפה ואמצעית. הוא לא יחוש הכרח להגיב עליהן באופן ישיר ומיידי כמו, למשל, עם היטפלות ביריון לאשתו בתור לאוטובוס.

וכן, הגם שאי־מיזיה של הוראת רמטכ"ל חמור לאין־ערוך מ„סירוב פקודה" של טירון למ"כ, הרי האחרון, יא הראשון, הוא אשר נתקל בהפרת־מישמעת באופן ישיר, אישי ו־פיסי, בצורת חייל המשרת רגליו בכוונה שעה שצווה לרוץ; או המאחר כרונית לכך מיסדר־בוקר; או העונה למפקדו: „קפוץ לי!"

■ ■ ■

כ**אשר רוצה הרמטכ"ל** להעניש כפוף סורר, עומדות לרשותו אלטרנטיבות רבות ומגוונות — שכולן נוהליות ועל־כן תמיד חוקיות.

מצבו של המ"כ קשה הרבה יותר: הדחת תת־אלוף מתפקידו, או אי־קידומו הן, בעבור הנפגע, עונש נורא; אבל לגבי טירון אינן באות בחשבון ובודאי שאינן יעילות.

המ"כ, וכן המ"מ והמ"פ, זקוקים למערכת־סנקציות „גשמית" ופיסית יעילה ומפחידה דיה — ואי־כך לעשות בה שימוש, כמו כדי ש־יהיה בידם, ישעת־הצורך, אוים יעיל ואמין, ישם איזוק פקודיהם לבצע את הפקודות ה־ניתנות, אפילו אינן לרוחם, ואפילו שכחו ל־שכנע, או ניסו להסביר ולא הצליחו.

מערכת תומכת זו איננה מורכבת רק מבתי־סוהר או מחדרי־מעצר. קודם להם, וחשוב מהם, הוא הגיבוי של סולם־הפיקוד; כלומר, תגובתם של כל הממונים, לכל גובה פירמידת־הדרגים, משייוודע להם כי החייל המובא לפניהם לא מילא את פקודת המ"כ שלו לרוץ חמש נגלות סביב מגרש המסדרים; או, שהתייצב לביקורת כשניקו אינו נקי למישיעי. הממונים הללו חייבים להתייחס למיקרים כאלה באותן מידת־חשיבות ופרו־פורציה שיש להם עבור המ"כ — כלומר, כאל הפרות־סדר חמורות, שאי־אפשר לעבור עליהן לסדר־היום אלא נחוץ להגיב עליהן במלוא ההומרה.

מצב־עניינים זה מקובל בכל צבא מסודר — ולצורך זה, בכל גוף היראכי המאורגן ופועל כיאות — כמובן מאליו. אבל בצה"ל, כימעט איננו מוכר. מאחר שההבדל בין הדרגים והדרגות בצה"ל אינו „מעמדי" אלא רק ענייני ותיפקודי, נחשב המ"כ רק כמעין חייל־פלוס; והמ"מ איננו נתפס כמי שהינו, קודם ומעל לכל, חבר „מעמד" הקצונה, אלא רק כ„מ"כ משופר".

ממילא, ובדרך הטבע, הבעיות הנראות למפקד הזוטר כמרכזיות וחשובות, מתקבלות אצל המפקד הגבוה באופן שונה, ובפרופורציות „האמיתיות" שלהן; כלומר, כבעיות קטנות וקטנוניות, שקשה להתייחס אליהן ברצינות וקשה עוד יותר לכבוש חיוך של סלחנות לטובת המ"כ או הסג"מ הצעירים, שעושים עניין כל־כך גדול מדבר של שטות. אומנם, אותו מפקד בכיר היה גם הוא, בימיו, מפקד צעיר ואז הפך עולמות, למראה קסדה ללא רשת; או כאשר המנעים של מחלקתו לא עמדו מיושרים כבפלס; ואף היה רותח מזעם אין־אונים, כאשר המושתן בטירוניו תקע סרצופו, מול כל המחלקה המגחכת, „לא שאני לא יכול, ה־מ־ס־קיד, אני רק לא מעוניין." אבל בינתיים התקדם מפקדנו, התבגר — וגם ניתק מן המגע הישיר והאישי עם הדרגים הנמוכים ובעיותיהם.

שילוב זה של התקדמות, התבגרות וניתוק, יוצר — באורח טיבעי — לחץ גובר ויעיל יותר לנהוג בקונפור־מיות — כלומר, על־פי האידיאולוגיה המישמעתית הרי־שמית של צה"ל — וגם מאשר להיכנע ללחץ זה, מפני שהטירון והפרובלמטיקה הכרוכה בו כבר מצויים ארבע או עשר רמות מתחתיך.

המושגים המישמעתיים המקובלים עד היום בצה"ל (בכללו, ובוודאי ריישמית) הם ירושת הפלמ"ח — ומהווים, בלא ספק, את חלקה הגרוע ביותר של מורשת זו, אשר יקשה למצוא בה (מבחינה צבאית) אפילו נקודה חיובית אחת. אין בכך פליאה, משום שהפלמ"ח היה, ביסודו, גוף חברתי־פוליטי (או אף מיספלגתי)־אזרחי, במהותו כמו במטרותיו הסופיות. בפירוש ובכוונה ניבנה כמעין „קיבוץ לוחם". המישמעת הפלמ"חית היא, מיסודה, לא־צבאית ואף אנטי־צבאית, המתאימה לקו תנועת־הנוער ולקיבוץ, שבם נוצרה ומהם הועתקה. בה מעמדו היחסי של המפקד לעומת פקודיו, הוא כשל מדריך בתנועה לעומת החניכים.

■ ■ ■

מ**כן כי כבר בתש"ח**, ואף קודם, לא ניתן היה ליישם מושגים אלה כמות־שהם, ולא היה מנוס מ„הידרדרות" מסויימת לכיוון מישמעת צבאית נורמלית. אבל התזווה אירעה בעיקרה במעשה ובשטח, תוך שה־תפיסה הבסיסית נשארה, עקרונית, ללא שינוי.

כך נותר צה"ל נאמן, אידיאולוגית, ל„הפי־רדה בין מישמעת מכצעית ומישמעת מנהל־תית"; ל„מישמעת מתוך הכרה" (להבדיל מזו „הפורמלית" המושתתת, בכיוון, על כפייה גרידא); וישאר הפיסמות הנאיביות והתינו־

שות האחרות מסוג זה, וכביכול „הבנת החייל". אבל בפרשנות החברתית־השיונית, שמשמעה כי אצי המפקד הגבוה, נידעים לחייל ולטיעוניו מישקך ומעמד שווים וזהים בעיקרם לאלה של מפקדו.

לכן, אסור שיהיה המפקד הגבוה — בשונה מן הגויים — נוטה מלכתחילה, ובדרך־כלל, לטובת המפקד הכפוף, לעומת פקודיו.

כתוצאה, עשוי המ"כ או המ"מ, המביא תלונתו כנגד חייל שלו למפקדו הגבוה יותר, למצוא עצמו לא רק מחוסר־גיבוי, אלא אף נזוף בעצמו, על שדיקדק מדי בקוצו של יוד; על שלא „הבין" את החייל; או על שנחפז לנקוט דרכי־כפייה, במקום סדרות ארוכות של הסבר ושיכנוע הגיוניי, תוך סנייה מתאימה למצפונו האישי ולערכיו הלאומיים. החברתיים והאחרים של כל אחד מחייליו, גם כשאלה נסתרים היטב תחת שיכבה עבה ופעילה של חוצפה, בטלנות ואי־נכונות.

היעדר החשבה וגיבוי מספיקים למפקד הזוטר והצעיר מצד הפיקוד הגבוה, הם המאפיינים את צה"ל למרות שמנקודת־מבטו של הטירון נדמה, שכל „המפקדים" חברי כגוף אחד נגדו וכל דרג גבוה מגבה עד הסוף את הנמוך ממנו.

יש לומר כי קיימים בצה"ל בסיסי־טירונות ויחידות שבם הסטנדרטים המישמעתיים נוקשים יותר — ועוד כמדיניות פיקוד הבסיס או היחידה. אבל בדיקה מעמיקה יותר של התופעה תראה, כי נוקשותה היחסית של כל מיסגרת כזו היא, במידה רבה, רק העמדת־פנים חיצונית. נקל לחשוף את האמת — כאשר צץ טירון פיקח או בעל־קשרים, אשר עירנותו ל„זכויותיו" גדולה בהרבה, בדרך־כלל, מנכונותו לשאת ולשרת באמונה, והוא משכיל להוציא את טרונויותיו מחוץ לאותה מיסגרת, אל המערכת הצה"לית הכללית, באמצעות הגשת קבילות ופניות לגורי־מים שונים. או נוכחים הכל, מייד ובאופן ברור, כי הנורמות המישמעתיות הקובעות באמת הן „הפלמ"חיות" וכי המפקד, שלפיהן ניתן לראותו „נוקשה" מדי, צפוי כי יואשם — ובדרך־כלל גם יורשע — ב„התעללות".

שאלה אחרת היא, למה גם באותן מיסגרות הנחשבות — במושגי צה"ל — יותר „נוקשות", ואשר בן מקבל כל מפקד זוטר גם גיבוי ממשי ולויאלי יותר מצד הממונים עליו, בכל־זאת נזקקים המפקדים הזוטרים לטירטורים — ולא פחות מאשר במיסגרות ה„רכות". התשובה היא, שגיבוי הפיקוד הגבוה הוא „תנאי הכרחי, אך לא מספיק". מחוץ — ואפילו קודם — לו, נדרש שהמפקד הזוטר יהיה בעל סמכות אישית כזו, עד שבכוחה לבדה, בתוספת סיוע חיצוני מיזערי, יוכל להטיל את מרותו על הטירון, או על החייל, שלפיקודו.

■ ■ ■

ד**ריישה זו איננה** יכולה להתמלא, משום שצה"ל חסר מפקדים זוטרים כאלה. האוטוריטה — לפחות זו הנדרשת ממפקד צבאי זוטר, בעיקר ביחידה לוחמת — היא פונקציה של גיל (פצר גילים), ניסיון ויכולת עדיפים, המתבטאים בהפגנה מתמדת ומרשימה (למשך התקופה שבה נחוץ להרשים) עדיפות מיקצועית ופיסית בלתי־מעורערת. בטירונות נדרשת הפעלת „הדוגמה האישית" בצורתה הפרימיטיבית, הגסה והטוטאלית ביותר: אתה, מיסגרת כזו היא, במידה רבה, רק העמדת־פנים חיצונית. נקל לחשוף את האמת — כאשר צץ טירון פיקח או בעל־קשרים, אשר עירנותו ל„זכויותיו" גדולה בהרבה, בדרך־כלל, מנכונותו לשאת ולשרת באמונה, והוא משכיל להוציא את טרונויותיו מחוץ לאותה מיסגרת, אל המערכת הצה"לית הכללית, באמצעות הגשת קבילות ופניות לגורי־מים שונים. או נוכחים הכל, מייד ובאופן ברור, כי הנורמות המישמעתיות הקובעות באמת הן „הפלמ"חיות" וכי המפקד, שלפיהן ניתן לראותו „נוקשה" מדי, צפוי כי יואשם — ובדרך־כלל גם יורשע — ב„התעללות".

שאלה אחרת היא, למה גם באותן מיסגרות הנחשבות — במושגי צה"ל — יותר „נוקשות", ואשר בן מקבל כל מפקד זוטר גם גיבוי ממשי ולויאלי יותר מצד הממונים עליו, בכל־זאת נזקקים המפקדים הזוטרים לטירטורים — ולא פחות מאשר במיסגרות ה„רכות". התשובה היא, שגיבוי הפיקוד הגבוה הוא „תנאי הכרחי, אך לא מספיק". מחוץ — ואפילו קודם — לו, נדרש שהמפקד הזוטר יהיה בעל סמכות אישית כזו, עד שבכוחה לבדה, בתוספת סיוע חיצוני מיזערי, יוכל להטיל את מרותו על הטירון, או על החייל, שלפיקודו.

■ ■ ■

ד**ריישה זו איננה** יכולה להתמלא, משום שצה"ל חסר מפקדים זוטרים כאלה. האוטוריטה — לפחות זו הנדרשת ממפקד צבאי זוטר, בעיקר ביחידה לוחמת — היא פונקציה של גיל (פצר גילים), ניסיון ויכולת עדיפים, המתבטאים בהפגנה מתמדת ומרשימה (למשך התקופה שבה נחוץ להרשים) עדיפות מיקצועית ופיסית בלתי־מעורערת. בטירונות נדרשת הפעלת „הדוגמה האישית" בצורתה הפרימיטיבית, הגסה והטוטאלית ביותר: אתה,

העדר גיבוי מספיק למפקד הזוטר והצעיר הוא המאפיין את צה"ל

הטירון. איננ יודע דבר ואינך שווה עדיין כלום; אבל אתה מסוגל, כמוני, לכל, אם תעבור מה שעברתי אני ותעשה כמעשי — ומכאן, „מה ראיתם עשיתי — מהרו עשו כמוני."

הגסות והטוטאליות (היחסיות) נחוצות, כי הטירון נכנס, או מוכנס בעל־כורחו, לעולם חדש, כאשר קני־המידה שלו שיכים לעולם הקודם, השונה לחלוטין, ממנו בא. לכן אי־אפשר לסמוך רק על הבנתו ורצונו הטובים — אם בכלל ובמידה שנמצאים — אלא יש שגם נחוץ לאכוף עליו מעשים ומושגים, שהם הכרחיים להפיכתו לחייל יעיל, גם אם איננו מבין אותם, או איננו נכון לקבלם.

המ"כ בצה"ל — וכמותו גם סמל־המחלקה, הרס"פ ואפילו הרס"ר — הם תמיד צעירים מדי, חסרי ניסיון מספיק ולכן, בדרך־כלל, גם אינם מסוגלים לגלות אותה עדיפות אישית מכרעת כלפי הטירונים, או החיילים, אשר רק על־סמכה ומכוחה יוכלו ליצור וגם לקיים אוטוריטה אישית חזקה דיה.

מן הקצונה הזוטרה לא ישאבו המש"קים — שהם, לרוב, המצויים ב„קו־האש" מול הטירון או החייל — עוז או סיוע של ממש. בחינוכו, בהכשרתו, במושגיו וגם ביכולתו, אכן מעוצב הסג"מ, תוצר בתי־הספר לקצי־נים של צה"ל, רק כ„מ"כ משופר"; ודרגת הסג"מ מקובלת וגם נחשבת כ„סרדין (הטר"ש) שקפץ על הכ־תף". לכן בצה"ל, האוטוריטה של הקצין הזוטר והצעיר — שהיא פרובלמטית גם בצבאות אחרים, אבל מסיבות שו־נות — מועטת מכפי צרכיו הישירים והאישיים שלו, ובוודאי שאין לו ממנה עודפים, להאצילם למש"קים שלו. אוטוריטה אישית מספקת נחוצה למפקד הזוטר גם כאשר הוא נהנה מגיבוי מלא של כל הפיקוד ולרשותו — או מאחוריו — עומדת מערכת של סנקציות משכנעות, המקנות אמינות לאיומיו. זאת, מפני שהמפקד הזוטר נועד להכשיר חיילים לתפקידים ולא לשמש ציונר להע־נשתם.

חייל המוצא מיחידתו לטיפול של גורמים חיצוניים — הפיקוד היותר גבוה, או מערכת השיפוט והעניש הצב־אית — מפסיד אימונים ונפסק תהליך הצטברות הניסיון, הידע וההבנה המיקצועיים, שבלעדיהם לא יוכל לתפקד כיאות. אין זה הפסדו של החייל בלבד, אלא הפסד של היחידה — ובחשבון סופי של צה"ל בכללו.

הדרך האחת והיחידה למנוע הפסד כזה בכוח בעיות מישמעתיות, היא הטיפול בבעיות אלו והתגברות עליהן בתוך היחידה, ותוך כדי מהלכם השוטף של האימונים והפעילויות. יצורך זה נדרש, שיינתנו למפקד הזוטר סמכו־יות־עניישה רבות ורחבות ככל שרק ניתן, כדי שיוכל לטפל בעצמו, ובתוך מיסגרת יחידתו, במירב הבעיות המישמעתיות.

אולם הנטייה הרווחת בצה"ל אינה לעודד סמכויות־עניישה של הפיקוד הזוטר (לעומת צבאות אחרים), אלא להיפך. הטעם לכך הוא, כמובן, שהמ"כ או המ"מ בצה"ל צעירים וחסרי־ניסיון ועל כן עשויים לנצל שלא־כהלכה את סמכויותיהם — נימוק נכון בעיקרו, הסוגר את המעגל ומחזיר אותנו לנקודת־ההתחלה ולמקורה העמוק והא־מיתי של הבעייה.

■ ■ ■

ש**ני יחצים חיוביים־בעיקרם** תורמים, להח־מרת הנושא. הלחץ האחד נוצר כתוצאה מדרי־

המושגים המישמעתיים המקובלים עד היום בצה"ל הם ירושת הפלמ"ח

(המשך מעמוד 41)

שות צה"ל המייוצגות ומוגדרות ספציפית בהוראות הדרגים הגבוהים הנוגעים ל־רמת־ביצוע גבוהה. מימושה של תביעה זו מחייב שבפרק־הזמן הנתון, המוקצה לצורך כי כל אימון מסויים — שהוא תמיד קצר מדי, או לפחות נראה כזה — יצליח ה־מפקד הזוטר לדחוס לתוכיכיו יותר חומר, יותר ניסיון, ויטפח בם כל יכולת נדרשת, במידה רבה יותר.

פירוש הדבר, מחד, לחץ גובר, המצמצם עוד יותר את שיעור הזמן ותשומת־הלב שיכול הפיקוד להוציא — או לבזבז — על „הבנת" החייל ועל טיפול בחריגים או בחריגות; מאידך, הגברת ההכרח להסדיר כל בעייה מישמעתית בתוך היחידה ובתוך מהלך האימונים, משום גידול הנזק וההפסד־ים שבהוצאתם של הבעייה ושל החייל הנוגע לטיפולם של גורמי־חוץ.

הלחץ החיובי האחר מתבטא ברמת ה־מוטיבציה והאחריות הגבוהה של המפקדים הזוטרים ובדבקותם־במטרה. זהו אחד ה־גילויים הקבועים והחשובים ביותר של אותה מוטיבציה חברתית־אזרחית, מצילת־המצב, המאפיינת את החברה הישראלית בהיותה מגוייסת, ודוחפת את צה"ל להי־שגים, למרות ועל אף מגרעותיו שציאור־תיו. המפקדים הזוטרים בצה"ל מתייחסים, ככלל, במלוא הרצינות לתפקידם, ואת הג־שמתו המירבית הם מקדישים לנוחיותם הפרטית.

■ ■ ■

ה נה כי כן, מעמיד צה"ל, בחוסר־בושה, את המפקד הזוטר במצב בלתי־אפשרי, בחינת „תבן אין ניתן לעבדיך ולבנים אומרים לגו עשו": דורשים ממנו שיפיק חיילים טובים בזמן קצר ביחס, אך באותה שעה מונעים ממנו, מלכתחילה וביודעין, את האמצעים והאפשרויות ה־משמעתיים, הדרושים לכך. זאת, שעה ש־דווקא בצה"ל נזקף המפקד הזוטר מאד ל־אלה, משום שהאוטוריטה האישית שלו ב־דרך כלל איננה מספקת — ושוב, באשמת צה"ל, מושגיו ושיטותיו ולא באשמת ה־מפקד הנוגע עצמו.

הברדאק המית רבים ומובים – הכשיל קרבות ועלול להפסיד מילחמות

המ"כ או המ"מ הצעיר ניצב כך, כמעט דרך קבע, בפני שתי אפשרויות מנוגדות: בידו ללכת בתלם האידיאולוגיה המשמע־תית הרשמית — והמחייבת! — של צה"ל, היפה ומועילה (אולי) לקיים משמעת אל־מנטרית בגן־ילדים או בתנועת־נוער, אבל לא בצבא. וזהי הדרך הקלה והנוחה שהנוקט בה איננו צפוי אף פעם לכך, שאיזשהו בן־תפנוקים, הקרוב או המקורב לאחד ה־גדולים במלכות יזעיק שמים וארץ רק מפני שהמ"כ השכים אותו בבוקר על ידי שהפך את מיטתו; והגדולים הללו ידאגו לכך שכל „המערכת", משר־הביטחון, ה־כנסת ועד המטכ"ל ייצאו חוצץ נגד רמיסת כבוד־האדם של בחורנו.

האימרנטיבה דרך זו היא הי־פוכה; ההיינו, יהפר ביודעין את „החוק", עד ירד נטיתו לידיים, כדי להבטיח את ביצועו הנאות של התפקיד ולתת לצה"ל את החיילים שאותם הוא דורש. דרך זו כרוכה בנטיית סיכון ודאי, בדיעה צלולה, שאחד „הנפגעים" יפעל כנ"ל, ו־צה"ל יעמיד לדין — וכמעט בטוח שירשיע — את המפקד הצעיר עם חבריו הממוניו הישירים. וזאת בי־תוספת ביזיון פומבי, עד ידי פרסום נרחב בעתונות.

הפיקוד הגבוה של צה"ל יודע היטב כי הבעיה קיימת וכי מזה 29 שנה, במקרים אין־ספור מדי יום ביומו, ניצב כל מ"כ וכל מ"מ צעיר בפני הדילמה, שלא ידיו יצרוה ושאין בכוחו לחסלה או למנעה — אלא שצה"ל הוא שגרם אותה ורק צה"ל (כלומר, הפיקוד הגבוה) יכול לעשות ל־צמצומה או לניטרולה.

הפיקוד הגבוה גם יודע בוודאות, כי המוטיבציה החיובית, תחושת האחריות ו־הדבקות־במטרה של המפקדים הזוטרים מניעה כמה מהם, לסכן את עורם והכשרת תניכיהם לתפקידיהם, מפני שאם לא יסתכ־נו כך, ימעלו בייעודם.

בירור הפתרונות לבעיה — שהיא, כא־מור, הדילמה הנכפית על הפיקוד הזוטר, הרבה יותר משאלת זכויות החייל — מחייב מאמר נפרד לעצמו.

אך כדבית יש לזמר, שצה"ל — משמע, הרמטכ"ל — צריך להכיר, כנדמה וכמפורש, באחריותו הישירה לתופעת הטירטור; וכך, שאם אומנם ראוי להעמיד לדין מישהו בגדיה, הרי הוא, הרמטכ"ל מתאים יותר מן המ"כ המיטלטל ב־דיל גשם עם טירונים, במסע־אדוני־קות שאיננו בתכנית.

■ ■ ■

כ יוון שמסיבות שונות קשה להעמיד לדין את הרמטכ"ל על כל מיקרה של טירטור בצה"ל — ולוא רק משום שיצטרך אז לבלות כל ימיו ולילותיו במישפט רצוף אחד, גון־סטופ — ניתן וצריך להחיל את האחריות הישירה לכל מקרה של טיר־טור, לצרכי העמדה לדין, על דרגים נמו־כים יותר, אבל עדיין בכירים מאד, כמו מפקד האוגדה או קצין־החיל הראשי, אשר ביחידה או בבסיס המצויים בפיקודם אירע הטירטור.

אף אחד מהללו לא יוכל להתחמק מ־נטילת אחריות ישירה זו, בטענת „לא ידעתי": כל אחד ואחד מהללו יודע ו־בטוח, בוודאות מוחלטת, כי הטירטור הוא תופעה הכרחית — ועל כן קבועה — בפיקודו. אם הפרקליטות הצבאית לא תפעל כך, במצוות הרמטכ"ל — או שר־הבטחון — יש לקוות כי הטירון־החכם הבא לא יס־תפק במפקדים הזוטרים, עבדי־הנסיבות, אלא יפנה חיציו מעליהם, אל החוטאים באחריות האמיתית.

אולי אז ייחלצו הרשויות הנוגעות ל־בחינה מחודשת, גלויה ואמיצה של התפי־סות המשמעתיות הנוהגות בצה"ל, במגמה להחליף את המורשת הפלמ"חאית במשמעת צבאית מקובלת, נורמלית — ויעילה יותר לאין־שיעור; ולחליפין, ועד אז — לפחות להסיר את מעטה הצביעות המתחסדת ב־נושא הטירטור, להכיר בהיותו מחוייב ה־מציאות בנסיבות הנוכחיות וליצור את ה־כלים המשמעתיים הנחוצים, שיאפשרו ל־מפקד הזוטר לתפקד ביעילות, בלא שימצא עצמו משופד תמידית על קרני־הדילמה, ונאלץ לעבור על החוק הצבאי, כפי ש־היגו, כדי להבטיח הגשמת מה שצה"ל הטיל עליו.

כיוון שכבר פתחו במצוות הפרסום וה־פרסומת באמצעי־התקשורת, יש לומר „גמור" — אבל לפחות בכוון הנכון: איסוף 200 בדלי־סיגריות הוא בדיחה, לא „עונש" ובודאי לא „התעללות". אך עישון סיגריה במיסדר הריהו מעשה של חוצפה תהומית המעיד, כאלף עדים, על מצב משמעתי רעוע ביותר, שעבר את גבולות ההפקרות.

מקבורת הברדאק עדיין לא מת איש — אך הברדאק המית רבים ומובים, הכשיל קרבות ועלול גם להפסיד מלחמות. טירון הגורר כי דרך קשה ג'ריקן מים על ש"בקושי חי" ויצא נשכר לפחות מצד תוכ־פת־הכושר. אוזם בן־יקיר, שמקבל פקודות וכמקום לכבצען בשדמות, כמחירות, בדייקנות ובחשק איננו נוקף אצבע אלא משתף לשון ופותח בוויכוח „עקרוני" עם מפקדו, מה־זוה — בעקרון — גורם שיזיק ב־תכנית המשבש את סדרי הצבא ומחבל במאמץ היחידתי.

עד עתה הצליחו האחראיים לייזום ה־משמעתים הנזכרים לחזק מאד את יציתו של עברייני המשמעת ולעודדם שלא יצייתו למפקדיהם, אלא שישכילו למצוא — או לפרק — „מקרים" טובים להאשמת כל מפקד קפדן וטרדן ב„התעללות". מצד שני, החמירה הדילמה של המפקדים הזוטרים, גברו היסוסיהם ופחת בטחונם בעצמם — ובודאי שגם אמונם ב„מערכת" ובגיבוייה.

יש לקוות כי מכאן ולהבא ידאגו הדוא־גים לאון את כפות המאזניים ביחס הנכון. זאת אומרת, שעל כל מישפט „התעללות" בודד, יוכלו אמצעי־התיקשורת לדווח ל־קוראיהם גם על כמה מישפטים, שאנשיה החרוצים של הפרקליטות הצבאית עורכים — לשם שינוי — גם למפירי־משמעת ול־פוגעים בסדרים הצבאיים הטובים. ואל נסתפק באיזושהי סטטיסטיקה יבשה. אלא, הפרסומת הפומבית אשר תלווה כל אחד מן המישפטים האחרונים, לא תפחת מזו שזכו בה, עד כה, רק מישפטי נאשמי הטירטורים.

בתי־סוהר

אסירים כבני־אדם

זו תהיה שביתת־האסירים הגדולה ביותר שידעה המדינה מעודה

האות יינתן ב־17 בחודש הבא, אפריל, בשעת־בוקר מוקדמת. מאות אסירים בכל בתי־הכלא בארץ יקומו משנתם, כבכל יום, ויעשו את הסיבוב היומי בחצר הפנימית של בית־הכלא. אולם לארוחת־הבוקר, ל־חדרי־האוכל, יסרבו להיכנס.

שביתת האסירים הגדולה והמקיפה ב־יותר מאז הקמת המדינה, כבר מתוכננת כימעט לפירטי־פרטיה. האסירים יתפקדו כרגיל, יעבדו ויציית לפקודות, אולם יסרבו לחלוטין לאכול במשך 24 שעות. עשרות אסירים כבר הודיעו בכתב על הסכמתם לשביתת־הרעב. מאות אחרים הביעו הסכמה בעל־פה. השביתה, על־פי כל ההערכות המוקדמות, תהיה מלאה.

מעשיר־סדום. מאחרי אירגון השביתה עובד גבר חביב, כרסתן וממושקף. צבי גליקסמן (36) אינו עורך־דין, גם לא אסיר,

משקם גליקסמן
פרנסה בזמן הפנוי

ולמרות זאת הוא עומד בראש האגודה לשיקום מישפטי, הוא הגוף שגלחם זה שנים אחדות „למען כל הנדכאים, החל־שים, המקופחים," כהגדרתו.

„הטענה העיקרית שלנו," מסביר צבי, שבמיקצועו הוא סוכן־ביטוח, „שבעטייה החלטנו לארגן את השביתה המקיפה, היא העובדה הסטטיסטית המפליאה שקרוב ל־30 אחוזים (!) מכלל אוכלוסיית ישראל, נעצרים באשמה כלשהי ועוברים דרך אחד מבתי־הסוהר או בתי־המעצר בארץ.

„ולא רק זאת — לפחות 20 אחוזים מבין העצורים מתנסים במעשי־זוועה בין כותלי הכלא. מעשי־סדום הם עניין של יום־יום בבתי־הסוהר היהודיים. ידוע לי לפחות על שני מיקרי־מוות כתוצאה מ־מעשי־סדום."

מה יותר משתם? לדיברי צבי גליקסמן, המבוססים על מידע סטטיסטי מדוייק, עולה למדינה כל אדם ששמו נכנס לרשימה הפלילית של מחשב מישי־טרת ישראל יותר משלושה מיליון לירות.

„אז השאלה היא," הוא קובל, „מה מש־תלם יותר: להחזיק בין 100 ל־150 אלף אורחים שחיים בשולי החברה, לוקחים ולא נותנים, ולהוציא עליהם מיליונים של לירות יקרות, או לחקים בתי־מעצר נוחים, בתי־סוהר מודרניים בסכומים של 2־3 מיליון לירות לכל היותר?"

תוכניותיו של גליקסמן, העומד בראש האגודה מבוססות על ניסיונות שנעשו ו־הוכתרו בהצלחה — בארצות רבות ב־עולם. כך, למשל, הציע הפיכת אולפני ומעוני קליטה, העומדים כיום ריקים בגלל הירידה במיספר העולים לארץ, ולהופכם לבתי־סוהר פתוחים. „האסירים בבתי־סוהר כאלה," הוא מסביר, „יוכלו לעבוד במיפ־עלים או במוסדות בסביבה, להרוויח ל־מיחייתם ולחסוך לחברה כסף רב." הוא מציע שהעונש המוטל על עבריין יחולק לשלישים. בשליש הראשון לא יורשה ה־אסיר לעזוב את בית־הסוהר הפתוח. ב־שליש השני יוכל לעבוד מחוץ לכותלי הכלא בעבודה מכובדת, שבצידה משכורת שבעזרתה יוכל לקיים את עצמו ואף לעזור למישפחתו, שנשארה מחוץ לכלא והיא נצרכת־סעד. בשליש השלישי יוכל ה־אסיר, אם ירצה בכך, לעזוב את בית־הסוהר. הוא יאורגן בסביבה חדשה, ויימצא תחת פיקוח של קצין־מיבחן.

אסירים עד הריצפה. „באותו בית־סוהר פתוח," מבהיר צבי, „ליד קיבוץ גינוסר שגדל בשכונת־התיקווה ושימש שנים רבות, כמדריך חבורות־רחוב, „יוכ־לו להתארח בני־המישפחות בסופי־השבוע. כך, לפחות, יימנע ביצוע מעשי סדום."

הצעה זו הועלתה על־ידי גליקסמן ה־נמרץ עוד אחרי מילחמת ששת־הימים. לדבריו, דנו בה כבר כל ועדות־הכנסת, אך דבר עדיין לא זז. „במקום זה," הוא אומר בציניות, „הוסיפו תקציבים לנצי־בות שירות בתי־הסוהר, לצורך הקמת גדי־רות, חומות ואמצעי־שמירה אחרים. ל־אסירים עצמם, לתנאי־חיים מינימליים עבו־רם, איש אינו דואג. בבתי־הכלא בארץ יש אסירים שישנים על מיזרנים, המונחים על הרצפה. בתאים המייועדים ל־12 אסי־רים דוחסים 40 איש, ולפעמים יותר."

תביעה נוספת שמעלה צבי, עקב שיחות ארוכות עם אסירים וביקורים ממושכים בכל בתי־הכלא בארץ, היא להוציא את נציבות שירות בתי־הסוהר מרשות מיש־רד־המישטרה ולהעבירה תחת חסות מיש־רד־המישפטים או מישרד־ראש־הממשלה. „כי הנציבות היא מאפיה," לדבריו.

עוד הוא תובע, בשם האסירים, חיסול הדרגתי של הרישומים הפליליים. על־פי הצעתו, אדם בעל תיק מישטרתי שלא עבר במשך זמן קצוב, סביר, עבירה כל־שהי, יימחק מן הרישומים המישטרתיים, יהיה זכאי לתעודת יושר וייהנה מן ה־זכות להתקבל לכל מקום־עבודה שהוא.

לבכות מאושר. „אם ההצעות הללו לא יוקפאו בוועדות הכנסת הגוססת שלנו," אומר צבי, „תרד הפשיעה ב־60 אחוזים. יהיו עוד 60 אלף משרתי־מילואים, עוד עשרות־אלפים אזרחים משלמי־מיסים. יהיו לנו חיים הרבה יותר נורמליים ונוחים."

על פעולתה של האגודה לשיקום מיש־פטי יש בפיו של צבי מאות סיפורים, על הצלחות וגם על כישלונות. מרבית ה־מעמסה על כתפיו הרחבות, ואת פרנ־סתו הוא מוצא כסוכן־ביטוח „בשעות הפנאי," כפי שהוא מתוודה. הוא אינו שח־צן, אך אין הוא יכול להסתיר את גאוותו על עשרות הפרוצות שהחזיר למוטב, ועל העבריינים התורמים כיום לאגודתו ממש־כורתם ההסתדרותית.

„הגה, לפני חודשיים," הוא מספר, „טיל־פן אלי בשעת־לילה מאוחרת בעל בית־קפה בתל־אביב. יושבת אצלי זונה אחת, לא רוצה לעזוב, אומר לי האיש. הוא יודע שמיקרים כאלה הם בתחום שלי, לא של המישטרה. מייד יצאתי למקום. איכסנו אותה, בחורה צעירה בת 22 בשם ענת, בבית־מלון בתל־אביב. למחרת בדק אותה רופא, ומצא שהיא סובלת ממחלת־מין קשה, נוסף על בעיותיה הנפשיות. בינתיים גיליתי גם שהיא עזבה את ביתה, בעיירה דרומית, והתקשרתי עם אביה.

„ענת אושפזה בארי־יעקוב, ואחרי ש־נרפאה, נפשית וגופנית, חזרה לעיירת־הולדתה. היא סודרה בעבודה במישרד מכו־בד, והשבוע באה אלי להודות לי על הכל. עמדו לי דמעות בעיניים.

„זוהי הרי הסיפוק הכי גדול של הבן־אדם — שהוא יכול לבכות מאושר."

עסקנים

טרמפ על ילדים

40 אלף לירות היצאו כדי שעסקנים יהנו מטיול חורף לפורטוגל

„זוהי שערורייה ממדרגה ראשונה! לא אסכים בשום פנים לשלוח את החיילים לפורטוגל. זוהי הוצאת כספים מיותרת!"

כך הגיב יוסף טלקי, מאמן סגל מחנגי השחייה, כאשר נודע לו לראשונה, לפני שבועות אחדים, כי ועדת־השחייה עומדת

(המשך בעמוד 46)

לד"ש
לאחר הבחירות הפנימיות

3 ברכות
2 שאלות
תשובה 1

3 ברכות

ברכה: יפה שסיימתם את המלאכה, ותודה. עכשיו, כל דבר אצלכם נראה בגודל טבעי. עשיתם עבודה טובה, בניתם ראש גשר חדש, **ראש גשר למערך.**

ועוד בריכה: על השיטה החדשנית של הבחירות הפנימיות. פרופסורים לסטאטיסטיקה עוד יחקרו את סודותיה.
את העם בישראל לימדתם, כי לתורה החדשה של ד"ש אין אחיזה במציאות הפוליטית והחברתית שלנו.

ועוד בריכה: כל הכבוד, כל הכבוד שחשפתם עצמכם כמות שאתם:
מועדון סגור של אנשי צמרת המנותק מן העם.

2 שאלות

שאלה ראשונה: האם תוכלו להסביר לעם מהו המכנה הרעיוני המשותף למאיר עמית ולשמואל תמיר?

שאלה שניה: מי מבין הנ"ל יביא את השינוי? ואיך יעשה זאת?

תשובה 1

את השינוי האמיתי, המהותי, היסודי יביא הליכוד

יש רק כח אחד בישראל ובכוחו להחליף את השלטון

שחקנים

כוכב נולד

סילווסטר סטאלונה הוא הכוכב הלוהט ביותר של השנה. רוקי, הסרט שכתב ושבו הוא מככב, מועמד ל־10 פרסי אוסקר. ואם לא די בכך, הרי הוא משיג בימים אלה, בהכנסותיו, את כל הסרטים האחרים של השנה באמריקה. לבחור בתחילת שנות ה־30 לחייו, שעד לפני שנה היה עדיין אחד האלמונים הרבים שהתרוצצות בין אולפני הוליווד כדי לקבל תפקיד־מישנה כלשהו, זוהי עלייה מסחררת. ממש אגדה מסרט הוליוודי ישן, שהתגשמה הלכה־למעשה.

„מה שהשתנה בעיקר, בעיני, הוא העובדה שאנשים מתעניינים בפעם הראשונה לדעת מי אני.“ וכשכלי־התיקשורת מתעניינים, אזי עד מהרה יודע עולם ומלואו הכל. כבר סופר בהרחבה על מוצאו הצנוע של סטאלונה, על מאמציו ללמוד דראמה ולהתפרנס, על אותה פעם שעבד כסדרן בבית־קולנוע וניסה להרוויח קצת כסף מן הצד במכירת כרטיסים בספסרות, עד שניסה למכור אותם למנהל בית־הקולנוע עצמו, על העקשנות שבה דחה אף את ההצעות המפתות ביותר שהוצעו לו עבור תסריטו, גם כשכיסיו היו ריקים, עד שמצא מישהו שהסכים לא רק לקנות את התסריט אלא גם להפקיד בידיו את התפקיד הראשי.

יצאת מאלמוניותו ככוח. „רוקי הוא סיפורו של מתאגרף אלמוני, המתקרב לסוף הקאריירה שלו, כאשר מזדמנת לו האפשרות להתמודד עם אלוף־העולם. הוא נכנס למישטר־אימונים בכל הרצינות, למרות שברור לו כי אין צל של סיכוי שיזכה במאבק.

„הבסיס לסרט היה, בעצם, המצב שבו חשתי את עצמי, כשחקן,“ מסביר סטאלונה את עקשנותו לקבל את התפקיד הראשי. „ראיתי עצמי מגיע לגיל 30, מבלי שהצלחתי להשיג מאומה בקאריירה שלי. הרגשתי שזה יכול להיות סיפור מעניין, וזה נרקם בתוכי. אבל הייתי משוכנע שאם הגיבור שלי יהיה שחקן, הוא לא יעניין איש. לכן החלטתי להפוך את הסיפור שלי על פיו, ולהעביר אותו לעולם האיגרוף.“

לרוקי לא היה סיכוי לצאת מאלמוניותו, מפני שאיש לא האמין בכישוריו. לסטאלונה לא היה סיכוי, משום שחסר היה לו האמרגן שיתן את הדחיפה הנכונה.

סילווסטר סטאלונה ואשתו פשה
מצלמים אותה יותר מדי

„כך, ערכתי הקבלות בין רוקי לביני,“ הוא אומר. „הרהרתי, למשל, מה היה קורה לי אילו נתבקשתי לפתע לשחק לצד רדפורד או פאצ׳ינו? איך הייתי מחזיק מעמד בחברה כזאת? כך, בערך, חושב גם רוקי, כשמוצע לו להתמודד עם אלוף־העולם. הוא אינו שואף לנצח. הוא פשוט רוצה להוכיח שהוא מסוגל לעמוד במיבחן, להישאר על הרגליים עד סוף הקרב.

ההפתעה הנעימה שציפתה לסטאלונה, היתה העובדה שאנשים כה רבים הזדהו עימו ועם גיבורו. „אנשים פשוט רוצים שישגיחו בקיומם, וכשהם מזדהים עם רוקי, הם בעצם מזדהים עם מאווייהם הכמוסים,“ אמר.

סימני העייפות של ההצלחה. הדרך להצלחה לא חסרה, כמובן, ספקות. כשנבחן כוכב־הכדורגל האמריקאי קארל ואתרס לתפקיד אלוף־העולם, ונתבקש לי הצטלם בסצנת־מיבחן, רגז על שהשחקן שעימו היה צריך להופיע באותה סצנת־ניסיון היה עלוב כל כך. „אילו, לפחות, העמידו מולי את מי שצריך באמת לשחק את תפקיד רוקי,“ התלונן ואתרס, מבלי שיידע שהשחקן אשר מולו הוא סטאלונה עצמו. וביום שבו החלו הצילומים, כשעבר ליד מראה, התגנב הספק לליבו של סטאלונה: „האם אני שווה משהו, או שאני רק משלה את עצמי?“ אבל למראה הבמאי ג׳ון („ג׳ו“) אבילדסן, שהכין בשקדנות את הצילום הראשון, ידע שאין עוד דרך נסיגה.

היום כבר מתחילה ההצלחה לתת בו את סימני־העייפות הראשונים. „אני חושש שאני מתחיל להכיר את עצמי קצת יותר מדי טוב, אחרי כל הראיונות האלה,“ מתלונן סטאלונה. „יש לי רושם שאני מאבד משהו יקר, הזכות לחיים פרטיים. איני רוצה שאשתי לא תוכל לטייל בנחת ברחוב. מצלמים אותה קצת יותר מדי בזמן האחרון, לטעמי.

„דבר אחד ברור לי“ הוא טוען. „אחרי שאגמור עם כל הקירקס מסביב לסרט הזה (הכוונה לרוקי), אני עומד להכריז על הסגר, ולהינתק מן העולם.“ אבל אין צורך לדאוג. מעריציו החדשים לא יצטרכו להמתין זמן רב עד שיראו אותו שוב על הבד. הוא כבר מכין סרט חדש, עם הבמאי נורמן (ישו, כוכב־עליון) ג׳ואיסון.

צנזורה

הצנזורה הישראלית

משתוללת שוב

קשה להאמין, אבל זה קרה. הצנזורה ראתה סרט — והבינה אותו. ההלם שבחוורייה בלתי צפויה זו היה כה גדול, עד שהתגובה באה אינסטינקטיבית: אסור להציג את הסרט.

הסרט שבו מדובר קרוי שבע יפהפיות, ככינויו של הגיבור הראשי בו. עשתה אותו הבמאית האיטלקית לינה (סחף חרשים) ורטמילר. ואכן, כפי שקבעה הצנזורה בדייקנות רבה, הסרט מתאר את תקופת־השואה, וכבוד האדם מושפל בו.

מיבצע גולן

דיין, לביא וגאון: ה„הרקולס“ שבדרך

מיבצע יונתן (שחף, תל־אביב, ישראל) — גם סרט זה, כקודמיו, לא יספק את סקרנותם של אלה השואפים לראות מה באמת קרה בפרשת אנטבה. הסיפור, כקודמיו, מדלג על הקטעים הרגישים, המחלכים המדיניים לוטים בערפל, והמטוסים פשוט נוחתים להם באנטבה, באין־מפריע וללא כל הסבר.

אומנם, הגיבורים כאן מדברים עיברית, וייתכן שעובדה זו תעביר לחלק מן הצופים את ההרגשה כי אכן אחיהם הם שנתונים בצרה על המסך, ולא להקת־שחקנים הולי־וודית. מאידך, מה שיש לשחקנים אלה לומר אינו שונה במהותו ממה שנאמר בגירסות הקודמות. הנקודה המעניינת היחידה, מני הרבות שאפשר לדלות בפרשה, מצטמצמת שוב בעובדה שמארגני החטיפה הם בני האומה הגרמנית, האחראית לשואה. עובדה זו מצוטטת בהבלטה מיספר פעמים, אבל לא יותר מכך.

הסצנות המוצלחות ביותר בסרט הן סצנות הפעולה, ומבין המוני השחקנים המשתתפים בו אפשר לציין לטובה את קלאוס קינסקי ואת יהורם גאון שבחר, בתבונה, שלא לחקות דמות קיימת, אלא להיות הוא־עצמו. מצד שני יש כאן כל מיני עיוותים מוזרים — כמו, למשל, העובדה שאידי אמין מבקר לראשונה אצל השבויים אחרי שהלאיהודים שוחררו, או שהמטוס החטוף ניראה מבחוץ כמו איירבוס, ומבפנים כבואינג.

ריגעי־הקסם של נינלי

ליזה מינלי: העיניים של אבא

נינה (גורדון, תל־אביב, איטליה) — רוזנת שהיתה פעם המאהבת הגדולה של תקופתה, יפהפייה שאירופה כולה רבצה לרגליה, מבלה את ימיה האחרונים במלון רומאי מרופט. חדרנית צעירה לומדת להכירה, מקבלת רשות להיכנס לתוך עולם הזכרונות שבתוכו מבלה הרוזנת את מרבית זמנה והופכת, בסופו של דבר, היורשת של הזוהר הפנימי, של תשוקת החיים והתנופה הנפשית שהיו חסוד האמיתי של יפי הרוזנת.

כל מי שאוהב את וינסנט מינלי ואת סרטיו (ביניהם אמריקאי בפאריס וחיקוי לחיים), לא יוכל להישאר אדיש לסרט זה, להידוק הפנימי הנדיר שלו ולאסתטיקה שבעיצוב כל סצנה, המגיע לשיא מייוחד במינו כשהחדרנית, הרואה את עצמה משחקת את תפקיד הרוזנת בנעוריה, מארחת בוונציה את הקיסר הגרמני.

גם כאן, כבכל סרטיו, מעמיד מינלי את עולם הדימיון מול עולם המציאות ומעדיף את הדימיון. הוא חוזר ומתאר את השיעגון כמיפלט ממציאות מכוערת, ואם תמיד אהב לעסוק באמנים, כדמויות מרכזיות בסרטיו, הרי האמנות של גיבורותיו הפעם, היא החיים עצמם.

מאידך, אין מנוס מלהודות שמינלי עשה כבר סרטים שלמים יותר, שבהם הורגשו פחות התפרים המחברים את נושאיו יחד, ובהם היו הדמויות מגובשות יותר מזו של הרוזנת הישישה (אינגריד ברגמן) ואפילו מזו של החדרנית הצעירה (ליזה מינלי). והעריכה המחודשת, הברברית, של מפיקי הסרט, ודאי לא סייעה לשמור על רוחו של מינלי.

למרות הכל, בזכות צילומיו של ג׳פרי אנסוורת, בזכות התיפאורות של קולאסאנטי ומור, ובעיקר בזכות ריגעי־קסם של מינלי, שבכל זאת נשארו בסרט, כדאי לאוהבי־הקולנוע לראותו.

יש הסבורים שהשואה אכן ביטאה את השפל הגדול ביותר בכבוד האדם מאז ומעולם, ומשום כך מוצאים שקשה לתאר תקופה זו כמרוממת־נפש. הצנזורה הישראלית סבורה אחרת. לראייה: תיאור השואה והשפלת כבוד האדם הם שני המניעים היחידים שהיא המציאה למפיץ הסרט, כסיבות לפסילתו.

קיצונית, חריפה ותוקפנית. בעצם, לא צריך להתפעל ביותר מן העובדה שהצנזורה הבינה את הסרט. הגברת ורטמילר מפורסמת כמי שאינה מסתירה את כוונותיה בסרטים שהיא עושה, ובשבע היפהפיות היא גלייה עוד יותר מבעבר. כל מה שיש לה לומר על הטבע האנושי נאמר כאן בצורה בוטה וחריפה, ומה שיש לה לומר רחוק מלהיות מחמיא.

האדם, בהתאם להשקפת־העולם של במאית זו, הוא רמש מתועב, המוכן לעשות הכל על־מנת להישאר בחיים. הוא כזה משום שהוא חי בחברה מעוותת, לפי מוסכמות מגוחכות, עם אידיאלים אווריים, מוטרד מבבואתו בעיני הזולת יותר מאשר מן הניבט אליו מן המראה. זוהי השקפה שאינה בהכרח מוצדקת, המעלה לעיתים צחנה, אבל ודאי שעדיין אין זו סיבה מספקת לאסור אותה.

פאסקואלינו, שבע יפהפיות, גיבור סיר־טה של ורטמילר שעליו יצא קצף הצנזורה, הוא גנגסטרון־זוטר בנאפולי הטרום־מלחמתית. כינויו בא לו בשל שבע אחיותיו, האחת מפחידה מרעותה, המפרנסות אותו מיגיע־כפיהן, שעה שהוא מופקד על צניעותן. יום אחד מסתבר לו שהמכוערת מכל האחיות, אלנה פיורה, (שהספיקה כבר להטיל חיתיתה על צופי־הקולנוע גם בסרטים מוקדמים יותר של הגברת ורטמילר), „עובדת" למען סרסור מקומי. הכבוד המשפחתי מתעורר מייד בחזונו של הפושע הקטן, בעל השפם הדון־ז'ואני והשיער הממורק. הוא מנסה ללמד את הנבל פרק בהילכות מישפחה, ומוכה על־ידי ביריוניו של זה, כדי למחוק חרפה נוספת זו, נכנס פאסקואלינו בחצות־ליל לדירת הסרסור, יורה בו למוות, ומבתר את גופתו לחלקים קטנים שאותם הוא מעמיס במיזוודה שריחה משגע את כל כלבי השכונה.

פאדיסטיות קרה ומחושבת. הכבוד ניצל, אבל פאסקואלינו נלכד. הוא נידון ל־14 שנה, אבל מעמיד פני מטורף ונשלח למוסד סגור. שם הוא מגיע כמעט לדרגת עוזר־שרת, כשהוא אונס מטורפת הקשורה למיטתה. הדרך היחידה שנותרת בפניו, כדי להציל את עצמו, היא ההצטרפות לצבא. הוא מתנדב. אחר־כך עורק, משום שלא איש כמוהו יכול סתם בשדה הקרב. נלכד על־ידי הגרמנים יחד עם ידיד, שעימו ערק, ושניהם נשלחים למחנה־ריכוז.

וכאן מגיע אותו תהליך, שהרגיז כל־כך את הצנזורה הישראלית — לשיאו. כבוד האדם מישפל עד עפר בצורה גרפית ביותר, על־ידי נציגים של גזע עליון, החשים שהם נושאים בחובם — לא גדולה המובילה לשיאים, כפי שהיה רוצה היטלר לשכנעם — אלא סממני ריקבון המובילים אל הקץ. ומתוך רצון לסחוף עימם הכל לתוך תהום הנשיה שאליה הם מחליקים, משתוללים הסוהרים בסאדיסטיות קרה ומחושבת, תחת פיקודה של סוהרת מטילת־אימים (השחקנית האמריקאית שירלי סטולר הפכה אב־טיפוס אחרי סרט זה).

הפחד זקף את אבריו. אחד האסירים, המסביר לחבריו כי מה שקורה סביבם הוא תוצאה של טירוף הסדר והאירגון, ושתיקוותו היחידה של האדם היא „לחיות באנדרלמוסיה" (מזכיר את אימרתו של קנדי, שטען פעם כי הדמוקרטיה היא צורת־המישטר הגרועה ביותר, פרט ל... כל צורות־המישטר האחרות), מתאבד בבור־צואה כשאינו יכול לשאת יותר את החיים במחנה־הריכוז. אבל פאסקואלינו, שרצון־החיים הוא הנר האחד והיחידי לרגליו, מאמץ בתוך גופו המצומק ונישמתו המפרפרת את כל מותר גברתנותו הנאפוליטנית, ומחזר אחר הר־האדם הנשי המופקד על המחנה, ומשום שהפחד הצליח לזקוף את אבריו של „השרץ הנתעב", גומלת לו הנאצית בכך שהיא ממנה אותו לקאפו, ומצווה עליו לירות בידידו הטוב, או בעצמו. ברירה כזאת אינה קיימת כלל אצל פאסקואלינו.

„קאנדיד" מעוות ומעוקם. המיל־חמה מסתיימת. מן התופת הנאצית רדופת צלילי ואגנר ומראות מבעיתים, שב פאסקואלינו לנאפולי, שם הצטרפו ביתחיים שש האחיות לאחות החלוצה, הן ניצבות כולן על המידרכות, בפנים מפורכסים ו־שמלות ססגוניות, ועימן גם ארוסתו־לשעבר של פאסקואלינו, שאותה עזב כאשר החליט להקריב עצמו למען כבוד המישפחה. ומה עכשיו?

פשוט מאד. פאסקואלינו נושא את ארוסתו לאשה, והם יביאו לעולם המון ילדים שינהגו כמותם: יקבלו כל מה שייגזר עליהם, יתכופפו ברוח לכל כיוון שתישוב, ויעשו כמיטב יכולתם להישאר בחיים. ואולי משום שאבותיו של פאסקואלינו היו כאלה, וגם צאצאיו עתידים לרשת את תכונותיו המופלאות, נראה העולם כפי שהוא נראה.

אומנם, הגברת ורטמילר מעולם לא גילתה התלהבות ממראהו של העולם, אולם הפעם הסירה כל איצטלה של רומנטיקה, וכל גינוני־נימוסין. גיבורה, פאסקואלינו, הוא מעין קאנדיד של הזמנים המודרניים, אך מעוות ומעוקם, המאבד במהלך הסרט את כל האשליות הקטנות שהיו לו על עצמו, ומאחרי החזית השחצנית שהוא מנסה להעמיד בסוף, מסתתרת ההשלמה עם האפסיות של עצמו.

ג'אנקארלו ג'יאניני, כוכבה הקבוע של הגברת ורטמילר, נראה כאן, יותר מאי־פעם, כעכבר אחוז־אימה, לכוד במלכודת ענקית, מסובכת ומתוחכמת, שהוא אינו מבין כלל את פישרה. הוא מתרוצץ בה כמטורף, דוהר אנה־ואנה, ומשלים בסופו של דבר עם העובדה שאת הפשר לא יבין לעולם.

תופת קפואה ומחרידה. בעזרת הצלם טונינו דלי קולי (שצילם כמה מסרטיו היפים ביותר של פאזוליני) והמעצב אנריקו זוב (פסל, שבחייו הפרטיים הוא בעלה הפרטי של לינה ורטמילר), עולות על המסך גירסות שונות של הגיהנום שאיתו מקים האדם לעצמו עלי־אדמות — מן האולם הענקי שטוף־האור, בתחילת הסרט, שבו ממלאות אחיותיו של פאסקואלינו כסתות בנוצות, והאוויר חם ומחניק, ועד לתופת הקודרת, הקפואה והמחרידה של מחנה־הריכוז, דרך השאיפה המיוחדת־במינה של בית־המשוגעים.

זהו מעין קטלוג של אי־אנושיות האדם לרעהו. ואם לינה ורטמילר היא חד־צדדית בראייתה העולם, ומגזימה, הרי היא לפחות עיקבית והולכת בדרכה, בסרט זה, עד הסוף המר.

אבל זו, כמובן, עדיין אינה סיבה לאסור את הסרט. מה, בכל־זאת, הפחיד כל כך אותו מוסד ימי־ביניימי ירושלמי, שאסר את הסרט אחרי שהשלים בהנאה עם הצגת ההפרעות הפסיכו־פאתולוגיות המטורפות של „גמד" דני, או עם המציאות, המעיכות, הליקוקים והדיגדוגים שבחיי נערה שוודית?

גן־עדן טוטליטארי. ממיכתבה של הצנזורה אל מפיץ הסרט, קשה להבין את הסיבה. תיאור השואה והשפלת כבוד האדם שאינו מצדיק את מעשה האיסור, אלא־אם־כן מתקרבת המדינה למצב של גן־עדן טוטליטארי, כלשהו, שבו דואג האח הגדול לשלוות־הנפש של האזרח הקטן, בכך שהוא מזין אותו רק במוצרים שאין בהם טעם או ריח, כדי שהמיסכן הקטן לא יצטרך להתאמץ להפעיל את תאי־המוח שבקודקוד (פעולה כזו היא, כידוע, האויב הגדול של כל משטר טוטליטארי).

אבל ייתכן גם הסבר אחר, והוא מתקבל על הדעת, הרבה יותר, כשמדובר בצנזורה הישראלית. אחרי התבוסה הניצחת שנחלה בפרשת שוער הלילה, כאשר ניסתה לבטל את אישורו של הסרט בלחצם של כל מיני אופורטוניסטים שמצאו הזדמנות להעלות שמם לכותרות — ונכשלה, נזהרת עתה הוועדה שיבעתיים. שבע יפהפיות הוא סרט על השואה. המדינה נמצאת בתקופת בחירות, כשכל נושא טוב כדי שפוליטיקאי ייאחז בו וימשוך אליו את תשומת־ליבו של הקהל. אם יאשרו את הסרט, אולי יקומו שוב צעקות. אז הכי בטוח לומר: לאו.

הביתה! ולמי איכפת שהסרט הזה זכה לסידרה ארוכה של ביקורות נלהבות בעולם? שהוא עורר פולמוס וויכוחים (אבל לא איסורים), בכל מקום שבו הוצג, ושהאקדמיה־לאמנויות־הקולנוע מצאה שהוא ראוי להיות מועמד לפחות לשני פרסי אוסקר? ומי עדיין זוכר אותו עיקרון דמוקרטי ישן שאמר, כי גם אם אינך מסכים לדיעה מסויימת, תילחם עד־חורמה על זכותה להישמע? לא הצנזורה הישראלית. אחרת, היתה מסיקה את המסקנות כבר מזמן, והולכת הביתה.

ג'אנקארלו ג'אניני ושירלי סטולר ב„7 יפהפיות"
הצנזורה אסרה לשכב עם מפקדת המחנה

יורי עולה

מדוע אנחנו יורדים?

סיפורו האישי של עולה צעיר מרוסיה, ששבת רעב כדי לזכות ברישיון־על־יה - ויורד מהארץ מאוכזב

„ה חלטנו שהדרך הטובה ביותר לעזוב את ישראל, והגענו למסקנה שלא יהיה מוסרי לעזוב את ישראל עם דרכון ישראלי. אזרח של מדינה, חי בה. אם אני לא מתכוון לחיות כאן, מדוע עלי להצהיר בכל מקום שבו אשאל, שאני ישראלי?" במילים אלה נפתח וידויו של יורי נאפוך, עולה חדש מרוסיה שהחליט, יחד עם משפחתו, לרדת מן הארץ.

לא היה לו קל, לסטודנט בן ה־22, בעל רעמת השיער, הדובר עברית רהוטה ב־מיבטא כימעט צברי, לספר על המניעים והסיבות שהביאו את משפחתו להחלטה קשה זו. עצבנותו ניכרת בו היטב. הוא מרבה למולל באצבעותיו, נע כל העת על מושבו באי־נוחות, ומעשן בשרשרת.

„ההורים שלי באו בגללי!"

„ה געתי לישראל יבדי, לפני שלוש שנים," מספר יורי, „וזה עלה לי בקשיים רבים, כיוון שלמדתי ב־אוניברסיטת מוסקבה מדעי המחשב, ו־מייד עם הגשת הבקשה לאשרת יציאה זרקו אותי מהאוניברסיטה וגוייסתי ל־צבא האדום. יצאתי למאבק נגד הגזירה. פתחתי בשביתת־רעב, פניתי לעיתונאים אמריקאים, שביקרו בדיוק באותה תקופה עם הנרי קיסינג'ר במוסקבה, ולבסוף ני־צחתי. קיבלתי אישור לצאת את רוסיה לבדי, תוך חמישה ימים. באתי ארצה. בתחילה לקיבוץ בית־אלפא ואחר־כך ל־מעונות הסטודנטים בחיפה, שם התחלתי ללמוד היסטוריה כללית וסוציולוגיה. ה־הורים שלי הצטרפו אלי כעבור שנה.

„אמא התקבלה לעבודה במישרד, כ־כלכלנית. אחרי 20 שנות ניסיון בעבודה ברוסיה, אמרו לה כאן: ,את לא יודעת כלום, ניסיון של רוסיה לא שווה שום דבר.' אבא היה 25 שנים קצין בצבא הסובייטי, כאן הוא הצליח להתקבל כ־מדיח־כלים במלון.

„אבל אני לא חושב שזה מה שגרם לנו לעזוב. עם זה עוד יכולנו להסתדר. ה־בעייה העיקרית היתה — היחס: יחס אל אמא ואבא בעבודה, ואלי באוניברסיטה. לא היה יחס אנושי, ובטח לא יחס של עם שרוצה וצריך לקלוט עולים חדשים. אמא באה כל יום מהעבודה כשהיא בוכה. אבא לא בכה, כי הוא גבר, אבל גם הוא היה רוצה מאד לבכות. במלון שבו הוא עבד, מלון דביר בחיפה, הוא עבד טוב, כי בעצם, כל מי שבא מרוסיה רגיל לנורמות־עבודה גבוהות. היו מרוצים ממנו שם, עד ליום שבו ניסה לבקש תוספת למשכורת. מאז החלו למצוא בו פגמים, להעליב אותו ולפגוע בו בדרכים שונות."

(מנהל מלון דביר סירב להשיב לשאלות העולם הזה בדבר פרטים על איכות עבו־דתו של אביו של יורי, משה נאפוך. מנ־הל המיטבח במלון סיפר שנאפוך הוא עובד מסור, וכי אין כל תלונות על טיב עבודתו.)

„אמא היתה חילה עם חום גבוה," נז־כר יורי, „ושכבה כמה שבועות בבית, אבל הרופאה בסניף קופת־חולים של ההסתד־רות התעקשה שאמא תבוא למירפאה, ולא הסכימה לבוא אלינו לביקור בית. ב־סוף הזמנו אמבולנס פרטי, לקחו אותה לבית־חולים, ושם התברר שהיא זקוקה לניתוח דחוף.

„פניתי לחבר־הכנסת בן־ציון קשת, ש־הייתי הולך לשם בכל שישי ושבת. היינו משוחחים בינינו, מחליפים עיתונים יש־ראליים שהוגנבו על־ידי תיירים (בעיקר זו הדרך של רק"ח וג'רוזלם פוסט), וספ־רים עיבריים שהגיעו דרך ארצות־הברית. אני זוכר שנפל לידי פעם ספר של פרו־פסור אטינגר, היסטוריה של עם ישראל, שעשה עלי רושם חזק.

„אני משתדל לא לעשות הכללות, אבל אני חושש שהמציאות פה, בארץ, זה לא מה שעליו חלמנו. במוסקבה לא היה לי ערב אחד שישבתי לבד. היו לי חברים, חיי־חברה תוססים, תמיד ציפיתי בשימחה ליום המחר. עכשיו אני לבד, עם מיש־פחתי. אין לי אף חבר אחד כאן, איש אינו מתעניין בי. כל יום שעובר נותן לי הרגשה שעוד יום בוזבז, שאין תכלית. זה כמו לחיות בגן־חיות — רק אוכלים וחיים, בלי תועלת."

בקשתו היחידה כעת, היא שיאפשרו למישפחה לוותר על הדרכונן הישראלי, ולצאת לנסות לבנות חיים חדשים במקום אחר. הוא כתב מיכתב בעניין זה לראש־הממשלה, כממלא־מקום שר־הפנים, אך בינתיים העניין נסחב. „ביקשתי שלא יע־רימו קשיים כעת, בסוף, ושיתנו לנו לעזוב בשקט, לא כמו ברוסיה," אומר יורי. „אם דמוקרטיה וחופש־הפרט — אז שיוכיחו את זה!"

„כמו לחיות בגן־חיות!"

„א ני עזיתי מתוך מניעים ציוניים. החלטתי לבוא למרות שיכולתי ישר מוינה להמשיך לאמריקה, או להישאר ב־אוסטריה. כרגע אנחנו חושבים על ירידה לאוסטריה.

„לציונות הגעתי דרך בית־הכנסת ב־מוסקבה. היתה שם מין אחווה מיוחדת. אתה בא שם לבית־הכנסת בחגים, רואה את כולם שרים יחד, מתפללים יחד, עומ־דים מול השוטרים ביחד, ואתה מרגיש מין שותפות. זה מה שגרם לבניית הש־קפתי על ישראל והיהדות. בית־הכנסת לא היה מקום דתי. לגבי רוב האנשים שבאו לשם זו היתה נקודת־מיפגש, ואני שמעתי שהוא ראש ועדת־הקליטה של הכנסת. הוא שמע, הבטיח שיהיה בסדר, רשלח אותי הביתה. תרגיע את ההורים, אני מטפל בעניין שלכם, יהיה טוב,' אמר לי. אבל כמו שאופייני כאן בארץ, שכש־מבטיחים לא תמיד מקיימים — מאז לא שמעתי ממנו כלום. פניתי למעריב, רציתי לספר להם קצת על קשיים של מישפחת־עולים אחת, לפני שיהיה מאוחר מדי. הם לא טרחו בכלל להשיב לי. כל הזמן אמרנו לעצמנו: ,זה עניין של זמן.' אבל הזמן עבר, ושום דבר לא עזר.

„אני לא חושש מבעיות. להיפך, אני חר־שב שבלי בעיות אין טעם לחיים. אין אתגר. אבל כאשר אתה רואה כל יום רק בעיות ובעיות, אתה מתחיל לראות הכל שחור. אני כבר לא זוכר מתי חייכנו בבית.

„לי היתה זו מכה, כשההורים התי־חילו לדבר על ירידה. התחלתי לדבר על ליבם, להיאבק איתם, אבל הגעתי ל־מסקנה שמדובר פה בקיום של המישפחה, ובחיים של אבא ואמא שלי שהלכו ונג־מרו, הלכו וכבו. לעצמי אני יכול להרשות להתמודד עם קשיים, אבל להם התבייששתי לומר שימשיכו לסבול. הם לא היו ציונים באופן מיוחד, ועלו ארצה רק בגללי.

יורי יורד

במדינה

(המשך מעמוד 42)

לשלוח לתחרות־שחייה בפורטוגל מ־שלחת של שישה שחיינים־נוער, שארבעה מהם נמנים עם חניכיו המחוננים.

ימים ספורים אחרי סירובו של יוסף טלקי לשלוח את הילדים לחו"ל — בטענה שאינם בכושר בגלל עונת החורף — קיבלו ארבעת שחייניו הנבחרים מכתבי־אתרעה. במכתבים נאמר, כי שחיין שלא יתייצב למחנה־האימונים שנקבע לתאריך ה־21 בינואר 77', לא יוכל להשתתף ב־תחרות הבינלאומית בפורטוגל, שנקבעה לאמצע חודש פברואר. על המכתבים ש־נשלחו לשחיינים הצעירים היה חתום אב־רהם („אברשה") גינזבורג, המשמש כיושב־ראש ועדת־השחייה בהתאחדות־לספורט.

התור של אברשה. גינזבורג הוכה בתדהמה, כאשר נודע לו כי ארבעת המ־חוננים מסרבים ליטול חלק בתחרות הבינ־לאומית. היו לו סיבות טובות לכך. שכן, לפי ה„תור" בוועדת־השחייה, הכפופה ל־התאחדות־לספורט, היה זה תורו לצאת לחו"ל. לא בכדי לא השלים אברשה עם רוע הגזירה.

תחת שישמע בעצתו של איש־המיקצוע יוסף טלקי, ובתוך כך יחסוך להתאחדות לספורט סכום של כ־50 אלף לירות, ביקש אברשה גינזבורג לנסוע לחו"ל בכל מחיר. מייד כשהתברר לו סופית שארבעת המחו־ננים לא ייצאו לפורטוגל, הוא צירף ל־מישלחת השחיינים ארבעה שחיינים אח־רים, שארבעת המחוננים הראשוניים עלו עליהם בדרגה אחת או שתיים לפחות.

כל המעורה ברזי ועדת־השחייה הבין במהרה את פשר צעדו זה של גינזבורג. כי עוד לפני שהבטיח זה את מקומו במישלחת השחיינים לחו"ל, הוא ניהל מאבק עם אלי פרנק, נציג מכבי בוועדת־השחייה, אשר טען שדווקא לו מגיע להצ־טרף למישלחת השחיינים בנסיעתה.

בתחרות הבינלאומית שנערכה לפני כ־חודש ימים, בעיר ליסבון שבפורטוגל, נחלו השחיינים הישראליים הצעירים כי־שלון חרוץ. אחרי שובם ארצה, בשיחות עם עמיתיהם מסגל המחוננים, הסבירו את חולשתם. „אנחנו לא בכושר," התוודה אחד מהם. „עשינו ממש בושות." הוסיף שחיין אחר בשיחתו עם השחיין המחונן יורם כוכבי, שנשאר בבית בפקודת מאמנו.

העובדה שישראל השתתפה בתחרות עם שחיינים משלוש מדינות נוספות בלבד — אירלנד, פורטוגל ושחיינים מספרד, הנח־שבים כסוג ב' ו־ג' העניקה לישראלים יתרון תיאורטי בצבירת המדליות, שכן לכל מתחרה שלה היה סיכוי גדול ביותר לזכות באחת המדליות הראשונות. אולם ישראל סיימה את התחרות במקום שלפני האחרון. זו היתה הסיבה לכך שמרבית מדורי־הספורט בעיתונים לא ציינו כלל את התחרות.

עם שובם של השחיינים ארצה התברר, מעל לכל צל של ספק, שהסכום בן 40 אלף הלירות הוצא לריק. שמואל ללקין, מזכ"ל ההתאחדות לספורט, הנחשב כאיש החזק של המוסד, טען כי ועדת־השחייה החליטה, לפי קריטריונים משלה, שיש לשגר את מישלחת השחיינים הצעירים לחו"ל.

אברשה גינזבורג, ששימש בראש ה־מישלחת לתחרות הבינלאומית הוסיף, כי בתחילה הביע טלקי את הסכמתו העקרו־נית לנסיעה, וכי רק משנודע לו שלא ישמש כראש־מישלחת או כמלווה, החל טוען שהנסיעה תהיה ביזבוז.

בעזרת הילדים. דבר אחד ברור: התחרות הבינלאומית שנערכה בליסבון אינה מצויינת כלל בלוח תחרויות־השחייה הבינלאומי של שנת 1977. מאמן בכיר, שביקש להישאר בעילום־שם, טען נגד דעתם של ללקין וגינזבורג: „לעסקנים בהתאחדות לספורט נדמה, שבעזרת הילי־דים הם יהפכו את ועדת־השחייה לחב־רת־נסיעות. אני לא מאמין שמאמן בר־דעת, המכיר את יכולתם של השחיינים הצעירים בעונת החורף שנחשבת כעונה מתה, ישלח שחיינים ישראלים לתחרות בינלאומית. פה, בנסיעות לחו"ל, השיקול של ועדת השחייה הוא רק שעות עסקן ייסע לחו"ל."

פרשת הנסיעה לפורטוגל העמיקה עוד יותר את הקרע בין טלקי לבין ועדת־השחייה. לטלקי נמאס להיתלם במימסד הספורטיבי. יש לו נימוקים טובים לחשוד שידם של עסקנים בוחשת מאחרי מה ש־נראה לו כמסע המכוון נגדו. חליפות־

(המשך בעמוד 50)

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם
ל־ 20.3 - 25.3.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י
ירקות	
עגבניות	7.60
עגבניות באריזה של 2 ק"ג	8.00
גזר	3.50
כרוב לבן	1.70
בצל יבש ממשקי ערבה — מבצע לחג הפסח	3.10
בצל יבש ארוז בשקיות	3.50
תפו"אד — מבצע לחג הפסח	3.40
תפו"אד ארוזים בשקיות של 2 ק"ג	3.80
חסה ערבית — מבצע לחג הפסח	
הראש עד	2.20
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	6.00
תפוחים זהוב גודל 6.5	6.60
תפוחים גרנד גודל 6	4.80
תפוחים גרנד גודל 6.5	5.60
אגסים ספרונה גודל 5	6.00
אגסים ספרונה גודל 5.5	7.10
בננות	5.25
הדרים	
אשכוליות — בתפזורת וארוזות	2.50
תפוזים בתפזורת וארוזים	2.90
טמפל	3.50
לימונים	4.10

עופות פטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני תנועוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	12.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.87 ל"י
דגים		
כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף בפרוסות קפוא ½ ק"ג	23.00	+ 1.64 ל"י
קרפיון חי	-16.11	+ 1.29 ל"י

לכל הדורש

ספר התנ"ך והברית החדשה בכריכה אחת

ללימוד ולהשכלה כללית

(בשפה העברית)

במחיר —.5 לירות בלבד —

עבור דמי משלוח ואריזה

כתוב וצרף את התשלום לפי הכתובת

ת.ד. 7089 ירושלים

ויישלח לך מייד.

„מבריק אור" - שרותי אחזקה

נקיון, גינון, פיתוח, חשמל,
צבע, צנרת, פוליש נגד החלקה:
בדירות, משרדים, מפעלים, מוסדות, חדרי-מדרגות.

מחירים ללא תקדים

טלפונים: 03-831524, 03-293350

גלריה 33

ציורים • גרפיקה • פסלים
ספרי אומנות יודאיקה

אגם • לובין • ארדון
זריצקי • פלדי • לבנון
ברגנר • פיקסו • גוטמן
קסטל • מירו • שאגל
אבל פו • דאלי • פרנקל
מרסל ינקו • בונה • מוקדי
טיכו אנה • ואחרים...

✱

תערוכת המוצגים
יום ראשון, שני, שלישי
(חול המועד פסח)
3 עד 5 באפריל
בין השעות 10.00—22.00
בגאלריה לאומנות **רוז**
רח' פרישמן 45 ת"א

✱

מכירה פומבית
יום רביעי 6 באפריל 1977
שעה 19.30
בבית הרופא רח' הפטמן 1

מנהל המכירה
מני פאר

Rooz
רוז
גלריה לאומנות
ומכירות פומביות ים תיכוניות

רח' פרישמן 45, תל-אביב

✱ קטלוג התערוכה עם אילוסטרציות
במחיר 20 ל"י
מקנה זכות כניסה לזוג באולם המכירה

תן טרמפ לחייל

* הוועד להגנה על האדמות
* המועצות המקומיות של עראבה, סח'נין ודיר־חנא
* הוועד לפיחוח ללא נישול

■ ■ ■

אזרחי ישראל, יהודים וערבים,

במלאת שנה ל„יום האדמה"

הצטרפו לעצרת יהודית־ערבית בכפר עראבה

יום ד', 30.3.77, שעה 3 אחרי־הצהריים
בהשתתפות ראשי מועצות מקומיות ואנשי־רוח יהודים וערבים

■ ■ ■

למען דו־קיום ואחווה בין שני העמים — יובטח השיוויון!
יופסקו הנישול וההפקעות!

■ ■ ■

כתובות להתקשרות: עו"ד חנא נקארה, רח' חורי 23, חיפה. הכומר שחאדה שחאדה, שפרעם.

המירוץ לצמרת של יפה כפיר

"ז הנערה שתמכור עבורנו את הרחת־לקום, ותהפוך אותו למעדן ה־פופולרי ביותר ברחבי בריטניה הגדולה." ג'ונתן קינגסלי, מחשובי הפירסומאים בברי־טניה, ישב במישרדו המפואר שבריג'נט־סטריט בלונדון, ופסק את פסוקו.

הוא היה עייף. שלושה ימים רצופים צפו, הוא וצוות עובדיו, באלפי שקופיות של שבע־מאות צעירות יפהפיות, שמתוכן היו אמורים לבחור את המאושרת שתיסע לתוניס, ותצטלם שם לסרט־פירסומת לטל־ויזיה, שיפרסם את המעדן המזרחי המ־תוק.

ג'ונתן קינגסלי בחר ביפה כפיר. הוא רק לא ידע היה כי הנערה בעלת המראה האירואסיאני, הגיזרה החטובה והעיניים השחורות העמוקות, היא בעלת דרכון יש־ראלי, האוסר עליה את הכניסה למדינה הצפון־אפריקאית.

יפה כפיר היא דמות מוכרת ביש־ראל, בעבר השתתפה בתחרויות־יופי וזכ־תה בתארי־מישנה. היא נולדה במרוקו, ויחד עם מישפחתה מרובת־הילדים עלתה

רחת־לקום

המעדן המיזרחי המפורסם, שאותו נבחרה יפה כפיר לפרסם במיסגרת של סירטון־טלוויזיה שיצולם בתוניס. יפה נבחרה מבין שבע־מאות מועמדות, אלא שלא ידעה כי הסרט יצולם בארץ הצפון־אפריקאית. גם המפרסמים, שבחרו בה, לא ידעו כי ברשותה דרכון ישראלי. הם מנסים להסדיר את כניסתה לארץ הערבית.

לפני

יפה כפיר, כפי שנראתה לפני חמש שנים, כשהגיעה לתל־אביב מעיר־מגוריה, עכו, לשם עלתה עם הוריה, אחיה ואחיותיה, ממרוקו.

לישראל, והיא אז בת שנתיים. כשבגרה הגיעה לתל־אביב, התערתה היטב בחברה העירונית. חברתה הטובה ביותר היתה הדוגמנית חני פרי.

לפני חמש שנים יצאו השתיים לכבוש את העולם. חני היתה נשואה אז לצעיר בשם יגאל, ואילו יפה נישאה לצעיר בשם אמנון מס. שני הזוגות השתקעו בלונדון. בעוד חני משחקת אותה, נפרדת מהבעל הצעיר וכובשת את עולם האופנה, זחלה הקאריירה של יפה. היא אומנם הועסקה פה ושם בתצוגות־אופנה וכדוגמנית־בית ב־לונדון, אך את עיקר מירצה הקדישה להגדלת מישפחתה, ילדה שני ילדים — מלאני וגיא — בהפרש של עשרה חודי־שים בין זה לזה.

בכל הריון עלתה ב־28 ק"ג, אך מייד אחרי הלידה ירדה בחזרה למישקל של 48 קילוגרם. עם מישקל כזה, וגובה המתנשא ל־174 ס"מ, אין פלא שעינו של צלם־האופנה הגודע סטיב קמפבל צדה את ה־יפהפייה הישראלית, בעת שבאה לבלות במועדון המפורסם טראמפס, מקום־הבילוי החביב של האנשים היפים בלונדון.

היא הוחתמה על חוזה שמן עם סוכ־נות־הדוגמניות המפורסמת בוסטון, ועתידה כדוגמנית מצליחה כמעט בטוח.

לפני כחודשיים ביקרה יפה בישראל עם בנה. לחבריה סיפרה כי נשבר לה מלונדון, וכי היא לוחצת על בעלה — שהוא קבלן להרכבת־תריסים — למכור את ביתם הנאה שברובע הנדון, ולחזור לישראל. "כאן אני יכולה להיות סופרסטאר, דוגמ־נית מפורסמת. בלונדון יש עשרות כמוני," אמרה לידידיה הקרובים.

אולם, דיבורים לחוד — ומעשים לחוד, דברים אלה נאמרו כשהקאריירה של יפה כפיר קפאה על שמריה. עתה, משקיבלה זריקת־מרץ וההצעות החלו זורמות אליה בקצב מסחרר, מתחיל המירוץ־לצמרת של יפה כפיר.

לפוצץ את לונדון

חולמת יפה כפיר, שיצאה לכבוש את העולם יחד עם הדוגמנית חני פרי. בעוד זו השנייה הצליחה להגיע אל צמרת עולם הדוגמנות, ונחשבת כיום אחת מחמש הדוגמניות הידועות בעולם, הספיקה יפה כפיר להינשא לישראלי, אמנון מס וללדת לו שני ילדים.

במדינה

(המשך מעמוד 42)

המיכתבים בין המחוננים לבין ועדת־ה־ שחייה בדבר הנסיעה לפורטוגל — מבלי שיידע על כך — רק אימתו את חשדותיו אלה. המאמן, שסולק מן ההתאחדות־ל־ ספורט על רקע מילחמתו בעסקני ההת־ אחדות, טען באחרונה כי מיספר עסקנים ינסו למנוע את נסיעת המחוננים לתחרות הבינלאומית הגדולה, שתיערך בלוכסמ־ בורג בחודש אפריל.

פרשת הנסיעה לפורטוגל הכעיסה גם את הורי המחוננים. ההורים טענו, שתחת נסיעות חסרות־תכלית לחו״ל, מן הראוי שוועדת־השחייה תשתדל לחסוך בכספים כדי לבנות בריכה סגורה לאימונים באיזור גוש דן.

מה שמתחשק לעסקן. בסוף השבוע שעבר, כשהמחוננים קיימו אימון בבריכה

מאמן־שחייה טלקי
לבנות בריכה סגורה

הפתוחה של מועדון ספיבק, תחת גשם שוטף, אמר בזעם אחד ההורים, שבא להחזיר את בנו הביתה: „למחוננים ש־ עתידים לייצג את ישראל באולימפיאדת מוסקבה אין בריכה סגורה ומחוממת בכל איזור גוש דן! זו בושה! בייחוד שאומרים שאין כסף, אבל נוסעים סתם לחו״ל. הבן שלי לא צריך לקבל התכווציות־שרירים מהקור, ביגלל שלאחד העסקנים מתחשק לתפוס טרמפ לחו״ל!״

מישפט

הפרט ובית־המישפט

„מאשימים את העיתונות בפגיעה בחופש הפרט, אבל הפגיעה החמורה ביותר נעשית דווקא בבתי־המישפט!״

צרור יריות פילח את דיממת הלילה, ב־1 באוקטובר אשתקד. שתי דמויות נבלעו בריצה, באחת הסימטאות הסמוכות לרחוב מרכז בעלי מלאכה בתל־אביב.

בלשי היחידה המרכזית של מישטרת תל־ אביב, שניסו לדלוק אחריהן, הפעילו את אקדחיהם. פגיסיהם הגדולים של הבלשים בלבוש האזרחי, שהאירו את דרכם, גילו כיתמי־דם רבים על המידרכה. „מישהו מהם נפגע! אנחנו נתפוס אותם,״ אמר אחד השוטרים בביטחון לחברו. שעה קלה קודם־לכן נתקבלה במישטרת מרחב הירי־ קון הודעה על התפרצות לדירה ברחוב מרכז בעלי מלאכה 20.

בשעת־לילה מאוחרת התדפק גבר אלמו־ ני, בשנות השלושים לחייו, על דלת דירתה של אשה קשישה בדרום תל־אביב. כש־ פתחה את הדלת, ראתה לפניה גבר עייף, שטוף־דם. „תני לי תחבושת,״ התחנן. את המגבת הרטובה שהגישה לו האשה הידק אל בירכו השסועה, ומיהר להתרחק מן המקום.

ב־קפיצ׳ו

חנות המתנות הגדולה ביותר בארץ-
300 מ״ר תצוגה במחלקות מיוחדות
לכלי בית, קרמיקה, זכוכית, נצרים, עץ, אהילים, תמונות,
צעצועים, בוטיק לבגדי נשים

וזה עוד לא הכל...

קפיצ׳ו

רח׳ דיזנגוף 224, תל אביב, טל. 231013
(פתוח ללא הפסקה בין השעות: 09.00-19.00)

פרסום דגש

הקץ לג׳וקים

חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה

תל־אביב — 03-450264
03-457895
אשקלון — 051-23019
ירושלים — 02-226618
חיפה — 04-712342
באר־שבע — 057-30192
טבריה — 067-50488

בפיקוח אגרונום.
רשיון משרד הבריאות 15.

השבוע
בהגרלת הפיס סך הפרסים
4.8 מיליון ל״י
פרס ראשון
750.000 ל״י
קנה לך כרטיס ובוא
לטכס ההגרלה

עו"ד מאיר זיו וידידה
חדירה לתחום הפרט

מעצר מאוחר. הבטחתו של איש היחידה המרכזית לחברו, כי במהרה ייעצר הפורץ שנפצע במירדף, לא נתקיימה. רק ב־31 בדצמבר אשתקד נעצר קארמי מאג'ד (40), פורץ בעל עבר פלילי עשיר, כחשוד בביצוע אותה פריצה ברחוב מרכז בעלי מלאכה.

היה זה אחרי שנתפס בידי שוטרים ו־נעצר ל־15 ימים, בחשד של ביצוע פריצה במקום אחר, ברחוב ריישון ברמת־אביב. השוטרים גילו צלקת בבירכו ונזכרו ב־צרור־תריסית שפצע פורץ נמלט בליל ה־1 באוקטובר.

מאותו רגע ואילך התנהלה מילחמה בין מאג'ד, בעזרת פרקליטו מאיר זיו, לבין המישטרה ושופט־המעצרים התל־אביבי, אריה אבן־ארי. עורך־הדין זיו טען בבית־המישפט, בעת הדיון בבקשה להארכת מעצרו של מאג'ד, כי אין המישטרה יכולה לכפות עליו בדיקה של רופא מישטרתי. „זוהי חדירה לתחום הפרט," טען הפרקליט הצעיר באוזני השופט.

למרות זאת החליט אבן־ארי להאריך את מעצר החשוד, ואף הוציא צו שהתפרש כאילו צריכה המישטרה לערוך את הבדיקה הרפואית אפילו בניגוד לרצונו של הפורץ.

מאג'ד עצמו טען: „אין לי מה למסור!" הוא סירב להראות את הצלקת שבבירכו לרופא, או להתייצב למיסדר־זיהוי רישמי.

כך החלה פרשת עירעורים ממושכת, שהגיעה עד לבית־המישפט־המחוזי. עורך־הדין זיו טען, והביא אסמכתות לדבריו, כי הצו לבדיקת החשוד, בניגוד לרצונו, הוא בלתי־חוקי ומהווה פגיעה חמורה בחופש הפרט.

הוויכוח הקולני, שבקע מלישכתו של השופט אבן־ארי והתנהל בינו לבין עורך־הדין זיו, שימש ימים ארוכים לאחר־מכן נושא־השיחה העיקרי במיזנון בית־המישפט. לבסוף שוחרר החשוד אחרי 20 ימי מעצר, מבלי שייבדק על ידי רופא.

„החלטה מוזרה". פרקליטים רבים טוענים, כי באחרונה היו מיקרים נוספים של חדירה לתחום הפרט מצידו של השופט אריה אבן־ארי. כך, למשל, הם מזכירים, הוציא השופט צו שאסר על חשוד לקחת טרמפיסטיות במכוניתו. זאת, אחרי שהובא לבית־המישפט כחשוד בניסיון לאנוס טרמפיסטית.

במיקרה אחר הוציא אבן־ארי צו, האוסר על חשוד ללגום משקאות אלכוהוליים. יעקב אלברדס (37) הובא לפניו כחשוד בתקיפת אשתו שהיה בגילופין. בהקשר זה טען אז יומטוב זהב, עובד הלישכה הסוציאלית המחוזית ביפו, כי „החלטת השופט מוזרה מאין־כמוה. כיצד ניתן לצוות על אדם להינזר משתייה? בכוח החוק?" דיעה דומה השמיעו גם עורכי־דין ותיקים.

מי פוגע בחופש הפרט?. „מאשימים את העיתונות בחדירה לתחום הפרט ובפגיעה בחופש הפרט," טען השבוע פרקליט תל־אביב נודע, שביקש שלא לנקוב בשמו. „אבל, הפגיעה הכי חמורה בחופש הפרט נעשית דווקא באולם־המעצרים של בית־המישפט בתל־אביב."

לדוגמה סיפר אותו פרקליט: „לקוח שלי הובא למישפט לפני השופט אבן־ארי. עוד לפני שנסתיים המישפט והושמעו נאומי־הסיכום של ההגנה והתביעה, לחץ השופט על הכפתור שבקצה הדוכן שלו, והזעיק את הליווי המישטרתי. הרי זה כאילו הוא קבע שהנאשם יילך לכלא. עוד לפני שנסתיימו ההליכים הפורמליים ה־הכרחיים של המישפט.

„ואכן, אותו נאשם נשפט לארבעה חודשי מאסר בפועל, למרות שההחבירה בכלל לא דרשה זאת. כשאמרתי את זה לשופט, הוא סירב להגיב ורק חרץ: ‚אני כאן השופט!'"

על מיקרים אלה ואחרים הגישו כבר תלונות אחדות, בעל־פה, ללישכת עורכי־הדין. בקרוב עומדים פרקליטים מסויימים להגיש תלונות בכתב, לפרסם מאמרים בנושא ולדרוש בירורים עם הנהלת בית־המישפט.

סיכם אותו פרקליט תל־אביבי: „מה שהמישטרה ובתי־המישפט אינם מסוגלים לתפוס זה שכל אדם, אפילו הוא חשוד, זכאי לסרב לשתף פעולה עם המישטרה. אם הדרך לאכיפת החוק תהיה צווים בלתי־חוקיים, מעצרים ממושכים ומכות־רצח, נוביל את עצמנו לאבדון."

דרכי־אדם

שפתיים + מכחול = חיים

כדור שנפלט שיתק את גופו — הציורים שחוא מציירבאמצעות פיו נתנו טעם חדש לחייו

מחלקת החיילים יצאה לפעולת־אבטחה שיגרתית בגבול הצפון. לפתע נפלט כדור של אחד החיילים, ונגעץ בחלקו העליון של עמוד־השדרה של יוסי זינגר, מאנשי המחלקה. הוא הובהל לבית־החולים, ורק אחרי מאמצים קשים מצד הרופאים, ניצלו חייו. לבסוף, כאשר שבה אליו הכרתו, בישרו לו את בשורת־האיוב.

העלם הצעיר, שופע־החיים, היה למ־שותק בידיו וברגליו. הוא רותק לכיסא־גלגלים, לכל ימי חייו, כמעט ללא יכולת לתפקד. „זה סוף הדרך," אמרו הכל, ויוסי מצא עצמו בתוך מציאות מחרידה, כו־אבת, זרה לו לחלוטין.

שנתיים היה מאושפז בבית־החולים, עבר טיפולים ממושכים, וכשיצא, נחמתו היחי־דה היתה ידו הימנית, שהחלה מתפקדת מעט. הוא החל מנסה להסתגל, להתגבר על תחושת החידלון וחוסר־האונים, למצוא טעם חדש לחייו. ואז החליט לעשות את הבלתי־אפשרי — להפוך מנטל על סביבתו לאדם יוצר.

מאמץ אדיר. החברים נדו בראשיהם בספקנות. אבל יוסי נשך שפתיים, וגמר אומר להילחם. בשנת 1966 החל מצייר, אך ידיים לבצע זאת לא היו לו. „החלטתי לצייר עם מה שיש," הוא מספר. „אם אין ידיים — אצייר בפה." במשך שלוש שנים למד את הטכניקה, נעזר במכון אבני, וגילה עולם חדש. שעות וימים היה יושב ומ־צייר, מחזיק את המיכחול בפה ובמאמץ אדיר מחבר קו לקו.

„הרבה זיעה ודמעות שפכתי כדי לגמור כל ציור," מספר יוסי. „הציור בפה קשה במייוחד. אני צריך להגיע לדרגת דיוק מכסימלית, להזיז את הראש והצוואר ב־מאמץ עילאי, כדי להשיג קו שצייר רגיל עושה בשניה."

לפני שנים אחדות הגיעו לישראל נציגי האירגון הבינלאומי של ציירי פה־ורגל. הם הופנו אל יוסי, וגילו בו כישרון מזהיר.

(המשך בעמוד 54)

adas עושה לך יופי

ADAS
תכשירי טיפוח, איפור ויופי מעולים לכל סוגי העור.
להשיג בתמרוקיות המובחרות,
בשק"ם, המשביר לצרכן וכל בו שלום.

שאלו בחנויות של "מבצע ניחושון ADAS-BRUT"
וזכו בפרסים נהדרים.

בואו נרוץ

גם אתה יכול.

גם אתה מסוגל לרוץ להנאתך ולהפחית בכך ממשקל גופך. הריצה היא הפעילות היעילה ביותר לשיפור הבריאות ולשחרור ממתחים. מבצע צב"ר (צעיר, בריא, רענן) הכין למענכם חוברת מצויירת ובה הדרכה כיצד לרוץ נכון בבית, בשכונה ובחיק הטבע.
שלחו גלויה למבצע צב"ר, ת.ד. 33311 תי"א, ותקבלו חינם את החוברת: "בואו נרוץ".

במחנה

במחנה

„... אידיאולוגיות ריאקציוניות בציבור יכולות לשלול התפתחות לשונית... לשון אינה חיה מפי מחמירי המדקדקים המחטטים בספרים עתיקים... את הלשון החיה מעצבת החברה המשתמשת בה...

עיברית ישראלית

השפה העיברית היא יצור חי

● התפיסות בכל העולם על התפתחות הלשון אחרות מאשר לפני 50 או 60 שנה, ובוודאי שגם אצלנו אנו עדים לתופעה הזאת. התקופה הזאת, המאה ה־20, היא „עידן תיקשורת־ההמונים", והתפתחויות עצומות חלו בכל הלשונות, גם לשונות בעלות ותק גדול ושנים ומסורת של דיבור. על אחת כמה וכמה בעיברית, שהיא בעצם העיברית־החדשה, שנולדה רק לפני 90—80 שנה, ועל־כן התפתחותה מואצת ביותר וחלים בה שינויים עצומים. הטהרנים אינם מכירים בהתפתחויות האלה, ורואים בהן השפעות לועזיות, חוסר למדנות, חוסר זיקה למקורות, ויצירות וולגאריות שנעשו מבלי להתחשב בחוקי־הלשון.

● הדברים האלה נכונים במידה מסויימת. תרגומים כמו „ליל שישי" במקום „ליל שבת" לפי הרוח העיברית, פסולים. אבל אם אתה אומר „שבר את השיא", אין בזה שום פסול. בהתחלה זה נראה מוזר, ואחרי זמן מתברר שאין בביטוי סתירה לרוח הלשון העיברית. אפשר לומר „שבר את צמאו", וגם „שבר את שיאו".

● העיברית היום, קודם כל מאפיין אותה השינוי המתמיד. השינוי הוא כמובן בכיוון של התפתחות. כל יצור חי משתנה. העיברית החיה שבפינו משתנה, מתפתחת בתחומים שונים. מבחינת הסיגנון, רהיטות ההבעה. מבחינת הרחבת אוצר־המילים, סטנדרטיזציה מסויימת של המיבטא. יש הבדל בין הגייתם של יוצאי עדות־המזרח, המתיזים כהלכה את הח"ת והע"ן לבין המיבטא הרגיל. השורר, שאינו מבדיל בין ההגאים האלה. הכתיב שהיה עד לפני כמה עשרות שנים כתיב־חסר, הולך ומתמלא, וכבר נקבעו לו כללים שלאט־לאט מאמצים אותם בעיתונות ובספרות. מכל בחינה ובחינה, העיברית מתקדמת וחלים עליה פחות או יותר הוקים של התפתחות לשון. כך שלבטל את ההשפעה של לשונות לועזיות אינו עולה בקנה אחד עם תפיסה של התפתחות־לשון.

כאשר אין ענפים — אין עלים

● מילחמתי העיקרית היא בשדה הלשון, ונישקי הוא המילים. בשנים האחרונות נתפרסמתי בוויכוחי עם אבא בן־דויד". היינו יחד בצבא הבריטי, בגרמניה יחד את האוניברסיטה, ובמשך כ־20 שנה היינו יושבים יום־יום, ודנים בלשון. בהרבה דברים דיעותינו היו שוות — אבל בעניין התפתחות הלשון, לעיתים קרובות, היינו חלוקים זה על זה בוויכוח קולני למדי. לדעתי, בן־דויד אינו מביא בחשבון את גורם התפתחות הלשון. יש לו דיעה — שהלשון בימינו משובשת ואינה מפותחת, ולכל מה שאנו קוראים התפתחות, הוא קורא „התפתחות" במרכאות ושולל את המהלכים החדשים בהתפתחות הלשון. אין שום ספק שהעיברית שלו שורשיה מרובים, אבל ענפיה מועטים; וכאשר אין ענפים, אין גם עלים, אין נשימה, ואם אין נשימה אין נשמה. על־כן, לעיתים קרובות העיברית שלו חנוטה.

בן־דויד אסר, למשל, ברדיו לומר „ביום החמישי הקריב" ואיש אינו יכול להבין מדוע. לדעתו, אם אתה מספר ביום שני שאתה רוצה להיפגש ביום חמישי עם פלוני־אלמוני, אתה מוכרח להגיד „ביום החמישי הבא". הוא אסר גם לומר „המדובר" בה"א־הידיעה. הוא נלחם מלחמה־קשה במילה „ביצוע", מפני שהוא מצא שהמילה „ביצוע" יש לה במישנה הוראה אחרת, ועל־כן הוא תובע להשתמש במילה „עשייה". איסורו נשען על מישענת קנה־רצוץ.

● ידוע שהמילים מתפתחות התפתחות ענפה ורחבה, למשל המילה „קרב" היא מהשורש ק־ר־ב, כלומר: לחיות קרוב, מפני שבאותה תקופה היו בישעת־קרב ניגשים זה אל זה. אבל היום בקרב בכלל לא מתקרבים זה אל זה. המילה „לבקר" באה משום שאנשים הלכו לבקר בבוקר, ולא בלילה, כי לא היה חשמל ולא היה אור. אנשים היו הולכים לבקר או „לשחר" בשחר. אז היום לא תוכל לומר „לבקר", מפני שזה מלשון „בוקר" ואתה בא לבקר בערב? התלות האטימולוגית מגוחכת, לעיתים.

● לפני כמה שנים התחילו ליישב את „חבל הבשור", ואז יצא מישהו מהסוכנות היהודית וכתב בעיתונים מיכתב שבו ביקש מהציבור שלא לומר „הבשור", כי זה שם־פרטי של מקום, ואין להוסיף ה"א־הידיעה. כתבתי לו שיסלח לנו מאד, אומנם התיכנון שלכם הוא דבר חשוב, אבל היה התיכנון־הראשון בימי יהושע בן־נון, ושם כתוב „הבשור" — זאת־אומרת שמותר. והיום מדברים על „חבל הבשור".

טוהר־השפה

● העיברית אינה שפה טהורה. החל מתקופת־המיקרא, ומכל תקופה שיש לנו רשומות עליה, קלטה העיברית מילים מאשורית, אכדית, ארמית, פרסית, יוונית ורומית. יש לנו מאות מילים יווניות ורומיות שאנחנו משתמשים בהן היום, נאמר: ארנק, ספסל, תיק, הגון ועוד מאות מילים כאלה. בתקופה האחר־יוונית והרומאית, העיברית היתה נתונה להשפעת הערבית, ואחר־כך להשפעת לשונות אירופה. ההשפעה הזאת היא גם במובן המילולי של קליטת־מילים, וגם במובן התוכני. תורגמו ביטויים, ואנחנו יודעים על ביטויים בתלמוד כמו „ניכסי צאן ברזל" שתורגמו מילולית מהלטינית. תהליך זה נמשך גם בימינו. אנו עדים למספר רב־מאד של מילים לועזיות בעיברית, ויחד עם זאת קיים תהליך של עיברור* מילים לועזיות, וקבלתן בעיברית.

● רק אם שולטות אידיאולוגיות ריאקציוניות בציבור, הן יכולות לשלול התפתחות־לשונית כזאת. באיטליה בימי שלטון מוסוליני, בפולין, בגרמניה — ולא הייתי אומר שהלשון העיברית בהתפתחותה היא שמרנית. היא פתוחה. לשון כמו האנגלית, שבה מיספר עצום של מושגים, מילים שונות, מכל ההיסטוריה של התפתחות־הלשונות שנבלעו ולא נודעו כי באו אל קירבה של האנגלית. אצלנו יש גורם חיצוני של שורש ומשקל שעושה את המילים הלועזיות שאנחנו מקבלים בימינו, ניכרות במצעדן הזר. מילים כגון פוליטיקה, מתימטיקה, היסטוריה, פילוסופיה, פרופורציה וכן הלאה — אינן בנויות על־פי הדגמים של השורש, מישקל, ובניין של הלשון העיברית — ורק צורות כמו „טילפן" ו„פינטז" או „סיבסד" משתעבדות לדגם עיברי. אנחנו מקבלים אותן למרות שחלוצי העיברית המודרנית, אליעזר בן־יהודה וחבריו, אסרו אימוץ מילים לועזיות. אבל העמדה הנוקשה הזאת נתרופפה כבר בימי העלייה השנייה וכיום אנו מאמצים הרבה מילים לועזיות. בתחילה היו הרוסית והלשונות הסלאביות — מקור המילים הלועזיות ואנו עדים לכך גם בסיומות: שלמילים כגון „מתימטיקה", „מוסיקה" וכן הלאה. אנחנו אומרים „פרופורציה", או „קומבינציה" ואלה, כאמור סיומות סלאביות. לפעמים אנו מוסיפים סיומות עיבריות, מוסיפים יו"ד שהוא סיום עיברי של שמות־תואר. אנחנו אומרים: פרוגרסיבי; רנטאבילי; ריאקציוניוי וכן הלאה.

נוצרת „לשון־בינונית"

● התהליך המאפיין של התפתחות העיברית בימינו הוא מעשה גיבוש, כלומר, הלשון נעשית יותר ויותר אחידה. הייתי אומר שהחופשיות להשתמש בעיברית

מונולוג

ד"ר ראובן סיוון, יליד ירושלים, בוגר הגימנסיה העברית ובית־המידרש למורים על־שם דויד ילין. עבודת הדוקטוראט שלו עוסקת ב„צורות ומגמות בחידושי הלשון בעיברית בתקופת תחייתה". סופר, עורך ומתרגם. מרצה במיכללה על־שם דויד ילין בירושלים, חבר הוועד־המנהל של האגודה הישראלית לבלשנות שימושית. ניהל מדורי לשון בשירותי־השידור ופירסם מחקרים ומאמרים רבים בענייני חינוך ולשון. ספריו: „לקסיקון לשיפור הלשון"; „מדריך הכתיב המלא"; „על אובני לשון ימינו"; „מבחר ניבים ומימרות"; „המילון העליז"; „אוצר מימרות שנונות" ועוד.

לא רק בימינו, אלא גם ב־1700 השנים שבהן לא היתה העיברית שפה מדוברת, והיתה ספרות עצומה בלבד, וביטויים שונים קיבלו משמעויות הרבה יותר נרחבות, כוללניות, מאשר בביטוי המקורי. אחת הטענות של בן־דויד היא שביטויים רבים אנחנו מתרגמים מלשונות אחרות. אבל למילה יש התפתחות, יש חיים, ואי־אפשר לקבוע את התפתחותה של מילה לפי אטימולוגיה* בלבד.

---

* מחבר „לשון מקרא ולשון חכמים", אחראי על לשון קרייני „רשות השידור" ומחבר „מדריך לשון לרדיו ולטלוויזיה".

* (ידיעת האמת שבמילה) חקירת שורשי המילים, גיזרותיהן ויחסיהן למילים אחרות באותה לשון עצמה או בלשון אחרת; תורת הדיקדוק של מילים וגיזרותיהן.

* תרגום מילה מלועזית לעיברית (בעבר השתמשו ב„שיעבור" או ב„עיברות").

בדרך שכל אדם רוצה בה, מבלי שהוא יכוון ללשון הסטנדרטית והמקובלת על הכל, הולכת ומתרופפת והעיברית כיום, יחסית, סטנדרטית הרבה יותר. לא הייתי אומר שעגנון יכתוב כמו משה שמיר או סופר אחר של ימינו. אנחנו מדברים על לשון־בינונית. על לשון־העיתונות ושאר אמצעי־התיקשורת. הלשון־הפובליציסטית. למעשה הלשון שאנחנו מדברים בה יום־יום ולא הלשון־הבלטריס־טית, כלומר האמנותית, שמשתמשים בה בשיר, בסיפור ובדימיון.

● לשון־הדיבור מבוססת על הסיפרות, והיא התחילה להתפתח בהשפעת הסיפרות ויצרה לעצמה גם התפתחויות משלה, ואחר־כך היא השפיעה על הסיפרות. המרחק בין לשון־הדיבור ללשון־הסיפרות מצומצם, למשל, מאשר בערבית. יש הבדלים. כאשר אדם כותב — הוא שוקל ובוחר את המילים בצורה יותר אלגנטית מאשר בדיבורו היומיומי. לשון־העיתונות, במובן זה, קרובה אל לשון־הדיבור, ואיני יכול לעשות השוואות־סיפרותיות ללשון־הסלנג המדוברת מאחר שאין כותבים בה. לשון־העיתונות היא אחידה, כאשר אותם מונחים וצירופים מופיעים בכל העיתונים. הסיפרות עומדת ברמה יותר גבוהה — הלשון־הבלטריסטית היא הרמה־העליונה של הלשון, הלשון־הפובליציסטית היא הרמה־הבינונית, וכפי שהגדיר אותה פרופסור חיים רבין „הלשון־הבינונית" והיא בעלת־רמה באלגנציה שלה, בשלמות וגם באחידות שלה.

● יורם ברונובסקי, בסיפרו מסה על הלשון שיצא לא־מכבר, אומר שאולי המחמאה הגדולה ביותר לאקדמיה ללשון העיברית תהיה באמירה שאין בה עוד צורך. הוא התכוון לומר שהלשון כבר מתפתחת התפתחות טיבעית, ואין צורך באיזה גוף עליון ומכוון, בייחוד שאנו עדים לתופעה שפעמים האקדמיה דורשת דרישות מסויימות והציבור בוחר אחרת. למשל, המילה „תיסכול" שנתקבלה בציבור והכל מקבלים אותה, המילה נתקבלה על־ידי ועדה, וכאשר באה ההכרעה באקדמיה לאשר את המונח הזה, קמה צעקה ודרשו להשתמש במונח עיברי־מקורי „מפח־נפש" או „מפח" לעניין „תיסכול", אלא שקביעת האקדמיה לא נתקבלה על־ידי הציבור. אבל במיקרים אחרים, כשהיינו נוהגים לומר „כיסוי" לעניין סיקור של אירוע, האקדמיה הציעה שלא להשתמש במילה „כיסוי", מפני שלטעמנה זה תרגום מאנגלית, והציעה את המילה „סיקור" — והמילה הזאת מתקבלת יותר ויותר. לעומת זאת, מילחמתה של האקדמיה במילה כמו „גיבוי", המתורגמת מאנגלית, אינה מצליחה משום שהאקדמיה הציעה מונח אחר, „תימוכין", שהעיתונאים והסופרים אינם רוצים להשתמש בו.

● יש מילים המקובלות על הכל. אזכיר, למשל, את המילה „מתוחכם" שעליה גאוותי, מכיוון שאני המצאתי אותה. ואעידה לי עדים נאמנים את ח"כ אבא אבן ואת אריה אורגד. הרי בלתי־ניתן לעברר את המילה סופיסטיקייטד ל„ספסטקטד", ואז נתתי דעתי ששורש־המילה מ„סופיה"־חוכמה, ובאתי למילה „מתוחכם" והמילה התפשטה, והגיעה עד ל„נשק מתוחכם". סיפרתי את סיפור המילה לתלמידותי, ואחת אמרה: „למה אמרת מתוחכם? יכולת לומר „מחוכם"." ואז התחלתי לגמגם, וקפצה תלמידה אחת ואמרה: „חשבת על המילה „תחכמוני"," ורציתי לתת נשיקה לאותה נערה, מפני שלמדתי בבית־הספר תחכמוני ומי יודע, אולי, מתחת לספר־התודעה, המילה „תחכמוני" השפיעה על יצירת המילה „מתוחכם".

העברית בשנת 2000

● אחד התפקידים של הבלשן הוא לפזר דיעות ואמונות טפלות, ובזה לכוון את התפתחות הלשון. אלה שהם חסידים גדולים של „התערבות" בחיי־הלשון, סבורים שלשון שהם אינם יכולים לרסן, שאינה מושפעת מהם — היא לשון נפסדת, מוטעית ומשובשת. אבל לשון אינה חיה מפי מחמירי המדקדקים, אלה המחטטים בספרים־עתיקים שרק על־פי טופס לשונם צריך לנהוג. את הלשון החיה מעצבת החברה המשתמשת בה על־כל גווניה, ושום חברה אינה ממלכת־כוהנים וגוי קדוש. אבל אלה הטהרנים זעופי־הפנים האלה, חוששים שמא ייבטל הטעם לקיומם, ונאחזים בקרנות־המזבח בטענם שהלשון החדשה הזאת, נפלאת היא מכל הלשונות החיות, ושימושיה אינם אלא שיבושים, והשפעות שהיא מושפעת מלשונות זרות אינם אלא תרגום. אם היה קורטוב של אמת בהנחות האלה בראשית ימי תחיית־הלשון, הרי קורטוב זה משול לאפס בימים אלה. כל מי שפוקח את עיניו, ובעיקר כורה את אוזניו, ללשון במהלכה בין שתי נקודות במהלך הזמן — נוכח בעליל בכיוון המובהק לסטנדרטיזציה, לנורמאליזציה, לאוצר־מילים ולסיגנון עשירים יותר ומגוונים יותר, וחש שהאפשרויות להבעה מדוייקת יותר ונאה יותר — היום.

● אסור לנו להביט על הלשון, ובייחוד על הלשון העיברית, בצורה דסקריפטיבית, כלומר בצורה סינכרונית. ודאי שהרשמים מצילום העיברית ברגע זה אינם כל כך מעודדים, אבל אם אנחנו עושים צילום דומה של העיברית לפני 30 שנה, ולפני 60 שנה, ולפני 90 שנה — אנו רואים השתפרות מתמדת. הלשון עוברת תקופת־הרצה והדברים נעשים יותר ויותר חלקים, יותר שוטפים וקול־חים, ויותר ויותר אלגנטיים.

● אנחנו גם יכולים לשפוט על עתיד הלשון העיברית על־סמך העבר. בלי שום ספק, אם אנחנו רואים את התהליכים של התפתחות הלשון בעבר, ואפילו בעבר הקרוב. אפילו ב־90—80 השנים האחרונות, הלשון התעשרה במיספר מילים גדול, ובאלגנטיות יותר גדולה של הבעה, בהיווצרות מיבטא אופייני לעיברית הישראלית. הדברים הולכים ומשתכללים, ואין סיבה שלא נאמין כי בשנת 2000, למשל, התהליך הזה של התפתחות ייללך ויגבר, ואנחנו נגיע לידי יצירות סיפרותיות יותר משוכללות, יותר מדוייקות בהבעתן, נגיע לידי דיבור יותר רהוט, יותר שוטף, יותר קולח, ונגיע לידי סיגנון עיתונות יותר אכספרסיבי, יותר מגוון, יותר משקף את הלשון בהתפתחותה.

חדוות הבלשן

● אחרי מילחמת יום־הכיפורים כתבתי שלושה סיפרי הומור. בגלל הימים הקשים של המילחמה, האווירה המדכדכת שאיני רואה שהשתפרה בהרבה עד עכשיו, חזרתי אל נטייה שאותה אולי ירשתי מאבא עליו־השלום*. נדמה היה לי, ועדיין אני מחזיק בדעתי שההומור הזה, ועצם זה שאנחנו יודעים לצחוק על עצמנו ולא רק על חשבון הזולת, גם על החשבון של עצמנו — הישראלים, הדברים האלה הינם מרפא לשפיות. או, כפי שאמר אנרי ברגסון: „הצחוק — הוא הכוח המתקן, המונע אותנו מלהיות בלתי־שפויים."

● יהודים אוהבים להתלוצץ, בייחוד בימים קשים. הרי אנחנו יודעים על הבדיחה הגלותית שכינס אותה דרויאנוב**, דווקא בימים הקשים בגלות מצאו היהודים נחמה־פורתא בבדיחות השונות, והתבדחו על חשבונם ועל חשבון הגויים, וכל התופעות שמסביבם. נראה לי שתקופה דומה לזו — ואני משתמש אפילו במילה „גלות" — היא אצלנו עכשיו בשנים האלה. בתור בלשן, שהלשון נישקו, אני מוצא חדווה מסויימת בכך שאני יכול להלביש מימרות לועזיות בלבוש עיברי מייוחד־במינו, בהומור שאינו עולה בקנה־אחד עם בוז והתמרמרות. ההומור בספרי אינו סאטירה — אלא חדווה.

---

* קדיש יהודה סילמן (1880—1937), משורר, סופר, מורה והומוריסט, שהיה ידוע בציבור של ארץ־ישראל הקטנה.

** „ספר הבדיחה והחידוד" מאת א' דרויאנוב, הוצאת „דביר".

(איש) רוח

צאן ברזל

בדומה לפעולת־הפרשה המתרחשת לאחר הפרייה, תוקף את עם ישראל, אחת לכמה זמן „המצפון־הלאומי" שלו, המתגלם בדמות „איש־הרוח" מיספר 1 של ה־מדינה — ס. יזהר.

פעם הוא מדבר על „חינוך לערכים", פעם אחרת על „תל אל־זעתר" ובשבוע שעבר הוא טרח וירד למיגדל־השן, שאותו הקים לעצמו בעמל רב, על־מנת להתיז את מרירתו ומרתו על העם הישוב בציון.

הפעם הטיח יזהר סמילנסקי (ס. יזהר) דברים כדורבנות על המשבר במדיניות־השכר הממשלתית, ואמר: **אבל הממשלה חייבת לדעת — כל ממשלה — כי עם לא קונים בשום מחיר. וכי עם לא משחדים בשום שלמונים. וכי אם הפרט אסור במתן שוחד — הנהגת העם מתמוטטת ומשתטת עימה בכך הכל...**

יריעתו הנוכחית של ס. יזהר על העם המושחת הזה, וקצפת המילים שבמהלכה הוא טוען כי „עם לא משחדים בשום שלמונים", מלבד שאינה עומדת במיבחן שנות המדינה, אינה עומדת גם במיבחן „אשי־הרוח" שעטה יזהר על עצמו. לא משנה אם טענותיו צודקות או לא. ידיו אינן נקיות מאותו „שיחוד עם" — והוא משולל סמכות מוסרית כלשהי לטעון את טענותיו.

שנים רבות ישב ס. יזהר כנבחר־ציבור, כחבר־כנסת מטעם מפא"י, ואחר־כך מטעם רפ"י, והצביע עד אין ספור הצבעות־כלכליות, בתוקף הוראת ה„מצליף" הסיעתי שלו, הצבעות שחלקן אינן מבוטל ביצירת האקלים הכלכלי והתרבותי של היום. חלקו האישי של יזהר בהתמטטות הנהגת העם, אינו נופל מן החומר שבמששי־השחיתות של המושחתים שבין אנשי־הציבור במדינה.

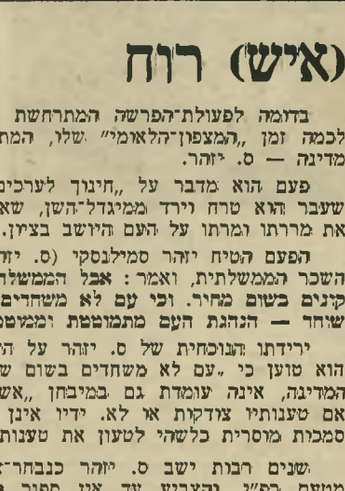

ס. יזהר
מרתו ומרתו

מלבד אחריותו־האישית של ס. יזהר, ואחריותו־הפרלמנטרית למתרחש כיום, הרי בתוקף כך שהועיד עצמו לשמש מעין „מצפון־לאומי", הוא מתעלם מכך, שבמהלך תקופה, שבה נבחר לכהן כחבר־כנסת מן המניין, בשכר־מלא, הוא השיג לעצמו מילגת־לימודים באוניברסיטת הרווארד, ועבר להתגורר בארצות־הברית, בעוד משכורתו כחבר־כנסת ממשיכה להשתלם לו בארץ.

רק התמרמרות ציבורית רחבה הביאה אותו לוותר על הברורתו בכנסת.

בינתיים, מוטב שס. יזהר ימחוק מעל פניו את הבעת הצדק המתחסד, וישוב להסתגר במיגדל־השן שלו, השוכן בינות לפרדסי רחובות. שם הוא ילטף לו את כריכות ספריו, ואת מיבחר נאומיו כפי שהובאו ב„דברי הכנסת" — ויהרהר קימעה קודם שישחרר את חרצובות עטו, להוכיח עם שלם והנהגתו — במעל.

חיסול חשבונות

בחטף

יותם ראוכני
סיפור עכשיו

מחברת מפורסמת, שספר חדש משלה ראה אור באחרונה, כשהוא מעורר מח־לוקות רבות, פנתה להוצאת־הספרים שבה ראה הספר אור, תבעה ממנה לפרסם את פרשנותה־שלה על הספר, כמבוא למהדו־רתו השנייה ● אש"ף קיבל באחרונה החלטה להקים מועצה מייעצת לתיאטרון פלסטיני. בראשה יעמוד נשיא איגוד הסופרים הפלסטיניים **עאבדין כז'יסו.** ההצגה הראשונה של התיאטרון הפלסטיני תועלה בקרוב בכוויית, משם ינדוד התי־אטרון עד שימצא מקום־קבע במדינה ה־פלסטינית המיועדת ● בימים אלה ראתה אור חוברת חדשה של כתב־העת לסיפרות עכשיו, ובה סיפור מאת **יותם ראוכני,** סיפור על רקע תש"ח של **יורם קניוק** ויצירות נוספות ● בחוברת החדשה של כתב־העת ס/קריאה, העומדת לראות אור בקרוב, תתפרסם „קטילה" על המשורר **אשר רייך** מאת המשורר **יאיר חורי־ביץ.** ציפורי־שיר האמונות על המתרחש בבורסת השירה העיברית, מצייצות שהמדובר בחיסול־חשבונות של אנשי ס/קריאה עם אשר רייך, אשר שיבש את תוכניותיהם בראשית שנה זו, כאשר שימש חבר ועדת־השופטים להענקת פרס ברנר ● סגירת כתב־העת קשת **שבעריכת אהרן אמיר** ואי־התמדת הופעתם של כיתבי־העת האחרים, הביאו להתארגנות של כמה יוצרים, המתעתדים לפרסם כתב־עת חדש, בחסות אחת מהוצאות־הספרים. ייחודו של כתב־עת זה יהיה בכך שיפרסם יצירות בילבד וימנע עצמו מביקורות כלשהן, מתוך כוונה להתמיד בפרסום יצירות בעלי אופי נסויי ואוואנגרדי יותר מן המקובל בכיתבי־העת הקיימים ● קרן־התרבות ישראל־אמריקה תעניק בשבוע הבא למחזאי **יעקוב שבתאי** (נמר חברברות, כתר בראש, הנבחרים על־פי **אריסטופנס**) פרס יצירה בסך 30,000 ל"י. בעבר ניתנו פרסי היצירה של הקרן לפסל **פינחס עשת,** לסופר **עמוס עוז,** למלחין **סרג'יו נטרא** ולצייר **מיכאל דרוקס.** ● בימים אלה שוהה בארץ מישלחת־סופרים בריטית, שחבריה מבקרים בישראל כ„שיבעה מבחירי סופריה של אנגליה." הסופרים הם: **לורד ויליס; פיי וֶלדון; ברנים רובנס; ברייס ביינברידג'; ויליהלם טרוור; מלווין ברג'ס ואיריס מורדוק.** למעשה, הגברת מורדוק היא חברת המישלחת היחידה הנמנית עם „בחירי סופריה של אנגליה."

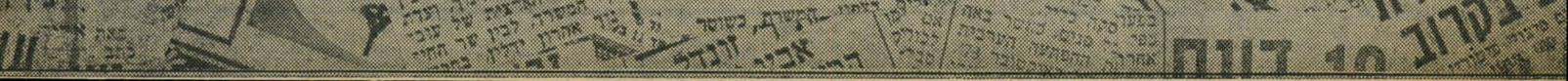

תשבץ העולם הזה 2064

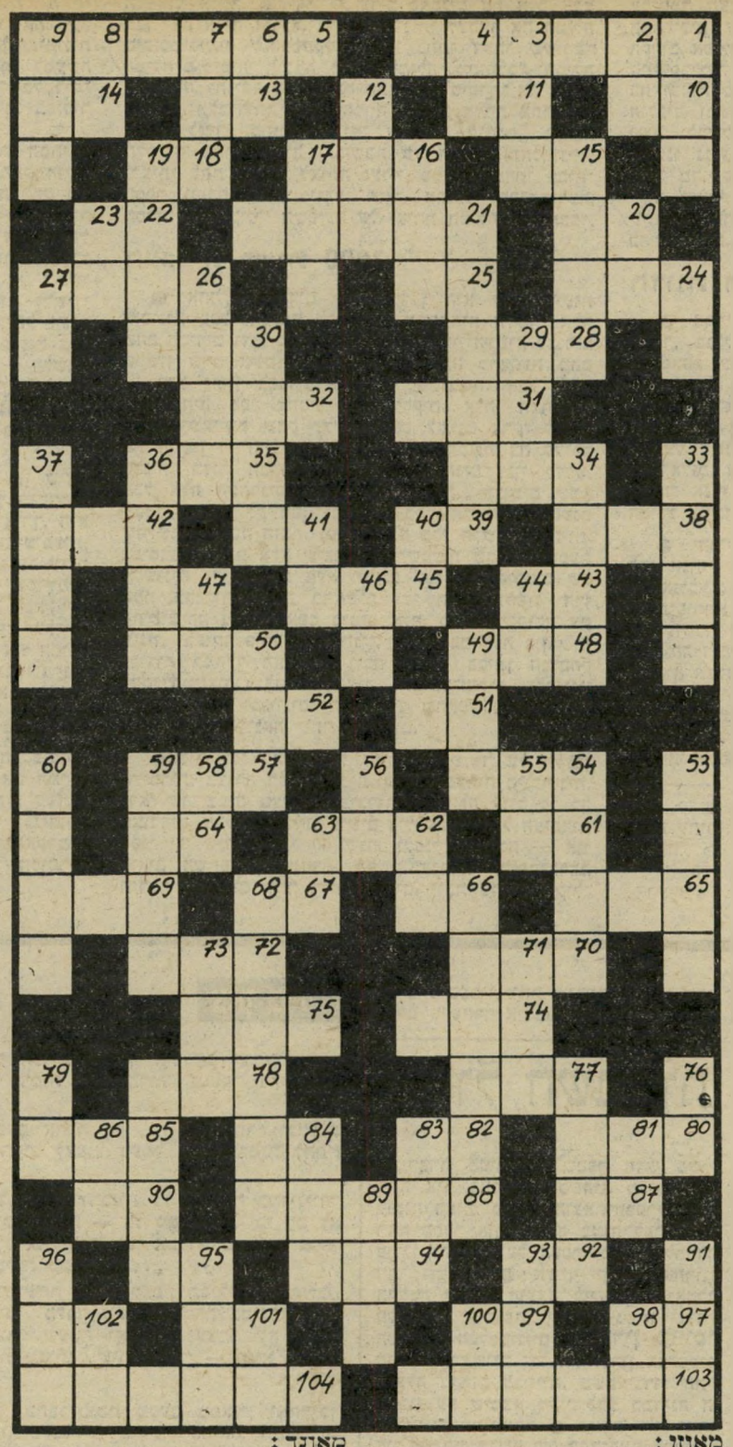

מאוזן:

1. עץ־נוי גבוה ממישפחת המישיים; 5. סידור־שיער; 10. שר; 11. מחדדשי השנה העיברית; 13. נוזל החיים; 14. מבלה את הלילה; 15. במקום הזה; 16. תרנגול; 18. בן־אדם; 20. כלי־קיבול גדול; 21. מכורה; 22. צאצאה; 24. מין מישחק־קלפים; 25. שייך ל־; 26. בעל־שיאים; 28. מיכסה הפתח; 30. מיזמור; 31. מישכן; 32. עובד במספרה; 34. בחן, עיין; 35. חבל עבה; 38. בקע; 39. בת־קול; 41. שאין נשמה באפו; 42. יחידה בכרם; 43. גוי גדול; 45. מונרך; 47. מפני ש־; 48. צינה; 50. עובד בבית־מרחץ; 51. משיבטי ישראל; 52. מידת־שטח קדומה; 54. יצהר; 57. מתאים, הולם; 61. אדון; 62. מט דק; 64. תנו־עת מים בים; 65. תם; 66. מכלי־העבו־דה; 67. עליך לדעת!; 69. החרשה; 70. גן; 72. מן הבקר; 74. עצם; 75. עיר גדולה; 77. אבי אשתו; 78. מלחין גרמ־ני; 80. דומה ל־; 82. שן הפיל; 84. נועם, רוך; 85. מחבר „מרג'ורי מורנינג־סטאן" (ש"מ); 87. כלי־קיבול; 88. מין ציפור המצויה בארץ; 90. ניתן שכם; 92. מכשף; 94. שקט, הס; 95. סימן־הכפל; 97. מכניס בבריתו של אברהם; 99. ידי בלי סוף; 101. מיניסטר; 102. מסולם־הצלילים; 103. תשלומים; 104. עיריים.

מאונך:

1. מקדים את הרעם; 2. קידומת הולנ־דית; 3. כמו 57 מאוזן; 4. בעל־חיים איטי; 6. מכשיר־ענוויים; 7. מטיל־רימון; 8. לא כבד; 9. מחכמי ישראל בתקופת בית־שני; 12. שכול; 15. לבלר; 16. „שער!"; 17. הציא דבש מהכוורת; 19. נשבר בנקל; 20. כינוי; 21. מהסה; 23. חדר באונייה; 24. בילבד; 26. חתך לשבבים; 27. חומת־מים; 29. מין אריג המשמש לכובעים; 30. מסימני הסתיו ב־עצים; 33. סליל; 34. קיבוץ בגליל־העליון; 36. כלי־קיבול לנוזלים; 37. דו־רון; 40. בגד־שרד (הפוך); 41. עלוב־נפש; 44. ועוד, בנוסף (הפוך); 46. בשבילך; 47. כלל הדברים; 49. נרתיק החרב; 50. ודאי, ברור; 53. ההוריקן הוא כזאת; 54. מין עשב־תבלין; 55. לא טעים; 56. רקב; 58. לאט־לאט; 59. הרחק מכאן!; 60. דיבור; 62. נפחת את נשמתך; 63. ילד בלי ראש; 66. אפרוח שלי; 68. מין ציפור קטנה; 71. ציר הדלת; 73. עגלון; 76. מלחין גרמני; 77. מסימני הניקוד; 79. בעל עובי מועט; 81. מושת על כל אזרח; 83. ציפור־שיר קטנה; 84. כינוי־חיבה ליחזקאל; 86. מונח בתורת־החשמל; 89. מכונית המיד־בר; 91. בהרת־קיץ; 93. צאצא החיה; 95. הכלאה בין חמור לסוס; 96. ממצבי הת"ס; 98. מחלקי הפה; 100. מספיק!; 101. מופע, באנגלי; 102. קידומת שמש־מעותה של.

קשקשת 2062

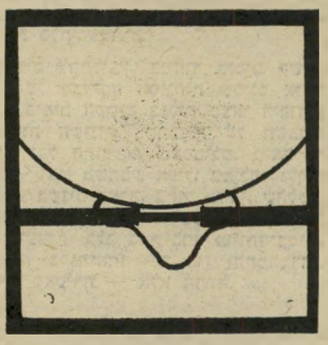

● רבינוביץ — במבט לעבר תו־ספות־השכר לעובדי־הייצור.
מריוס פוזומון, ת.ד. 441, לוד

● מה שעשו ההורמונים לחלון־הראווה של סנינה רוזנבלום.
יוסי ק. ודני ג., ד.צ. 1215, צה"ל

● כרסו של אידי אמין.
הדר גלברט, רח' המייסדים 10, כפר־יונה

● השכנה מלמטה תולה כביסה.
דני גספר, שד' וייצמן 45, נתניה

● „אל תשאלי מה עשו לי בבדי־קות לגילוי סרטן־השד!"
דדי תבורין, רח' גזר 6, תל־אביב

קשקשת

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

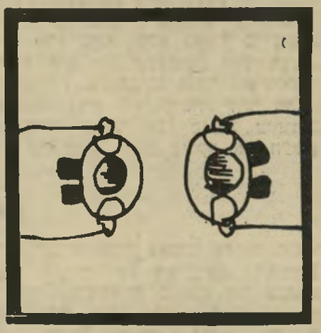

Pizzeria Rimini

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רח' הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654

Pizzeria Rimini 1977 המוביל הנבחר

בנה נח

(המשך מעמוד 51)

„כולם אומרים שהם אוהבים את הציורים שלי," הוא אומר, „אבל אף אחד לא יודע במה זה עולה לי. יש אנשים נורמלים שאינם מסוגלים לרשום פרח פשוט בעזרת ידיים בריאות, ואני חייב להביע את עול־מי בציור מורכב, באמצעות השיניים וה־שפתיים בילבד."

הוא מצייר רק בבית, לא על סמך ראיית הנושא בעיניו, בביתו המקסים שבקדמה הוא יושב בכיסא־הגלגלים, מול בד־הציור, ומעלה עליו את יצירותיו שמתמזגים בהן דימיון ומציאות.

יותר מהאחרים. חדר־עבודתו, שבו הוא מבלה את מרבית שעותיו, נראה — כשיוסי איננו בתוכו — כחדר רגיל בהחלט. מיכחולים, קעריות, בדים, רגליות, כני־ציור ומיסגרות, מנורה גדולה והמוני צב־עים פזורים בו. רק כשנכנס יוסי לחדר, על כיסא־הגלגלים שלו, הוא הופך לחדר־המאבק, החדר שבו מוכיח יוסי שהוא טוב בדיוק כמו כל האחרים, אם לא יותר.

הוא תוחב את המיכחול בין שיניו, נוטל מעט צבע ומורח בפינת הבד, נוטל צבע נוסף, מוסיף גוונים בהתאם לצרכיו, ומערבב באמצעות פיו עד שמתקבל הגוון הרצוי לו. רק אחר־כך הוא מתחיל בציור עצמו. כשהוא מצייר, הוא שרוי בריכוז עצום, בעולם אחר. „קורה שלפעמים אינני מצליח לצייר שבוע ויותר, ולפעמים הכל בא לי בבת־אחת," הוא מספר. „באים זיכרונות, דימיון, מיצבור עצום. אינני נח. אני מסוגל לצייר יומיים רצופים, ללא מנוחה, למרות הקושי העצום של החזקת המיכחול בפה.

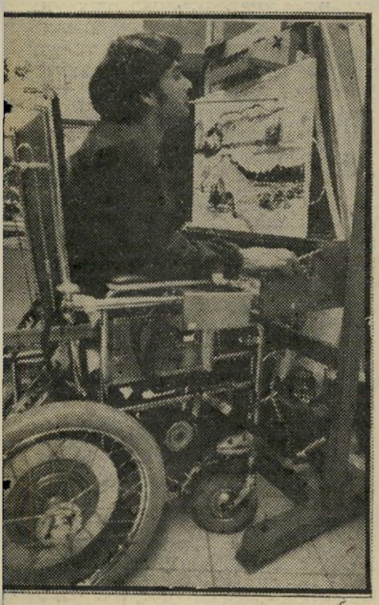

ציור־פה זינגר
תמצית החיים

„בהתחלה היה קשה. בעצמי לא האמנתי שאפשר להפיק מהפה תועלת ממשית. אבל השרירים בצוואר ובפה מתחזקים, העניין הופך קצת פחות מעייף, והציור נעשה מדויק יותר."

המלאך הטוב. כתלי ביתו עמוסים בציוריו. בחדרו של הבן, תומר, תלה את הראשונים. „אלה היו ציורים פשוטים," הוא אומר. „זאת היתה ההתחלה." אבל היום ניתן כבר למצוא את יצירותיו ב־תערוכות ברחבי העולם ובארץ. תדפיסיהן הגיעו כבר כמעט לכל בית בישראל, על־גבי גלויות, לוחות־שנה או כרטיסי־ברכה לראש־השנה. רבים מתפעלים מהן, אך רק מעטים מאד יודעים מה אדיר המאמץ שהושקע בכל פרט, בכל קו זעיר, מה רבות השעות הנדרשות לו להשלמתה של תמונה יחידה.

אשתו, מירה, מחזקת את ידיו. היא ה־מלאך הטוב שלו. תמיד מוכנה להושיט יד, לעזור, להקל. „אני קשורה לציורים שלו קשר עמוק," היא אומרת. „כל ציור שיוצא מכאן, זה כאילו לקחו ממני משהו. כל ציור שהוא מצייר הוא חלק ממנו, ואני כאילו רוצה בו לעצמי."

אומר יוסי: „הציור זה התמריץ שלי להמשיך קדימה. זה העתיד שלי. המיכחול בפה והבד ממול, ואני כאן בכיסא־הגלגלים. זה כל מה שיש לי בחיים."

הייתי ממלא שקים בעצמי כדי להכין דירה לילדים, אבל יש דרך טובה יותר... טפחות 90.000

בחרתי בתכנית "טפחות 90,000" של בנק טפחות, תכנית המציעה תנאים מעולים:

חסכונותי צמודים ב־100% למדד, הריבית על החסכון גבוהה, ההטבות פטורות ממס, והעיקר – לאחר 5 שנות חסכון ב"טפחות 90,000" אני זכאי לקבל משכנתא בסכום כפול מגובה החסכון, בתנאים פנטסטיים.

החסכון והמשכנתא ב"טפחות 90,000" מותאמים לרמת המחירים וניתן ביטוח חינם להמשך החסכון.

נרשמתי ל"טפחות 90,000" בדואר (שלחתי לבנק תלוש ממודעת טפחות) וחסכתי טירדה, עמידה בתור וחיפוש מקום חניה.

כשאחליט לרכוש את הדירה אוכל להעזר בשרותי "טפחות", שהוא בנק ממלכתי גדול ואמין, העוסק בכל הנוגע למימון דיור.

טפחות
בנק משכנתאות לישראל בע"מ

לישראלים בחו"ל ולתושבי ארה"ב – תוכנית דולרית מיוחדת ויחידה.
פרטים ב"טפחות" ניו יורק, טלפון 5020־697 (212)

לדאוג לקורת גג בשבילך בעתיד - זה עיסוקנו היחיד.

לכבוד טפחות-בנק משכנתאות לישראל בע"מ
נא לשלוח אלי טפסי הרשמה וחומר הסברה לתכנית:
90.000 טפחות
שם
כתובת
ת.ד. 93 / ירושלים
ת.ע. 23/3/77

האם יכול אדם להיעלם בארץ מבלי להשאיר כל עקבות

האלמנה שנעלמה

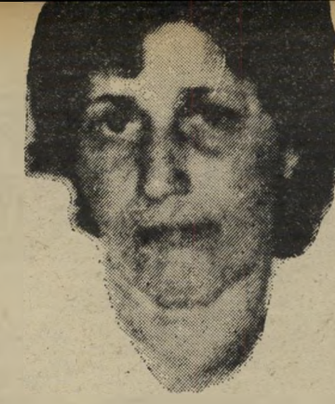

רחל בסון

זה יכול לקרות גם בישראל! אשה, שהיתה אלמונית, נעלמה לפתע, כאילו בלעה אותה האדמה, והתפרסמה באורח בלתי־צפוי. זה כחודשיים נמשכים החיפושים אחריה, אך אפילו קצהו של חוט עדיין לא נתגלה. תעלומת היעלמה של האלמנה רחל בסון (58), מביתה ברחוב עקיבא 11 שעל גבול חולון, ליד בית־העלמין, כבשה את כותרות העיתונים בשבועות האחרונים. „רחל בסון נמצאה תלויה על עץ באיזור כפר־סבא," דיווח אלמוני ליומנאי תחנת־המישטרה בחולון, שבקומתה השנייה התמקם צוות־החקירה המיוחד שמונה לחקור את פרשת ההיעלמות המיסתורית.

אנשיו של רב־פקד יצחק דנון סרקו כל חורשה, כל שדה באיזור כפר־סבא. רחל בסון לא נמצאה. גם חמישה בניה של רחל, כולם נשואים, אירגנו צוות־חקירה פרטי, המורכב מבני־המישפחה וקרובים אחדים.

„סרקנו את כל סביבות חולון, הלכנו בחולות," טיפר שמואל („סמי") בסון (35), בנה הבכור של רחל. „נפגשנו עם אנשים שהמישטרה מפחדת להתקרב אליהם. הגענו למקומות ששוטרים אף פעם לא מגיעים לשם." ללא הרגיל.

עיסקת הזהב?

תחילה הועלה החשד כי מדובר בעיסקת זהב שעמדה רחל בסון לבצע עם שני עמיתיה לעבודה במיפעל הפלסטיק תבנו פלסט, שבאיזור־התעשייה בחולון. היא עבדה שם שנים אחדות, ולדיבריי מנהל המיפעל הצטיינה בכך שמעולם לא נעדרה מעבודתה.

ביום ה־27 בינואר לא הגיעה רחל בסון, נמוכת הקומה ושחורת־השיער, לעבודתה. אביבה שהרבני, חברתה הכימעט־יחידה של האשה הבודדה שחיה עריירית מזה שמונה שנים מאז מות בעלה, מיהרה אל דירתה של ידידתה בקומה השנייה בבית חישן. היא נקשה על הדלת. כל מענה לא נשמע.

אביבה נתקפה דאגה. היא מיהרה להזעיק את זמיר, בנה הצעיר של רחל, המתגורר בקירבת־מקום. משגילה כי אינו יכול לפתוח את הדלת במפתח שברשותו, כיוון שמפתח היה תקוע בעברה האחר, מיהר לעלות להיכנס לדירה דרך המירפסת.

„אמא נעלמה!" נפלטה צעקה מפיו כשנכנס לדירה, וגילה את אי־הסדר והחורבן סביב. עשרות עדויות, משכנים ומבני־משפחה, נלקחו על־ידי השוטרים, שהגיעו למקום „רק אחרי שעתיים," כעדותו של סמי בסון המזוקן והזועם. בתה של רחל, לילי, נזכרה כי אמה סיפרה לה בסודי־סודות על „עיסקת זהב" כלשהי שעמדה לעשות עם ערבים. באותו לילה נחקרו במישטרת חולון מוחמד דאקה תושב טול־כרם, וראסין סובחי, תושב אחד מכפי המשולש. 10 ימי חקירה ממושכים עברו על שני הערבים, אחרי שמעצרם הוארך על־ידי השופט.

לבסוף התברר כי „עיסקת הזהב" אינה אלא עיסקת־מכירה קטנה שעמדה להתבצע בין שני הערבים לבין האלמנה, ילידת עיראק הדוברת ערבית שוטפת, על רכישתה של שרשרת־זהב במחיר של כמה מאות לירות.

„הפיתרון הוא בכסף," מתלחשים השכנים. „לרחל בסון היה כסף רב במזומן, וגם תכשיטים וכלי זהב. הכל בגלל הכסף!" ואילו האחים בסון טוענים: „להד"ם! היא היתה אשה פשוטה. היא עבדה כל החיים, מאז שעלתה לארץ לפני 22 שנים וגרה במעברה. לא היה לה שום רכוש!"

עיסקת הסמים

בני מישפחת בסון היפנו את החקירה המרטית שניהלו בעצמם לאפיק שונה. במיקלט אחד הבתים ברחוב עקיבא, לא הרחק מבית אמם הנעדרת, נהגה להתכנס חבורת צעירים, תושבי חולון שנהגו לעשן סמים, להזריק הרואין ולנהל הילולות עד אור הבוקר. „כבר מזמן הם מהווים מיטרד, אבל המישטרה כבר התייאשה מלעצור אותם," אומרים השכנים.

בני מישפחת בסון העלו השערה, שלפיה נחטפה רחל לאותו מיקלט, סוממה, הוכתה ואולי אף נרצחה, אחרי שסירבה להיענות לניסיונות־הסחיטה של אותם צעירים. יחד עם אנשי המישטרה פשטו זמיר וסמי בסון על המיקלט. באותה שעה היה שם מאיר שיטרית (26). הוא ניסה להימלט מן המקום, נתפס ונחקר ממושכות. את מקומם של שני הערבים בתא־המעצר הקטן במישטרת חולון תפס שיטרית, ואליו צורפו גם חבריו, מוריס מדלסי ומנחם ציוני (28) משכונת שבזי בתל־אביב. בבית־מישפט־השלום בתל־אביב, לפני השופט אריה אבן־ארי, הוארך מעצרם, על־פי מידע סודי שהוגש לשופט.

אולם הפיתרון לא נמצא גם בכיוון זה. המידע הוסיף לזרום אל צוות החוקרים שמיספרם, עקב לחצם של בני־המישפחה ושל ראש־עיריית חולון, אליו פנו, הוגדל לתישעה. „רחל בסון, זאת מהתמונה ש־התפרסמה בעיתונים, נוסעת בפולקסוואגן בחברון," הודיע אלמוני. המכונית אותרה, ונתברר כי היא שייכת לעבריין השוהה בימים אלה בחו"ל.

אחיו בן ה־26, של בעל־המכונית, שנהג בה, נחקר ארוכות. אולם בינתיים הגיע מידע משוטרי מישטרת טול־כרם, שדיווחו כי רחל בסון נראתה משוטטת בשוק המקומי. היה גם מי שהודיע כי נראתה באיזור סמוך לתל־אביב, ופרשי המישטרה דהרו כל הלילה, בדקו כל בור בשטח אך לא גילו עיקבות כלשהם.

„פרשה כל־כך דימיונית!"

אחרי שהוצע על־ידי בני־המישפחה פרס בסך 50.000 לירות לכל מי שיביא לאיתורה של האם, הפך הניסיון למצוא אותה תחביב לאומי. זאת, אם לשפוט על־פי מיספרן הרב של שיחות־הטלפון המתקבלות בביתה של האלמנה, שבה מתגורר עכשיו הבן סמי, מרכיב־תריסים במיקצועו, ובתחנת מישטרת חרלון.

בימים האחרונים נעצר בפעם נוספת אחד הערבים, פועל במיפעל תבנו פלסט. שוב הועלה החשד כי מדובר בכל זאת בעיסקת זהב או נסיון של סחיטת כספים מהאלמנה.

לפני כשלושה שבועות, תוך כדי נסיונות לגלות תכשיטי־זהב ומטבעות גנובים, שנעלמו אולי ביחד עם רחל בסון, נתגלו אצל צורף יפואי שני מטילי־זהב במשקל של כרבע קילוגרם.

החוקרים חשדו כי אלו הן תכשיטיה של בסון שהותכו למטילים ומיהרו לעצור נער בן 16, העובד אצל אותו צורף, את הצורף עצמו וצורף זהב נוסף משכונת־התקווה, שאליו הועברו המטילים.

בחיפושים שנעשו בדירותיהם ובחנויותיהם נתגלו תכשיטי־זהב ומטילי־זהב נוספים. אולם אחרי בדיקה מדוקדקת התברר, כי התכשיטים הם אמנם גנובים — אבל לא מן האלמנה. תוך כדי כך התברר כי הנער שעבד אצל הצורף נהג לגנוב שבבי זהב ממעבידו, התיך אותם בביתו בעזרת מכשירים שגנב קודם לכן ואת המטילים הקטנים היה מוכר לצורפים באיזור המרכז. בצורה כזאת הוסיף למשכורתו הדלה סכומי כסף נכבדים.

כך אומנם הביא הצח"ם להגשת כתבי־אישום נגד הצורפים, הנער ושני עבריינים, שהעבירו את הרכוש הגנוב אל צורפי־הזהב, אולם פרשת היעלמה של רחל בסון הגיעה בפעם נוספת למבוי סתום.

„אם היה מדובר בסתם חטיפה, היה החוטף צריך להשמיע קול," הביע דעתו אחד החוקרים. „השתיקה מבשרת רעות."

אולם למצלצלים למישטרת חולון ממתינה הפתעה, החל מן השבוע שעבר. „הצח"ם (צוות־חקירה מיוחד) פורץ!" מודיע היומנאי לכל המתקשר בקשר לפרשת רחל בסון. גם בני־המישפחה, שפקדו מדי יום את תחנת המישטרה, לא מצאו שם עוד את רב־פקד דנון ואנשיו.

„הצח"ם לא פורק, הוא רק הועבר למטה מרחב יפו," טוען יצחק דנון. ואילו בני־המישפחה מתמרמרים: „המישטרה הזניחה את אמא שלנו!"

„איך זה יכול להיות שבמדינת ישראל בשנת 1977 נעלמת אשה כך סתם, כאילו לקחו אותה בצלחת־מעופפת?" שואל סמי. „הרי זה ממש מפחיד! דבר כזה יכול לקרות לכל אחד בארץ! המישטרה לא מסוגלת להתמודד עם פרשה כל־כך מסובכת!"

המבוקשת

הטופס הרשמי של המישטרה המודיעה על היעדרה של רחל בסון, שהופץ בין כל שוטרי ישראל שהתבקשו לגלותה. במשך למעלה מחודשיים מנסה המישטרה להתחקות על עקבותיה של האלמנה בת ה־58, ללא כל הצלחה. לסטענת בני מישפחתה, מנוהלת מרבית החקירה בידיהם עצמם.

חוקר פרטי

הפך גבה של רחל, האלמנה שנעלמה, שמואל („סמי") בסון, שהחליט לנסות להתחקות אחר עיקבות אמו בעצמו. חקירותיו הפרטיות הן שהביאו למעצר שלושה חשודים מחולון, שנחשדו כי סיממו את האלמנה וחטפוה על רקע של סחיטת־כספים. סמי מצולם בחלון דירת אמו.

יצירה של ענק.
SG-309X/CP-131X של שרפ
מערכת
המדברת בזכות עצמה.

המיומנות והידע המתקדם של שרפ הם שעשו מערכת זו ליצירה מושלמת. הבט בה: מנגנון ההפעלה העילי — המאפשר תפעול הרבה יותר נוח — נותן לך תמונה ברורה על כל מה שיש במערכת מושלמת זו:

● טיונר אמפליפייר 4 גלים MW/SW1/SW2/FM-FM STEREO בעל תחום תדרים נרחב ביותר 520 — 1620 KHz המאפשר קליטה מעולה מלפני רשת ג' ועד אחרי קול השלום.

● פטיפון סמי־אוטומטי בעל תמסורת רצועה המבטיחה מהירות אחידה ומבוקרת.

● טייפ דק סטראופוני (2 ערוצי סטראו — 4 ערוצי מונו) המאפשר הקלטה ישירה ונקיה מכל מרכיבי המערכת וכמובן גם הקלטת חוץ. הטייפ מתאים עצמו אוטומטית לקסטות CrO_2 או לקסטות הרגילות גם בעת הקלטה, כך שלעולם לא תוכל לטעות. כן הוא מצוייד במונה סרט (COUNTER) משוכלל.

● מגבר 30W המפיק צלילים נפלאים באמצעות זוג רמקולים TWO WAY המותאמים באופן מושלם לעצמת המערכת.

את המערכת המושלמת של שרפ תוכל לראות, לשמוע ולקנות בשק"ם, במשביר המרכזי, בש.א.ל., ברשתות השיווק הגדולות ובחנויות מובחרות למכשירי חשמל.

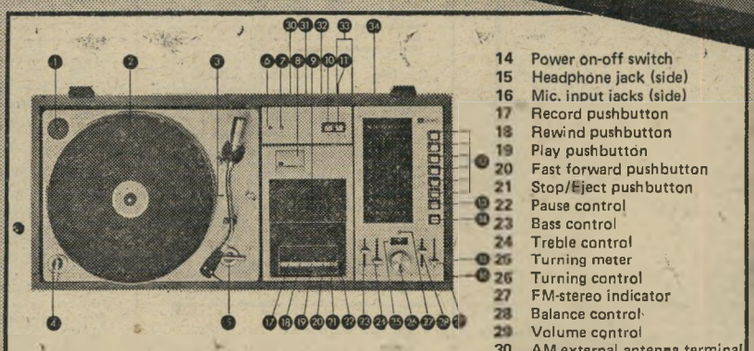

1 EP adaptor
2 Turntable
3 Pick-up tonearm
4 Speed selector
5 Operation knob
6 LED recording indicator
7 LED CrO_2 tape indicator
8 Tape counter
9 Cassette holder
10 R.I.F. switch
11 Aux. switch
12 Function selector (MW/SW1/SW2/FM/Phono/Tape)
13 Mode selector (Stereo/Mono)
14 Power on-off switch
15 Headphone jack (side)
16 Mic. input jacks (side)
17 Record pushbutton
18 Rewind pushbutton
19 Play pushbutton
20 Fast forward pushbutton
21 Stop/Eject pushbutton
22 Pause control
23 Bass control
24 Treble control
25 Turning meter
26 Turning control
27 FM-stereo indicator
28 Balance control
29 Volume control
30 AM external antenna terminal for MW/SW1/SW2 (in rear)
31 FM external antenna terminal (in rear)
32 Aux. DIN socket (in rear)
33 Speaker output terminals (2-DIN socket) (in rear)
34 Voltage selector (in rear)

SHARP בקרוב אצלך

SHARP שרפ

ענק האלקטרוניקה מיפן

היבואן: אסמגו בע"מ ירושלים. טלפון: 02-533817-9 המצה: סלון טוקיו, אלנבי 53 ת"א טל. 283770

מיכתבים לציפי

זהו. רק התבהרו קצת הדשמיים והטמפרטורות עלו, וכל עלמות־החמד שהיה להן קר בחורף, אינן נזקקות עוד לחיממום. כולן מצאו כנראה חתנים ושירותי הטובים, הניתנים חינם־לכל־דורש, נראים להן מיותרים.

לעומת זאת הגברים, הם תקועים העונה חזק במלכודת.

זהו על כל פנים הרושם שאני מקבלת מערימת המיכתבים שהצטברה על שולחני השבוע. כמעט ולא מצאתי שם אפילו מיכתב של נקבה אחת לרפואה. כל המוזות נחתו השבוע על המין החזק וזאת הסיבה לכך שאולי הוא לא ייראה לכם מאוזן הפעם. אבל זה מה שיש. כך שגם אלה, המחפשים רק נשים במדור זה, יצטרכו להסתפק הפעם בגברים. מי יודע, אולי זה ימצא חן בעיניהם? !

* * *

סבלנות ואינטליגנציה

הצרה הראשונה היא זו של (1/64).

„אני בצרה !" הוא זועק אלי. „אני מחפש מישהי שאוכל לאהוב, לחבק ולהתחלק עימה בכל. ואל תחשבי כי קל למצוא כזו — הוא מספר לי. „יצירת הקשר אינה מהווה בעייה, אולם בכל המקרים עד כה הוא מתמוסס תוך כדי מיספר ימים או שבועות. מאחר ולצורה החיצונית משקל חשוב, הרי אני סטודנט בן 27, גובה 1.80 ס"מ, משקל 72 ק"ג, בעל עיניים ירוקות. בקיצור: הוי פעה נאה מאד. נכוויתי די הרבה עם בחורות צעירות ממני, אולי באשמתי. אולי באשמתן. ואולי ההאשמה היא משותפת. אני מבקש ליצור באמצעותך קשר עם נשים בגיל 40—25 (ואני מבקש להדגיש בפירוש כי צעירות יותר לא ייענו) שתהיינה נאות ומעניינות, נשים שיודעות לאהוב, להיות נאהבות ולהינות סתם מהחיים הקצרים והיפים. איני רוצה שייווצר הרושם כי אני מעוניין באובייקט מיני בלבד (ואני בפירוש מעוניין בזה). מעבר לזה אני מעוניין באשה בעלת בגרות־נפשית, שיודעת ליצור קשר רגשי עמוק, בעלת אינטליגנציה וסבלנות רבה."

אם הוא טען בהתחלה שהוא בצרה, נדמה לי שהוא ידע מה שהוא אומר.

* * *

מחנק רוחני

„שלושה בנים, הנמצאים במחנק רוחני, בגילים 16—15, מחפשים בנים ובנות להקמת חברה בעלת רמה אינטלקטואלית — לא סאלונית, באזור תל־אביב. יתקבלו הצעות רציניות בלבד."

מי שמעוניין שיכתוב ל־ (2/64).

קשיחות עליזה

„במערב ישנה אימרה הטוענת שקצין בצה"ל יודע לעשות כל דבר יותר טוב, למעט שלושה דברים: לשתות, לנהוג ו...לדפוק. באשר לשני הספציפים הראשונים אני מכחיש נמרצות. ובקשר לאחרון... נעזוב את זה," נאום הגבר (3/64).

„כשאני מנסה להעלות על הכתב מה יש בי, זה הולך לי קשה. אבל בכל זאת: כנות (מחרידה ממש), קשיחות המתחלפת לעיתים בעליזות, חוש הומור בריא, ציניות ועוד הרבה תכונות שמפאת חוסר הכישרון לסגנון נתעלם מהם. מה שאני מקווה למצוא זו, בקווים כלליים, אחת עם ראש פתוח ובעלת צורה נאותה שלא תזכיר לי את אותו המראה הניבט מהעיניים שבמדור ערפדים באנציקלופדיה תרבות או מיכלל."

הכותב הוא סגן־מישנה צעיר בצה"ל, מכונה ג'ינג'י' ומעוניין בבנות 21 פלוס מינוס שישה מחזורים. הוא מעדיף שתהיינה ממרכז הארץ.

* * *

סיפרו לי על איש אחד, שידע מראש בדיוק את יום מותו ואפילו את השעה המדוייקת בה ימות.

זה היה השופט שאמד לו.

* * *

סידור כללי

(4/64) מבטיחה להיות מעניינת, למרות שהיא מדברת בחידות ובקיצור. הנה היא: „גרושה מסודרת, מחפשת גבר לא מסודר, כדי שתוכל לסדר אותו, כפי שסידרו אותה. אפשרי מסודר שאוהב להסתדר בחיים. מי מוכן?"

* * *

אכזבה מהחיים

מיכתב האהבה של (5/64) היה מופנה אלי, אישית.

„ציפי היקרה," הוא כתב לי, „לפי התמונה את נראית יפה. לכן אני מעוניין להכיר אותך. אני בן 23 ומאוכזב מהחיים. נחמד מאד, טיפש מאד וטוב מאד. לכן תכירי אותי או שתתני לי את פרס השבוע." ואל זה היתה מלווה תמונה של זוג אוהבים על רקע שמש שוקעת בתוך לב אדום. ורק מכיוון שבשלב זה אני תפוסה, אני מעמידה אותו לרשותכן, בנות. אם יש לכם אמביציה להוכיח למישהו שלא צריך להתאכזב כל כך מהר מהחיים כשאתה רק בן 24. ואפילו אם אתה בן המיעוט הערבי מטירה.

* * *

בלי גרם של סיפוק

הוא התלבט רבות ולבסוף החליט לטובתי. כמו כולם, ה־ (6/64) הזה. „אני גרוש ומוכן להיתפס פעם שנייה. דק גיזרה, מרכיב משקפיים, בעל מקצוע, רקדן טוב, שאפתן, נאה, חם־מזג בכל השטחים, שופע אהבה, רוך ואינטליגנציה המבוזבזים לריק." וזה גראה כמה שעונה לכל מה שאתן רק מסוגלות להעלות על הדעת. אז ככה, הוא „מעוניין בחברה, אשה, אשר לה ורק לה אוכל להעניק כל זאת. אשה שתוכל ותבין גם להעניק בחזרה. כי מאשתי לשעבר לא קיבלתי גרם אחד של סיפוק בכל שטח שהוא. על הרציה להיות יפה, עדינה, מנומסת, סימפטית, חטובת־גו, מעט נכנעת ו..." די ! מספיק ! בסוף אתה תצמצם את המיבחר רק לגרושתך לשעבר.

הוא בן 32 ומבטיח שאם הוא תופס משהו דרכי, אני אהיה השושבינית. מהפה שלו לאוזניים של אלוהים. כבר מזמן לא הייתי בחגיגות של רבעוש.

* * *

ליז + ציפ

„אם גם אתה חושב שהיחסים שבינו לבינה הינם מחוץ לתחום תכתיבי האופנאים הפאריסאים־לונדונים־רומאים, ואתה נוהה בביטחה אחרי נהיות לבך — אתה בדרך הנכונה. אם תמשיך בה — תמצאני," כותבת (7/64). ואם לא הבנת את הרמז, הרי מה שהיא מנסה להסביר לך חבוי בשורות הבאות: „אעז ואומר שהנני בת דמות מעורבת של אליזבט טיילור (הפנים הנאות וההופעה הכללית המעודנת והאצילית) + משהו מציפי שביט (שם פרטי משותף, חדוות חיים, רוח צעירה ובעיקר כמה קילוגרמים...) + הרבה הרבה מן המקורי המייחד אותי מכל בנות חווה האחרות.

„בת כ"ח שנים, גובהי 1.70 ס"מ והשכלתי אקדמאית עם תעודות. נושאת מטען כבד של בגרות־נפשית, בשלות ופתיחות ופוטנציאל רגשי עצום של חום אנושי ואהבה העצורים והממלאים את ליבי (הרחב) העולה על גדותיו.

„בקיצור ולעניין: אשה בכל רמ"ח ושס"ה, המבקשת קשר עמוק עם החצי השני. אינך חייב לענות דווקא על השם ברטון כדי להתקשר ואני מצידי מבטיחה שלא להקשות עליך באילוף־הסוררת ולא לאכזב, אלא לבוא לקראתך, להעניק ולתת הדדית, כך שההרגשה הנפלאה מכל עבור שנינו תהיה עצם ה„להיות ביחד"."

מה שאני עוד יכולה להוסיף עליה זה שכתב־ידה הוא היפה ביותר שראיתי בחיי. וגם זה משהו.

* * *

מיכתבים לפירסום בחדור זה יש לשלוח לפי הכתובת: **מיכתבים לציפי**, ת.ד. 136 תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור יש לשלוח במעטפה כפולה. על המעטפה החיצונית יש לרשום את הכתובת הנ"ל. על המעטפה הפנימית, מבויילת בבול של 50 אגורות, יש לרשום, בצד ובספרות קטנות, את מיספרו הסידורי של המכותב.

מיכתבים בלתי מבויוילים לא יישלחו לתעודתם.

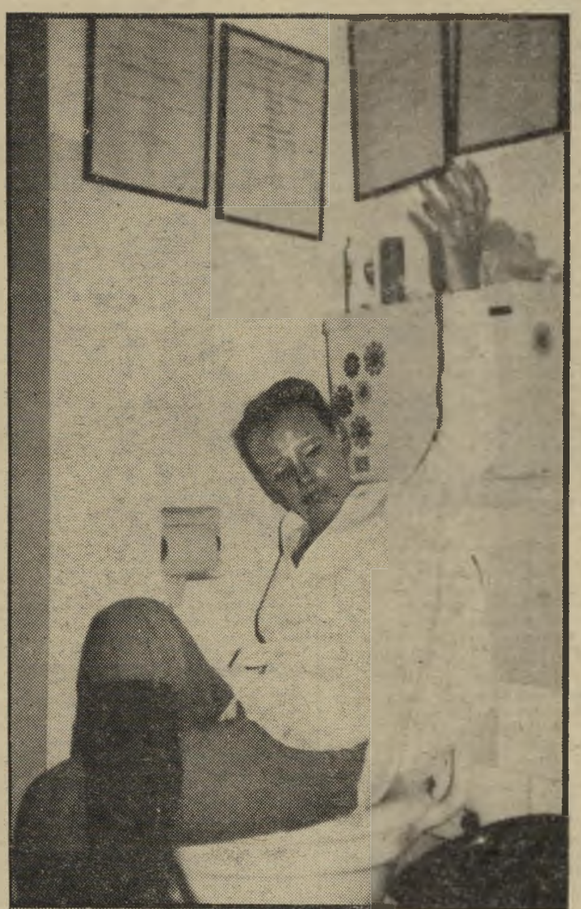

בפורים, כמסיבה שנערכה אצל חיים כלע, הצליחו לתפוס את האלמונית הזאת כשהיא מתעניינת מאד בריפלומת האקדמאיות שהיו תלויות בחדרי־השירות של המארח. בגלל כמות האלכוהול של המצלמים, הם לא הספיקו לוודא אם הדבר שישב על האסלה הוא הוא תחפושת או אורגינאל. אבל כשהתפכחו ופיתחו את הסילם, הבינו מה החמיצו. בעיקר את הכתובת ועוד כמה שאלות, אם היא, למשל, פנויה. על כל פנים, הסיטואציה לא היתה נוחה לשאול שאלות כאלה. אבל המיספרת הכללית מבשרת מזכות. אז אם יש את נפשה של האלמונית להזדהות, שתכתוב לי. אני כבר אדיע לה מי הם אלה המחפשים אותה נואשות.

מיכתב פרס

קונקורנציה לפי הדב

„ספרי, ספרי להם לגברברי האומה, כי בחדר משגע, שמקירותיו מהדהדים תופיו של גיגתר גראס; שמאריחיו זורם מלאן חן ומתקרתו מציצים לוציפרים משעשעים; שמחלונותיו מזמר מתי כספי על בלונים ואלופי־מישנה במילואים; ממדפיו מציץ מר קסטנר בעיניים צוחקות — שם, שם בעמקי החדר, על שטיח כייפי שרועה לה ערמונית... ומצפה לו... לזה שיוכל סוף־סוף להיות קונקורנציה לפו.

(8/64) ביקשה, אז אני מספרת. נכון שבינתיים היא בבאר־שבע, אבל היא מציינת ש„הם בטח יודעים ששהותי בעיר האיחסית הזו היא זמנית... הלא — כן?"

ואני לא צריכה להסביר לכם למה מגיע לה פרס השבוע. הלוואי עלי כתיבה כזאת. למה את לא באה לעבוד ב„העולם הזה"?

* * *

מכתב פרס השבוע מזכה את שולחו בשי — חבילת מוצרי־יופי מתנת חברת הקוסמטיקה **הדס**, בשווי של 200 ל"י. הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאתנו- adas
תכשירי יופי לזוכים במדור

מחירי התכשיטים
נעים מ-126. ל"י עד-245. ל"י

תכשיט פלאטין לחג.
אין מתנה אחרת!

המבט האוהב שעל פניה
יאמר הכל.
זוהי המתנה שהיא ציפתה לה.
תכשיט פלאטין.
אם אתה אוהב אותה באמת.
בחר למענה תליון. עגילים.
טבעת או צמיד מאוסף דגמי
האביב החדשים של פלאטין.
תכשיטי זהב מעורגל
(GOLD FILLED)
וכסף סטרלינג: עם שיבוץ
יהלומים סולריים ואבני חן
אמיתיות.

נשים נועדו לתכשיטי
פלאטין... והחג הוא הזמן
המתאים ביותר

תכשיטי
פלאטין
הכל יקר בהם-מלבד המחיר
מרכז תצוגה: בן יהודה 64 ת"א

בואי לראות את תכשיטי היוקרה של "פלאטין" במו עיניך. תוכלי להשיג אותם במרכז התצוגה הראשי של "פלאטין" ברח' בן-יהודה 64 ת"א, ב"כל-בו שלום", ברשתות בתי הכל-בו של "שקם" ו"המשביר לצרכן", בפרפומריות מעולות, בחנויות מתנה ובבתי אופנה נבחרים באזור מגוריך

מספר 2064 | המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) | שנה 41 | ו' ניסן תשל"ז, 23.3.77

העולם הזה

החתונה הסודית של

יהורם גאון

יהורם גאון
ואורנה גולדפרב